Skriftlig fremsættelse (28. februar 2007)

Justitsministeren (Lene Espersen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven).

(Lovforslag nr. L 165).

Formålet med lovforslaget er at gennemføre nye og mere tidssvarende regler om forældelse af fordringer, og lovforslaget indeholder på den baggrund en ny lov om forældelse af fordringer, der skal erstatte de gældende forældelsesregler i Danske Lov 5-14-4 fra 1683 og i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer (1908-loven).

Forældelsesreglerne har bl.a. til formål at beskytte skyldnere, som efter en årrække har indrettet sig på, at et muligt krav ikke vil blive gjort gældende. Det gælder særligt i tilfælde, hvor skyldneren vil bestride det pågældende krav, f.eks. fordi denne mener at have betalt, men hvor det efter mange år er blevet vanskeligt at bevise, at det er tilfældet. Forældelsesregler skal medvirke til at sikre at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden for rimelig tid ved at tilskynde fordringshaver til at få afklaret det pågældende forhold gennem forlig, sagsanlæg eller på anden måde.

En normal afvikling af fordringer må også anses for samfundsmæssigt ressourcebesparende, idet retssystemet herved undgår at skulle behandle sager om meget gamle mellemværender, der ofte vil være præget af bevistvivl.

Overordnet er det blevet anført, at det forhold, at Danske Lov 5-14-4 og 1908-loven kun tager stilling til nogle få hovedprincipper, indebærer, at man ved spørgsmål om forældelse ofte er overladt til en vanskeligt overskuelig retspraksis, som på en lang række områder efterlader tvivlsspørgsmål. Det gældende regelsæt giver således ikke i tilstrækkelig grad skyldnere og fordringshavere den sikkerhed og klarhed, der skal til, for at de kan indrette sig efter reglerne. Desuden er den tvivl, som de gældende regler giver anledning til, processkabende.

Det er endvidere blevet anført, at den 20-årige frist i Danske Lov 5-14-4 under nutidens forhold og med de moderne kommunikationsformer kan forekomme unødig lang, særligt for så vidt angår fordringer i henhold til pengelån. I den forbindelse er det blevet kritiseret, at forældelsen af sådanne fordringer kan afbrydes ved påmindelse, hvilket indebærer, at kreditorer blot ved udsendelse af et kontoudtog hvert 20. år kan opretholde en fordring. Dette synes uhensigtsmæssigt i lyset af, at forældelsesregler har til formål at tilskynde kreditorer til at få fordringer afviklet eller bragt på det rene.

Hvad angår krav i anledning af personskade og miljøskade, hvor afgørende modhensyn gør sig gældende, er det derimod blevet anført, at den 20-årige forældelsesfrist er for kort. Det skyldes, at sådanne skader i visse tilfælde først viser sig ganske mange år efter, at den skadevoldende handling har fundet sted.

Justitsministeriet er i vidt omfang enig i den kritik, der har været rejst af de gældende forældelsesregler. Derfor fremsættes forslag til en ny og mere tidssvarende forældelseslov.

Forslaget er i al væsentlighed udformet i overensstemmelse med anbefalingerne og lovudkastet, som Justitsministeriets Forældelsesudvalg har fremlagt i betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen.

Forslaget vil indebære, at forældelse af fordringer fremover reguleres ved ét sammenhængende regelsæt, som kun fraviges i det omfang, der er fastsat regler herom i anden lovgivning. Den foreslåede forældelseslov er mere omfattende og detaljeret end de gældende forældelsesregler, og forslaget vil derfor indebære en afklaring af en række af de tvivlsspørgsmål, som de gældende regler har givet anledning til.

De hensyn, som ligger bag forældelsesreglerne, herunder ønsket om at beskytte skyldnere mod uventede krav, taler generelt imod, at forældelsesfristerne er længere end nødvendigt. Længden af de gældende forældelsesfrister er fastsat på baggrund af de forhold, der gjorde sig gældende for handel mv. på det tidspunkt, hvor forældelsesreglerne blev gennemført i henholdsvis 1683 og 1908. Meget har forandret sig siden, også for så vidt angår kreditorers adgang til at få fordringer afviklet eller bragt på det rene.

Det foreslås derfor, at forældelsesfristerne for de fleste dagligdags fordringer forkortes. Således foreslås der indført en almindelig forældelsesfrist på 3 år, der suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om fordringen eller skyldneren, kombineret med en absolut forældelsesfrist på 10 år. Forældelseslovgivningen i en række andre lande indeholder ligeledes forældelsesfrister på henholdsvis 3 år og 10 år, herunder lovgivningen i Sverige, Norge, Finland og Tyskland.

For så vidt angår krav i anledning af personskade eller miljøskade er der afgørende modhensyn, idet sådanne skader i en række tilfælde først viser sig

på et langt senere tidspunkt. Derfor bør der fastsættes en særlig lang forældelsesfrist. Som en undtagelse til den 10-årige frist, foreslås det derfor, at der i disse tilfælde i stedet skal gælde en 30-årig forældelsesfrist.

Desuden foreslås særlige forældelsesfrister og tillægsfrister for en række andre fordringer, der heller ikke kan indpasses under lovgivningens almindelige ordning. Bl.a. foreslås i stedet for den 3-årige forældelsesfrist en 5-årig frist for lønkrav. For fordringer i anledning af pengelån, samt når der er udstedt gældsbrev for en fordring, foreslås, at der alene skal gælde en 10-årig forældelsesfrist, og for indlån i pengeinstitutter alene en 20-årig forældelsesfrist.

For så vidt angår spørgsmålet om afbrydelse af forældelse foreslås, at der indføres en sondring mellem ”egentlig” og foreløbig afbrydelse af forældelse. En ”egentlig” afbrydelse, som bl.a. vil finde sted ved skyldnerens erkendelse af fordringen og ved sagsanlæg, vil indebære, at der løber en ny forældelsesfrist. Foreløbig afbrydelse – eksempelvis ved indbringelse af en tvist, der har betydning for fordringen, for en administrativ myndighed – vil i stedet udløse en tillægsfrist på et år.

Det foreslås endvidere, at muligheden for at afbryde forældelsen ved påmindelse afskaffes. Det er ikke rimeligt, at fordringer i dag kan opretholdes på ubestemt tid blot ved udsendelse af eksempelvis et kontoudtog, og det foreslås derfor, at forældelsen skal afbrydes, enten ved at der foretages retslige skridt, eller ved at skyldners erkendelse opnås.

Med henblik på at forbedre forbrugerbeskyttelsen foreslås, at forældelseslovens regler ikke skal kunne fraviges ved forudgående aftale til skade for en forbruger. Det bør gælde, uanset om forbrugeren er fordringshaver eller skyldner i den konkrete aftale med den erhvervsdrivende. Den balance mellem hensynet til skyldner og fordringshaver, som de foreslåede regler er udtryk for, bør ikke ved forudgående aftale kunne fraviges til skade for forbrugere.

Lovforslaget skal i øvrigt ses i sammenhæng med det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166), som bl.a. har til formål at tilpasse forældelsesbestemmelserne i en række øvrige love til forslaget til ny forældelseslov.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til det Høje Tings velvillige behandling.

—

L 165 (som fremsat): Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven).

Fremsat den 28. februar 2007 af justitsministeren (Lene Espersen)

Forslag

til

Lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven)

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Fordringer på penge eller andre ydelser forældes efter reglerne i denne lov, medmindre andet følger af særlige bestemmelser om forældelse i anden lov.

Kapitel 2

Forældelsesfristernes begyndelsestidspunkt

§ 2. Forældelsesfristerne regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, medmindre andet følger af andre bestemmelser.

Stk. 2. Er der indrømmet skyldneren løbedage eller i øvrigt en frist, inden for hvilken betaling anses for rettidig, regnes forældelsesfristen først fra betalingsfristens udløb.

Stk. 3. For fordringer, som opstår ved misligholdelse af kontrakt, regnes forældelsesfristen fra tidspunktet for misligholdelsen.

Stk. 4. For fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold regnes forældelsesfristen fra tidspunktet for skadens indtræden.

Stk. 5. Selv om fordringshaveren på grund af skyldnerens misligholdelse eller i medfør af en særlig opsigelsesadgang kunne kræve opfyldelse før et aftalt forfaldstidspunkt, regnes forældelsesfristen fra det aftalte forfaldstidspunkt, hvis fordringshaveren ikke udnytter denne mulighed. Udnytter fordringshaveren muligheden, regnes forældelsesfristen fra det tidspunkt, til hvilket opfyldelse herefter kan kræves.

Kapitel 3

De almindelige forældelsesfrister

§ 3. Forældelsesfristen er 3 år, medmindre andet følger af andre bestemmelser.

Stk. 2. Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.

Stk. 3. Forældelse indtræder senest

1) 30 år efter den skadevoldende handlings ophør for fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade og for fordringer på erstatning for skade forvoldt ved forurening af luft, vand, jord eller undergrund eller ved forstyrrelser ved støj, rystelser eller lignende,
2) 10 år efter den skadevoldende handlings ophør for fordringer på erstatning for skade forvoldt uden for kontraktforhold, som ikke er omfattet af nr. 1, og
3) 10 år efter begyndelsestidspunktet i henhold til § 2 for andre fordringer.

Kapitel 4

Særlige forældelsesfrister og tillægsfrister

§ 4. Forældelsesfristen er 5 år ved fordringer, som støttes på aftale om udførelse af arbejde som led i et ansættelsesforhold.
Stk. 2. § 3, stk. 2 og stk. 3, nr. 3, gælder ved fordringer omfattet af stk. 1.

§ 5. Forældelsesfristen er 10 år,
1) når der er udstedt gældsbrev for fordringen,
2) når fordringen er registreret i en værdipapircentral, eller
3) når fordringens eksistens og størrelse er anerkendt skriftligt eller fastslået ved forlig, dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten eller anden bindende afgørelse.
Stk. 2. Fordring på senere forfaldne renter, gebyrer og lignende forældes dog efter § 3.

§ 6. Forældelsesfristen er 10 år for fordringer i henhold til pengelån eller ubevilgede overtræk på konti i pengeinstitutter, jf. dog stk. 3.
Stk. 2. Er der ikke fastsat noget tidspunkt for indfrielse af gælden i henhold til en kassekredit eller et andet lån med variabelt lånebeløb, regnes forældelsesfristen fra den seneste indsættelse eller hævning på kontoen, der er foretaget af andre end fordringshaveren, dog senest fra det tidspunkt, til hvilket gælden måtte være opsagt til indfrielse.
Stk. 3. Fordring på renter, gebyrer og lignende forældes efter § 3. Dog er sådanne fordringer omfattet af stk. 1 og 2 i det omfang, de tilskrives inden for maksimum på en kredit.

§ 7. For fordringer i henhold til indlån i pengeinstitutter eller lignende, herunder på tilskrevne renter, er forældelsesfristen 20 år regnet fra den seneste indsættelse, hævning, rentetilskrivning eller postering i øvrigt på kontoen.

§ 8. En fordring på pension, livrente, aftægtsydelse, underholdsbidrag eller anden lignende ydelse, der forfalder med bestemte mellemrum og ikke er afdrag på en skyldig hovedstol, og som støttes på aftale eller afgørelse, forældes i sin helhed efter 10 år regnet fra den dag, da den sidste ydelse blev betalt, eller, hvis ingen betaling har fundet sted, fra den dag, da den første ydelse kunne kræves betalt, jf. dog § 25, stk. 5. Fordringerne på de enkelte ydelser forældes desuden efter §§ 2 og 3.

§ 9. For fordringer mod værgen, som tilkommer en person under værgemål, og som udspringer af værgens tilsidesættelse af sine forpligtelser som værge, regnes forældelsesfristerne i § 3, stk. 1 og 3, fra værgemålets ophør.

§ 10. For fordringer, som tilkommer en fuldmagtsgiver mod fuldmægtigen, eller som tilkommer et selskab, en forening, en fond eller lignende mod et bestyrelsesmedlem eller en direktør i selskabet m.v., og som udspringer af den pågældendes tilsidesættelse af sine forpligtelser ved hvervets udførelse, indtræder forældelse tidligst, når der er forløbet 3 år efter hvervets ophør eller efter det tidligere tidspunkt, da fordringshaveren eller den, der i øvrigt kan gøre fordringen gældende på dennes vegne, er eller burde være blevet bekendt med de omstændigheder, hvorpå kravet støttes.

§ 11. Når en fordring er sikret ved kaution, bestemmes forældelsesfristen over for kautionisten efter de regler, der gælder for forældelse af fordringen mod hovedskyldneren.

§ 12. Hæfter flere skyldnere solidarisk, og har én af dem opfyldt fordringen, indtræder den pågældende i henseende til forældelse af krav mod medskyldnere i fordringshaverens retsstilling.
Stk. 2. Er forældelsen afbrudt over for én af skyldnerne, eller har én af skyldnerne på et tidspunkt, hvor fordringen mod denne skyldner ikke var forældet, opfyldt fordringen eller indrømmet fordringshaveren fristforlængelse, forældes et regreskrav mod en medskyldner tidligst et år efter afbrydelsen, opfyldelsen eller afgivelsen af tilsagnet om fristforlængelse. Foreligger flere af de nævnte begivenheder, regnes tillægsfristen på et år fra den begivenhed, som først indtræder.

§ 13. Udløb af forældelsesfristen er ikke til hinder for, at det under en straffesag, hvor tiltalte findes skyldig, kan pålægges tiltalte at betale erstatning eller godtgørelse til forurettede i anledning

af det strafbare forhold. En sådan fordring kan også gøres gældende under et særskilt søgsmål, der anlægges inden et år efter endelig afgørelse i en straffesag, hvor tiltalte er fundet skyldig, eller inden et år efter skyldnerens vedtagelse af bøde eller anden strafferetlig sanktion.

§ 14. Hvis fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelse på grund af ukendskab til skyldnerens opholdssted eller på grund af en hindring, som ikke beror på fordringshaverens forhold, indtræder forældelse tidligst et år efter, at fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til skyldnerens opholdssted, henholdsvis et år efter hindringens ophør.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 kan ikke medføre en forlængelse af fristerne efter § 3, stk. 3, og kan højst forlænge andre frister eller tillægsfrister med 10 år.

Kapitel 5

Afbrydelse af forældelse

§ 15. Forældelsen afbrydes, når skyldneren over for fordringshaveren udtrykkeligt eller ved sin handlemåde erkender sin forpligtelse.

§ 16. Forældelsen afbrydes, når fordringshaveren foretager retslige skridt mod skyldneren med henblik på at erhverve dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten, voldgiftskendelse eller anden bindende afgørelse, der fastslår fordringens eksistens og størrelse, og forfølger disse skridt inden for rimelig tid.

Stk. 2. Gøres fordringen gældende ved domstol, sker afbrydelsen

1) ved indlevering af stævning eller betalingspåkrav til retten,
2) når påstand om fordringen nedlægges under retssagen, herunder som modkrav,
3) når fordringen under retssagen bliver gjort gældende til modregning, dog kun i det omfang, fordringen dækkes af hovedfordringen, eller
4) ved skyldnerens indlevering af stævning til retten med påstand om, at fordringen ikke består.

Stk. 3. Er det aftalt, at tvist om en fordring skal afgøres ved voldgift, eller er anden særlig afgørelsesmåde hjemlet, sker afbrydelsen, når fordringshaveren iværksætter, hvad der fra dennes side skal gøres for at sætte sagen i gang. Stk. 2, nr. 2-4, gælder tilsvarende.

§ 17. Forældelsen afbrydes

1) ved indgivelse af en på fordringen støttet konkursbegæring,
2) ved anmeldelse af fordringen i et konkursbo,
3) ved anmeldelse af fordringen i forbindelse med åbning af tvangsakkordforhandling eller indledning af gældssaneringssag,
4) ved anmeldelse af fordringen i et dødsbo efter dettes udstedelse af proklama, og
5) ved anmeldelse af fordringen, efter at skyldneren har udstedt proklama.

Stk. 2. Afbrydelse efter stk. 1, nr. 1 og 2, har også virkning i forhold til skyldneren personlig, og afbrydelse efter stk. 1, nr. 4, har også virkning i forhold til skyldnerens arvinger.

Stk. 3. Er der i de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, nr. 2-5, inden forældelsesfristens udløb udstedt proklama eller åbnet forhandling om tvangsakkord, indtræder forældelse ikke før udløbet af anmeldelsesfristen, henholdsvis afholdelse af det i konkurslovens § 169 omhandlede møde.

§ 18. Forældelsen afbrydes ved indgivelse af anmodning om udlæg, hvis fordringshaveren søger forretningen fremmet inden for rimelig tid.

Stk. 2. Foretages udlæg af en pantefoged, afbrydes forældelsen ved udlægsforretningens foretagelse.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse ved

1) indgivelse af anmodning til fogedretten om foretagelse af arrest,
2) fremsættelse af krav for fogedretten om andel i et auktionsprovenu, og
3) indgivelse af anmodning til fogedretten om tilbagetagelse af en løsøregenstand, der er solgt med ejendomsforbehold.

Stk. 4. Forældelsen afbrydes ved en offentlig myndigheds pålæg til skyldnerens arbejdsgiver om

indeholdelse i løn m.v.

§ 19. Når forældelsen afbrydes, løber fra det i stk. 2-6 fastsatte tidspunkt en ny forældelsesfrist, hvis længde bestemmes efter reglerne i denne lov.

Stk. 2. Sker afbrydelsen ved skyldnerens erkendelse af forpligtelsen, regnes den nye forældelsesfrist fra dagen for erkendelsen.

Stk. 3. Sker afbrydelsen ved foretagelse af retslige skridt som nævnt i § 16, regnes den nye frist fra den dag, da retsforlig indgås, dom afsiges, betalingspåkrav påtegnes af fogedretten, eller anden afgørelse træffes.

Stk. 4. Er fordringen anerkendt i et konkurs- eller dødsbo eller i vedtagen tvangsakkord eller afsagt gældssaneringskendelse, regnes den nye frist fra boets slutning, tvangsakkordens vedtagelse eller gældssaneringskendelsens afsigelse.

Stk. 5. Anerkendes fordringen efter anmeldelse som nævnt i § 17, stk. 1, nr. 5, regnes den nye forældelsesfrist fra dagen for anerkendelsen.

Stk. 6. Sker afbrydelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg mv., jf. § 18, stk. 1-3, regnes den nye forældelsesfrist fra fogedforretningens eller auktionens afslutning eller, når arrest er forfulgt ved anlæggelse af justifikationssag, i overensstemmelse med reglen i stk. 3. Er forældelsen afbrudt ved pålæg om lønindeholdelse, jf. § 18, stk. 4, regnes den nye forældelsesfrist fra det tidspunkt, da lønindeholdelse i henhold til pålægget ophører.

Stk. 7. Sker afbrydelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg for en fordring som nævnt i § 5, løber en ny forældelsesfrist på 10 år også for de omkostninger og uforældede renter, der er opgjort under fogedforretningen.

Kapitel 6

Foreløbig afbrydelse af forældelse

§ 20. Har fordringshaveren inden forældelsesfristens udløb foretaget et retsligt skridt som nævnt i § 16, men fører dette ikke til forlig eller realitetsafgørelse, indtræder forældelse tidligst et år efter, at fordringshaveren har fået meddelelse om, at sagen er afsluttet. Har fordringshaveren ikke fået sådan meddelelse inden rimelig tid, regnes fristen fra det tidspunkt, da fordringshaveren fik kendskab til forholdet eller burde have søgt oplysning herom.

Stk. 2. Fordringshaveren kan ikke påberåbe sig stk. 1, hvis

1) det retslige skridt åbenbart ikke kunne føre til en realitetsafgørelse,
2) fordringshaveren hæver sagen, selv om en realitetsafgørelse kunne være opnået, eller
3) det beror på fordringshaverens valg ved indleveringen af et betalingspåkrav til fogedretten, at en realitetsafgørelse ikke træffes.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 gælder tilsvarende, hvis fordringshaveren inden forældelsesfristens udløb har indgivet konkursbegæring, uden at konkursdekret er afsagt, eller har iværksat forfølgning som nævnt i § 18, uden at fogedforretning eller auktion er afholdt.

Stk. 4. Er fordringen inden forældelsesfristens udløb, jf. herved § 17, stk. 3, anmeldt i et konkurs- eller dødsbo, men bliver den ikke anerkendt, forældes fordringen mod skyldneren personlig eller dennes arvinger tidligst et år efter meddelelsen af afgørelsen om fordringens afvisning eller, hvis en sådan afgørelse ikke træffes, efter boets slutning. Tilsvarende gælder, når en fordring inden forældelsesfristens udløb er anmeldt i forbindelse med åbning af tvangsakkord, indledning af gældssaneringssag eller indkaldelse som nævnt i § 17, stk. 1, nr. 5.

§ 21. Er der inden forældelsesfristens udløb af eller mod fordringshaveren anlagt rets- eller voldgiftssag om grundlaget for fordringen, indtræder forældelse tidligst et år efter sagens endelige afgørelse.

Stk. 2. Er en sag om fordringens eksistens eller størrelse eller en sag, som er afgørende herfor, inden forældelsesfristens udløb indbragt for en administrativ myndighed, indtræder forældelse tidligst et år efter, at myndigheden har givet meddelelse om sin afgørelse. Dette gælder, uanset om fordringen gøres gældende af den, der har indbragt sagen, eller af den anden part, herunder det offentlige. Indbringes sagen inden for den i loven fastsatte frist eller i øvrigt inden for rimelig tid for

en højere administrativ myndighed eller for Folketingets Ombudsmand, regnes fristen på et år fra meddelelsen om denne myndigheds afgørelse, henholdsvis ombudsmandens udtalelse.

Stk. 3. Indbringes en tvist inden forældelsesfristens udløb for et privat klagenævn, ankenævn eller lignende, gælder stk. 2, 1. og 2. pkt., tilsvarende.

Stk. 4. Er der inden forældelsesfristens udløb efter retsplejelovens regler herom eller med hjemmel i parternes forudgående aftale fremsat begæring om afholdelse af syn og skøn uden for rets- eller voldgiftssag vedrørende forhold af betydning for fordringens eksistens eller størrelse, eller har parterne inden forældelsesfristens udløb indgået aftale herom, indtræder forældelse tidligst et år efter skønsforretningens afslutning.

Stk. 5. Er der inden forældelsesfristens udløb indledt forhandlinger om fordringen mellem skyldneren og fordringshaveren, eventuelt under medvirken af en uafhængig tredjemand, indtræder forældelse tidligst et år efter det tidspunkt, hvor forhandlingerne må anses for at være afsluttet.

§ 22. Hæfter flere skyldnere solidarisk for fordringen, og har fordringshaveren inden forældelsesfristernes udløb indledt retsforfølgning som nævnt i § 16 eller § 21, stk. 1, mod én af skyldnerne og skriftligt underrettet de øvrige om forfølgningen og opfordret dem til at varetage deres interesser under sagen, forældes fordringen mod de øvrige skyldnere tidligst et år efter, at sagen er afsluttet ved forlig, dom eller på anden måde.

Stk. 2. Samme regler gælder, når fordringen afhænger af et retsforhold, hvorom der er rejst sag af eller mod fordringshaveren.

Kapitel 7

Virkningerne af forældelse

§ 23. Ved forældelse mister fordringshaveren sin ret til at kræve opfyldelse.

Stk. 2. Ved forældelse af hovedfordringen bortfalder også krav på rente og lignende ydelse.

§ 24. Uanset fordringens forældelse bevarer fordringshaveren aftalt modregningsret og ret til modregning over for krav, som udspringer af det samme retsforhold, og som er stiftet, inden forældelse indtrådte.

§ 25. Ved en fordrings forældelse bortfalder også retten til fyldestgørelse for fordringen i pant eller udlæg i skyldnerens ejendom, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Uanset fordringens forældelse bevares retten til fyldestgørelse i pant i skyldnerens ejendom, når der er tale om

1) pant for hovedstolen ifølge tinglyst pantebrev i fast ejendom for en bestemt angiven sum,
2) håndpant, bortset fra håndpant i ejerpantebrev, eller
3) underpant i fast ejendom, som panthaveren inden fordringens forældelse har overtaget til brug.

Stk. 3. Tilbageholdsret berøres ikke af fordringens forældelse.

Stk. 4. En sælgers ejendomsforbehold i leveret løsøre bortfalder ved forældelse af fordringen på købesummen.

Stk. 5. Når en rettighed hviler på fast ejendom som grundbyrde, er alene de enkelte forfaldne ydelser genstand for forældelse.

Kapitel 8

Lovens fravigelighed m.v.

§ 26. Loven kan ikke ved forudgående aftale fraviges til skade for skyldneren.

Stk. 2. Loven kan heller ikke ved forudgående aftale fraviges til skade for en fordringshaver (forbruger), når denne hovedsagelig handler uden for sit erhverv, og skyldneren er en erhvervsdrivende, der handler som led i sit erhverv.

Stk. 3. Den erhvervsdrivende har bevisbyrden for, at en aftale, den pågældende har indgået, ikke er omfattet af stk. 2.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 2 finder ikke anvendelse, når der er udstedt et dokument for

fordringen, og skyldneren frigøres ved at erlægge ydelsen til den, der har dokumentet i hænde.

§ 27. Til frister efter denne lov medregnes den månedsdag, der svarer til den dag, hvorfra fristen regnes. I mangel af tilsvarende dag udløber fristen på den sidste dag i måneden.
Stk. 2. Udløber en frist i en weekend, på en helligdag, grundlovsdag, 24. eller 31. december, udstrækkes fristen til den førstkommende hverdag.

§ 28. Når der i anden lov er fastsat særlige forældelsesfrister eller andre særlige bestemmelser om forældelse, finder nærværende lovs bestemmelser anvendelse i den udstrækning, andet ikke følger af den anden lov eller af forholdets særlige beskaffenhed.

Kapitel 9

Ikrafttræden m.v.

§ 29. Loven træder i kraft den 1. januar 2008.
Stk. 2. Fra lovens ikrafttræden ophæves Danske Lov 5-14-4 og lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer, jf. dog § 30, stk. 1.

§ 30. Loven finder anvendelse også på tidligere stiftede fordringer, som ikke inden ikrafttrædelsesdagen er forældet efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 2 og 4. Forældelse indtræder dog tidligst den 1. januar 2011, medmindre fordringen inden dette tidspunkt ville være forældet såvel efter denne lovs bestemmelser som efter de hidtil gældende bestemmelser. I det sidstnævnte tilfælde anvendes det seneste tidspunkt for forældelsens indtræden.
Stk. 2. Indtil den 31. december 2017 er fristen efter lovens § 3, stk. 3, nr. 3, dog 20 år efter tidspunktet for fordringens stiftelse for fordringer på forholdsmæssigt afslag i købesummen vedrørende fast ejendom på grund af forurening af jord.
Stk. 3. Afbrydelse af forældelse, der har fundet sted før lovens ikrafttræden, har virkning som afbrydelse efter denne lov, selv om den ikke er sket på den i loven foreskrevne måde.
Stk. 4. Lovens § 26, stk. 2, finder alene anvendelse på aftaler, der indgås eller forlænges efter lovens ikrafttræden.

§ 31. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning .....

2. Gældende ret i hovedtræk .....
2.1. Indledning .....
2.2. Danske Lov 5-14-4 .....
2.3. Forældelsesloven af 1908 .....

3. Lovforslagets hovedindhold .....
3.1. Lovens systematik .....
3.2. Forældelsesfristerne .....
3.2.1. Lovens hovedregel .....
3.2.1.1. Forældelsesfristernes begyndelsestidspunkt .....
3.2.1.2. Den korte forældelsesfrists længde .....
3.2.1.3. Suspension af den korte forældelsesfrist .....
3.2.1.4. Den lange forældelsesfrists længde .....
3.2.1.5. Beregningen af forældelsesfristerne .....
3.2.2. Undtagelser til hovedreglen om fristernes længde og begyndelsestidpunkt ..
3.2.2.1. Personskadekrav .....
3.2.2.2. Erstatningskrav i anledning af miljøskade .....
3.2.2.3. Lønkrav .....
3.2.2.4. Fordringer med særligt retsgrundlag .....
3.2.2.5. Lån og kreditter uden særligt retsgrundlag .....
3.2.2.6. Indlån i pengeinstitutter .....
3.2.2.7. Forældelse af retten til en løbende ydelse .....
3.2.2.8. Værge- og fuldmagtsforhold mv. .....
3.2.2.9. Kaution, andre solidariske skyldforhold og regreskrav .....
3.2.2.10. Krav i anledning af strafbart forhold .....
3.2.2.11. Ukendskab til skyldnerens opholdssted og andre hindringer for afbrydelse af forældelse .....
3.3. Afbrydelse af forældelse .....
3.3.1. »Egentlig« afbrydelse .....
3.3.1.1. Skyldnerens erkendelse .....
3.3.1.2. Sagsanlæg mv. med henblik på at opnå en bindende afgørelse .....
3.3.1.3. Kreditorforfølgning .....
3.3.1.4. Retsvirkningerne af afbrydelse .....
3.3.2. Foreløbig afbrydelse .....
3.3.2.1. Retssag eller andet retsligt skridt, der ikke fører til realitetsafgørelse .....
3.3.2.2. Rets- eller voldsgiftssag om grundlaget for fordringen .....
3.3.2.3. Indbringelse for en administrativ myndighed eller Folketingets Ombudsmand af en sag
om fordringens eksistens eller størrelse eller en sag, som er afgørende herfor. .....
3.3.2.4. Indbringelse for private klage- og ankenævn .....
3.3.2.5. Begæring om syn og skøn uden for rets- eller voldsgiftssag .....
3.3.2.6. Indledning af forhandlinger om fordringen .....
3.3.2.7. Procesunderretning, når der er flere solidariske skyldnere, eller når fordringen afhænger
af et retsforhold, hvorom sag er rejst af eller mod fordringshaveren .....
3.4. Andre spørgsmål .....
3.4.1. Retsvirkningerne af forældelse .....
3.4.2. Fravigelse af forældelsesreglerne ved aftale .....

3.4.3. Forholdet til særlige forældelsesregler i anden lovgivning .....
3.4.4. Overgangsregler .....

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv. ...

5. Høring .....

1. Indledning

Lovforslaget indeholder en ny lov om forældelse af fordringer, der skal erstatte de gældende forældelsesregler i Danske Lov 5-14-4 fra 1683 og i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer (1908-loven).

Ved forældelse mister en fordringshaver sin ret til at kræve opfyldelse af fordringen. Det generelle formål med forældelsesregler er at tilskynde til, at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden for rimelig tid. Forældelsesreglerne beskytter bl.a. skyldnere, som har indrettet sig på, at et muligt krav ikke vil blive gjort gældende. En hensigtsmæssig afvikling af fordringer medvirker også til at hindre tvister om meget gamle mellemværender, idet sådanne tvister ofte vil være præget af bevistvivl.

Forældelse af fordringer på formuerettens område er i dag reguleret ved Danske Lov 5-14-4 fra 1683, reglerne i 1908-loven og særregler om forældelse i den øvrige lovgivning. Danske Lov 5-14-4 og 1908-loven tager imidlertid kun stilling til nogle få hovedprincipper, mens mange væsentlige spørgsmål om forældelse ikke er afgjort i lovgivningen.

Det er blevet anført, at den 20-årige frist i Danske Lov 5-14-4 under nutidens forhold og med de moderne kommunikationsformer kan forekomme unødigt lang, navnlig for så vidt angår fordringer i henhold til pengelån. Desuden har der været rejst kritik af, at forældelsen af fordringer, som alene forældes efter Danske Lovs 20-årsfrist, kan afbrydes ved påmindelse, således at kreditorer kan opretholde en fordring blot ved udsendelse af et kontoudtog hvert 20. år.

På den baggrund nedsatte Justitsministeriet i 2001 et udvalg, der skulle gennemgå de generelle forældelsesregler i Danske Lov 5-14-4 og 1908-loven med henblik på en samlet revision (herefter »udvalget«).

Udvalget afgav i 2005 betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen (herefter »betænkningen«). Udvalget foreslår i betænkningen en ny lov om forældelse af fordringer. For så vidt angår tre af bestemmelserne i lovudkastet foreslår mindretal alternative bestemmelser.

Efter udvalgets opfattelse vil det være hensigtsmæssigt med en mere detaljeret regulering af forældelsen af fordringer, således at lovreglerne i højere grad end i dag giver klarhed over retsstillingen. Udvalgets udkast til en ny forældelseslov er således mere omfattende og detaljeret end de gældende forældelsesregler med henblik på at afklare en lang række af de tvivlsspørgsmål, som de gældende regler har givet anledning til.

Udvalget foreslår, at den almindelige ordning bliver en forældelsesfrist på 3 år med mulighed for suspension ved utilregnelig uvidenhed om fordringen, kombineret med en absolut frist på 10 år, ved personskade og miljøskade dog 30 år. Ét medlem foreslår, at der ikke skal gælde en absolut frist for erstatningskrav i anledning af personskade.

Vedrørende afbrydelse af forældelsen foreslår udvalget, at der i alle tilfælde kræves enten retslige skridt eller skyldnerens erkendelse af gælden, og at den gældende adgang efter Danske Lov 5-14-4 til afbrydelse ved påmindelse ophæves.

I øvrigt er det udvalgets opfattelse, at en lang række af grundtrækkene i den gældende ordning bør bevares. Forældelsesfristen bør således ligesom fristen efter 1908-loven som udgangspunkt regnes fra forfaldstidspunktet, og der bør gælde særlige forældelsesregler for fordringer, der hviler på et særligt retsgrundlag.

For så vidt angår de bestemmelser, hvor mindretal i udvalget har foreslået alternative bestemmelser, svarer lovforslaget til flertallets forslag med hensyn til forældelsesfristens længde ved erstatning eller godtgørelse for personskade, jf. pkt. 3.2.2.1 og lovforslagets § 3, stk. 3, nr. 1, og med hensyn til forældelse af fordringer mod kautionister, jf. pkt. 3.2.2.9 og lovforslagets § 11, mens mindretallets forslag er fulgt med hensyn til spørgsmålet om forældelsesreglernes fravigelighed i forbrugerforhold, jf. pkt. 3.4.2 og lovforslagets § 26, stk. 2.

Der er desuden i forhold til udvalgets lovudkast tilføjet en særlig forældelsesfrist for lønkrav, jf. pkt. 3.2.2.3 og lovforslagets § 4.

Hovedindholdet af lovforslaget er følgende:

– Der foreslås indført en almindelig forældelsesfrist på 3 år, der suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om

fordringen.

– Den 3-årige forældelsesfrist foreslås kombineret med en absolut forældelsesfrist på 10 år, ved personskade og miljøskade dog 30 år.
– Der foreslås indført regler om særlige forældelsesfrister og tillægsfrister for visse fordringer, herunder lønkrav, fordringer, der hviler på et særligt retsgrundlag, og indlån i pengeinstitutter.
– Det foreslås, at der i forældelsesloven sondres mellem egentlig og foreløbig afbrydelse af forældelse. En »egentlig« afbrydelse, som bl.a. vil finde sted ved skyldnerens erkendelse af fordringen eller ved sagsanlæg, vil indebære, at der løber en ny forældelsesfrist, mens en foreløbig afbrydelse – eksempelvis ved indbringelse af en tvist, der har betydning for fordringen, for en administrativ myndighed – vil udløse en tillægsfrist, inden for hvilken »egentlig« afbrydelse vil kunne finde sted. Adgangen til at afbryde forældelsen alene ved påmindelse foreslås ophævet.
– Det foreslås, at forældelseslovens regler ikke skal kunne fraviges ved forudgående aftale i forbrugerforhold eller i øvrigt til skade for skyldneren.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166), som bl.a. har til formål at tilpasse forældelsesbestemmelserne i en række øvrige love til forslaget til ny forældelseslov.

2. Gældende ret i hovedtræk

2.1. Indledning

De generelle forældelsesregler findes i Danske Lov 5-14-4 fra 1683 og i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer (1908-loven). Danske Lov 5-14-4 indeholder en regel om 20-årig forældelse, mens forældelsesfristen for krav omfattet af 1908-loven er 5 år.

1908-loven gælder for de typer af fordringer, der er nævnt i lovens § 1, stk. 1. Danske Lov 5-14-4 antages i retspraksis at gælde for fordringer i almindelighed.

Det afgørende efter begge regelsæt er, om der er tale om en »fordring« – efter 1908-loven en fordring inden for lovens område. Ved en fordring forstås sædvanligvis en ret til at kræve en ydelse erlagt. Også fordringer, der udspringer af ikkeformueretlige retsforhold, f.eks. skattekrav og familieretlige underholdskrav, er undergivet forældelse efter disse regelsæt.

Retsvirkningen af forældelse er, at en i øvrigt gyldig fordring ophører og ikke længere kan gøres gældende af fordringshaveren.

Det antages, at forældelsesreglerne er præceptive i forhold til skyldneren, således at det ikke på forhånd, dvs. inden forældelsesfristens begyndelse, gyldigt kan aftales, at fordringen slet ikke er undergivet forældelse, eller at fristen forlænges.

De generelle forældelsesregler gælder i det omfang, der ikke er fastsat særlige regler om forældelse af fordringer i anden lovgivning. Der findes rundt om i lovgivningen en lang række af sådanne særregler, bl.a. i atomskadeerstatningsloven, miljøskadeerstatningsloven, checkloven, forsikringsaftaleloven og produktansvarsloven.

2.2. Danske Lov 5-14-4

Den 20-årige forældelsesfrist efter Danske Lov 5-14-4 gælder generelt, og fordringer, der hverken er omfattet af 1908-loven eller af specielle forældelsesregler i anden lovgivning, forældes alene efter Danske Lov 5-14-4. Danske Lovs 20-årsfrist er dermed i princippet udtryk for den almindelige forældelsesfrist i dansk ret. Da 1908-loven omfatter en lang række dagligdags fordringer, er den praktiske hovedregel dog den 5-årige forældelsesfrist efter 1908-loven.

Af praktisk vigtige typer af fordringer, der ikke er omfattet af 1908-lovens 5-årsfrist, men alene af Danske Lov 5-14-4, kan nævnes krav, for hvilke der er tilvejebragt et særligt retsgrundlag, låne- og kreditaftaler uden særligt retsgrundlag, indlån i pengeinstitutter samt kautionsforpligtelser for pengelån. Endvidere kan nævnes krav i henhold til aftaler om overdragelse af fast ejendom, herunder krav i anledning af mangler.

Begyndelsestidspunktet for den 20-årige forældelsesfrist er stiftelsestidspunktet.

Spørgsmålet om, hvorvidt Danske Lovs 20-årige frist kan suspenderes, har været berørt i retspraksis i flere tilfælde vedrørende erstatningskrav uden for kontrakt. Det altovervejende udgangspunkt efter praksis er, at den 20-årige forældelsesfrist ikke kan suspenderes.

Den 20-årige forældelsesfrist afbrydes ved, at skyldneren erkender fordringen, eller ved påmindelse. Kravet om påmindelse kan opfyldes ved en hvilken som helst tilkendegivelse fra kreditors side om, at kravet

fastholdes. Der stilles ingen formkrav, og også en mundtlig tilkendegivelse er tilstrækkelig, men der skal naturligvis kunne føres bevis herfor. Kravet om påmindelse vil eksempelvis være opfyldt ved udsendelse af et kontoudtog. Iværksættelse af retslige skridt afbryder også forældelsen efter Danske Lov 5-14-4, i det omfang det retslige skridt indeholder en påmindelse, der opfylder de almindelige betingelser herfor. Retsvirkningen af afbrydelse af den 20-årige forældelsesfrist efter Danske Lov 5-14-4 er, at der løber en ny 20-årig forældelsesfrist.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel II, afsnit 2.

2.3. Forældelsesloven af 1908

Efter 1908-lovens § 1, stk. 1, gælder en forældelsesfrist på 5 år regnet fra forfaldstidspunktet for en lang række dagligdags fordringer.

Det gælder bl.a. krav i henhold til aftaler om løsørekøb, krav i henhold til arbejdsaftaler, krav på forfalden rente og andre lignende ydelser, der forfalder med bestemte mellemrum uden at være afdrag på en hovedstol, krav i henhold til kaution, der er stillet for et krav omfattet af 1908-loven, krav på skatter og afgifter af offentligretlig natur, erstatningskrav uden for kontrakt, bortset fra erstatningskrav, der udspringer af strafbart forhold, samt tilbagesøgningskrav (condictio indebiti). Opregningen af fordringer i lovens § 1, stk. 1, må anses for udtømmende.

Det følger af 1908-lovens § 4, at 20-årsfristen i Danske Lov 5-14-4 gælder ved siden af 1908-lovens regler. Dette er ensbetydende med, at en fordring omfattet af 1908-loven forældes 20 år efter stiftelsestidspunktet, uanset om fristen efter 1908-loven endnu ikke er udløbet.

Denne sammenhæng mellem 1908-lovens korte frist og den absolutte frist i Danske Lov 5-14-4 har betydning i tilfælde, hvor kravet forfalder mere end 15 år efter stiftelsen, og i tilfælde, hvor den 5-årige forældelsesfrist suspenderes efter 1908-lovens § 3 i mere end 15 år, jf. nedenfor.

Efter 1908-lovens § 1, stk. 2, gælder den 5-årige forældelsesfrist ikke, hvis der for den pågældende fordring er udstedt gældsbrev eller tilvejebragt andet særligt retsgrundlag, hvorved fordringens tilblivelse og størrelse er anerkendt af skyldneren eller på anden måde skriftligt fastslået. Sådanne fordringer er dermed undergivet en 20-årig forældelsesfrist.

Uden for 1908-loven falder – ud over fordringer, for hvilke der er tilvejebragt et særligt retsgrundlag – bl.a. låne- og kreditaftaler uden særligt retsgrundlag, indlån i pengeinstitutter og lignende samt krav i henhold til aftale om overdragelse af fast ejendom. For disse fordringer gælder alene den 20-årige forældelsesfrist efter Danske Lov 5-14-4.

Begyndelsestidspunktet for 1908-lovens 5-årsfrist er det tidspunkt, da fordringen af fordringshaveren kan kræves betalt, jf. § 2, 1. pkt. Det følger dog af § 3, at fristen, hvis fordringshaveren har været i utilregnelig uvidenhed om sit krav, først regnes fra det tidspunkt, da fordringshaveren blev eller burde være blevet bekendt med kravet.

Ved eksempelvis erstatningskrav uden for kontraktforhold antages fristen at løbe fra skadens indtræden. På grund af suspensionsreglen i 1908-lovens § 3 er det dog ofte af mindre betydning at fastsætte det nøjagtige forfaldstidspunkt i disse tilfælde. Den udskydelse af forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, som følger af § 3, betegnes normalt som suspension af forældelsen.

1908-lovens 5-årsfrist afbrydes ved, at skyldneren erkender gælden, eller ved, at fordringshaveren foretager retslige skridt, som følges op uden ufornødent ophold, jf. 1908-lovens § 2, 2. pkt.

En fristafbrydende erkendelse af gælden fra debitors side foreligger ved skyldnerens indrømmelse af forpligtelsens eksistens. Erkendelsen skal angå en gældspost af en bestemt størrelse, men det kan ikke kræves, at skyldneren skriftligt og udtrykkeligt bekræfter gældens tilblivelse og dens størrelse, idet der i så fald vil være tale om en egentlig anerkendelse af gælden, der etablerer et særligt retsgrundlag efter 1908-lovens § 1, stk. 2. Erkendelsen kan også ske stiltiende ved skyldnerens handlemåde, f.eks. ved skyldnerens betaling af renter.

Hvis fordringshaveren ikke kan opnå skyldnerens erkendelse af gælden, skal den pågældende for at afbryde forældelsesfristen foretage retslige skridt. Begrebet »retslige skridt« omfatter navnlig sagsanlæg og kreditorforfølgningsskridt, men begrebet rækker efter retspraksis videre og omfatter bl.a. også i et vist omfang indbringelse for et anke- eller klagenævn eller en administrativ myndighed.

Det følger af 1908-lovens § 2, 2. pkt., at det er en forudsætning for, at det retslige skridt bevarer sin fristafbrydende virkning, at det uden ufornødent ophold forfølges til erhvervelse af forlig, dom eller anden retsafgørelse.

Retsvirkningen af afbrydelse af den 5-årige forældelsesfrist efter 1908-loven er, at en ny 5-årig forældelsesfrist begynder at løbe. Er der tale om en egentlig anerkendelse af gælden, f.eks. ved indgåelse af

et frivilligt forlig, eller fører fordringshaverens sagsanlæg mv. til en retsafgørelse, etableres der et særligt retsgrundlag, således at der herefter løber en 20-årig forældelsesfrist efter Danske Lov 5-14-4, jf. 1908-lovens § 1, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel II, afsnit 3.

3. Lovforslagets hovedindhold

3.1. Lovens systematik

Lovforslaget er opbygget således, at kapitel 1 (§ 1) beskriver lovens anvendelsesområde.

I kapitel 2 (§ 2) fastlægges forældelsesfristernes begyndelsestidspunkt, og kapitel 3 (§ 3) indeholder de almindelige forældelsesfrister. Ved §§ 2 og 3 fastlægges lovens almindelige ordning.

Kapitel 4 (§§ 4-14) indeholder en række undtagelser til de almindelige forældelsesfrister fastlagt i kapitel 3, idet der foreslås indført særlige forældelsesfrister og tillægsfrister for en række typer af fordringer, som ikke kan indpasses under den almindelige ordning.

Kapitel 5 (§§ 15-19) indeholder regler om afbrydelse af forældelse, mens der som kapitel 6 (§§ 20-22) foreslås indført regler om foreløbig afbrydelse af forældelse.

Dernæst fastlægges i kapitel 7 (§§ 23-25) virkningerne af forældelse, mens kapitel 8 (§§ 26-28) og kapitel 9 (§§ 29-31) indeholder en række almindelige bestemmelser og bestemmelser om ikrafttræden mv.

3.2. Forældelsesfristerne

3.2.1. Lovens hovedregel

Udvalget foreslår en ordning, hvorefter lovens hovedregel er en kort forældelsesfrist, som kan suspenderes ved utilregnelig uvidenhed, kombineret med en længere frist, som er »absolut«, dvs. som løber, selv om fordringshaveren er i undskyldelig uvidenhed om sit krav.

Konsekvensen af den gældende ordning, hvorefter den 20-årige frist efter Danske Lov er hovedreglen, er, at en række fordringer bliver omfattet af den lange frist, uden at der foreligger en særlig begrundelse herfor. Ved at lade den korte frist være lovens hovedregel undgås denne efter udvalgets opfattelse uheldige konsekvens af den gældende ordning.

Samtidig er det udvalgets opfattelse, at der uden for de områder, hvor udvalget foreslår længere frister, jf. herom pkt. 3.2.2.1-3.2.2.1, næppe vil være tilfælde, hvor det i forhold til fordringshaveren vil være betænkeligt med en kort frist, som suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravet.

Lovens hovedregel vil således også være den praktiske hovedregel, og lovens regler bliver enklere og mere overskuelige, idet en lang opregning af de typer af fordringer, der skal være omfattet af den korte frist, i så fald kan undværes.

Udvalget har desuden henvist til, at den korte frist også i bl.a. Norge, Finland og Tyskland er lovens hovedregel.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VI, afsnit 4.5.

Justitsministeriet er enig i udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast, jf. nedenfor.

3.2.1.1. Forældelsesfristernes begyndelsestidspunkt

Udvalget foreslår, at alle forældelsesfrister som udgangspunkt regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt. Dette tidspunkt benævnes normalt f *orfaldstidspunktet*. For så vidt angår krav omfattet af 1908-loven er der på dette punkt tale om en videreførelse af den gældende retstilstand.

For så vidt angår erstatningskrav for miljøskade og erstatningskrav uden for kontraktforhold foreslår udvalget dog, at begyndelsestidspunktet for den absolutte frist fastsættes til *tidspunktet for den skadevoldende handlings ophør*. Baggrunden for dette forslag er, at der af hensyn til skadevolderen bør være en absolut grænse for, hvornår kravet kan fremsættes, og dette hensyn kan efter udvalgets opfattelse ikke på tilstrækkelig vis tilgodeses, hvis fristen først løber fra skadens indtræden. Det forekommer således, at en skade først indtræder mange år efter den skadevoldende handling. Til gengæld foreslås en længere frist i disse tilfælde, jf. nedenfor under pkt. 3.2.2.1 og 3.2.2.2.

Særligt for så vidt angår krav på erstatning eller godtgørelse ved personskade (herunder erstatning i kontraktforhold) foreslår et flertal af udvalgets medlemmer ligeledes, at den absolutte frist regnes fra den

skadevoldende handlings ophør, mens ét medlem har foreslået, at der slet ikke skal gælde en absolut forældelsesfrist i dette tilfælde, jf. pkt. 3.2.2.1.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VI, afsnit 5.1.5.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 2, stk. 1, og § 3, stk. 3, nr. 1 og 2, og bemærkningerne hertil.

Udvalget forslår nogle uddybende regler om beregningen af forældelsesfristerne i særlige situationer.

Hvis skyldneren – i henhold til lovgivningen eller på grundlag af den konkrete aftale – har krav på en vis frist, inden for hvilken betaling anses for rettidig *(løbedage)*, bør forældelsesfristens begyndelsestidspunkt efter udvalgets opfattelse anses for udskudt indtil »tillægsfristens« udløb, idet skyldneren ellers uden at komme i misligholdelse kunne afvise krav om betaling indtil udløbet af fristen og alligevel have fordelen af, at tillægsfristen indgår i beregningen af forældelsesfristen.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der medtages en bestemmelse, der fastlægger, at forældelsesfristen først løber fra betalingsfristens udløb i tilfælde, hvor der er indrømmet skyldneren løbedage mv.

Udvalget finder, at det vil være urimeligt i forhold til kreditor, hvis forældelsesfristen i tilfælde, hvor kreditor på grund af misligholdelse kunne kræve opfyldelse før en aftalt forfaldsdag, skulle løbe allerede fra det tidspunkt, hvor betingelserne for *at gøre misligholdelsesbeføjelser gældende* er opfyldt, hvis kreditor ikke gør brug af denne beføjelse.

Heller ikke i tilfælde, hvor kreditor har forbeholdt sig en adgang til under visse omstændigheder at opsige gælden før en aftalt forfaldsdag, således som det er almindeligt i pengeinstitutternes lånedokumenter, vil det i relation til forældelsesfristens begyndelsestidspunkt være rigtigt at lægge vægt på opsigelsesadgangen, medmindre denne gøres gældende. Debitor kan i disse tilfælde ikke have en forventning om, at fristen begynder at løbe, før ophævelses- eller opsigelsesadgangen er gjort gældende.

Udvalget finder på denne baggrund, at der bør indsættes en bestemmelse om, at fristen i disse tilfælde løber fra det aftalte forfaldstidspunkt, hvis fordringshaveren ikke udnytter muligheden for at kræve betaling før dette tidspunkt, og ellers fra det tidspunkt, til hvilket opfyldelse herefter kan kræves. I så fald løber fristen først fra det tidspunkt, hvor fordringshaveren faktisk gør misligholdelsesbeføjelser gældende, dvs. typisk kræver restgælden indfriet.

Bestemmelsen vil bl.a. have betydning ved misligholdelse af betalingsforpligtelsen i henhold til et pantebrev og i relation til opsigelsesadgangen i pengeinstitutternes lånedokumenter.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VI, afsnit 5.2.2 og 5.3.5.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 2, stk. 2-5, og bemærkningerne hertil.

Der henvises i øvrigt til §§ 2 og 8 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), hvorved det bestemmes, at den foreslåede bestemmelse om løbedage mv., jf. § 2, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov, ikke skal finde anvendelse i forhold til erstatningsansvarslovens § 16 og forsikringsaftalelovens § 24.

3.2.1.2. Den korte forældelsesfrists længde

Udvalget foreslår, at den almindelige forældelsesfrist – lovens hovedregel – fastsættes til 3 år fra forfaldstidspunktet. Udvalget lægger vægt på, at der ligesom efter 1908-loven bør være tale om en frist, som suspenderes i tilfælde af, at fordringshaveren hverken kendte eller burde have kendt sit krav.

For at forkorte denne »korte« frist på 5 år til 3 år taler efter udvalgets opfattelse, at en frist på 3 år under nutidens forhold normalt må anses for tilstrækkelig til, at fordringshaveren kan tage stilling til eventuelle indsigelser mod kravet og om fornødent foretage retslige skridt. Samtidig taler de hensyn, som ligger bag forældelsesreglerne, herunder bevismæssige forhold og indretningshensyn, generelt for, at forældelsesfristen ikke gøres længere end nødvendigt.

En forældelsesfrist på 3 år må endvidere anses for at være i overensstemmelse med udviklingen internationalt. En 3-årsfrist indgår også i visse EU-regler, jf. eksempelvis art. 10, stk. 1, i produktansvarsdirektivet (direktiv 85/374/EØF).

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VI, afsnit 2.1.6

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 1, og bemærkningerne hertil.

3.2.1.3. Suspension af den korte forældelsesfrist

Udvalget finder, at der fortsat bør gælde en generel regel om suspension af den korte forældelsesfrist i tilfælde, hvor fordringshaveren ikke er i stand til at gøre sit krav gældende på grund af utilregnelig uvidenhed om fordringen eller skyldneren.

En ordning uden en regel om suspension af den korte frist ville efter udvalgets opfattelse kunne medføre urimelige resultater i forhold til fordringshaveren i tilfælde, hvor denne på grund af ukendskab til kravet eller skyldneren er afskåret fra at søge fristen afbrudt inden for den korte forældelsesfrist.

Når der på denne måde ved en regel om suspension tages hensyn til fordringshaveren, er det muligt at operere med en forholdsvis kort forældelsesfrist, mens der uden en suspensionsregel måtte gælde en væsentligt længere forældelsesfrist for at undgå resultater, der kunne forekomme stødende.

Det kan anføres, at en suspensionsregel kan give anledning til tvister, idet det f.eks. kan volde vanskeligheder at fastslå, om der foreligger »utilregnelig uvidenhed«. Dette forhold er imidlertid efter udvalgets opfattelse mindre tungtvejende end hensynet til, at fordringshaveren som det klare udgangspunkt ikke mødes med forældelse i tilfælde, hvor den pågældende ikke kender eller burde kende sit krav. Hertil kommer, at der eksisterer en omfattende retspraksis vedrørende 1908-lovens § 3, som også vil være relevant ved en videreførelse af denne suspensionsregel i en ny forældelseslov.

Hensynet til skyldneren bør ifølge udvalget tilgodeses ved, at kravet samtidig undergives en absolut forældelsesfrist.

Det er således udvalgets overordnede synspunkt, at en rimelig afvejning af hensynene til de to parter bedst kan opnås gennem en ordning, der bygger på en forholdsvis kort forældelsesfrist, som suspenderes ved kreditors utilregnelige uvidenhed, suppleret med en absolut forældelsesfrist af passende længde.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VI, afsnit 2.2.5.

Udvalget har på et enkelt punkt fundet anledning til at foreslå en indholdsmæssig ændring i forhold til den gældende suspensionsregel.

Udvalget foreslår således, at *ukendskab til skyldnerens opholdssted* ikke skal være omfattet af lovens almindelige suspensionsregel, men i stedet af en regel om en tillægsfrist ved uovervindelige hindringer for afbrydelse af forældelsesfristen.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VII, afsnit 9.5.

Udvalget finder, at retsvildfarelse ligesom efter gældende retspraksis ikke generelt bør kunne påberåbes som suspensionsgrund, men i visse særlige tilfælde bør anerkendes som suspensionsgrund. Udvalget har ikke anset det for muligt at formulere en regel, som på tilfredsstillende måde afgrænser disse undtagelsestilfælde, og udvalget finder derfor, at spørgsmålet om, i hvilke tilfælde retsvildfarelse undtagelsesvis kan anerkendes som suspensionsgrund, fortsat bør være overladt til domstolenes afgørelse.

Der henvises til betænkningens kapitel VI, afsnit 2.6, hvor bl.a. den gældende retspraksis vedrørende betydningen af retsvildfarelse er beskrevet.

Efter udvalgets opfattelse bør der foretages en sproglig modernisering af reglen i 1908-loven, således at den bliver lettere at forstå. Det bør navnlig ske ved, at det tydeliggøres, at det afgørende er, hvornår fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen og/eller skyldneren.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

3.2.1.4. Den lange forældelsesfrists længde

For at tilgodese hensynet til skyldneren finder udvalget, at den korte frist, der kan suspenderes, ligesom efter gældende ret bør suppleres med en længere absolut frist.

Den absolutte frist har bl.a. betydning i de tilfælde, hvor en skade indtræder senere end den begivenhed, der er årsag til skaden. Den har endvidere betydning ved skjulte mangler, f.eks. hvis en byggeskade først viser sig efter en årrække. I disse tilfælde vil den korte forældelsesfrist typisk være suspenderet, indtil skaden eller manglen viser sig.

Længden af den absolutte frist bør fastsættes ud fra en afvejning af hensynene til begge parter. I modsætning til, hvad der følger af gældende ret, er der efter udvalgets opfattelse behov for at skelne mellem forskellige typer af krav.

Udvalget foreslår, at den absolutte frist som udgangspunkt fastsættes til *10 år*. For at forkorte den gældende frist på 20 år taler efter udvalgets opfattelse hensynet til skyldneren, der efter den gældende ordning kan blive mødt med et krav efter meget lang tids forløb.

Udvalget henviser endvidere til, at man i flere andre lande har en absolut forældelsesfrist på som udgangspunkt 10 år, og at en sådan frist bl.a. også følger af EU's produktansvarsregler, jf. art. 11 i produktansvarsdirektivet (direktiv 85/374/EØF).

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VI, afsnit 2.3.5.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 3, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

3.2.1.5. Beregningen af forældelsesfristerne

Udvalget finder, at der ved *forældelsesfristens beregning* ligesom efter gældende ret bør regnes med hele dage, og at begyndelsesdagen ikke bør medregnes.

Efter udvalgets opfattelse bør der endvidere ske en videreførelse af gældende ret i relation til tilfælde, hvor en årsfrist begynder 29. februar i et skudår, og hvor en månedsfrist begynder på en månedsdag, der ikke findes i fristens udløbsmåned.

For så vidt angår tilfælde, hvor forældelsesfristen udløber på en helligdag mv., er det udvalgets opfattelse, at fristen bør udskydes til førstkommende hverdag. Udvalget foreslår, at der indføres en udtrykkelig lovregel herom.

Efter udvalgets opfattelse vil det være hensigtsmæssigt også at medtage udtrykkelige bestemmelser om de øvrige nævnte spørgsmål vedrørende fristens beregning.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der indføres en bestemmelse om, at man ved beregningen af frister efter loven skal medregne den månedsdag, der svarer til den dag, hvorfra fristen regnes, og at fristen i mangel af tilsvarende dag udløber på den sidste dag i måneden. Endvidere foreslår udvalget en »helligdagsregel«, der udformes på samme måde som bl.a. forbrugeraftalelovens § 18, stk. 7, dvs. således at weekender, helligdage, grundlovsdag, juleaftensdag og nytårsaftensdag ikke medregnes i fristen.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VI, afsnit 5.4.5.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 27 og bemærkningerne hertil.

3.2.2. Undtagelser til hovedreglen om fristernes længde og begyndelsestidspunkt

Der foreslås indført regler om særlige forældelsesfrister og tillægsfrister for en række typer af fordringer.

3.2.2.1. Personskadekrav

Ved erstatningskrav som følge af *personskade* må hensynet til skadelidte efter udvalgets opfattelse veje særlig tungt, og en absolut forældelsesfrist på 10 år fra handlingstidspunktet vil her være for kort.

Et flertal i udvalget (ti medlemmer) finder efter en samlet vurdering, at den bedste løsning for så vidt angår krav i anledning af personskade vil være at fastsætte en absolut frist på 30 år regnet fra den skadevoldendes handlings ophør uden mulighed for suspension.

Det er flertallets opfattelse, at der med en sådan regel, hvorefter der bliver tale om en meget lang frist, som til gengæld ikke i noget tilfælde vil kunne suspenderes, skabes klarhed og forudsigelighed på en måde, der samtidig i langt de fleste tilfælde vil tilgodese hensynet til skadelidte på tilstrækkelig måde. Erfaringerne viser, at det kun meget sjældent forekommer, at et erstatningskrav rejses efter mere end 30 års forløb.

Reglen om en absolut frist på 30 år for krav i anledning af personskade bør også omfatte krav på forsørgertabserstatning og godtgørelse til efterladte samt krav på tort- eller méngodtgørelse, hvis kravet opstår i forbindelse med en personskade.

En absolut frist på 30 år for krav i anledning af personskade bør efter flertallets opfattelse gælde ved personskade både i og uden for kontraktforhold.

Et mindretal (ét medlem) finder, at der ikke bør gælde nogen absolut frist ved krav på erstatning i eller uden for kontrakt i anledning af personskade, da en absolut frist, der løber fra den skadevoldende handlings ophør, indebærer, at erstatningskravet kan være forældet, inden det overhovedet er opstået. Det vil efter mindretallets opfattelse være urimeligt, når det drejer sig om personskader, som kan være mere end både 20

og 30 år om at udvikle sig.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VI, afsnit 2.4.6.

Justitsministeriet er enig med udvalget i, at der bør gælde en særlig lang forældelsesfrist for personskadekrav, fordi personskader i en række tilfælde først viser sig mange år efter den skadevoldende handling. Det er væsentligt at udforme reglerne således, at det som altovervejende hovedregel sikres, at berettigede erstatningskrav ikke forældes, før de er opstået, men Justitsministeriet er enig med udvalgets flertal i, at der af hensyn til skyldneren bør være et tidspunkt, hvor krav som følge af en skadevoldende handling anses for endeligt forældet.

Lovforslaget er på den baggrund udformet i overensstemmelse med flertallets forslag.

Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 3, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

3.2.2.2. Erstatningskrav i anledning af miljøskade

Ligesom for personskadekrav foreslår udvalget for så vidt angår de *erstatningskrav i anledning af miljøskade*, der falder *uden for* miljøskadeerstatningslovens anvendelsesområde, en absolut forældelsesfrist på 30 år fra den skadevoldende handlings ophør. En sådan 30-årig frist gælder i dag for erstatningskrav i anledning af miljøskader, der er omfattet af miljøskadeerstatningslovens anvendelsesområde – dvs. skader, der forvoldes af visse særligt farlige eller forurenende virksomheder. Udvalget anfører, at baggrunden for at fastsætte en absolut frist på 30 år i den gældende miljøskadeerstatningslov var et ønske om ikke at afskære skadelidte fra at rejse krav i tilfælde, hvor skaden først viser sig efter en længere årrække. Udvalget anfører, at selv om en miljøskade ikke er omfattet af miljøskadeerstatningsloven og det objektive ansvar, der følger af loven, synes hensynet til skadelidte i relation til forældelse at være det samme som ved de miljøskader, der er omfattet af loven, idet også miljøskader, der ikke forvoldes af særligt farlige eller forurenende virksomheder, jævnligt først viser sig efter en lang årrække.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VI, afsnit 2.5.5.

Den under pkt. 3.2.2.1 nævnte mindretalsudtalelse fra ét af udvalgets medlemmer omfatter også personskadekrav i anledning af miljøskade. Mindretallet finder således, at der heller ikke i denne situation bør gælde en absolut forældelsesfrist. Der er redegjort for Justitsministeriets synspunkter under pkt. 3.2.2.1 ovenfor.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets (flertallets) lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 3, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

For så vidt angår erstatningskrav i anledning af miljøskade henvises i øvrigt til § 5 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), hvorved miljøskadeerstatningslovens § 6 foreslås ændret, således at erstatningskrav efter loven som udgangspunkt forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov. For så vidt angår begyndelsestidspunktet for den lange forældelsesfrist foreslås det dog, at den gældende regel efter miljøskadeerstatningsloven bevares, jf. nærmere herom pkt. 3.4 i de almindelige bemærkninger til det pågældende lovforslag.

3.2.2.3. Lønkrav

Spørgsmålet om, hvorvidt der fortsat bør gælde en forældelsesfrist på 5 år for lønkrav er blevet rejst i forbindelse med høringen over udvalgets betænkning.

Det er bl.a. blevet anført, at en forkortelse af forældelsesfristen til 3 år i overensstemmelse med udvalgets forslag formentlig ikke vil bevirke, at lønmodtagere generelt vil gøre deres krav gældende på et tidligere tidspunkt end i dag. Det er blevet oplyst, at krav om efterbetaling typisk ikke bliver rejst i forbindelse med, at kravet er ved at blive forældet, men i forbindelse med, at arbejdstageren ophører med at arbejde for arbejdsgiveren, formentlig fordi det ofte først er på dette tidspunkt, arbejdstageren via sin faglige organisation bliver opmærksom på kravet, og fordi arbejdstageren ofte af loyalitetshensyn ikke ønsker at rejse krav over for arbejdsgiveren, mens ansættelsesforholdet består. Det er endvidere blevet anført, at et særligt forhold ved lønkrav er, at kreditor typisk er den svage part i forholdet.

Det er desuden blevet anført, at det ikke kan udelukkes, at en forkortelse af forældelsesfristen fra 5 til 3 år vil kunne mindske den præventive virkning af muligheden for, at efterbetalingskrav rejses over for arbejdsgiveren.

Justitsministeriet forslår på den anførte baggrund en bestemmelse om 5-årig forældelse af lønkrav. Fristen kan efter lovforslaget suspenderes ved utilregnelig uvidenhed og suppleres af den almindelige absolutte 10-

årsfrist. Der er således alene tale om at forlænge den foreslåede almindelige 3-årsfrist til 5 år.

Bestemmelsen er udformet således, at den omfatter fordringer, som støttes på aftale om udførelse af arbejde som led i et ansættelsesforhold. Den omfatter alle ansættelsesforhold, uanset om der foreligger en overenskomst, som dækker ansættelsen, eller om der er tale om en individuel kontrakt.

Den foreslåede bestemmelse omfatter derimod ikke som den gældende § 1, stk. 1, nr. 1, litra e, i 1908-loven krav i henhold til andre ydelser af personlig virksomhed, idet kreditor ikke i samme omfang er den »svage« part i disse forhold.

Der henvises til lovforslagets § 4 og bemærkningerne hertil.

3.2.2.4. Fordringer med særligt retsgrundlag

Udvalget foreslår, at forældelsesfristen for krav, der hviler på et særligt retsgrundlag, forkortes fra de nuværende 20 år til 10 år samtidig med, at begyndelsestidspunktet ændres (dvs. udskydes) fra stiftelsestidspunktet til forfaldstidspunktet.

Udvalget har ved fastlæggelsen af forældelsesfristens længde lagt vægt på, at der er tale om fordringer, hvis eksistens og størrelse er klart bevissikret, og at den korte forældelsesfrist derfor – ligesom i dag – ikke bør finde anvendelse. En absolut frist på 10 år vil imidlertid efter udvalgets opfattelse indebære, at hensynet til kreditor er tilstrækkelig tilgodeset.

Baggrunden for forslaget om at ændre begyndelsestidspunktet er navnlig, at den gældende ordning for så vidt angår gældsbreve kan have den uhensigtsmæssige konsekvens, at kravet kan være forældet, inden det er forfaldet. Herudover vil ændringen medføre, at der gælder samme begyndelsestidspunkt som ved andre fordringer.

Udvalget finder, at bestemmelsen om særligt retsgrundlag ligesom efter gældende ret skal omfatte *gældsbreve* (og forlig), hvorimod der ikke er behov for som i 1908-lovens § 1, stk. 2, at medtage andre skriftlige erklæringer, som indeholder en anerkendelse af fordringens tilblivelse og størrelse. Det selvstændige indhold af denne tilføjelse er begrænset, og efter udvalgets opfattelse kan der ikke peges på et særligt behov for at medtage sådanne andre skriftlige skylderklæringer. Da gældsbrevsbegrebet alene omfatter pengeforpligtelser, vil skylderklæringer vedrørende andet end pengeforpligtelser dermed ikke være omfattet af undtagelsesbestemmelsen vedrørende fordringer med særligt retsgrundlag.

Værdipapirhandelsloven indeholder i § 73 en bestemmelse om, at krav på betaling i henhold til fondsaktiver forældes efter lovgivningens almindelige regler. Da bestemmelsen blot henviser til, at de almindelige forældelsesregler gælder for fondsaktiver, er der efter udvalgets opfattelse behov for udtrykkeligt i forældelsesloven at fastsætte, at forældelsesfristen for obligationer, som er fondsaktiver, er 10 år, når fordringen er registreret i en værdipapircentral. Udtrykket »en værdipapircentral« omfatter ikke blot den eksisterende danske værdipapircentral, men også andre fora, hvor gældsbreve kan eller i fremtiden vil kunne registreres.

Det bemærkes, at aktier også er omfattet af begrebet fondsaktiver, men da aktier er udtryk for en ejendomsret og ikke omfattes af det almindelige fordringsbegreb, forældes aktier ikke. Fordring på aktieudbytte er derimod omfattet af værdipapirhandelslovens § 73, således at de almindelige forældelsesregler finder anvendelse herpå.

Bestemmelsen om særligt retsgrundlag bør efter udvalgets opfattelse herudover på samme måde som efter gældende ret omfatte *frivillige forlig, retsforlig, domme* og *voldgiftsafgørelser.*

Endvidere er udvalget af den opfattelse, at bestemmelsen – ligeledes svarende til gældende ret – bør omfatte *betalingspåkrav påtegnet af fogedretten* efter reglerne i retsplejelovens kapitel 44 a.

Det følger af gældende ret, at en opgørelse i fogedretten i forbindelse med foretagelse af udlæg ikke etablerer et særligt retsgrundlag. Udvalget foreslår ikke ændringer heraf. Imidlertid foreslår udvalget en regel om, at hvis der for en fordring med særligt retsgrundlag sker afbrydelse af forældelsesfristen ved indgivelse af anmodning om udlæg, løber en ny forældelsesfrist på 10 år også for de under fogedforretningen opgjorte omkostninger og uforældede renter. Der henvises til pkt. 3.3.1.4 nedenfor.

Udvalget finder endvidere, at *ankenævnsafgørelser* , som er blevet bindende, på samme måde som efter gældende ret bør være omfattet af begrebet »særligt retsgrundlag«.

Hvad angår *administrative afgørelser,* finder udvalget, at en sådan afgørelse bør anses for et særligt retsgrundlag, hvis afgørelsen fastslår kravets eksistens og størrelse og er bindende for parterne, fordi den hverken kan indbringes for nogen anden administrativ myndighed eller for domstolene, eller fordi den ikke er indbragt for en anden administrativ myndighed eller for domstolene inden for en foreskrevet frist. Det bemærkes, at det er udgangspunktet, at der ikke gælder frister for at indbringe en administrativ afgørelse for højere administrativ myndighed eller for domstolene.

Ud over administrative afgørelser om privates krav bør efter udvalgets opfattelse også administrative afgørelser om det offentliges krav mod private være omfattet, hvis der er tale om afgørelser, der opfylder de nævnte betingelser.

Udvalget har ikke fundet, at der er behov for i bestemmelsen om særligt retsgrundlag udtrykkeligt at nævne administrative myndigheders afgørelser eller ankenævnsafgørelser, men det foreslås at angive, at der skal være tale om, at kravet er fastslået ved dom mv. »eller anden bindende afgørelse«.

Udvalget foreslår, at bestemmelsen om særligt retsgrundlag ligesom efter gældende ret alene skal omfatte kravet på hovedstolen samt *renter* , der er påløbet – og ikke er forældet – på tidspunktet for tilvejebringelsen af det særlige retsgrundlag. Krav på renter, der påløber efter tilvejebringelsen af det særlige retsgrundlag, skal derimod være omfattet af hovedreglen i lovforslagets § 3 om en forældelsesfrist på 3 år svarende til, at disse renter i dag er omfattet af 1908-loven. Det samme bør ifølge udvalget gælde i forhold til gebyrer, herunder rykkergebyrer, og lignende.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der i tilknytning til reglen om særligt retsgrundlag medtages en udtrykkelig bestemmelse om, at krav på senere forfaldne renter, gebyrer og lignende forældes efter hovedreglen i § 3.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VII, afsnit 2.6.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter om fordringer med særligt retsgrundlag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast. Det er forudsat, at gældsbreve også omfatter digitale gældsbreve.

Der henvises til lovforslagets § 5 og bemærkningerne hertil.

3.2.2.5. Lån og kreditter uden særligt retsgrundlag

Det er udvalgets opfattelse, at krav på hovedstolen i henhold til lån og kreditter ikke bør være undergivet den almindelige regel om forældelse på 3 år fra forfaldstid. Disse krav er i dag heller ikke omfattet af 5-årsfristen efter 1908-loven. Til støtte for en længere forældelsesfrist taler, at der i disse tilfælde i reglen ikke vil være tvivl om fordringens eksistens og størrelse. En frist på 3 år vil desuden kunne virke urimelig i tilfælde, hvor fordringshaveren ikke har haft særlig anledning til at inddrive sit tilgodehavende, f.eks. i forholdet mellem slægtninge eller andre nærtstående, hvor fristen ikke afbrydes f.eks. ved betaling af renter.

Udvalget foreslår således, at hovedstolen i henhold til lån og kreditter på samme måde som hovedstolen for krav, der hviler på et særligt retsgrundlag, alene skal være omfattet af den foreslåede absolutte forældelsesfrist på 10 år, der som udgangspunkt regnes fra forfaldstidspunktet.

Udvalget finder dog, at renter, gebyrer og lignende bør være omfattet af den almindelige frist på 3 år.

Desuden er det udvalgets opfattelse, at der bør gælde en særregel om begyndelsestidspunktet ved krav i henhold til kassekreditter og andre lån med variabelt lånebeløb, for hvilke der ikke er aftalt et indfrielsestidspunkt. Udvalget finder, at fristen i denne situation som udgangspunkt bør regnes fra den seneste postering – indsættelse eller hævning – på kontoen, der er foretaget af andre end fordringshaveren. Herved lægges der vægt på, om kontoen fortsat bruges af skyldneren, mens bankens debitering af renter og gebyrer mv. ikke tillægges betydning.

Fristen bør dog efter udvalgets opfattelse senest løbe fra det tidspunkt, til hvilket gælden er opsagt til indfrielse, idet forældelsesfristen ellers ville blive udskudt ved enhver efterfølgende indsættelse eller hævning fra skyldnerens side, uanset at kontoen er opsagt til indfrielse.

Udvalget finder, at denne særregel om begyndelsestidspunktet også bør omfatte ubevilgede overtræk på kassekreditter uden aftalt indfrielsestidspunkt.

Udvalget finder endvidere, at krav i anledning af ubevilgede overtræk på indlånskonti, lån og kassekreditter i pengeinstitutter bør forældes efter samme fristlængde som egentlige lån, og at sådanne krav således ikke bør være omfattet af den almindelige forældelsesfrist på 3 år. Baggrunden herfor er navnlig, at det efter udvalgets opfattelse ikke vil være rimeligt, at kreditor stilles ringere og debitor bedre, når debitor har foretaget træk på kontoen uden samtykke fra kreditor, end hvis det var sket med samtykke.

For at undgå fortolkningstvivl foreslår udvalget, at det udtrykkeligt angives i loven, at ubevilgede overtræk på konti i pengeinstitutter alene er omfattet af forældelsesfristen på 10 år.

For så vidt angår *renter mv. tilskrevet inden for maksimum af en kassekredit* finder udvalget, at disse bør være undergivet samme forældelsesfrist som kravet på hovedstolen, således som det formentlig også må antages at følge af gældende ret. Det gælder, uanset om der er aftalt et indfrielsestidspunkt for kassekreditten eller ikke.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VII, afsnit 3.5.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udarbejdet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 6 og bemærkningerne hertil.

3.2.2.6. Indlån i pengeinstitutter

Det er udvalgets opfattelse, at der er et særligt hensyn at tage til kreditor, når det gælder forældelse af indlån. Indskud foretages således ofte for lang og ubestemt tid, og uden at fordringshaveren har anledning til at afbryde forældelsen. Det er således udvalgets opfattelse, at der bør fastsættes en længere forældelsesfrist for krav i henhold til indlån, og udvalget finder, at den foreslåede frist på 10 år fra forfaldstidspunktet for krav i henhold til lån og kreditter, jf. pkt. 3.2.2.5, vil være utilstrækkelig.

Udvalget foreslår en forældelsesfrist på 20 år regnet fra den seneste indsættelse, hævning, rentetilskrivning eller postering i øvrigt på kontoen. Det nævnte begyndelsestidspunkt bør efter udvalgets opfattelse gælde, uanset om posteringen mv. er meddelt kontohaveren eller ikke, da der efter mange års forløb let kan opstå bevisproblemer med hensyn til, om en postering, f.eks. bogføring af renter, er meddelt kontohaveren.

For så vidt angår renter af indskuddet er det udvalgets opfattelse, at krav på *tilskrevne renter* bør være omfattet af særreglen om en 20-årsfrist for forældelse af indlån og dermed – således som det formentlig også må antages at følge af gældende ret – undergivet samme forældelsesfrist som kravet på hovedstolen. For at undgå tvivl om, hvad der gælder vedrørende kravet på tilskrevne renter, foreslås det udtrykkeligt angivet i bestemmelsen, at sådanne renter også er omfattet af særreglen.

Efter udvalgets opfattelse bør også indlån i sparevirksomheder, jf. § 334, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 286 af 4. april 2006 med senere ændringer, være omfattet af særreglen, og det foreslås derfor, at bestemmelsen udformes således, at den omfatter »fordringer i henhold til indlån i pengeinstitutter eller lignende«.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VII, afsnit 4.5.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 7 og bemærkningerne hertil.

3.2.2.7. Forældelse af retten til en løbende ydelse

Udvalget foreslår en særlig regel om forældelse af selve retten til fordring på pension, livrente, aftægtsydelse, underholdsbidrag eller anden lignende ydelse. Efter udvalgets opfattelse kan det medføre en urimelig situation for skyldneren, hvis fordringshaveren på et hvilket som helst tidspunkt kan kræve for fremtiden at modtage de enkelte løbende ydelser, der udspringer af grundfordringen.

Udvalget foreslår desuden, at bestemmelsen skal omfatte såvel krav, der følger af en aftale, som krav, der hviler på en afgørelse.

Bestemmelsen bør derimod efter udvalgets opfattelse ikke omfatte krav, der støttes på en lovbestemt forpligtelse. Selve retten til med virkning for fremtiden at få pålagt en tidligere ægtefælle en forpligtelse til at betale underholdsbidrag eller selve retten til for fremtiden at modtage en lovbestemt offentligretlig ydelse, f.eks. førtidspension eller folkepension, vil således ikke forældes. Dette vil svare til, hvad der antages at følge af gældende ret.

Udvalget foreslår endvidere, at der gøres undtagelse for grundbyrder, dvs. selve »grundbyrderetten«. Dette svarer også til, hvad der antages at følge af gældende ret.

Forældelsesfristen for de grundfordringer, der er omfattet af bestemmelsen, foreslås af udvalget fastsat til 10 år regnet fra den dag, da den sidste ydelse blev betalt, eller, hvis ingen betaling har fundet sted, fra den dag, da den første ydelse kunne kræves betalt.

Endelig foreslår udvalget, at bestemmelsen udtrykkeligt angiver, at fordringerne på de enkelte ydelser i henhold til grundfordringen desuden forældes efter de foreslåede almindelige fristregler.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VII, afsnit 5.5.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 8 og § 25, stk. 5, og bemærkningerne hertil.

3.2.2.8. Værge- og fuldmagtsforhold mv.

Udvalget finder, at der er behov for at indføre regler om tillægsfrist/udskudt begyndelsestidspunkt i tilfælde, hvor der består et særligt pligtforhold mellem fordringshaveren og skyldneren, og hvor kravet

udspringer af skyldnerens tilsidesættelse af sine forpligtelser over for fordringshaveren.

For så vidt angår krav mod *en fuldmægtig, et bestyrelsesmedlem eller en direktør,* der udspringer af den pågældendes tilsidesættelse af sine forpligtelser ved hvervets udførelse, er det udvalgets opfattelse, at der bør indføres en tillægsfrist på 3 år, der regnes fra hvervets ophør eller – hvis dette tidspunkt er tidligere – fra det tidspunkt, da fordringshaveren eller den, der i øvrigt kan gøre fordringen gældende på fordringshaverens vegne, er eller burde være blevet bekendt med de omstændigheder, hvorpå kravet støttes. Tillægsfristen skal supplere de foreslåede generelle forældelsesfrister.

Baggrunden for forslaget om, at tillægsfristen senest skal begynde at løbe fra det tidspunkt, da fordringshaveren mv. er eller burde være blevet bekendt med de relevante omstændigheder, er hensynet til skyldneren, idet der ikke bør kunne rejses erstatningskrav mod f.eks. en direktør i et selskab i indtil 3 år efter dennes fratræden for et ansvarspådragende forhold, der måtte have fundet sted længe forinden, og som selskabet (bestyrelsen) allerede dengang var bekendt med.

Udvalget foreslår, at det angives i den pågældende bestemmelse, at forældelse *tidligst* indtræder 3 år efter hvervets ophør eller det tidligere tidspunkt, da fordringshaveren, eller den der i øvrigt kan gøre fordringen gældende på fordringshaverens vegne, blev eller burde være blevet bekendt med de omstændigheder, hvorpå kravet støttes. Dette skyldes, at udvalget har villet fastholde, at de foreslåede almindelige forældelsesregler gælder, hvis disse regler fører til et senere forældelsestidspunkt.

For så vidt angår krav i *værgeforhold,* som udspringer af værgens tilsidesættelse af sine forpligtelser, foreslår udvalget en regel om, at de foreslåede almindelige forældelsesfrister i § 3, stk. 1 og 3 – dvs. den korte frist på 3 år, der kan suspenderes, kombineret med absolutte frister på 10 eller 30 år – først begynder at løbe på tidspunktet for værgeforholdets ophør.

Baggrunden for dette forslag er, at en tillægsfrist på 3 år fra værgeforholdets ophør efter udvalgets opfattelse i visse tilfælde vil kunne være for kort. Er der f.eks. tale om en mindreårigs krav mod værgen, vil det således kunne være urimeligt, at denne senest 3 år efter opnået myndighedsalder skal gøre kravet gældende over for værgen, hvis den pågældende først senere bliver bekendt med kravet. Dette vil eksempelvis kunne forekomme i tilfælde, hvor værgen uretmæssigt har tilegnet sig midler tilhørende den dengang mindreårige.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VII, afsnit 6.6.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets §§ 9 og 10 samt bemærkningerne hertil.

3.2.2.9. Kaution og regreskrav

Et flertal i udvalget (seks medlemmer) finder, at forældelsesfristen for *en kreditors krav mod en kautionist* på samme måde som efter gældende ret bør forældes efter de regler, der gælder for forældelse af kravet mod hovedskyldneren.

Det vil indebære, at hvis kravet mod hovedskyldneren eksempelvis alene er undergivet en frist på 10 år, vil også kravet mod kautionisten være undergivet en frist på 10 år.

At kravet mod kautionisten forældes efter de regler, der gælder for hovedkravet, indebærer, at fristen skal regnes fra kautionskravets forfaldstidspunkt, uanset om hovedkravet er undergivet en 3-årig eller 10-årig forældelsesfrist, jf. lovforslagets § 2, stk. 1. Ved selvskyldnerkaution, hvor kautionistens forpligtelse indtræder straks ved hovedmandens misligholdelse over for kreditor, skal fristen således regnes fra misligholdelsestidspunktet. Ved simpel kaution og tabskaution, hvor kautionistens forpligtelse først indtræder, når det er godtgjort, at hovedmanden ikke kan betale, skal fristen regnes fra dette tidspunkt. Dette svarer til, hvad der gælder i dag, når hovedkravet er omfattet af 1908-loven.

Et mindretal (fem medlemmer) foreslår, at kautionskrav uanset forældelsesfristen for den kautionssikrede fordring undergives en forældelsesfrist på 3 år regnet fra forfaldstidspunktet.

Efter disse medlemmers opfattelse er der ikke tilstrækkeligt grundlag for at fravige de foreslåede generelle forældelsesregler for så vidt angår krav mod kautionister. En frist på 3 år regnet fra forfaldstidspunktet for kautionskravet – det vil ved selvskyldnerkaution sige misligholdelsestidspunktet og ved simpel kaution det tidspunkt, hvor det konstateres, at hovedskyldneren ikke kan betale – må anses for på tilstrækkelig måde at tilgodese hensynet til kreditor, og det gælder, uanset om kravet mod hovedmanden er undergivet en længere frist.

Begyndelsestidspunktet efter de to forslag er det samme, og forskellen består således alene i fristens længde.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VII, afsnit 7.5.1.

I forbindelse med høringen over et udkast til lovforslaget har bl.a. Finansrådet og Realkreditrådet anført, at mindretallets forslag må frygtes at ville medføre, at kreditorerne generelt vil blive mere tilbøjelige til at søge fordringer inddrevet hos kautionisterne og/eller at kræve egentlig medhæftelse som følge af, at kravet mod kautionisten oftere vil blive forældet før kravet mod hovedskyldneren. En sådan virkning er ikke tilsigtet, og på denne baggrund er lovforslaget udformet i overensstemmelse med flertallets forslag.

Der henvises til lovforslagets § 11 og bemærkningerne hertil.

For så vidt angår *regreskrav i solidariske skyldforhold* finder udvalget, at der på den ene side er behov for at sikre, at den part, der som en af flere skyldnere bliver mødt med et krav – den regresberettigede – rent tidsmæssigt har praktisk mulighed for at gøre regreskrav gældende mod en medskyldner. På den anden side er der et hensyn at tage til medskyldneren – den regresforpligtede – som vil have en interesse i at kunne indrette sig efter den forældelsesfrist, som gælder for hovedkravet.

Udvalget har anført, at i de fleste tilfælde tilgodeser de gældende regler alene den *regresberettigedes* interesser. Det gælder ved regreskrav mellem flere skadevoldere og ved regreskrav støttet på aftale med den regresforpligtede, hvor der i retspraksis antages at gælde en frist på 5 år fra det tidspunkt, da hovedkravet gøres gældende mod den regresberettigede, eller, hvis Danske Lov finder anvendelse, en 20-årig frist fra stiftelsestidspunktet.

Udvalget finder, at de modstående hensyn til den regresberettigede og den regresforpligtede vil kunne tilgodeses ved en regel om en tillægsfrist for den regresberettigede.

Udvalget har i den forbindelse også henvist til, at der i de øvrige nordiske lande gælder regler om en tillægsfrist for den regresberettigede til at gøre regreskravet gældende, jf. nærmere herom betænkningens kapitel VII, afsnit 7.4.

De hensyn, der gør sig gældende i forhold til den regresforpligtede og den regresberettigede, er efter udvalgets opfattelse de samme, uanset om der er tale om regres mellem flere kautionister eller i andre solidariske skyldforhold, og udvalget foreslår derfor, at der for alle tilfælde, hvor der er tale om regreskrav mellem solidarisk ansvarlige skyldnere, indføres en tillægsfrist for den regresberettigede til at gøre regreskravet gældende, uanset at kreditors krav mod medskyldneren måtte være forældet.

Udvalget foreslår desuden, at der indføres en bestemmelse om, at den indfriende skyldner indtræder i fordringshaverens stilling i forældelsesmæssig henseende. Efter gældende ret sondres der mellem tilfælde, hvor regreskravet alene støttes på indtrædelsessynspunktet, og tilfælde, hvor regreskravet tillige støttes på en aftale mellem den indfriende skyldner og medskyldneren (med den virkning, at forældelsen efter Danske Lov 5-14-4 først regnes fra denne aftales indgåelse). Denne sondring foreslås opgivet i forældelsesmæssig henseende, således at den indfriende skyldner, når bortses fra tillægsfristen, ikke får bedre ret over for en medskyldner, end kreditor på indfrielsestidspunktet havde mod medskyldneren.

Tillægsfristen bør efter udvalgets opfattelse gælde generelt, selv om kreditors krav mod medskyldneren måtte være forældet på indfrielsestidspunktet. Tillægsfristen bør som nævnt endvidere gælde uanset grundlaget for kravet mellem den regresberettigede og den regresforpligtede.

En generel regel som den foreslåede vil efter udvalgets opfattelse indebære en væsentlig forenkling og hindre afgrænsningsvanskeligheder.

Udvalget foreslår, at tillægsfristen fastsættes til 1 år fra det tidspunkt, hvor forældelsen er afbrudt over for skyldneren, eller hvor denne har opfyldt fordringen eller indrømmet fordringshaveren fristforlængelse. En tillægsfrist af denne længde bør efter udvalgets opfattelse være tilstrækkelig til at tilgodese hensynet til den regresberettigede. I tilfælde af opfyldelse er det efter udvalgets forslag en forudsætning for at anvende reglen om tillægsfrist, at kravet mod den regresberettigede ikke allerede var forældet på opfyldelsestidspunktet.

Efter udvalgets opfattelse bør som nævnt også en aftalt forlængelse af forældelsesfristen (en suspensionsaftale) mellem fordringshaveren og den regresberettigede medføre, at tillægsfristen begynder at løbe. Baggrunden herfor er, at den regresberettigede i modsat fald uden begrænsninger kunne forlænge forældelsesfristen med virkning også for den regresforpligtede. Dette ville efter udvalgets opfattelse ikke være rimeligt i forhold til den regresforpligtede.

Udvalget finder, at den foreslåede regel om en tillægsfrist ikke også bør omfatte *tredjemands afledede krav mod skadevolder* – eksempelvis hvis der er betalt ydelser til skadelidte på grund af skaden. Efter udvalgets opfattelse er det efter karakteren af disse typer af regreskrav – der netop afledes af skadelidtes krav – mest naturligt ligesom efter gældende ret at holde sig til den foreslåede regel om, at den indfriende skyldner indtræder i fordringshaverens retsstilling i relation til forældelse. Udvalget har også anført, at det i forhold til tredjemand – eksempelvis det offentlige, der har betalt ydelser til skadelidte – vil kunne fremstå som en tilfældig omstændighed, at der findes en ansvarlig skadevolder, mod hvem et regreskrav kan gøres gældende. I de øvrige nordiske lande findes heller ikke særlige regler om forældelse af disse typer af regreskrav.

For så vidt angår *krav mod tidligere omsætningsled i anledning af mangler ved salgsgenstanden* er det ligeledes udvalgets opfattelse, at der ikke bør indføres en regel om tillægsfrist til fordel for den regresberettigede. En regel herom ville i forhold til den regresforpligtede sælger stride mod forældelsesreglernes formål – at sikre afklaring og afvikling af krav inden for en rimelig tidshorisont.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VII, afsnit 7.5.3 og 7.5.4.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 12 og bemærkningerne hertil.

3.2.2.10. Krav i anledning af strafbart forhold

Det er udvalgets opfattelse, at erstatningskrav, der udspringer af strafbart forhold, som udgangspunkt bør være omfattet af de foreslåede almindelige frister, dvs. en frist på 3 år regnet fra forfaldstidspunktet (skadens indtræden) med mulighed for suspension kombineret med en absolut frist på 10 år, ved personskade 30 år, der regnes fra den skadevoldende handlings ophør, jf. lovforslagets § 3. Udvalget foreslår derfor at ophæve § 16 i ikrafttrædelsesloven til straffeloven, hvorefter krav på erstatning eller anden godtgørelse for skade forvoldt ved en strafbar handling som udgangspunkt forældes 20 år efter det tidspunkt, hvor skadelidte er blevet i stand til at gøre sit krav gældende.

Udvalget har overvejet, om der i tilfælde, hvor strafspørgsmålet først afgøres efter udløbet af forældelsesfristen for erstatningskravet, er behov for en regel om udskydelse af forældelsesfristens udløb. En sådan ordning findes i Norge, Sverige og Finland, jf. betænkningens kapitel VII, afsnit 8.4, og følger for så vidt af reglen i 1908-lovens § 1, stk. 1, nr. 5, sammenholdt med § 16 i ikrafttrædelsesloven til straffeloven.

Erstatningskrav, der udspringer af strafbare forhold, vil i praksis ofte blive rettet mod staten som følge af reglerne i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, og for disse krav er det fristerne i offererstatningsloven og ikke de formueretlige forældelsesregler, der er afgørende for, hvor længe kravet kan gøres gældende. De skadelidtes behov for en særregel om udskydelse af forældelsesfristen er derfor ikke stort i praksis.

Offererstatningsloven omfatter imidlertid stort set kun personskadekrav, men f.eks. ikke erstatning som følge af bedrageri mv. Loven omfatter endvidere kun straffelovsovertrædelser og ikke overtrædelser af særlovgivningen. Udvalget finder endvidere, at det generelt vil kunne virke stødende, hvis der på grund af forældelse ikke kan nedlægges påstand om erstatning eller godtgørelse under en straffesag. Det forhold, at skadelidtes erstatningskrav eventuelt kan søges dækket af staten, bør efter udvalgets opfattelse ikke være afgørende for, om der bør gælde en særlig regel om udskydelse af forældelsesfristen for så vidt angår kravet mod skadevolderen.

Udvalget finder på den baggrund, at der bør indføres en særregel om forældelsesfristen i tilfælde, hvor strafspørgsmålet først afgøres efter udløbet af den almindelige forældelsesfrist for erstatningskravet. Bestemmelsen bør efter udvalgets opfattelse gælde både for tilfælde, hvor erstatningskravet pådømmes under selve straffesagen, og tilfælde, hvor fordringen efterfølgende gøres gældende under et særskilt civilt søgsmål. I det førstnævnte tilfælde foreslås det at udskyde forældelsesfristens udløb, mens der i det sidstnævnte tilfælde foreslås en tillægsfrist til at gøre kravet gældende. Det bør ifølge udvalget ikke være en betingelse for denne tillægsfrist, at erstatningskravet er gjort gældende under straffesagen. Tillægsfristen foreslås fastsat til 1 år efter endelig afgørelse i straffesagen, da en frist af denne længde må antages at være tilstrækkelig til, at fordringshaveren kan nå at varetage sine interesser.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VII, afsnit 8.5.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 13 samt til § 10 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer mv. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb mv.) vedrørende forslag til ophævelse af ikrafttrædelseslovens § 16 og de dertil hørende bemærkninger.

3.2.2.11. Ukendskab til skyldnerens opholdssted og andre hindringer for afbrydelse af forældelse

Udvalget finder, at der fortsat bør ske suspension/udskydelse af forældelsesfristens udløb ved utilregnelig uvidenhed om skyldnerens opholdssted, og at der herudover også er behov for en lovregel om suspension i tilfælde, hvor en fordringshaver på grund af hindringer, der ikke beror på den pågældendes egne forhold, er afskåret fra at afbryde forældelsen, jf. betænkningens kapitel VII, afsnit 9.4.

Som eksempel på en relevant hindring kan nævnes det tilfælde, at skattemyndighederne ikke kan

gennemføre en retssag mod en skyldner, der er bosat i et andet land, fordi den fremmede domstol ikke vil foretage en prøvelse af de danske skattemyndigheders krav.

Udvalget foreslår, at der indføres en tillægsfrist for fordringshaveren i tilfælde, hvor denne er afskåret fra at afbryde forældelsen på grund af ukendskab til skyldnerens opholdssted eller på grund af en hindring, der ikke beror på den pågældendes egne forhold.

Efter udvalgets opfattelse bør reglen om en tillægsfrist ikke kun gælde i relation til den almindelige forældelsesfrist, men også i relation til særlige forældelsesfrister og tillægsfrister.

Udvalget foreslår en tillægsfrist på 1 år regnet fra det tidspunkt, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til skyldnerens opholdssted, henholdsvis 1 år efter hindringens ophør. Udvalget finder, at en tillægsfrist på 1 år må anses for tilstrækkelig til, at fordringshaveren kan nå at varetage sine interesser, og at en frist af denne længde samtidig stemmer overens med andre foreslåede tillægsfrister.

Efter udvalgets opfattelse bør der knyttes en absolut frist til bestemmelsen, således at der gælder en længste forældelsesfrist, selv om den pågældende hindring fortsat består på tidspunktet for udløbet af denne absolutte frist. Dette svarer til, hvad der gælder i dag efter 1908-lovens § 3 sammenholdt med Danske Lov 5-14-4. Udvalget foreslår således, at andre forældelsesfrister højst skal kunne forlænges med 10 år.

Efter udvalgets opfattelse bør bestemmelsen om en absolut grænse for fristen gælde både, hvor kravet er omfattet af de foreslåede almindelige forældelsesfrister, jf. lovforslagets § 3, og hvor kravet er omfattet af en af de særlige forældelsesfrister eller tillægsfrister.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VII, afsnit 9.5.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Henvisningen til hindringer, der ikke beror på kreditors forhold, forudsættes også at omfatte tilfælde som omhandlet i dommen i Ugeskrift for Retsvæsen 1997.1259 V, hvor et konkursbo efter et aktieselskab blev genoptaget mere end fem år efter, at det var blevet afsluttet uden behandling i medfør af konkurslovens § 143. Landsretten fandt, at den pågældende fordring ikke var forældet, da kreditor ikke havde haft mulighed for at foretage retslige skridt mod aktieselskabet i den mellemliggende tid, eftersom selskabet ikke havde eksisteret i denne periode.

Der henvises til lovforslagets § 14 og bemærkningerne hertil.

3.3. Afbrydelse af forældelse

Udvalget finder, at det i alle tilfælde bør være en betingelse for at afbryde forældelsen, at skyldneren erkender forpligtelsen, eller at fordringshaveren foretager retslige skridt. Adgangen efter Danske Lov 5-14-4 til afbrydelse ved påmindelse bør således efter udvalgets opfattelse ophæves.

Den gældende regel i 1908-lovens § 2, 2. pkt., er ganske kortfattet, og gældende ret vedrørende afbrydelse af forældelse er derfor i vidt omfang udviklet i retspraksis. Udvalget finder, at det i en ny forældelseslov nærmere bør fastsættes, hvad der i de enkelte tilfælde skal til for at afbryde forældelsen, og der er efter udvalgets opfattelse behov for en relativt detaljeret regulering af dette praktisk vigtige spørgsmål.

Udvalget finder endvidere, at de regler om afbrydelse af forældelse, som findes i retsplejeloven, konkursloven og dødsboskifteloven, bør overføres til den nye forældelseslov, således at der foretages en samlet regulering.

Endelig foreslår udvalget, at der indføres en sondring mellem »egentlig« og foreløbig afbrydelse af forældelsen, således at der ved *»egentlig« afbrydelse* løber en helt ny forældelsesfrist, mens *foreløbig afbrydelse* er karakteriseret ved, at der, når den »foreløbige« foranstaltning finder sted inden forældelsesfristens udløb, gives en vis kortere frist efter foranstaltningens ophør med henblik på, at »egentlig« afbrydelse – f.eks. ved sagsanlæg – kan ske inden for denne tillægsfrist. Dette svarer på sin vis til, hvad der følger af den gældende ordning om forfølgning af et retsligt skridt uden ufornødent ophold, men således, at det i loven fastlægges, hvad der i denne sammenhæng skal anses for et foreløbigt retsligt skridt, og således, at »uden ufornødent ophold« erstattes af en bestemt frist, der efter udvalgets opfattelse bør fastsættes til 1 år.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.1.

3.3.1. »Egentlig« afbrydelse

Udvalget finder, at adgangen efter Danske Lov 5-14-4 til at afbryde forældelsesfristen ved påmindelse bør ophæves.

Udvalget anfører, at hensynene bag forældelsesreglerne, navnlig at bidrage til, at fordringer afvikles eller

bringes på det rene inden rimelig tid, og at undgå procesførelse om meget gamle fordringer, i de fleste tilfælde ikke på tilfredsstillende måde tilgodeses ved en ordning, hvor fordringshaveren har mulighed for til enhver tid at forny forældelsesfristen ved blot at tilkendegive over for skyldneren, at han eller hun mener at have et krav mod den pågældende. Det skyldes bl.a., at påmindelse alene ikke er egnet til at fremme en afklaring af omtvistede fordringers eksistens. Endvidere kan skyldneren efter omstændighederne uanset påmindelser med tiden få en forventning om, at kravet ikke vil blive fastholdt.

Udvalget foreslår således, at afbrydelse skal ske ved skyldnerens erkendelse eller ved foretagelse af retslige skridt mod skyldneren.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.2.1.

3.3.1.1. Skyldnerens erkendelse

For så vidt angår afbrydelse ved skyldnerens erkendelse foreslår udvalget en videreførelse af gældende ret. Det indebærer, at forældelsen afbrydes, når skyldneren over for fordringshaveren udtrykkeligt eller ved sin handlemåde erkender sin forpligtelse.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.2.2.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 15 og bemærkningerne hertil.

3.3.1.2. Sagsanlæg mv. med henblik på at opnå en bindende afgørelse

Udvalget foreslår en bestemmelse om afbrydelse ved sagsanlæg og andre foranstaltninger, der foretages med henblik på at opnå en bindende afgørelse, der fastslår fordringens størrelse og eksistens. Indholdet af bestemmelsen svarer i det væsentlige til 1908-lovens § 2, 2. pkt., 2. led, således som denne bestemmelse er blevet forstået i retspraksis, men der foreslås forskellige præciseringer.

Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. omfatte en *administrativ afgørelse*, som bliver bindende for parterne, hvis den ikke indbringes for domstolene inden en vis frist, og som fastslår kravets eksistens og størrelse. Den omfatter endvidere en afgørelse truffet af et privat klage- eller ankenævn, som fastslår kravets eksistens og størrelse, og som er bindende for skyldneren. En afgørelse kan blive bindende for indklagede i tilfælde, hvor denne ikke rettidigt afgiver erklæring om ikke at være bundet, hvis vedtægten indeholder bestemmelse om en sådan ordning, eller hvor indklagede har tilsluttet sig et nævn, hvis vedtægter indebærer, at medlemmerne er forpligtet til at efterleve nævnets afgørelser.

Baggrunden for forslaget er, at afgørelserne i de nævnte situationer i realiteten er bindende på samme måde som en domstolsafgørelse i 1. instans, henholdsvis som en voldgiftskendelse. I de nævnte tilfælde vil indbringelsen for den administrative myndighed eller det private klagenævn efter udvalgets forslag være fristafbrydende, uden at der gælder yderligere betingelser.

Udvalget har fundet det overflødigt at medtage en henvisning til retsforlig i bestemmelsen.

Af 1908-lovens § 2, 2. pkt., fremgår det, at et retsligt skridt skal »forfølges uden ufornødent ophold«. Udvalget finder, at der fortsat bør gælde en sådan betingelse, idet det ikke kan afvises, at der kan være behov herfor, f.eks. i tilfælde, hvor en retssag udsættes med henblik på forligsforhandlinger eller for at afvente behandling i et klage- eller ankenævn. Udvalget foreslår dog, at formuleringen »inden for rimelig tid« anvendes i stedet for »uden ufornødent ophold«. Den førstnævnte formulering stemmer efter udvalgets opfattelse bedre overens med retspraksis og giver større fleksibilitet.

Et sagsanlæg bør efter udvalgets opfattelse bevare sin fristafbrydende virkning i tilfælde, hvor fordringshaveren meddeles *oprejsningsbevilling, anketilladelse* eller *tredjeinstansbevilling* efter retsplejelovens § 368, stk. 1 og 2, § 371 og § 372, stk. 1 og 2. I disse tilfælde, hvor der gives adgang til fortsat behandling af sagen, er denne »udvidede« ankeadgang en del af appelsystemet, og efter udvalgets opfattelse vil det derfor være mest nærliggende, at en anketilladelse medfører, at det oprindelige sagsanlæg bevarer sin afbrydelsesvirkning. Efter de nævnte bestemmelser gælder der bestemte frister for, hvor sent en ansøgning om anketilladelse mv. kan indgives til retten eller Procesbevillingsnævnet, og det er derfor begrænset, hvor længe afbrydelsesvirkningen kan udstrækkes.

Spørgsmålet er efter udvalgets opfattelse mere tvivlsomt i de specielle tilfælde, hvor der meddeles fordringshaveren tilladelse til *ekstraordinær anke eller genoptagelse* efter retsplejelovens § 399. Efter udvalgets opfattelse bør udgangspunktet være, at en tilladelse til ekstraordinær anke eller genoptagelse ikke medfører, at det oprindelige sagsanlæg bevarer sin fristafbrydende virkning.

Udvalget foreslår, at der indføres nærmere bestemmelser om de enkelte retsskridt, der afbryder forældelsen.

Hvis fordringen gøres gældende ved en *domstol* , foreslås det, at afbrydelse sker ved *indlevering af stævning eller betalingspåkrav til retten.* Dette svarer til gældende ret.

Herudover foreslår udvalget, at der ligesom efter gældende ret skal ske afbrydelse, når *påstand om en fordring nedlægges under retssagen*, herunder som modkrav. Bestemmelsen vil omfatte tilfælde, hvor sagsøgeren under sagen forhøjer sit krav, samt tilfælde, hvor et modkrav fremsættes til selvstændig dom.

Det er efter gældende ret uafklaret, i hvilket omfang fremsættelse af *modkrav til kompensation* afbryder forældelsesfristen. Udvalget finder, at der bør ske afbrydelse i disse tilfælde i det omfang, fordringen dækkes af hovedfordringen, dvs. at der sker afbrydelse for den del af fordringen, der svarer til hovedkravet.

Herudover finder udvalget, at kreditors nedlæggelse af *frifindelsespåstand under en »negativ« anerkendelsessag* (anerkende, at et krav ikke er berettiget) anlagt af debitor bør medføre afbrydelse af forældelsesfristen for kreditors krav. Dette må antages at svare til gældende ret. Afbrydelsen bør efter udvalgets opfattelse ske med virkning allerede fra skyldnerens sagsanlæg og ikke først ved kreditors nedlæggelse af frifindelsespåstanden.

I tilfælde, hvor der er aftalt *voldgiftsbehandling*, eller hvor *anden særlig afgørelsesmåde* er hjemlet, herunder f.eks. tilfælde, hvor sagen indbringes for en administrativ myndighed, der har kompetence til at træffe en bindende afgørelse, foreslås det, at afbrydelsen sker, når fordringshaveren iværksætter, hvad der fra dennes side skal gøres for at sætte sagen i gang.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.2.3.1.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 16 og bemærkningerne hertil.

Folketinget har den 22. februar 2007 vedtaget lov om ændring af lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Gruppesøgsmål m.v.) (L 41). Disse regler indebærer, at der bliver mulighed for at anlægge gruppesøgsmål, dvs. søgsmål, hvor en gruppere repræsentant fremsætter en række ensartede krav på vegne af flere personer. Virkningen af § 16 i forslaget til ny forældelseslov vil i sådanne tilfælde være, at forældelsen afbrydes i forhold til hvert enkelt gruppemedlems fordring.

3.3.1.3. Kreditorforfølgning

Udvalget finder, at der ligesom efter de gældende regler i konkurslovens § 241 og dødsboskiftelovens § 82, stk. 5, bør ske afbrydelse af forældelsen ved indgivelse af *konkursbegæring og ved anmeldelse af fordringen i konkurs-, tvangsakkord- eller dødsbo eller i forbindelse med gældssanering.*

Udvalget foreslår på denne baggrund en bestemmelse om afbrydelse, der i det væsentlige svarer til de gældende regler i konkurslovens § 241 og dødsboskiftelovens § 82, stk. 5.

Ud over disse afbrydelsesskridt, der svarer til gældende ret, finder udvalget, at forældelsen også bør afbrydes ved anmeldelse af fordringen efter skyldnerens *udstedelse af proklama*, f.eks. i forbindelse med solvent likvidation af selskaber.

Udvalget foreslår, at afbrydelse ved indgivelse af en på fordringen støttet konkursbegæring eller ved anmeldelse af fordringen i et konkursbo også skal have virkning i forhold til skyldneren personlig, og at afbrydelse ved anmeldelse af en fordring i et dødsbo efter dettes udstedelse af proklama også skal have virkning i forhold til skyldnerens arvinger. Den førstnævnte regel svarer til, hvad der gælder efter konkurslovens § 241.

Hvis der er udstedt proklama eller anden offentlig indkaldelse og i den forbindelse er fastsat en frist for anmeldelse, bør der efter udvalgets opfattelse ikke kunne indtræde forældelse før udløbet af denne frist. Hvis der er fastsat en bestemt frist for anmeldelse af krav i boet, kan en fordringshaver således naturligt få den opfattelse, at anmeldelse inden for denne frist er tilstrækkelig også i relation til forældelsesfristen. For så vidt angår tvangsakkord følger det af konkurslovens § 169, at skifteretten indkalder til et møde straks efter akkordforhandlingernes åbning, hvor fordringshavere opfordres til at anmelde krav, men der er ikke pligt til at fastsætte en frist for fordringshaverens anmeldelse af krav til skifteretten. Af de samme grunde foreslår udvalget derfor, at forældelse i tilfælde, hvor der er åbnet forhandling om tvangsakkord, ikke indtræder før afholdelsen af det i konkurslovens § 169 omhandlede møde.

Udvalget foreslår endvidere en bestemmelse om afbrydelse ved indgivelse af *udlægsbegæring*, der svarer til retsplejelovens § 527.

Udvalget foreslår, at det skal være en betingelse for, at indgivelsen af udlægsbegæring har afbrydelsesvirkning, at fogedforretningen fremmes inden for en vis periode. Den foreslåede bestemmelse svarer til retsplejelovens § 527, men det foreslås dog at anvende formuleringen »inden for rimelig tid« i

stedet for »uden ugrundet ophold«.

Udvalget foreslår, at det præciseres i forældelsesloven, at forældelsen først afbrydes ved udlægsforretningens foretagelse, når udlæg foretages af en pantefoged.

Herudover foreslår udvalget, at det fastsættes i loven, at forældelse i overensstemmelse med, hvad der antages at gælde efter retspraksis, afbrydes ved indgivelse af *anmodning om arrest*, ved fremsættelse af *krav for fogedretten om andel i et auktionsprovenu* og ved indgivelse af *anmodning til fogedretten om tilbagetagelse af en løsøregenstand*, der er solgt med ejendomsforbehold. Det er efter udvalgets forslag i alle tilfælde en forudsætning, at fordringshaveren søger forretningen fremmet inden for rimelig tid.

Endvidere foreslår udvalget, at også en offentlig myndigheds pålæg til skyldnerens arbejdsgiver om *indeholdelse i løn mv.* skal afbryde forældelsen. Udvalget har anført, at den gældende retstilstand, hvorefter pålæg om lønindeholdelse ikke afbryder forældelsen, kan give anledning til nogle praktiske problemer, bl.a. fordi en fordring kan forældes, selv om der løbende indgår betalinger fra skyldnerens arbejdsgiver. Den pågældende myndighed kan derfor være nødsaget til at foretage andre (retslige) skridt med henblik på at afbryde forældelsen. Det forekommer desuden vanskeligt at begrunde, hvorfor der er en forskellig behandling af lønindeholdelse og udpantningsudlæg i relation til afbrydelse af forældelse. Realiteten er således i begge tilfælde, at den pågældende myndighed selv forestår tvangsinddrivelsen.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.2.3.2 og 6.2.3.3.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets §§ 17 og 18 og bemærkningerne hertil.

Der henvises i øvrigt til den samtidig fremsatte lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), hvorved retsplejelovens § 527 og konkurslovens § 241 foreslås ophævet, jf. forslagets § 3, nr. 3, og § 11, og dødsboskiftelovens § 82, stk. 5, foreslås ændret, jf. forslagets § 13.

3.3.1.4. Retsvirkningerne af afbrydelse

Udvalget foreslår desuden en bestemmelse, der fastlægger, hvilke retsvirkninger der er knyttet til afbrydelsen af forældelsesfristen, herunder længden af den nye frist og dennes begyndelsestidspunkt.

Efter udvalgets opfattelse bør der ved afbrydelse løbe en ny frist, hvis længde bestemmes efter reglerne i forældelsesloven. Dette indebærer, at der som udgangspunkt – på samme måde som efter gældende ret – vil løbe en ny forældelsesfrist af samme længde som den afbrudte. Dette skal dog efter udvalgets forslag ikke gælde, hvis fordringen forud for afbrydelsen var undergivet en 3-årig forældelsesfrist, og der i forbindelse med afbrydelsen tilvejebringes et særligt retsgrundlag, f.eks. en dom eller et skriftligt forlig, idet den nye forældelsesfrist i så fald vil være 10 år.

Udvalget foreslår, at retsvirkningerne af de forskellige afbrydelsesmåder reguleres udtømmende i loven, og at der fastsættes et *begyndelsestidspunkt for den nye frist* for de enkelte tilfælde.

Hvis afbrydelsen sker ved skyldnerens erkendelse, vil den nye frist efter forslaget skulle regnes fra dagen, hvor erkendelse sker. I tilfælde, hvor afbrydelsen er sket ved foretagelse af retslige skridt, der munder ud i forlig eller dom mv., er det udvalgets opfattelse, at det afgørende tidspunkt bør være den dag, da retsforliget indgås, dommen afsiges, betalingspåkrav påtegnes af fogedretten, eller anden afgørelse træffes. Dette vil gælde uanset den betalingsfrist på 14 dage, som normalt fastsættes i dommen. Er der undtagelsesvis fastsat et senere forfaldstidspunkt, skal fristen dog efter udvalgets forslag regnes fra dette.

Er fordringen anerkendt i konkurs- eller dødsbo eller i vedtaget tvangsakkord eller afsagt gældssaneringskendelse, skal fristen efter udvalgets forslag regnes fra boets slutning, tvangsakkordens vedtagelse eller gældssaneringskendelsens afsigelse. Dette svarer til, hvad der må antages at være gældende ret, men spørgsmålet er i dag kun lovreguleret for så vidt angår konkurs, jf. konkurslovens § 241, stk. 2.

For så vidt angår tilfælde, hvor skyldneren har udstedt proklama, og hvor en fordring herefter er anerkendt efter anmeldelse af fordringen, foreslår udvalget, at den nye frist skal løbe fra dagen, hvor anerkendelse sker.

Endvidere foreslår udvalget en regel om, at der ved afbrydelse i forbindelse med udlæg, arrest, krav om andel i auktionsprovenu og tilbagetagelse af løsøregenstande, der er solgt med ejendomsforbehold, skal løbe en ny frist fra fogedforretningens eller auktionens slutning.

Hvis forældelsen er afbrudt ved pålæg om lønindeholdelse, må afbrydelsen efter udvalgets opfattelse gælde, så længe lønindeholdelse finder sted, og det foreslås derfor, at den nye frist i disse tilfælde først skal løbe fra det tidspunkt, da den pågældende lønindeholdelse ophører.

Udvalget foreslår herudover, at der efter forældelsesfristens afbrydelse ved en udlægsforretning vedrørende en fordring med særligt retsgrundlag skal løbe en ny frist på 10 år også for så vidt angår de opgjorte omkostninger og uforældede renter. Et rentekrav, der er opgjort i fogedretten, vil således være uforældet, hvis der afholdes en ny fogedforretning inden for 10 år herefter. Senere påløbne renter forældes derimod efter 3 år. Under en ny udlægsforretning, der finder sted mere end 3 år efter den første, vil kravet herefter kunne opgøres til det tidligere opgjorte beløb med tillæg af 3 års renter. En sådan ordning er efter udvalgets opfattelse rimelig og hensigtsmæssig og afbøder for kreditorernes vedkommende i nogen grad virkningen af, at forældelsesfristen for rentekrav forkortes fra 5 år til 3 år.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.2.4.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 19 og bemærkningerne hertil.

3.3.2. Foreløbig afbrydelse

Som nævnt under pkt. 3.3 foreslår udvalget, at der i forældelsesloven sondres mellem »egentlig« afbrydelse og foreløbig afbrydelse.

Forslaget vedrørende foreløbig afbrydelse går ud på, at der, når en »foreløbig« foranstaltning finder sted inden forældelsesfristens udløb, indrømmes en vis kortere frist – efter udvalgets forslag 1 år – efter foranstaltningens ophør, således at »egentlig« afbrydelse kan ske inden for denne tillægsfrist, selv om forældelsesfristen ellers ville være udløbet i mellemtiden. Der forekommer således en række situationer, hvor det på den ene side ikke synes rimeligt over for skyldner at tillægge foranstaltningen virkning som en »egentlig« afbrydelse, der medfører, at en helt ny forældelsesfrist begynder at løbe, men hvor det på den anden side heller ikke synes rimeligt over for fordringshaver, at forældelse indtræder, mens foranstaltningen pågår eller umiddelbart efter dens ophør.

Den ordning, at fordringshaveren får en tillægsfrist på 1 år til at forfølge sagen, bør efter udvalgets opfattelse ikke kunne medføre, at forældelse indtræder på et tidligere tidspunkt, end hvad der følger af de almindelige forældelsesfrister, og udvalget foreslår derfor, at de enkelte lovbestemmelser om foreløbig afbrydelse udformes således, at forældelse *tidligst* indtræder 1 år efter foranstaltningens ophør.

I det følgende gennemgås de forskellige tilfældegrupper, hvor udvalget foreslår regler om foreløbig afbrydelsesvirkning.

3.3.2.1. Retssag eller andet retsligt skridt, der ikke fører til realitetsafgørelse

Det følger af gældende ret, at hvis et retsligt skridt ikke fører til forlig eller realitetsafgørelse, skal det forfølges uden ufornødent ophold for at bevare den fristafbrydende virkning.

Udvalget finder, at der bør indføres en lovregel, der regulerer dette spørgsmål mere præcist. Det foreslås derfor, at der indføres en regel om en vis tillægsfrist for kreditor i tilfælde, hvor et retsligt skridt ikke fører til forlig eller realitetsafgørelse, f.eks. hvis sagen afvises, fordi den er anlagt ved et forkert værneting, eller fordi fordringshaveren eller i givet fald dennes advokat ved en fejl er udeblevet fra et retsmøde. Den foreslåede regel skal ikke finde anvendelse, hvis det retslige skridt åbenbart ikke kunne føre til en realitetsafgørelse, jf. nedenfor.

Efter udvalgets opfattelse bør den efterfølgende frist for opfølgning af et utjenligt retsskridt have en bestemt længde. Det kriterium, som anvendes i dag, »uden ufornødent ophold«, giver en større fleksibilitet end en fast frist, men på den anden side har dette kriterium givet anledning til mange tvister.

Med hensyn til spørgsmålet om fristens længde er udvalget af den opfattelse, at en frist på 6 måneder i reglen ville være tilstrækkelig, når et sagsanlæg mv. er blevet afvist. Som det fremgår nedenfor finder udvalget imidlertid, at fristen for opfølgende sagsanlæg i en række andre tilfælde bør være 1 år, og udvalget finder det mest hensigtsmæssigt, at tillægsfristen altid har samme længde. Derfor foreslår udvalget, at fristen for at følge utjenlige retslige skridt op generelt fastsættes til 1 år.

Udvalget finder, at fordringshaveren ikke bør kunne påberåbe sig tillægsfristen i tilfælde, hvor den pågældende selv er skyld i, at det retslige skridt ikke fører til en realitetsafgørelse. Udvalget foreslår på denne baggrund, at udskydelsen af forældelsen ikke kan påberåbes, hvis det retslige skridt åbenbart ikke kunne føre til en realitetsafgørelse, hvis fordringshaveren hæver sagen, selv om en realitetsafgørelse kunne være opnået, eller – for så vidt angår betalingspåkrav – hvis det beror på fordringshaverens valg ved indleveringen af betalingspåkrav til fogedretten, at en realitetsafgørelse ikke træffes, jf. retsplejelovens § 477 b, stk. 4.

Endvidere foreslår udvalget, at reglen om tillægsfristen også skal gælde, hvis fordringshaveren inden

forældelsesfristens udløb har indgivet konkursbegæring, uden at konkursdekret er afsagt, eller hvis fordringshaveren har iværksat forfølgning i form af udlæg, tvangsauktion, arrest eller tilbagetagelse af løsøregenstande, der er solgt med ejendomsforbehold, uden at fogedforretning eller auktion er nået at blive afholdt.

Herudover foreslår udvalget en lignende regel for tilfælde, hvor en fordring inden forældelsesfristens udløb er anmeldt i et konkurs- eller dødsbo, men ikke bliver anerkendt. Det foreslås således, at fordringen mod skyldneren personlig eller dennes arvinger i disse tilfælde tidligst forældes 1 år efter meddelelsen om, at der er truffet afgørelse om, at fordringen afvises, eller, hvis en sådan afgørelse ikke træffes, fra boets slutning. Ved at fastsætte fristen på denne måde omfattes både det tilfælde, at en fordring er blevet afvist, og det tilfælde, at boet sluttes uden prøvelse af fordringerne.

Der foreslås en tilsvarende regel, hvor en fordring inden forældelsesfristens udløb er anmeldt i forbindelse med åbning af tvangsakkord, indledning af gældssaneringssag eller indkaldelse, hvor skyldneren har udstedt proklama.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.3.2.1.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 20 og bemærkningerne hertil.

3.3.2.2. Rets- eller voldgiftssag om grundlaget for fordringen

Udvalget finder, at der bør tillægges et anerkendelsessøgsmål vedrørende grundlaget for fordringen afbrydelsesvirkning i samme omfang som efter gældende ret, men at anerkendelsesdommen alene bør tillægges virkning som en foreløbig afbrydelse, dvs. således at der skal anlægges sag vedrørende selve fordringen inden for en vis frist for at bevare den fristafbrydende virkning af anerkendelsessøgsmålet. Det er i dag uafklaret i retspraksis, om anerkendelsesdommen medfører, at der løber en ny forældelsesfrist fra dommen, eller om der må stilles krav om, at dommen følges op af en fuldbyrdelsessag inden rimelig tid for at bevare den fristafbrydende virkning.

Situationen svarer efter udvalgets opfattelse til den situation, at fordringshaveren fra en forvaltningsmyndighed får en bindende afgørelse, der fastlægger, at kravet består, men ikke fastsætter størrelsen af kravet. Derfor bør der også gælde en regel om foreløbig afbrydelse i disse tilfælde.

Udvalget foreslår på den anførte baggrund en regel om, at en anerkendelsesdom, der alene vedrører grundlaget for fordringen, skal forfølges inden for en vis frist for at bevare den fristafbrydende virkning. Fristen foreslås fastsat til 1 år ligesom ved foreløbig afbrydelse i øvrigt.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.3.2.2.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 21, stk. 1, og bemærkningerne hertil.

3.3.2.3. Indbringelse for en administrativ myndighed eller Folketingets Ombudsmand af en sag om fordringens eksistens eller størrelse eller en sag, som er afgørende herfor

Som det fremgår under pkt. 3.3.1.2 foreslår udvalget, at indbringelse for en administrativ myndighed i tilfælde, hvor afgørelsen fastslår kravets eksistens og størrelse og er bindende for parterne, fordi den ikke indbringes for domstolene inden for en fastsat frist, afbryder forældelsesfristen, uden at der kræves yderligere betingelser herfor.

For så vidt angår andre tilfælde, dvs. hvor afgørelsen ikke er bindende for parterne – f.eks. fordi der ikke gælder nogen frist for indbringelse af afgørelsen for domstolene – eller hvor afgørelsen ikke fastslår kravets eksistens og størrelse, finder udvalget, at der bør indføres en bestemmelse om, at indbringelsen af den pågældende sag for den administrative myndighed har virkning som en foreløbig afbrydelse af forældelsesfristen.

Udvalget har i den forbindelse anført, at selv om den administrative afgørelse ikke er bindende eller ikke direkte angår selve fordringen, vil det i almindelighed være ressourcebesparende, at kravet først prøves administrativt i de tilfælde, hvor der er mulighed herfor. Derfor er det ikke hensigtsmæssigt – og vil kunne virke overraskende – hvis kravet kan forældes, mens den administrative sag verserer. Dette gælder, hvad enten der er tale om en sag mellem en privat og det offentlige eller en sag mellem to private.

De anførte hensyn gør sig efter udvalgets opfattelse gældende, uanset om forældelsesspørgsmålet angår klagerens fordring eller en fordring, der er gjort gældende af den anden part, herunder det offentlige. Indbringelsen for den administrative myndighed bør derfor efter udvalgets opfattelse virke fristafbrydende

også for modpartens (herunder det offentliges) krav. Udvalget foreslår derfor en bestemmelse, hvorefter indbringelse for en administrativ myndighed medfører foreløbig afbrydelse af forældelsen for begge parters fordringer.

Efter udvalgets opfattelse bør tillægsfristen være på 1 år. Udvalget anfører, at en frist af denne længde bør være tilstrækkelig til, at fordringshaveren kan varetage sine interesser, og der kan næppe anføres tungtvejende hensyn til skyldneren, der taler for en kortere frist. Udvalget foreslår, at fristen regnes fra den dag, da myndigheden har givet meddelelse om sin afgørelse, dvs. afsendelsen af denne.

Udvalget har overvejet, fra hvilket tidspunkt 1-årsfristen bør regnes i tilfælde, hvor afgørelsen indbringes for en højere administrativ myndighed.

Der er som oftest fastsat en frist for at påklage en administrativ afgørelse til højere myndighed, men der er i de fleste tilfælde samtidig mulighed for, at den overordnede myndighed kan se bort fra overskridelser af denne frist.

I de tilfælde, hvor der ikke gælder en bestemt klagefrist for indbringelse for en højere administrativ myndighed, er det efter udvalgets opfattelse nødvendigt at stille krav om, at førsteinstansafgørelsen påklages inden for en vis periode, for at den fristafbrydende virkning af den oprindelige indbringelse bevares. I modsat fald sikres det ikke, at fordringshaveren fremmer sagen behørigt.

For at tage hensyn både til tilfælde, hvor der gælder en frist for klage, tilfælde, hvor der ikke gælder en frist, og tilfælde, hvor den overordnede myndighed kan se bort fra overskridelse af klagefristen, foreslår udvalget en regel om, at hvis sagen indbringes for en højere administrativ myndighed inden for den frist, der er fastsat i den pågældende lovgivning, eller i øvrigt inden for rimelig tid, skal 1-årsfristen regnes fra meddelelsen af denne myndigheds afgørelse. Da det er sjældent, at der ikke findes en lovbestemt klagefrist, vil fordringshaveren i langt de fleste tilfælde have den fastsatte klagefrist at holde sig til, og hvis denne overholdes, vil der altid være tale om en rettidig reaktion.

Udvalget foreslår samtidig, at reglen tillige skal gælde, hvis sagen indbringes for Folketingets Ombudsmand, således at 1-årsfristen i disse tilfælde regnes fra meddelelse af ombudsmandens udtalelse. Baggrunden for dette forslag er, at kreditor i modsat fald uanset indbringelsen af det pågældende spørgsmål for ombudsmanden ville kunne være nødt til at anlægge retssag alene med det formål at afbryde forældelsesfristen. Udvalget har endvidere henvist til, at en tilsvarende regel gælder i Norge.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.3.2.3.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 21, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

3.3.2.4. Indbringelse for private klage- og ankenævn

Som det fremgår ovenfor under pkt. 3.3.1.2, foreslår udvalget, at en afgørelse truffet af et privat klage- eller ankenævn, som fastslår kravets eksistens og størrelse, og som er bindende for indklagede, skal medføre en »egentlig« afbrydelse af forældelsen.

I andre tilfælde, dvs. hvor afgørelsen – således som det oftest vil være tilfældet – ikke er bindende for parterne eller ikke fastslår kravets eksistens og størrelse, bør det efter udvalgets opfattelse gælde, at indbringelsen for nævnet har virkning som en foreløbig afbrydelse.

Parterne er ofte afskåret fra at anlægge sag ved domstolene, mens en klagesag verserer ved et privat klage- eller ankenævn. Det ville efter udvalgets opfattelse være uhensigtsmæssigt, hvis klagere var nødt til i stedet at anlægge sag ved domstolene alene for at afbryde forældelsesfristen. Udvalget finder det generelt ikke rimeligt, hvis klagere som benytter en eksisterende klageordning – der kan være indført af den pågældende branche selv – risikerer, at kravet forældes under klagesagsbehandlingen.

Udvalget finder, at alle typer af klagenævn bør være omfattet af reglen – dvs. uanset om nævnet er godkendt efter forbrugerklageloven, og uanset om der er mulighed for at gå til domstolene, mens klagesagen verserer. Udvalget finder endvidere, at reglen bør gælde også i relation til eventuelle krav fra den indklagede.

Udvalget anfører, at en ordning, der ikke omfatter alle typer af nævn, vil være vanskelig at afgrænse, og at det vil kunne virke overraskende for fordringshaveren, hvis der indtræder forældelse, mens en klagesag verserer, uanset hvilken type klagenævn der er tale om.

Udvalget finder, at tillægsfristen for indbringelse for domstolene bør være en bestemt angivet frist.

Ved fastsættelsen af fristens længde bør der efter udvalgets opfattelse bl.a. tages hensyn til, at fordringshaveren i mange tilfælde vil ansøge om fri proces, inden der anlægges sag ved domstolene, og at sagsbehandlingen vedrørende en sådan ansøgning tager en vis tid. Udvalget foreslår bl.a. på den baggrund en

frist på 1 år.

Udvalget foreslår, at 1-årsfristen regnes fra det tidspunkt, hvor klagenævnet har givet meddelelse om afgørelsen, dvs. nævnets afsendelse af afgørelsen. Dette bør efter udvalgets opfattelse også gælde i tilfælde, hvor den indklagede virksomhed har en frist på nogle uger (typisk 4-6 uger) til at meddele, om den vil være bundet af afgørelsen. En frist på 1 år regnet fra afgørelsen må generelt anses for tilstrækkelig også i disse tilfælde, og det vil være unødigt kompliceret at have forskellige frister afhængigt af, hvilke typer af nævn det drejer sig om.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.3.2.4.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 21, stk. 3 og bemærkningerne hertil.

3.3.2.5. Begæring om syn og skøn uden for rets- eller voldgiftssag

Det antages i dag, at iværksættelse af syn og skøn uden for rets- eller voldgiftssag ikke afbryder forældelsesfristen, og at dette gælder, uanset om retten har været involveret i udmeldingen af syn og skøn.

Udvalget finder imidlertid, at det vil være velbegrundet at indføre en regel om udskydelse af forældelsesfristens udløb ved iværksættelse af syn og skøn uden for rets- eller voldgiftssag. En sådan syns- og skønsforretning kan således i nogle tilfælde føre til, at anlæggelse af retssag bliver unødvendig, og dette gælder, uanset om det udenretlige syn og skøn er iværksat efter aftale mellem parterne eller sker ved rettens medvirken efter retsplejelovens regler herom. I disse tilfælde bør fordringshaveren derfor ikke tvinges til at anlægge retssag for at afbryde forældelsesfristen.

Udvalget foreslår på denne baggrund en generel regel om en vis udskydelse af forældelsesfristens udløb i tilfælde, hvor der inden forældelsesfristens udløb efter retsplejelovens regler eller med hjemmel i parternes aftale er fremsat begæring eller indgået aftale om afholdelse af syn og skøn uden for rets- eller voldgiftssag vedrørende forhold af betydning for fordringens eksistens eller størrelse.

Fristen for efterfølgende sagsanlæg foreslår udvalget fastsat til 1 år ligesom for de øvrige tillægsfrister. Fristen bør ifølge udvalget regnes fra skønsforretningens afslutning.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.3.2.5.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 21, stk. 4, og bemærkningerne hertil.

3.3.2.6. Indledning af forhandlinger om fordringen

Udvalget har overvejet, i hvilket omfang påbegyndelse af forligsforhandlinger og iværksættelse af alternativ konfliktløsning (mediation mv.) bør medføre suspension eller udskydelse af forældelsesfristens udløb. For så vidt angår alternative konfliktløsningsmetoder drejer det sig alene om forligsmægling uden for området for retsmægling og private klage- og ankenævn, idet de nævnte tilfælde i givet fald vil være omfattet af øvrige foreslåede regler om egentlig og foreløbig afbrydelse.

For at tillægge iværksættelse af forhandlinger mellem parterne fristudskydende virkning taler efter udvalgets opfattelse de samme hensyn, som gør sig gældende for så vidt angår fristudskydelse ved indbringelse for administrative myndigheder og for private klage- og ankenævn. Det drejer sig navnlig om, at kreditor ikke bør være nødsaget til at anlægge retssag under forhandlingerne alene med det formål at afbryde forældelsesfristen.

Udvalget finder, at en generel regel herom – dvs. en regel omfattende såvel alle former for alternativ konfliktløsning som almindelige forligsforhandlinger – vil være det mest hensigtsmæssige, idet det vil kunne skabe afgrænsningsvanskeligheder, hvis afbrydelsesvirkning kun er knyttet til visse konfliktløsningsmetoder. Ved også at lade almindelige forligsforhandlinger være omfattet undgås eventuelle afgrænsningsvanskeligheder i forhold til forligsmægling osv. Udvalget har anført, at forslaget om en generel regel desuden vil dække alle dele af EU-Kommissionens forslag af 22. oktober 2004 til et direktiv om bl.a. alternativ konfliktløsning (KOM(2004) 718 endelig).

Ved en regel, som også omfatter fristafbrydelse ved påbegyndelse af forligsforhandlinger, kan der konkret opstå spørgsmål om, hvornår der overhovedet er tale om forligsforhandlinger, og hvornår forhandlingerne må anses for afsluttet.

Udvalget har imidlertid anført, at samme tvivlsspørgsmål også kan opstå i dag, når en fordringshaver påberåber sig, at forældelsen har været suspenderet under forhandlinger med skyldneren.

I retspraksis har det navnlig givet anledning til tvivl, hvor lang tid kreditor har til at forfølge sit krav, efter at de forhandlinger, der begrundede udskydelsen af forældelsesfristens udløb, er ophørt.

Udvalget finder på denne baggrund, at der bør indføres en generel lovregel om, at indledning af forhandlinger udskyder forældelsesfristens udløb i en nærmere bestemt periode efter forhandlingernes afslutning.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvilken frist der bør gælde, finder udvalget det mest hensigtsmæssigt at anvende en frist af samme længde som den frist, der foreslås i tilfælde, hvor en sag indbringes for administrative myndigheder og private klage- og ankenævn mv., dvs. en frist på 1 år.

Fristen på 1 år bør efter udvalgets opfattelse regnes fra tidspunktet for forligsforhandlingernes afslutning.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.3.2.6.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 21, stk. 5, og bemærkningerne hertil.

3.3.2.7. Procesunderretning, når der er flere solidariske skyldnere, eller når fordringen afhænger af et retsforhold, hvorom sag er rejst af eller mod fordringshaveren

Udvalget foreslår en regel om, at hvis kreditor inden forældelsesfristernes udløb har indledt retsforfølgning mod en af flere solidariske skyldnere og givet procesunderretning til de øvrige skyldnere, udskydes udløbet af forældelsesfristen for kravet mod disse medskyldnere i en vis periode efter, at sagen er afsluttet ved forlig, dom mv.

Baggrunden for forslaget er, at det efter udvalgets opfattelse vil være urimeligt og uhensigtsmæssigt, hvis fordringshaveren alene for at undgå forældelse af kravet mod de øvrige skyldnere er nødt til at anlægge sag mod dem alle, selv om der muligvis kan opnås fuld dækning hos en enkelt af disse.

Udvalget foreslår en tilsvarende regel for de tilfælde, hvor fordringen afhænger af et retsforhold, om hvilket der er rejst sag af eller mod fordringshaveren. Det drejer sig dels om tilfælde, hvor fordringshaveren har krav mod to personer, men således, at kravet mod den ene skyldner bortfalder, hvis fordringshaveren får tilkendt det påståede beløb hos den anden skyldner, dels om tilfælde, hvor fordringshaverens krav er afhængigt af, om fordringshaveren selv bliver dømt i en sag anlagt mod den pågældende (regreskrav). Udvalget finder det også her uhensigtsmæssigt og urimeligt, hvis eksempelvis en af flere skadevoldere skulle være tvunget til at anlægge regressøgsmål, før det er afgjort, om denne selv bliver dømt. Også efter gældende ret antages procesunderretning at udgøre et retsligt skridt, der afbryder forældelsesfristen.

Udvalget foreslår at fastsætte tillægsfristen for det efterfølgende sagsanlæg til 1 år, således at der er overensstemmelse mellem de foreslåede tillægsfrister. Udvalget foreslår desuden, at fristen skal regnes fra afslutningen af sagen mod medskyldneren ved forlig, dom eller på anden måde.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.3.2.7.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 22 og bemærkningerne hertil.

3.4. Andre spørgsmål

3.4.1. Retsvirkningerne af forældelse

Udvalget finder, at der bør medtages regler i forældelsesloven om virkningerne af forældelse, således at der kan opnås større klarhed om, hvad der gælder. Udvalget foreslår imidlertid kun få ændringer i forhold til, hvad der må antages at være gældende ret.

Udvalget foreslår bl.a. en bestemmelse, hvorefter forældelse medfører, at fordringshaveren mister sin ret til at kræve opfyldelse.

Herudover foreslår udvalget en regel om, at krav på rente og lignende accessoriske krav, der er knyttet til en fordring, bortfalder, hvis hovedfordringen forældes. Forslaget må antages at stemme overens med gældende ret.

Udvalget finder, at der ligesom efter gældende ret i almindelighed ikke bør kunne kræves tilbagesøgning, hvis der sker opfyldelse af en forældet fordring. Der er dog efter udvalgets opfattelse ikke behov for at medtage en særlig lovregel herom.

Udvalget finder derimod, at der er behov for en lovregel om adgangen til *modregning* med en forældet fordring. Efter udvalgets opfattelse bør modregningsadgangen begrænses på samme måde som efter

gældende ret, dvs. således, at der kun er modregningsret i tilfælde, hvor modregningsadgang er aftalt, eller hvor kravene udspringer af samme retsforhold. I sidstnævnte tilfælde er det yderligere en betingelse, at det krav, der modregnes over for, er stiftet, inden forældelse af modfordringen indtrådte.

Desuden foreslår udvalget en regulering af virkningerne for panterettigheder og andre sikkerhedsrettigheder af, at den underliggende fordring forældes. Udvalget foreslår, at der indføres lovregler herom, som i hovedsagen viderefører den retstilstand, der gælder eller må antages at gælde i dag. Ved udformningen af reglerne har udvalget fundet, at der alene er behov for at regulere spørgsmålet om virkningerne for sikkerhedsretten af den underliggende fordrings forældelse.

Efter udvalgets opfattelse bør udgangspunktet ligesom efter gældende ret være, at sikkerhedsretten (retten til fyldestgørelse i pantet) forældes sammen med den underliggende fordring. Udvalget foreslår dog enkelte undtagelser herfra svarende til gældende ret.

Således foreslår udvalget, at kreditor uanset fordringens forældelse bevarer retten til fyldestgørelse i pant for hovedstolen ifølge tinglyst pantebrev i fast ejendom for en bestemt angiven sum. Denne bestemmelse svarer til tinglysningslovens § 42. Bestemmelsen i tinglysningslovens § 42 forslås samtidig ophævet ved § 12 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.).

Endvidere foreslår udvalget en generel undtagelse for håndpanterettigheder, dog bortset fra håndpant i ejerpantebrev. Udvalget anfører, at der ved den foreslåede bestemmelse muligvis er tale om en ændring i forhold til gældende ret, idet der findes en dom (optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1922.218 V), hvorefter håndpant til sikkerhed for et løbende mellemværende bortfaldt ved den sikrede fordrings forældelse.

Udvalget foreslår desuden en undtagelse for så vidt angår underpant i fast ejendom, som panthaveren inden fordringens forældelse har overtaget til brug. Sidstnævnte undtagelse må efter udvalgets opfattelse antages at svare til, hvad der følger af gældende ret.

For så vidt angår *panterettigheder i registrerede skibe og luftfartøjer* antages det efter gældende ret, at sådanne panterettigheder bortfalder (forældes), hvis den underliggende fordring forældes, således at også retten til at søge sig fyldestgjort i pantet dermed bortfalder. Udvalget foreslår ikke ændringer af gældende ret på dette punkt og foreslår ikke lovregler herom.

Udvalget foreslår i overensstemmelse med, hvad der antages at være gældende ret, en lovregel om, at en *tilbageholdsret* ikke berøres af, at fordringen forældes, samt en lovregel om, at et *ejendomsforbehold* i leveret løsøre bortfalder, hvis kravet på købesummen forældes.

Endelig foreslår udvalget en lovregel om, at når en rettighed hviler på fast ejendom som grundbyrde, er alene de enkelte forfaldne ydelser, men ikke selve grundbyrderetten, genstand for forældelse.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel IX, afsnit 3.5.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets §§ 23-25 og bemærkningerne hertil.

3.4.2. Fravigelse af forældelsesreglerne ved aftale

Udvalget finder, at der svarende til, hvad der må antages at være gældende ret, ikke bør være adgang til (f.eks. ved standardbetingelser) at aftale vilkår om forældelse, som stiller skyldneren ringere end efter de foreslåede lovregler – f.eks. vilkår om, at forældelsesfristen afbrydes ved påmindelse, eller at forældelsesfristen er længere end efter de almindelige regler.

Udvalget finder samtidig, at der fortsat er behov for, at parterne kan indgå aftale om fravigelse af reglerne, efter at forældelsesfristen er begyndt at løbe.

Et flertal i udvalget (ti medlemmer) finder, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for også at afskære adgangen til at fravige forældelsesreglerne til skade for fordringshaver, når denne handler uden for sit erhverv.

Et mindretal i udvalget (ét medlem) finder derimod, at der bør indføres en regel, hvorefter forældelsesreglerne ikke gyldigt ved forudgående aftale kan fraviges til skade for fordringshaver, når denne er forbruger. En sådan regel vil bl.a. betyde, at den 5-årige reklamationsfrist i Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed (AB 92) § 36 og tilsvarende frister i andre almindelige betingelser (f.eks. Almindelige betingelser for teknisk rådgivning og bistand (ABR 89), pkt. 6.2.3, og Almindelige betingelser for totalentreprise (ABT 93) § 10, stk. 4) ikke vil kunne gøres gældende over for forbrugere. Mindretallet anfører herom bl.a., at AB 92 er aftalt uden deltagelse af repræsentanter for forbrugerinteresser, og at AB 92 efter sit indhold ikke tager sigte på de særlige forhold, der gør sig gældende

i forbrugerforhold.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel IX, afsnit 4.5.

Justitsministeriet er enig i udvalgets forslag om, at forældelsesreglerne ikke skal kunne fraviges til skade for skyldneren ved forudgående aftale.

Justitsministeriet er endvidere enig med mindretallet i, at forældelsesloven ikke ved forudgående aftale bør kunne fraviges til skade for fordringshaver, når denne handler uden for sit erhverv, og der er tale om et forbrugerforhold, dvs. at modparten handler som led i sit erhverv. Den foreslåede lovgivning bygger på en nøje afbalancering af hensynet til fordringshaver over for hensynet til skyldneren, og denne balance bør ikke forudgående kunne forrykkes til skade for en forbruger, når modparten er erhvervsdrivende og handler som led i sit erhverv.

Forslaget om forældelsesreglernes ufravigelighed i forbrugerforhold vil som nævnt indebære, at aftalte absolutte reklamationsfrister (f.eks. 5-årsfristen i AB 92) ikke vil være gyldige i forbrugerforhold, idet der i så fald ville være tale om omgåelse af præceptiviteten. Det skyldes, at en reklamationsfrist ligesom en forældelsesfrist har den retsvirkning, at manglende afbrydelse medfører, at den pågældende fordring ikke kan gøres gældende.

I det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), foreslås det at ændre købelovens § 54, stk. 2, således at reklamationsfristen for køberens påberåbelse af mangler ved køb af byggematerialer ophæves, jf. forslagets § 1, nr. 2. Dette medfører, at sådanne mangelskrav først bortfalder endeligt ved forældelse. Den foreslåede bestemmelse om ufravigelighed sikrer, at der ikke efter den foreslåede ophævelse af reklamationsfristen i forbrugerforhold kan genindføres korte frister ved indgåelse af aftaler om forkortet forældelse.

Ved at indføre en bestemmelse om, at forældelsesloven ikke vil kunne fraviges til skade for kreditorer, der er forbrugere, opnås endvidere overensstemmelse mellem reglerne om køb af byggematerialer og reglerne om opførelse af fast ejendom, idet forbrugerens eventuelle krav i begge tilfælde fremover først vil bortfalde endeligt ved forældelse.

Justitsministeriet finder, at den foreslåede regel om ufravigelighed i forbrugerforhold ikke bør finde anvendelse i de tilfælde, hvor der er udstedt et dokument for fordringen, og hvor skyldneren frigøres ved at erlægge ydelsen til den, der har dokumentet i hænde, f.eks. i tilfælde, hvor der er udstedt et omsætningsgældsbrev eller et gavekort eller tilgodebevis, som kan indløses af ihændehaveren. I disse tilfælde kan der således fortsat aftales kortere frister for indløsning end forældelseslovens frister.

Der henvises til lovforslagets § 26 og bemærkningerne hertil.

3.4.3. Forholdet til særlige forældelsesregler i anden lovgivning

Udvalget finder, at der bør medtages en generel lovregel, der opstiller en formodning for, at specielle forældelsesregler i anden lovgivning suppleres af de almindelige forældelsesregler. Ved en sådan generel formodningsregel fastslås det udtrykkeligt, at det i mangel af holdepunkter for det modsatte er forældelseslovens regler, der gælder. Formodningen vil kunne afkræftes i en række tilfælde, hvor der – f.eks. på grund af særreglens ordlyd eller forarbejder, eller fordi reglerne hviler på en konvention – foreligger særlige holdepunkter for at antage, at den særlige forældelsesregel ikke skal suppleres med de almindelige regler.

Den foreslåede bestemmelse vil i vidt omfang svare til gældende ret. Formodningsreglen vil dog muligvis medføre en ændring for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt længden af forældelsesfristen efter afbrydelsen af en særlig forældelsesfrist bestemmes ved særreglen eller ved de almindelige forældelsesregler. Retsstillingen er således uafklaret i retspraksis på dette punkt. Forslaget vil indebære, at der opstilles en formodning for, at den nye frist bestemmes af reglerne i den foreslåede forældelseslov, jf. lovforslagets § 19. Udvalget bemærker, at en tilsvarende regel findes i norsk ret.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel IX, afsnit 6.5.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 28 og bemærkningerne hertil.

Der henvises endvidere til det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), hvor en lang række særlige forældelsesregler foreslås ændret. Ved det pågældende lovforslag foreslås endvidere visse særlige forældelsesregler ophævet som overflødige i lyset af den her foreslåede bestemmelse, jf. det pågældende lovforslags §§ 16, 17, 19-22, 35 og

37-39.

3.4.4. Overgangsregler

Udvalget finder, at en ny forældelseslov ikke alene bør gælde for krav, der opstår efter lovens ikrafttrædelse, men som udgangspunkt også for eksisterende krav, dvs. fordringer, der ikke er forældet på ikrafttrædelsestidspunktet. På grund af karakteren af de her omhandlede regler, der indeholder bestemmelser om frister og adgangen til at forny disse frister, ville det være særdeles upraktisk og uhensigtsmæssigt at lade to forskellige regelsæt om forældelse gælde sideløbende, således at de hidtil gældende regler skulle finde anvendelse på gamle krav, mens nye krav undergives andre regler.

På den baggrund foreslår udvalget, at 1908-loven og Danske Lov 5-14-4 ophæves ved den nye lov, men sådan at 1908-loven og Danske Lov 5-14-4 i en overgangsperiode fortsat vil have en vis betydning.

Udvalget foreslår, at der på samme måde som efter 1908-lovens § 5 og efter den nye norske, svenske og finske lovgivning, jf. nærmere herom betænkningens kapitel IX, afsnit 7.1 og 7.3, skal være en overgangsperiode, inden den nye lov slår helt igennem. Baggrunden herfor er hensynet til fordringshaveren, idet det forhold, at loven også vil finde anvendelse på »gamle« fordringer, der ikke er forældet på ikrafttrædelsestidspunktet, ellers ville kunne føre til, at en række krav forældes på selve ikrafttrædelsesdagen.

Udvalget foreslår, at overgangsperioden fastsættes til 3 år, således at fordringer, der ikke er forældet på tidspunktet for lovens ikrafttræden, som udgangspunkt tidligst forældes 3 år efter lovens ikrafttræden. Udvalget finder, at hensynet til skyldneren taler for, at overgangsreglen ikke bør gælde i tilfælde, hvor forældelse efter både de foreslåede og de nugældende regler ellers ville indtræde inden udløbet af overgangsperioden.

I tilfælde, hvor kravet ville være forældet efter både de foreslåede og de nugældende regler inden udløbet af overgangsperioden, finder udvalget, at det i stedet bør være det seneste af de tidspunkter, der følger af de to regelsæt, som gælder.

Udvalget foreslår endvidere, at der medtages en bestemmelse, hvorefter afbrydelse, der har fundet sted før lovens ikrafttræden, har virkning efter den foreslåede lov, selv om afbrydelse ikke er sket i overensstemmelse med de foreslåede nye regler. Baggrunden for dette forslag er, at afbrydelse af forældelse efter Danske Lov 5-14-4, som nu foreslås ophævet, kan ske ved påmindelse, mens dette ikke vil være tilstrækkeligt til at afbryde forældelsen efter de nye foreslåede regler om afbrydelse.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel IX, afsnit 7.4.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast, suppleret med to særlige overgangsregler.

For det første foreslås der (i § 30, stk. 2) en særlig regel for fordringer på forholdsmæssigt afslag i købesummen vedrørende fast ejendom på grund af jordforurening. Baggrunden herfor er, at regionerne (tidligere amterne) siden ikrafttrædelsen den 1. januar 2000 af lov nr. 370 af 2. juni 1999 om forurenet jord med senere ændringer (jordforureningsloven) har været i færd med at kortlægge jordforurening på danske ejendomme. Arbejdet med kortlægning af eksisterende jordforureninger vurderes at kunne være afsluttet med udgangen af 2016. Kortlægningen indebærer, at en række husejere vil blive opmærksomme på, at deres grund er forurenet, og at de derfor eventuelt vil kunne rejse et krav om forholdsmæssigt afslag i købesummen over for sælger af ejendommen.

Lovforslaget indebærer bl.a., at krav på forholdsmæssigt afslag i købesummen ved køb af fast ejendom forældes efter 10 år, mens forældelsesfristen i dag er 20 år. Efter regeringens opfattelse bør denne ændring imidlertid ikke begrænse adgangen til at rejse krav om forholdsmæssigt afslag mod tidligere ejere, når de forhold, der begrunder kravet, viser sig som følge af det offentliges kortlægning i henhold til jordforureningsloven. Samtidig bør ejere af fast ejendom, der på anden måde bliver opmærksomme på en jordforurening af deres grund, ikke stilles ringere i denne henseende, og på den baggrund foreslås det, at fristen efter forslagets § 3, stk. 3, nr. 3, dvs. den absolutte forældelsesfrist, indtil den 31. december 2017 skal være 20 år efter tidspunktet for fordringens stiftelse for alle fordringer på forholdsmæssigt afslag i købesummen på grund af forurening af jord. Herved vil den lange forældelsesfrist i den foreslåede overgangsperiode som hidtil være 20 år efter tidspunktet for fordringens stiftelse. Den foreslåede almindelige 3-årige forældelsesfrist, som suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravet, vil finde anvendelse på disse fordringer også i overgangsperioden.

Den foreslåede regel om jordforurening indebærer f.eks., at en husejer, der har erhvervet ejendommen i 1995 og efter en kortlægning i 2013 konstaterer en forureningsskade på grunden, fortsat vil kunne gøre et eventuelt krav om forholdsmæssigt afslag gældende, idet dette krav først forældes endeligt i 2015, nemlig 20 år efter købet af ejendommen. Efter de foreslåede nye forældelsesregler ville kravet ellers have været forældet i 2005 og med den foreslåede generelle overgangsregel den 1. januar 2011, dvs. før

jordforureningen blev opdaget.

For det andet foreslås (i § 30, stk. 4) en særlig overgangsregel vedrørende lovforslagets § 26, stk. 2, hvorefter loven som udgangspunkt ikke ved forudgående aftale kan fraviges til skade for en fordringshaver, der er forbruger, når skyldneren er erhvervsdrivende. For at undgå at gribe ind i eksisterende aftaleforhold foreslås det, at § 26, stk. 2, kun finder anvendelse på aftaler, der indgås eller forlænges efter lovens ikrafttræden.

Der henvises til lovforslagets § 30 og bemærkningerne hertil.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.

Den foreslåede forkortelse af den korte forældelsesfrist fra 5 år til 3 år i sager om regningskrav vurderes ikke at have væsentlige økonomiske konsekvenser, da forholdet mellem kreditor og debitor i sådanne sager allerede i dag i de fleste tilfælde vil være bragt på det rene inden for 3 år.

Tilsvarende skønnes forkortelsen af den lange forældelsesfrist fra 20 år til 10 år for krav i henhold til særligt retsgrundlag eller pengelån uden særligt retsgrundlag ikke i sig selv at have økonomiske konsekvenser af væsentlig betydning.

Forslaget om, at afbrydelse af forældelsen for hovedstolen i disse tilfælde skal ske ved retslige skridt, hvis skyldnerens erkendelse ikke kan opnås, vil derimod – i modsætning til i dag, hvor en skriftlig påmindelse er tilstrækkelig – kunne indebære øgede omkostninger i form af retsafgifter og omkostninger til advokat.

Ved det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) foreslås det imidlertid samtidig, at kreditor i tilfælde, hvor skyldneren har afgivet insolvenserklæring, kan anmode om, at forretningen alligevel gennemføres med henblik på afbrydelse af forældelse, og at dette i sådanne tilfælde kan ske, uden at kreditor behøver at give møde i fogedretten, og uden betaling af retsafgift, jf. forslagets § 3, nr. 2.

I tilfælde, hvor det skyldige beløb ikke vil være inddrevet inden for forældelsesfristen, og hvor det således for at afbryde forældelse efter de foreslåede regler vil være nødvendigt at foretage retslige skridt, vil de øgede sagsomkostninger derved skulle betales af debitor, og den foreslåede ordning vil derfor indebære, at skyldnere, som ikke vil medvirke til afbrydelse ved at indgå et frivilligt forlig, vil blive pålagt yderligere omkostninger.

I de tilfælde, hvor det ikke lykkes kreditor at inddrive fordringen, vil eventuelle øgede sagsomkostninger med henblik på afbrydelse af forældelse imidlertid skulle dækkes af kreditor.

På den anden side vil de renter, der er opgjort under fogedforretningen i forbindelse med afbrydelse af forældelsesfristen for hovedstolen, fremover ligesom hovedstolen være omfattet af den lange forældelsesfrist. Kreditors krav vil således – i modsætning til i dag, hvor en påmindelse kun afbryder forældelsesfristen for hovedstolen – også omfatte renter, som er påløbet hovedstolen i de seneste 3 år før afbrydelsen. Derved skaber forslaget en merværdi på fordringen, der gennemgående må antages at være betydeligt højere end den retsafgift, som eventuelt vil skulle betales i forbindelse med afbrydelsen af forældelsen. Om forslaget på dette punkt vil få positive eller negative økonomiske konsekvenser for kreditor vil dog afhænge af, i hvilket omfang det rent faktisk lykkes kreditor at inddrive fordringen.

Der foreligger ikke opgørelser eller skøn med hensyn til bl.a. størrelsen og antallet af krav, der vil blive berørt, og i hvilket omfang det i disse sager vil være nødvendigt at foretage retslige skridt for at afbryde forældelsen, men det er Justitsministeriets vurdering, at de økonomiske konsekvenser af forslaget vil være begrænsede for både kreditorer, debitorer og staten, jf. ovenfor.

Forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering (CKR) med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. CKR har ikke vurderet, at forslaget vil have administrative konsekvenser for erhvervslivet, og forslaget har derfor ikke været forelagt et virksomhedspanel.

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser og indeholder ikke EU-retlige aspekter.

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat,	Ingen	Ingen

kommuner og regioner		
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Visse begrænsede konsekvenser	Visse begrænsede konsekvenser
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	

5. Høring

Et udkast til lovforslag har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Ålborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Politimesterforeningen, Rigsadvokaten, Advokatrådet, AER (Arbejdsgivernes Elevrefusion), Akademikernes Centralorganisation, Amtsrådsforeningen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Associerede Danske Arkitekter, ATP, Byggefagenes Kooperative Landssammenslutning, Byggeskadefonden, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Fiskeriundersøgelser, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Pelagiske Producentforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Fisk, Dansk Franchise Forening, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Kystfiskerforening, Dansk Handel & Service, Dansk Industri, Dansk Kreditråd, Dansk Landbrug, Dansk Postordre Handel, Dansk Told- og Skatteforbund, Dansk Åleeksportør Forening, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Fiskeres Producentorganisation, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, DSB, Fagligt Fælles Forbund 3F, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Finans & Leasing, Finansrådet, Fiskeribanken, Fiskeriets Servicefag, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere, Foreningen Danske Revisorer, Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere, Foreningen Dansk Skaldyrsopdræt, Foreningen af Fiskeauktionsmestre i Danmark, Foreningen af Pantefogeder i Danmark, Foreningen Registrerede Revisorer FRR, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Forsikring & Pension, Frederiksberg Kommune, Friluftsrådet, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Fødevareøkonomisk Institut, Hjerteforeningen, HTS-A, HTSI, Håndværksrådet, IT-brancheforeningen, Kommunernes Landsforening, Konsumfiskeindustriens Arbejdsgiverforening, Kræftens Bekæmpelse, Københavns Kommune, Landbrugsraadet, Landsforbundet for Fiskesortering og Samlecentraler i Danmark, Landsforeningen Levende Hav, Landsorganisationen i Danmark, Landsorganisationen af Danmarks Detailfiskehandlere, Liberale Erhvervs Råd, Lønmodtagernes Garantifond, Patientforeningen i Danmark, Patientforsikringen, Patientforum, Patientskadeankenævnet, Realkreditrådet, Rektorkollegiet, Sammenslutningen af Danske Ørredeksportører, De Samvirkende Invalideorganisationer, Sektorforskningens Direktørkollegium, Skagen Fiskernes Producentorganisation, Skatterevisorforeningen, Verdensnaturfonden WWF, Københavns Universitet, Roskilde Universitetscenter, Syddansk Universitet, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen fastlægger lovens område.

Anvendelsesområdet foreslås på samme måde som efter gældende ret afgrænset i overensstemmelse med det almindelige fordringsbegreb. Dette foreslås formuleret således, at loven finder anvendelse på »fordringer på penge eller andre ydelser«, jf. den foreslåede bestemmelses *1. led.*

Det er uden betydning, om fordringen hviler på aftale eller på andet grundlag, om den tilkommer eller påhviler en privat fysisk eller juridisk person eller en offentlig myndighed, og om den angår pengebetaling, andre generisk bestemte ydelser eller tjenesteydelser. Også fordringer, der udspringer af ikkeformueretlige retsforhold, f.eks. skattekrav og familieretlige underholdskrav, er omfattet.

Krav på *undladelser* er ikke omfattet af loven. Hvis overtrædelse af en undladelsesforpligtelse udløser et erstatningskrav eller en konventionalbod, vil kravet herpå være undergivet forældelse efter de almindelige

regler.

En *pengeseddel* kan ikke betragtes som en fordring og er derfor ikke omfattet af loven.

En *købers krav på en individuelt bestemt genstand* vil være omfattet af loven, selv om køberen er beskyttet over for sælgerens kreditorer. *Vindikationskrav* forældes derimod som udgangspunkt ikke.

Hvad angår *panterettigheder og andre sikkerhedsrettigheder* følger det af lovforslagets § 25, at den underliggende fordrings forældelse som udgangspunkt medfører bortfald af den adgang til fyldestgørelse, som rettigheden indebærer (accessorisk forældelse). Der gøres efter § 25, stk. 2, undtagelse herfra for så vidt angår 1) pant for hovedstolen ifølge tinglyst pantebrev i fast ejendom for en bestemt angiven sum, 2) håndpant, bortset fra håndpant i ejerpantebrev, og 3) underpant i fast ejendom, som panthaveren inden fordringens forældelse har overtaget til brug.

Bortset fra, hvad der følger af særlige regler i anden lovgivning, jf. navnlig retsplejelovens § 526, stk. 4, kan der næppe blive tale om *selvstændig forældelse* af en panterettighed mv. uafhængigt af den underliggende fordrings forældelse. I de af § 25, stk. 2, omfattede tilfælde indtræder der som nævnt heller ikke accessorisk forældelse.

En *selskabsdeltagers krav på andel i selskabets kapital* er udtryk for en ejendomsret, som ikke omfattes af det almindelige fordringsbegreb og dermed ikke forældes, så længe medlemsforholdet består.

I § 1, 2. led, er medtaget en udtrykkelig bestemmelse om, at forældelsesloven kun gælder i det omfang, andet ikke følger af specielle forældelsesregler i anden lov. Den generelle forældelseslov viger således for specialregler i anden lovgivning. Eksempler på sådanne regler er forsikringsaftalelovens § 29, produktansvarslovens § 14, lov om erstatning for lægemiddelskader § 22, checklovens § 52, veksellovens § 70 og CMR-lovens § 41.

I lovforslagets § 28 opstilles en formodning om, at de specielle forældelsesregler i anden lovgivning suppleres af de almindelige forældelsesregler. Dette indebærer, at det i mangel af holdepunkter for det modsatte er forældelseslovens regler, der gælder.

Til § 2

Bestemmelsen indeholder regler om fastlæggelse af forældelsesfristernes begyndelsestidspunkt.

Efter forslaget vil bestemmelsen gælde i relation til alle lovens frister og tillægsfrister, medmindre andet følger af andre bestemmelser i loven. Forslaget indebærer, at der – i modsætning til, hvad der følger af gældende ret – som udgangspunkt vil gælde samme begyndelsestidspunkt for den korte forældelsesfrist og den absolutte frist i tilknytning hertil.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til stk. 1

Det foreslås i stk. 1, at forældelsesfristerne, medmindre andet følger af andre bestemmelser, regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt.

Dette svarer til, hvad der følger af gældende ret i relation til den korte forældelsesfrist, jf. 1908-lovens § 2, 1. pkt., mens der i relation til den lange, absolutte frist efter Danske Lov 5-14-4 er tale om en ændring fra stiftelsestidspunktet til forfaldstidspunktet.

Medmindre andet følger af den enkelte bestemmelse, vil reglen også gælde i relation til lovens *særlige forældelsesfrister*, eksempelvis fristen på 10 år for fordringer, der hviler på et særligt retsgrundlag (§ 5), og fristen på 10 år for fordringer i henhold til pengelån eller ubevilgede overtræk på konti i pengeinstitutter (§ 6).

»Det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt« betegnes sædvanligvis forfaldstidspunktet. I tilfælde, hvor ydelsespligten forudsætter påkrav eller opsigelse fra kreditors side, løber fristen fra det tidligste tidspunkt, til hvilket ydelsespligten kunne aktualiseres, ikke først fra det tidspunkt, hvor skyldneren – efter påkrav eller opsigelse – har pligt til at erlægge ydelsen (handlingstidspunktet). Skal ydelsen erlægges straks efter påkrav, regnes fristen således fra det tidligst mulige tidspunkt for påkravets fremsættelse. Er der indrømmet skyldneren en opsigelsesfrist, regnes forældelsesfristen ikke fra det tidligste tidspunkt, på hvilket opsigelse kunne afgives, men fra det tidligste tidspunkt, til hvilket opsigelse kunne ske. På dette punkt er der foretaget en sproglig præcisering i forhold til 1908-lovens § 2, 1. pkt.

Der er ikke tilsigtet en ændring af den praksis, der foreligger i henhold til 1908-loven med hensyn til fastlæggelsen af begyndelsestidspunktet.

Forfaldstidspunktet for så vidt angår *kontraktmæssige forpligtelser* fastsættes efter almindelige

obligationsretlige regler, og hvis det af aftalen eller udfyldende regler kan udledes, at opfyldelse skal ske på et bestemt tidspunkt, løber forældelsesfristen således fra dette tidspunkt. Omfatter kontraktforholdet flere ydelser, der skal erlægges til forskellige tidspunkter, beregnes forældelsesfristen særskilt for hver enkelt ydelse. I tilfælde, hvor forfaldstiden er udskudt ved, at skyldneren efter anmodning har fået *henstand* , begynder forældelsesfristen først at løbe fra udløbet af henstandsperioden. Vedrørende tilfælde, hvor der er indrømmet skyldneren *løbedage* eller i øvrigt en vis frist, inden for hvilken betaling er rettidig, henvises til stk. 2.

Forældelsesfristen for krav i anledning af *misligholdelse af kontrakt* løber fra misligholdelsen, jf. den udtrykkelige bestemmelse herom i stk. 3.

Ved *erstatningskrav uden for kontraktforhold* er begyndelsestidspunktet skadens indtræden, jf. den udtrykkelige bestemmelse herom i stk. 4.

Forældelsesfristen ved *tilbagesøgningskrav* løber fra det tidspunkt, da den fejlagtige betaling fandt sted. Forfaldstidspunktet for et *berigelseskrav* må antages at være det tidspunkt, da berigelsen indtræder. Ved *krav om betaling af skatter og afgifter* løber fristen fra det tidspunkt, som i lovgivningen er fastsat som seneste betalingstidspunkt for den enkelte skat eller afgift, jf. herved også stk. 2.

Krænkelser af intellektuelle ejendomsrettigheder, eksempelvis krænkelser af varemærkerettigheder, og *konkurrenceretlige krænkelser* kan strække sig over længere perioder, der omfatter en række krænkende handlinger foretaget af samme krænker. Begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen for sådanne krænkelser regnes successivt fra de tidspunkter, hvor de enkelte krænkelser fandt sted.

Forfaldstidspunktet for *krav på refusion af udgifter til administrative selvhjælpshandlinger* efter f.eks. §§ 69 eller 70 i miljøbeskyttelsesloven eller § 68, stk. 1, eller § 73, stk. 1, i jordforureningsloven, er det tidspunkt, hvor myndigheden faktisk har afholdt de pågældende udgifter.

I relation til *den absolutte forældelsesfrist* indebærer forslaget som nævnt som udgangspunkt en ændring fra stiftelsestidspunktet til forfaldstidspunktet, jf. § 3, stk. 3, nr. 3. Det er ved erstatningskrav i kontraktforhold ensbetydende med en ændring fra aftaletidspunktet til misligholdelsestidspunktet.

I relation til den absolutte frist ved erstatningskrav uden for kontrakt (og erstatningskrav i kontrakt i anledning af personskade eller miljøskade) foreslås begyndelsestidspunktet fastsat til tidspunktet for den skadevoldende handlings ophør, jf. § 3, stk. 3, nr. 1 og 2.

Efter forslaget gælder bestemmelsen kun i det omfang, andet ikke følger af andre bestemmelser i loven. Som eksempel på bestemmelser med et andet begyndelsestidspunkt kan – ud over § 3, stk. 3, nr. 1 og 2, jf. ovenfor – nævnes fristen på 20 år for indlån i pengeinstitutter mv., der efter § 7 regnes fra den seneste indsættelse, hævning, rentetilskrivning eller postering i øvrigt på kontoen. Også blandt de øvrige regler om særlige forældelsesfrister og tillægsfrister findes regler, der fastsætter et andet begyndelsestidspunkt, jf. f.eks. §§ 8-10.

Til stk. 2

Løbedage udskyder ikke forfaldsdagen, men når betaling sker inden løbedagsfristens udløb, kan kreditor ikke gøre misligholdelsesbeføjelser gældende mod debitor.

Efter gældende ret er der usikkerhed med hensyn til, om løbedage udskyder forældelsesfristens begyndelsestidspunkt.

I stk. 2 foreslås en bestemmelse om, at hvis der er indrømmet skyldneren løbedage eller i øvrigt en frist, inden for hvilken betaling anses for rettidig, skal forældelsesfristen først regnes fra betalingsfristens udløb.

En tillægsfrist i form af løbedage kan enten være aftalt i det konkrete kontraktforhold eller bero på præceptiv lovgivning eller deklaratoriske regler, der ikke er fraveget i det enkelte aftaleforhold. Som eksempel på præceptive regler om løbedage kan nævnes lejelovens § 33, stk. 3, 2. pkt., jf. § 35, og kildeskattelovens §§ 58 og 61, stk. 4-6, jf. § 58. Som eksempel på deklaratoriske regler kan nævnes gældsbrevslovens § 5, stk. 3, samt pantebrevsformularernes bestemmelser om løbedage.

Bestemmelsen i stk. 2 gælder ikke alene for krav, hvis begyndelsestidspunkt fastsættes i medfør af § 2, stk. 1, men også for krav omfattet af § 2, stk. 5. Bestemmelsen vil derimod ikke gælde for krav, hvor begyndelsestidspunktet fastsættes i medfør af § 2, stk. 3 og 4.

Til stk. 3

Det foreslås i stk. 3 – som supplement til den almindelige regel i stk. 1 – at medtage en præcisering af begyndelsestidspunktet i tilfælde, hvor fordringen er opstået ved misligholdelse af kontrakt, således at det udtrykkeligt angives, at begyndelsestidspunktet i disse tilfælde er *tidspunktet for misligholdelsen.*

Begyndelsestidspunktet afhænger herefter af karakteren af misligholdelsen og af, hvilke beføjelser

medkontrahenten gør gældende.

Ved krav om *naturalopfyldelse* løber forældelsen fra det tidspunkt, da den pågældende ydelse kunne kræves, mens fristen ved erstatnings- eller tilbagebetalingskrav i anledning af *forsinkelse eller manglende erlæggelse* løber fra det tidspunkt, da betingelserne for den påståede misligholdelsesbeføjelse var opfyldt. Ved ophævelse vil dette normalt sige det tidspunkt, da forsinkelsen var væsentlig.

Ved krav i anledning af *mangler* er begyndelsestidspunktet det tidspunkt, da manglen foreligger. Det vil ved mangler i køb af løsøre normalt sige leveringstidspunktet og ved mangler i entrepriseforhold, reparationsaftaler og lignende normalt afleveringstidspunktet. Hvis manglen eller fejlen først kan konstateres på et senere tidspunkt, indebærer suspensionsreglen i § 3, stk. 2, at fristen først løber fra det tidspunkt, da manglen eller fejlen blev eller burde være blevet opdaget.

Ved krav i anledning af *fejlagtig rådgivning og lignende* vil begyndelsestidspunktet normalt være det tidspunkt, da fejlen begås, eller det fejlagtige råd gives. Ved krav i anledning af varetægtsskader – dvs. skader på ting, som skyldneren som led i kontraktforholdet har i sin besiddelse med henblik på reparation, opbevaring mv. – vil begyndelsestidspunktet normalt være tidspunktet for skadens indtræden, dvs. det tidspunkt, da den opbevarede genstand beskadiges, bortkommer mv.

Til stk. 4

Det foreslås i stk. 4 – ligeledes som supplement til den almindelige regel i stk. 1 – at præcisere, at begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen for erstatningskrav uden for kontrakt er *tidspunktet for skadens indtræden.*

I modsætning hertil løber de absolutte frister på 30 år (erstatning for personskade og miljøskade) og 10 år (erstatning for anden skade uden for kontraktforhold) fra den skadevoldende handlings ophør, jf. § 3, stk. 3, nr. 1 og 2.

Ved bestemmelsen i stk. 4 videreføres gældende praksis med hensyn til fastlæggelsen af begyndelsestidspunktet ved erstatningskrav uden for kontrakt.

Det følger heraf, at hvis der ved personskade er forskel på tidspunktet for den skadelige påvirkning og tidspunktet for lidelsens opståen – dvs. hvor den skadevoldende handling ikke umiddelbart resulterer i en konstaterbar skade – er det som udgangspunkt tidspunktet for lidelsens opståen, som er afgørende. Kravet kan ikke siges at være forfaldet, før der er opstået en skade.

Fristen løber i disse tilfælde fra det tidspunkt, hvor de følger, der kræves erstatning for, har vist sig på en sådan måde, at skadelidte havde rimelig anledning til og mulighed for at rejse et – eventuelt foreløbigt – erstatningskrav. Som eksempel kan nævnes senskader efter en piskesmældslæsion.

Den nøjagtige fastlæggelse af begyndelsestidspunktet efter § 2, stk. 4, vil imidlertid i disse tilfælde på grund af suspensionsreglen i § 3, stk. 2, sjældent have selvstændig betydning. Hvis skadelidte var i undskyldelig uvidenhed om de omstændigheder, der begrunder erstatningskravet, indebærer § 3, stk. 2, at begyndelsestidspunktet udskydes til det tidspunkt, da skadelidte fik eller burde have fået kendskab hertil. I medfør af § 3, stk. 3, nr. 1 og 2, udløber fristen dog ved personskade senest 30 år regnet fra den skadevoldende handlings ophør og ved anden skade senest 10 år fra det samme tidspunkt.

Til stk. 5

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 5, 1. pkt.*, indeholder en undtagelse fra stk. 1. I tilfælde, hvor fordringshaveren på grund af skyldnerens misligholdelse eller en særlig opsigelsesadgang kunne kræve opfyldelse før et aftalt forfaldstidspunkt, men hvor fordringshaveren ikke udnytter denne mulighed, skal forældelsesfristen – i modsætning til, hvad der ville følge af § 2, stk. 1 – først begynde at løbe på det aftalte forfaldstidspunkt.

Bestemmelsen vil således have betydning i tilfælde, hvor en bestemt forfaldsdag er aftalt, men hvor der foreligger omstændigheder, som gør, at kreditor *kunne* kræve opfyldelse på et tidligere tidspunkt.

Som eksempel kan nævnes det tilfælde, at en betalingsforpligtelse i henhold til et pantebrev er misligholdt, men hvor kreditor vælger ikke at gøre brug af sin beføjelse til at forlange hele restgælden indfriet. Et andet eksempel er det tilfælde, at kreditor efter aftalen – således som det er almindeligt i pengeinstitutternes lånedokumenter – har mulighed for under visse omstændigheder at opsige gælden, men ikke udnytter denne opsigelsesadgang.

Reglen vil som nævnt indebære en undtagelse fra § 2, stk. 1. Bestemmelsen i § 2, stk. 3, berøres ikke af § 2, stk. 5, da stk. 3 angår fordringer, som *opstår* ved misligholdelse, f.eks. mangelskrav.

Det bemærkes, at en lignende undtagelse fra hovedreglen i § 2, stk. 1, uden udtrykkelig bestemmelse herom kan tænkes i visse andre tilfælde, f.eks. i en erstatningssag, hvor der kunne kræves acontobetaling for

svie og smerte og tabt arbejdsfortjeneste, men hvor dette ikke sker, fordi kreditor afventer opgørelse af det endelige krav. Der kan således ikke drages den modsætningsslutning fra den foreslåede § 2, stk. 5, at en lignende undtagelse er udelukket i andre tilfælde.

Hvis fordringshaveren udnytter muligheden for at kræve betaling før det aftalte forfaldstidspunkt, skal fristen efter *stk. 5, 2. pkt.*, regnes fra det tidspunkt, til hvilket opfyldelse herefter kan kræves. Dette ville uden særlig bestemmelse herom følge allerede af hovedreglen i § 2, stk. 1, men det foreslås at medtage en udtrykkelig regel herom.

Til § 3

Det foreslås, at grundtrækkene i den ordning, som i dag gælder for de fordringer, som er omfattet af 1908-loven – dvs. en forholdsvis kort frist, der kan suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravet, kombineret med en længere absolut frist – bevares og gøres til det almindelige udgangspunkt, dvs. således at dette system som udgangspunkt også anvendes på de fordringer, som efter gældende ret alene er omfattet af Danske Lov 5-14-4.

Det foreslås således i § 3, stk. 1, jf. § 2, stk. 1, at den almindelige forældelsesfrist fastsættes til 3 år fra forfaldstidspunktet, og i stk. 2, at denne frist ved ukendskab til fordringen eller skyldneren skal kunne suspenderes indtil det tidspunkt, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil, men at forældelsesfristen højst kan være 10 år fra forfaldstidspunktet, ved erstatningskrav i anledning af personskade og miljøskadekrav dog 30 år, jf. stk. 3.

Til stk. 1

Ved bestemmelsen ændres den korte forældelsesfrist fra 5 år til 3 år, og denne frist gøres samtidig til lovens hovedregel, hvilket er ensbetydende med en ændring i forhold til gældende ret, hvorefter den 20-årige frist efter Danske Lov i princippet er udtryk for den almindelige forældelsesfrist.

Fristen på 3 år vil gælde, medmindre andet følger af andre bestemmelser. Det vil sige, at der for fordringer omfattet af loven vil gælde en frist på 3 år regnet fra forfaldstidspunktet i alle andre tilfælde end nævnt i §§ 4-14.

Forslaget indebærer i forhold til gældende ret en forkortelse af forældelsesfristen fra 5 år til 3 år for de typer af krav, der hidtil har været omfattet af 1908-lovens § 1, stk. 1, herunder almindelige regningskrav. I forhold til visse krav, som hidtil alene har været omfattet af Danske Lov 5-14-4, og som ikke foreslås omfattet af en af særreglerne i forslagets §§ 4-14, indebærer forslaget en mere betydelig forkortelse af forældelsesfristen.

Det drejer sig bl.a. om *krav, der støttes på aftaler om overdragelse af fast ejendom*, herunder krav i anledning af mangler ved fast ejendom. Forældelsesreglerne vil – ligesom efter gældende ret – alene have betydning i tilfælde, hvor den særlige huseftersynsordning efter kapitel 1 i lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom ikke finder anvendelse. Efter forslaget vil der i disse tilfælde gælde en forældelsesfrist på 3 år regnet fra det tidspunkt, da manglen er eller burde være opdaget, jf. suspensionsreglen i stk. 2. Krav vil dog ikke kunne gøres gældende, når der er forløbet 10 år fra overtagelsestidspunktet, jf. stk. 3. På grund af den ulovbestemte reklamationsregel vil manglen imidlertid – på samme måde som efter gældende ret – skulle påberåbes over for sælgeren inden rimelig tid efter, at den er eller burde være konstateret, idet kravet i modsat fald vil fortabes.

Også i relation til *visse selskabsretlige krav* er der tale om en mere betydelig forkortelse af fristen. Den almindelige ordning vil således også omfatte et selskabs krav på indbetaling af indskud, en indløst aktionærs krav på indløsningssummen, en udtrædende interessents, andelshavers eller foreningsmedlems krav på udbetaling af en andel af fællesskabets formue og selskabs- og foreningsdeltageres krav på andel i et likvidationsoverskud. Også krav på aktieudbytte og andet udbytte til selskabs- eller foreningsmedlemmer foreslås omfattet af den almindelige ordning.

Af *andre typer af krav*, som hidtil alene har været omfattet af Danske Lov 5-14-4, men som foreslås omfattet af den almindelige forældelsesfrist på 3 år (med suspensionsmulighed), kan nævnes erstatningskrav for arealafståelsen i anledning af ekspropriation, krav i henhold til arbejdsskadesikringsloven, det offentliges krav mod en strafafsoner for udgifter til ophold og forplejning under afsoningen, det offentliges krav på refusion af udlagte underholdsbidrag, krav på negativ moms, berigelseskrav (bortset fra visse tilbagesøgningskrav, der hidtil har været omfattet af 1908-loven), krav på erstatning for uberettiget salg af pantsatte aktiver og krav på tilbagelevering i henhold til en aftale om depositum irregulare.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Også en umyndigs erstatningskrav mod en værge i anledning af dennes tilsidesættelse af sine pligter som værge har hidtil været omfattet af Danske Lov 5-14-4. Det foreslås i lovforslagets § 9, at den 3-årige

forældelsesfrist for sådanne krav først regnes fra værgemålets ophør. Der henvises til pkt. 3.2.2.8 i de almindelige bemærkninger.

Til stk. 2

Efter stk. 2 suspenderes forældelsesfristen på 3 år ved ukendskab til fordringen eller skyldneren indtil det tidspunkt, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.

I forhold til den gældende bestemmelse i 1908-lovens § 3 foreslås en sproglig modernisering, men indholdsmæssigt foreslås den gældende suspensionsregel videreført stort set uændret. Som en ændring i forhold til gældende ret foreslås det dog, at ukendskab til skyldnerens opholdssted ikke skal være omfattet af suspensionsreglen, men i stedet af en generel regel om tillægsfrist ved uovervindelige hindringer for afbrydelse af forældelsesfristen, jf. lovforslagets § 14.

At den gældende suspensionsregel videreføres uændret, gælder også med hensyn til spørgsmålet om betydningen af retsvildfarelse. Det indebærer, at retsvildfarelse på samme måde som efter gældende ret fortsat kun undtagelsesvis vil kunne anerkendes som suspensionsgrund, f.eks. ved fejl begået ved professionel rådgivning eller bistand i juridiske spørgsmål og muligvis også i tilfælde, hvor en myndighed i et konkret tilfælde har handlet i strid med en i øvrigt anerkendt fortolkning eller administrativ praksis.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til stk. 3

Bestemmelsen i stk. 3 fastsætter længden af den absolutte frist i forskellige tilfælde og fastsætter endvidere begyndelsestidspunktet for denne frist i relation til erstatningskrav uden for kontrakt og krav på erstatning i kontrakt for personskade eller miljøskade. For andre fordringer end de nævnte følger begyndelsestidspunktet for den lange frist af den almindelige regel i lovforslagets § 2.

Det foreslås som almindelig regel, at den absolutte frist fastsættes til 10 år regnet fra det begyndelsestidspunkt, der følger af § 2, jf. stk. 3, nr. 3. For krav på erstatning i eller uden for kontrakt i anledning af personskade eller skade forvoldt ved forurening foreslås en absolut frist på 30 år regnet fra tidspunktet for den skadevoldende handlings ophør, jf. nr. 1. For andre krav på erstatning uden for kontrakt end de krav, der er nævnt i nr. 1, foreslås en absolut frist på 10 år regnet fra tidspunktet for den skadevoldende handlings ophør, jf. nr. 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.1.4, 3.2.2.1 og 3.2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 1

Der foreslås en absolut frist på 30 år for krav på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade og krav på erstatning for skade forvoldt ved forurening. Begyndelsestidspunktet for fristen på 30 år foreslås fastsat til tidspunktet for den skadevoldende handlings ophør.

I forhold til gældende ret indebærer forslaget for disse tilfælde en forlængelse af den absolutte frist fra 20 år til 30 år.

Efter gældende ret vedrørende Danske Lov 5-14-4 er det altovervejende udgangspunkt, at den 20-årige frist ikke kan suspenderes, dvs. at den ikke kan fraviges ved undskyldelig uvidenhed om kravet eller skyldneren. I retspraksis er dette udgangspunkt dog blevet fraveget i et enkelt tilfælde, jf. Ugeskrift for Retsvæsen 1989.1108 H. Den foreslåede frist på 30 år vil ikke kunne suspenderes i noget tilfælde, og på dette punkt er der således for så vidt tale om en ændring i forhold til gældende ret.

Det foreslåede begyndelsestidspunkt – tidspunktet for den skadevoldende handlings ophør – indebærer bl.a., at hvis skaden er forårsaget af en handling eller påvirkning, der strækker sig over en længere periode, f.eks. i forbindelse med forurening af jord ved spild eller lækage, er begyndelsestidspunktet den skadevoldende handlings eller påvirknings ophør. Hvor den skadevoldende handling er foretaget på et bestemt tidspunkt – f.eks. påkørsel af en cyklist – vil begyndelsestidspunktet være datoen for denne hændelse. Ved produktansvar er tidspunktet for den skadevoldende handling det tidspunkt, da den ansvarlige producent mv. bragte det skadevoldende produkt i omsætning, jf. produktansvarslovens § 14, stk. 2. Produktansvarslovens § 14, stk. 2, foreslås i øvrigt ændret ved § 6 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), men der foreslås ingen ændringer på dette punkt.

Begrebet »skadevoldende handling« omfatter også tilfælde, hvor den skadevoldende adfærd mest naturligt beskrives som en undladelse, f.eks. undladelse af at træffe effektive foranstaltninger mod kemikalieudslip.

Den foreslåede bestemmelse omfatter dels krav på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade,

dels krav på erstatning for skade forvoldt ved forurening.

Ad personskadekrav

Dette led af bestemmelsen omfatter erstatning og godtgørelse for personskade, herunder erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, helbredelsesudgifter, tab eller forringelse af erhvervsevne, godtgørelse for svie og smerte, godtgørelse for varigt mén og tortgodtgørelse, jf. erstatningsansvarslovens §§ 1-9 og § 26. Bestemmelsen omfatter også forsørgertabserstatning mv., jf. erstatningsansvarslovens §§ 12- 14 a, og godtgørelse til efterladte, jf. erstatningsansvarslovens § 26 a.

Godtgørelseskrav, f.eks. krav på tort- eller méngodtgørelse, er kun omfattet af reglen, hvis godtgørelseskravet opstår i forbindelse med en personskade. Andre godtgørelseskrav, f.eks. krav på tortgodtgørelse i anledning af ærekrænkelse, vil være omfattet af den 10-årige frist i nr. 3.

Bestemmelsen omfatter alle krav på erstatning eller godtgørelse for personskade, uanset om kravet baserer sig på reglerne om erstatning uden for kontraktforhold eller på lovgivning, der kan danne grundlag for sådanne krav, f.eks. arbejdsskadesikringsloven.

Bestemmelsen gælder også ved personskade *i kontraktforhold*, f.eks. hvis en ejer af en ejendom kommer til skade i forbindelse med en håndværkers udførelse af arbejde på huset, eller hvis en lejer af en fast ejendom kommer til skade som følge af udlejers manglende vedligeholdelse af det udlejede.

Ad miljøskadekrav

Efter forslaget til stk. 3, nr. 1, vil der gælde en absolut forældelsesfrist på 30 år for miljøskadekrav. Fristen vil skulle regnes fra den skadevoldende handlings ophør.

Reglen omfatter både krav på personskadeerstatning og anden erstatning i anledning af forurening som nævnt i bestemmelsen, herunder også miljømyndighedernes eventuelle erstatningsretlige krav.

Begrebet »miljøskade« afgrænses på samme måde som efter miljøskadeerstatningsloven, dvs. som skade, der forvoldes ved forurening af luft, vand, jord eller undergrund eller ved forstyrrelser ved støj, rystelser eller lignende.

I modsætning til miljøskadeerstatningslovens § 1, der er begrænset til alene at omfatte forurening som led i erhvervsmæssig eller offentlig aktivitet, foreslås, at bestemmelsen også skal omfatte private forurenere.

Bestemmelsen vil også gælde i tilfælde, der har karakter af erstatning *i kontrakt*, eksempelvis tilfælde, hvor forureningen er forvoldt af en lejer af en fast ejendom.

Efter miljøskadeerstatningsloven gælder der et objektivt ansvar for den, der forårsager en miljøskade omfattet af loven, jf. denne lovs § 3, stk. 1. Efter lovens § 6 gælder for erstatningskrav efter loven en forældelsesfrist på 5 år med mulighed for suspension kombineret med en absolut frist på 30 år regnet fra den hændelse, der har forvoldt skaden. I forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 1993-94, tillæg A, sp. 4736 ff og 4759 ff, anføres, at begyndelsestidspunktet for den lange frist som udgangspunkt er det tidspunkt, da den skadegørende handling eller undladelse blev foretaget, dog ved personskade det tidspunkt, da skadelidte fysisk udsættes for den skadelige påvirkning.

Ved § 5 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), foreslås miljøskadeerstatningslovens § 6 ændret, således at erstatningskrav efter loven som udgangspunkt forældes efter forældelsesloven. For så vidt angår forældelsesfristens begyndelsestidspunkt foreslås dog, at den gældende retstilstand opretholdes. Det indebærer, at begyndelsestidspunktet for skader omfattet af miljøskadeerstatningsloven i relation til personskade vil kunne være et senere tidspunkt end begyndelsestidspunktet for skader, som ikke er omfattet af miljøskadeerstatningsloven.

Til nr. 2

For andre erstatningskrav uden for kontrakt end nævnt i nr. 1 foreslås en absolut frist på 10 år regnet fra den skadevoldende handlings ophør. I forhold til gældende ret er der tale om en forkortelse af den absolutte frist fra 20 år til 10 år.

Vedrørende den nærmere forståelse af det foreslåede begyndelsestidspunkt henvises til bemærkningerne vedrørende bestemmelsen i stk. 3, nr. 1, der indeholder samme begyndelsestidspunkt.

Bestemmelsen omfatter krav på erstatning uden for kontrakt for anden skade end personskade, dvs. tingsskade og anden formueskade, dog bortset fra krav på tingsskadeerstatning i anledning af forurening, som er omfattet af nr. 1.

Forslaget indebærer bl.a., at der vil gælde en absolut frist af samme længde for tingsskadekrav efter

forældelsesloven som efter produktansvarsloven, jf. produktansvarslovens § 14, stk. 2, som også omfatter tingsskade. Produktansvarslovens § 14, stk. 2, foreslås i øvrigt ændret ved § 6 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), men der foreslås ingen ændringer på dette punkt.

Tingsskadekrav mv. *i kontrakt* er omfattet af hovedreglen i nr. 3, dvs. en frist på 10 år regnet fra forfaldstidspunktet, jf. § 2, stk. 1.

Til nr. 3

Bestemmelsen indebærer, at den absolutte frist i andre tilfælde end dem, der er omfattet af nr. 1 og 2, er 10 år regnet fra begyndelsestidspunktet efter § 2.

Dette er i forhold til gældende ret ensbetydende med en ændring af den lange frist, jf. Danske Lov 5-14-4, fra 20 år regnet fra stiftelsestidspunktet til 10 år regnet fra forfaldstidspunktet.

Ved *entreprise- og rådgivningsaftaler inden for byggebranchen* vil der efter forslaget – i det omfang, reklamationsreglerne i AB 92, ABT 93 eller ABR 89 ikke finder anvendelse – gælde en absolut frist på 10 år regnet fra afleveringstidspunktet. I det omfang AB 92, ABT 93 eller ABR 89 vedtages, gælder en frist på 5 år, jf. dog lovforslagets § 26, stk. 2, om lovens ufravigelighed i tilfælde, hvor fordringshaveren er forbruger.

Ved *krav i henhold til aftaler om overdragelse af fast ejendom* vil der tilsvarende gælde en absolut frist på 10 år fra forfaldstidspunktet, hvilket ved krav i anledning af mangler vil sige overtagelsestidspunktet.

Er der tale om krav i anledning af *fejlagtig rådgivning*, vil der gælde en absolut frist på 10 år regnet fra misligholdelsestidspunktet, hvilket vil sige det tidspunkt, da fejlen begås, eller det fejlagtige råd gives.

Til §§ 4-14

Lovforslagets kapitel 4 indeholder regler om særlige forældelsesfrister og tillægsfrister for en række typer af fordringer, som ikke kan indpasses under den almindelige ordning med en forældelsesfrist på 3 år med mulighed for suspension kombineret med en absolut frist på som udgangspunkt 10 år, jf. lovforslagets § 3.

Det drejer sig om lønkrav (§ 4), krav, for hvilke der er tilvejebragt et særligt retsgrundlag (§ 5), lån og kreditter uden særligt retsgrundlag (§ 6), indlån i pengeinstitutter og lignende (§ 7), krav i det hele på løbende ydelse (§ 8), visse krav i værge- og fuldmagtsforhold (§§ 9 og 10), krav mod kautionister samt regreskrav (§§ 11 og 12), krav i anledning af strafbart forhold (§ 13) samt visse tilfælde, hvor der foreligger hindringer for afbrydelse af forældelsesfristen (§ 14).

Til § 4

Det bestemmes ved *stk. 1*, at forældelsesfristen er 5 år ved fordringer, som støttes på aftale om udførelse af arbejde som led et i et ansættelsesforhold. Bestemmelsen er en undtagelse til den almindelige korte forældelsesfrist i § 3, stk. 1.

Den foreslåede § 4 omfatter de fordringer, der hidtil har været omfattet af § 1, nr. 1, litra e, 1. led, i 1908-loven (»udførelse af arbejde«), men den omfatter ikke 2. led i reglen i 1908-loven (»ydelse af personlig virksomhed af hvilken som helst art«).

Bestemmelsen omfatter alle tilfælde, hvor et ansættelsesforhold hviler på et kontraktmæssigt grundlag, uanset om der er tale om en overenskomst eller en individuel kontrakt.

For så vidt angår de konkrete krav omfatter bestemmelsen arbejdstagers og arbejdsgivers krav mod hinanden i anledning af et ansættelsesforhold. Det væsentligste krav er i den forbindelse arbejdstagerens krav på løn, herunder krav på pension, feriepenge, ATP mv. Arbejdsgiverens krav på tilbagebetaling af for meget udbetalt løn eller andet er også omfattet, hvis kravet støttes på ansættelsesaftalen. Endvidere er krav i henhold til konkurrenceklausuler omfattet af bestemmelsen. Arbejdstagers krav mod arbejdsgiveren i anledning af arbejdsskader eller andre skader, der er opstået under ansættelsen, er ikke omfattet af bestemmelsen.

Det bestemmes ved *stk. 2*, at § 3, stk. 2 og stk. 3, nr. 3, finder tilsvarende anvendelse ved fordringer, der angår udførelse af arbejde. Det indebærer, at forældelsesfristen først regnes fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren, jf. § 3, stk. 2, og at forældelsen indtræder senest 10 år efter forældelsesfristens begyndelsestidspunkt efter § 2, jf. § 3, stk. 3, nr. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

Det foreslås, at den gældende ordning vedrørende »særligt retsgrundlag«, jf. 1908-lovens § 1, stk. 2, som

udgangspunkt bevares, men således, at forældelsesfristen for krav, der hviler på et særligt retsgrundlag, forkortes fra 20 år til 10 år samtidig med, at begyndelsestidspunktet ændres fra stiftelsestidspunktet til forfaldstidspunktet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til stk. 1

Det foreslås i stk. 1, at der skal gælde en frist på 10 år, når der for fordringen er udstedt gældsbrev, når fordringen er registreret i en værdipapircentral, eller når fordringens eksistens og størrelse skriftligt er anerkendt eller fastslået ved en bindende afgørelse, jf. nærmere nedenfor om de enkelte typer af fordringer.

Begyndelsestidspunktet for 10-årsfristen følger af lovforslagets § 2, dvs. at fristen begynder at løbe på forfaldstidspunktet, jf. § 2, stk. 1. Ved gældsbreve og frivillige forlig *uden aftalt forfaldstidspunkt* vil begyndelsestidspunktet for den 10-årige frist være udstedelsestidspunktet, idet dette tidspunkt må anses for forfaldstidspunktet, når intet betalingstidspunkt er aftalt.

Til nr. 1

Bestemmelsen om særligt retsgrundlag omfatter på samme måde som efter gældende ret *gældsbreve* , jf. nr. 1. Begrebet »gældsbrev« omfatter skriftlige erklæringer, der er ensidige, ubetingede og fikserer kravets størrelse, uanset om dokumentet benævnes »gældsbrev«.

At et gældsbrev skal være skriftligt skal forstås således, at der skal benyttes skrifttegn, men ikke at der nødvendigvis skal være tale om et papirdokument. Et gældsbrev kan således som udgangspunkt være digitalt. For så vidt angår omsætningsgældsbreve, hvor der efter gældsbrevslovens kapitel 2 er knyttet en række retsvirkninger til dokumentbesiddelsen, må det dog forudsættes, at der skal foreligge et papirdokument. Der henvises i øvrigt til den ændring af gældsbrevsloven, der foretages ved § 2 i lov nr. 539 af 8. juni 2006 om ændring af lov om tinglysning og forskellige andre love (Digital tinglysning). Ved denne ændring bestemmes, i hvilket omfang tinglyste digitale gældsbreve reguleres ved gældsbrevsloven. Ændringen er endnu ikke trådt i kraft. Kravet om skriftlighed udelukker derimod mundtlige erklæringer.

I modsætning til 1908-lovens § 1, stk. 2, er ikke medtaget andre skriftlige erklæringer, som indeholder en anerkendelse af fordringens tilblivelse og størrelse. Dette indebærer, at skylderklæringer vedrørende andet end pengeforpligtelser ikke vil være omfattet.

Herudover er der ikke tilsigtet en ændring af gældende ret og praksis i henhold til 1908-lovens § 1, stk. 2.

På samme måde som efter gældende ret er det ikke en betingelse, at der er tale om et eksigibelt gældsbrev.

Udstedes der *pantebrev* for gælden, udgør pantebrevet et særligt retsgrundlag, hvis pantebrevet er et gældsbrev. Dette er ikke tilfældet, hvis pantebrevet alene opstiller et maksimum for sikkerheden, således som det er tilfældet ved et skadesløsbrev. Et ejerpantebrev fikserer heller ikke i sig selv den gæld, ejerpantebrevet gives til sikkerhed for, jf. Ugeskrift for Retsvæsen 1983.170 V og Ugeskrift for Retsvæsen 1978.692 B vedrørende 1908-lovens § 1, stk. 2. Denne praksis videreføres.

Udstedelse af *veksel* eller *check* etablerer ikke et særligt retsgrundlag for den fordring, som udstedelsen vedrører.

Til nr. 2

Efter forslaget i nr. 2 skal der også gælde en forældelsesfrist på 10 år, når *fordringen er registreret i en værdipapircentral.*

Bestemmelsen har sammenhæng med den gældende regel i værdipapirhandelslovens § 73, hvorefter der for fondsaktiver – dvs. dematerialiserede værdipapirer, der er registreret i en værdipapircentral – henvises til de almindelige forældelsesregler. Ved forslaget i stk. 1, nr. 2, sidestilles obligationer, som er fondsaktiver, udtrykkeligt med gældsbreve.

Udtrykket »en værdipapircentral« omfatter ikke blot den eksisterende danske værdipapircentral, men også andre fora, hvor gældsbreve kan eller i fremtiden vil kunne registreres.

Det bemærkes, at aktier også er omfattet af begrebet fondsaktiver, men da aktier er udtryk for en ejendomsret og ikke omfattes af det almindelige fordringsbegreb, forældes aktier ikke. Fordring på aktieudbytte er derimod omfattet af værdipapirhandelslovens § 73, således at de almindelige forældelsesregler finder anvendelse herpå. Der foreslås ingen særregel herom, og fordring på selskabsudbytte vil således forældes efter den almindelige regel i § 3.

Til nr. 3

Bestemmelsen om særligt retsgrundlag omfatter herudover – på samme måde som efter gældende ret –

krav, hvis eksistens og størrelse skriftligt er anerkendt eller fastslået ved forlig, dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten eller anden bindende afgørelse, jf. nr. 3.

Fordringens »eksistens og størrelse« skal skriftligt være anerkendt eller fastslået ved forliget eller afgørelsen, og bestemmelsen finder således ikke anvendelse, hvis forliget eller afgørelsen blot fastslår grundlaget for fordringen, f.eks. et erstatningsansvar.

Kravet om skriftlighed skal forstås således, at der skal være benyttet skrifttegn, men ikke at der nødvendigvis skal være tale om et papirdokument. Der kan således være tale om et digitalt dokument. Kravet om skriftlighed udelukker derimod mundtlige tilkendegivelser.

»Forlig« omfatter både *retsforlig* og *frivillige forlig*. En af skifteretten stadfæstet *tvangsakkord* og en kendelse om *gældssanering* har virkning som et retsforlig, jf. konkurslovens § 189 og § 226, stk. 1. Et konkursbos anerkendelse af en anmeldt fordring indebærer derimod ikke, at fordringen mod skyldneren får et særligt retsgrundlag.

Herudover er *domme* omfattet af bestemmelsen, og det samme er *voldgiftskendelser*.

Domme, voldgiftskendelser og retsforlig på grundlag af *anerkendelsessøgsmål* vil etablere et særligt retsgrundlag, i det omfang kravets størrelse følger eller kan udledes af dommen eller forliget.

En *opgørelse i fogedretten* i forbindelse med foretagelse af udlæg etablerer som udgangspunkt, jf. nedenfor vedrørende den særlige betalingspåkravsordning, ikke et særligt retsgrundlag, jf. Ugeskrift for Retsvæsen 2001.1275 H og Ugeskrift for Retsvæsen 2000.2194 V vedrørende 1908-lovens § 1, stk. 2. Denne praksis videreføres. Heller ikke en opgørelse af gælden i fogedretten i forbindelse med en tvangsauktion kan anses for et særligt retsgrundlag.

For renter mv. af fordringer med særligt retsgrundlag foreslås dog i § 19, stk. 7, en særlig ordning. Hvis der for en fordring med særligt retsgrundlag sker afbrydelse af forældelsesfristen ved indgivelse af anmodning om udlæg, løber en ny forældelsesfrist på 10 år *også* for de under fogedforretningen opgjorte omkostninger og uforældede renter.

Bestemmelsen i § 5, stk. 1, nr. 3, omfatter desuden – på samme måde som efter gældende ret – *betalingspåkrav påtegnet af fogedretten* efter reglerne i retsplejelovens kapitel 44 a. Også (udenretslige) inkassoomkostninger, som er medtaget i betalingspåkravet, tillagte sagsomkostninger samt renter frem til den dag, hvor fogedretten giver betalingspåkravet påtegning om, at der ikke er fremkommet indsigelser, er omfattet af det særlige retsgrundlag.

Udtrykket »anden bindende afgørelse« omfatter – foruden voldgiftskendelser – bl.a. visse administrative afgørelser og ankenævnsafgørelser.

Visse *brancheklagenævn* – f.eks. Pengeinstitutankenævnet og Ankenævnet for Forsikring – har vedtægter, hvorefter den indklagede virksomhed ved at undlade at reagere inden en vis frist anses for at have tilsluttet sig nævnets afgørelse med den virkning, at afgørelsen har bindende virkning for virksomheden. For andre private nævn – f.eks. Danske Malermestres Garantiordning og Byggeriets Ankenævn – gælder det, at virksomheder, der har tilsluttet sig det pågældende ankenævn, er forpligtet til at efterleve nævnets afgørelser. I de nævnte tilfælde må nævnets afgørelse sidestilles med et frivilligt forlig, der etablerer et særligt retsgrundlag, hvis afgørelsen pålægger virksomheden en forpligtelse og fastslår dennes størrelse.

Også *administrative afgørelser* kan udgøre et særligt retsgrundlag, hvis kravets eksistens og størrelse fremgår af afgørelsen, og afgørelsen er bindende for parterne, fordi den hverken kan indbringes for nogen anden administrativ myndighed eller for domstolene, eller fordi den ikke er indbragt for en anden administrativ myndighed eller for domstolene inden for en foreskrevet frist. Som eksempel kan nævnes en taksationsmyndigheds afgørelse om ekspropriationserstatningens størrelse, som ikke indbringes for en højere administrativ myndighed eller for domstolene inden for den i lovgivningen fastsatte frist herfor.

Ud over administrative afgørelser om krav mellem private og privates krav mod det offentlige vil også administrative afgørelser om det offentliges krav mod private være omfattet, hvis der er tale om afgørelser, der opfylder de nævnte betingelser.

Til stk. 2

I stk. 2 foreslås det, at der i tilknytning til reglen om særligt retsgrundlag medtages en bestemmelse om, at krav på senere forfaldne renter, gebyrer og lignende forældes efter hovedreglen i § 3.

På samme måde som efter gældende ret vil bestemmelsen om særligt retsgrundlag således alene omfatte kravet på hovedstolen samt renter, der er påløbet (og ikke er forældet) på tidspunktet for tilvejebringelsen af det særlige retsgrundlag. Krav på renter, der påløber efter tilvejebringelsen af det særlige retsgrundlag, vil derimod være omfattet af hovedreglen i § 3, stk. 1, om en forældelsesfrist på 3 år. Også gebyrer, herunder rykkergebyrer, og lignende forældes efter 3 år, jf. § 3, stk. 1. Det samme gælder krav på selskabsudbytte.

Til § 6

Til stk. 1

Det foreslås i stk. 1, at hovedstolen i henhold til *pengelån* – på samme måde som hovedstolen for krav, der hviler på et særligt retsgrundlag – skal være omfattet af en forældelsesfrist på 10 år regnet fra forfaldstidspunktet, jf. § 2, stk. 1.

»Pengelån« omfatter såvel *lån*, dvs. kreditaftaler med fast lånebeløb, som *kreditter*, dvs. kreditaftaler med variabelt lånebeløb, f.eks. en kassekredit. Også ubevilgede overtræk på konti i pengeinstitutter er omfattet af bestemmelsen.

Sælgerens fordring i et kreditkøb kan ikke betragtes som et pengelån og er derfor omfattet af den almindelige forældelsesfrist på 3 år, jf. § 3, stk. 1. Tredjemands fordring i et oprindeligt trepartsforhold, jf. kreditaftalelovens § 5, nr. 2, må derimod betragtes som en fordring i henhold til et pengelån. Fordringer i henhold leasingaftaler vil også være omfattet af bestemmelsen, hvis det må antages at have været meningen, at leasingtageren skal være ejer, jf. kreditaftalelovens § 6, stk. 2.

At krav i anledning af ubevilgede overtræk på konti i pengeinstitutter forældes på samme måde som bevilgede lån og kreditter, er for så vidt angår overtræk på indlånskonti ensbetydende med, at sådanne krav forældes 10 år efter tidspunktet for den enkelte debitering, jf. stk. 1 sammenholdt med § 2, stk. 1. Det samme gælder ubevilgede overtræk på kassekreditter med aftalt indfrielsestidspunkt.

Vedrørende begyndelsestidspunktet for krav i henhold til kassekreditter uden aftalt indfrielsestidspunkt, herunder overtræk på sådanne kreditter, henvises til bemærkningerne til særreglen i stk. 2.

Til stk. 2

En kassekredit uden aftalt indfrielsestidspunkt kan opsiges med et vist varsel, og forfaldstidspunktet må derfor anses for det tidspunkt efter aftalens indgåelse, hvor varslet ville være udløbet, hvis fordringshaver umiddelbart efter aftalens indgåelse havde opsagt aftalen.

For sådanne kreditter, der er bestemt til at løbe på ubestemt tid og ofte løber gennem mange år, foreslås i stk. 2 en undtagelse fra hovedreglen om, at fristen regnes fra forfaldstidspunktet. Det foreslås, at fristen som udgangspunkt regnes fra den seneste postering – indsættelse eller hævning – på kontoen, der er foretaget af andre end fordringshaveren. Bankens debitering af renter og gebyrer mv. tillægges således ikke betydning. Fristen løber dog senest fra det tidspunkt, til hvilket gælden måtte være opsagt til indfrielse.

Ved »kassekredit« forstås i bestemmelsen en kredit, hvor der er fri (ikke formålsbestemt) adgang til at hæve beløb inden for en bestemt kreditramme. Kassekreditter ydes navnlig af pengeinstitutter, men herudover også af f.eks. kreditkortudstedere.

Bestemmelsen omfatter også andre typer af lån med variabelt lånebeløb uden aftalt indfrielsestidspunkt, f.eks. lønkonti med overtræksret op til et nærmere fastsat beløb.

En kredit hos en leverandør vil ikke være omfattet af begrebet. En konto hos f.eks. et stormagasin er heller ikke en kassekredit i bestemmelsens forstand, da kreditten kun ydes til brug for indkøb i dette den pågældende forretning.

Bestemmelsen omfatter kun kreditter og lån med variabelt lånebeløb, ikke andre lån uden aftalt forfaldstid. I de sidstnævnte tilfælde vil begyndelsestidspunktet for den 10-årige forældelsesfrist i medfør af § 2 være aftalens indgåelse. Det bemærkes, at betaling af renter i henhold til et sådant lån typisk må anses for en erkendelse af gælden, der afbryder forældelse i medfør af § 15.

Omfattet af stk. 2 er tillige krav i anledning af *ubevilgede overtræk* på kassekreditter uden aftalt indfrielsestidspunkt, og begyndelsestidspunktet for fristen vedrørende sådanne krav er således tidspunktet for den seneste postering på kontoen.

Til stk. 3

Det følger af stk. 3, *1. pkt.*, at krav på renter, gebyrer og lignende ikke omfattes af den 10-årige forældelsesfrist, men af den almindelige frist på 3 år, jf. § 3, stk. 1.

For så vidt angår krav på *renter mv. tilskrevet inden for maksimum af en kassekredit* foreslås det dog i stk. 3, *2. pkt.*, at sådanne krav undergives samme forældelsesfrist og begyndelsestidspunkt som kravet på hovedstolen, således som det formentlig også må antages at følge af gældende ret.

Dette er for så vidt angår krav på tilskrevne renter inden for maksimum på en kredit *uden aftalt indfrielsestidspunkt* ensbetydende med, at der gælder en forældelsesfrist på 10 år regnet fra den seneste postering på kontoen, der er foretaget af andre end fordringshaveren, dog senest fra det tidspunkt, til hvilket

gælden er opsagt til indfrielse, jf. stk. 2. Ved krav på tilskrevne renter inden for maksimum på en kredit *med aftalt indfrielsestidspunkt* regnes fristen fra forfaldstidspunktet, hvilket her vil sige det aftalte indfrielsestidspunkt.

Fordring på rente, der tilskrives *uden for maksimum af en kassekredit*, er omfattet af hovedreglen om en forældelsesfrist på 3 år fra forfaldstidspunktet, hvilket – når der ikke er tale om et bevilget overtræk – vil sige rentedebiteringstidspunktet, jf. stk. 3, 1. pkt., jf. § 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 7

Det foreslås, at der for fordringer i henhold til indlån i pengeinstitutter skal gælde en forældelsesfrist på 20 år, og at fristen skal regnes fra den seneste indsættelse, hævning, rentetilskrivning eller postering i øvrigt på kontoen.

Bestemmelsen vil navnlig have betydning i tilfælde, hvor indskuddet af den ene eller anden grund ikke længere figurerer i bankens bøger, og der opstår tvist mellem parterne om, hvorvidt beløbet er hævet eller ikke. I andre tilfælde udsender bankerne normalt årsopgørelse, og en sådan opgørelse må anses for en anerkendelse af kravet, hvilket efter lovforslagets § 15 er ensbetydende med en afbrydelse af forældelsesfristen.

Begrebet »indlån i pengeinstitutter« omfatter også en positiv saldo på en kassekredit eller lignende.

Det foreslåede begyndelsestidspunkt for 20-årsfristen – »seneste indsættelse, hævning, rentetilskrivning eller postering i øvrigt på kontoen« – er ensbetydende med, at såvel en indsættelse eller en hævning foretaget af kreditor (kontohaveren) som en rentetilskrivning foretaget af banken vil udskyde begyndelsestidspunktet. Også en indsættelse på kontoen foretaget af tredjemand vil udskyde begyndelsestidspunktet, og det samme gælder, hvis banken f.eks. trækker gebyr eller kontingent på kontoen.

Reglen vil efter forslaget gælde, uanset om posteringen mv. er meddelt kontohaveren eller ikke.

Det foreslås, at krav på *tilskrevne renter* også omfattes af bestemmelsen og – således som det formentlig må antages at følge af gældende ret – dermed undergives samme lange forældelsesfrist som kravet på hovedstolen.

Fordring på rente, der *ikke* er tilskrevet kontoen, er derimod ikke omfattet af bestemmelsen. Af systematikken i lovforslaget følger, at sådanne rentekrav herefter er omfattet af hovedreglen om en forældelsesfrist på 3 år kombineret med en absolut frist på 10 år, jf. lovforslagets § 3.

Ud over pengeinstitutter findes en række *sparevirksomheder* , der kan modtage indlån, jf. kapitel 20 (§§ 334-343) i lov om finansiel virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 286 af 4. april 2006 med senere ændringer. Sparevirksomheder er ifølge lovens § 334, stk. 1, godkendte virksomheder, der erhvervsmæssigt eller som et væsentligt led i deres drift fra offentligheden eller en videre kreds modtager indlån eller andre midler, der skal tilbagebetales, og som anbringer de modtagne midler på anden måde end ved indsættelse i et pengeinstitut.

Det foreslås, at også indlån i sådanne virksomheder skal være omfattet af særreglen, og at området for bestemmelsen derfor angives som »fordringer i henhold til indlån i pengeinstitutter *eller lignende«*.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 8

Der foreslås i *1. pkt.* en forældelsesfrist på 10 år for selve retten til fordring på pension, livrente, aftægtsydelse, underholdsbidrag eller anden lignende ydelse, der forfalder med bestemte mellemrum og ikke er afdrag på en skyldig hovedstol. De enkelte ydelser i henhold til grundfordringen forældes som selvstændige krav efter de almindelige regler i lovforslagets §§ 2 og 3, jf. *2. pkt.*

Der skal efter forslaget være tale om et krav, som støttes enten på en *aftale* eller på en *afgørelse.* Som eksempel på det første kan nævnes en aftale om pension, livrente eller aftægt og som eksempel på det sidste en dom eller en forvaltningsafgørelse, der pålægger en familieretlig underholdsforpligtelse.

En aftale eller afgørelse, som alene fastslår en principiel pligt til at betale underholdsbidrag, men forudsætter, at der ikke skal betales noget, før et beløb senere måtte blive fastsat, vil ikke være omfattet af § 8.

Desuden omfatter bestemmelsen *ikke* krav, der støttes på en *lovbestemt forpligtelse.* Selve retten til med virkning for fremtiden at få pålagt en (tidligere) ægtefælle en forpligtelse til at betale underholdsbidrag eller selve retten til for fremtiden at modtage en lovbestemt offentligretlig ydelse, f.eks. førtidspension eller folkepension, vil således ikke forældes. Dette svarer til, hvad der antages at følge af gældende ret. Det

indebærer også, at i tilfælde, hvor krav på underholdsbidrag i henhold til en dom eller en afgørelse er forældet, er der intet til hinder for, at den berettigede på ny ansøger om, at der træffes afgørelse om fastsættelse af underholdsbidrag.

En *grundbyrderet* er undtaget – dvs. selve retten til af den til enhver tid værende ejer af en fast ejendom at kræve visse periodiske ydelser – jf. udtrykkeligt lovforslagets § 25, stk. 5.

Bestemmelsens opregning af de omfattede typer af fordringer er ikke udtømmende, jf. formuleringen »eller anden lignende ydelse«. For at være omfattet af bestemmelsen skal der være tale om en ydelse af samme karakter som de opregnede. Bestemmelsen vil f.eks. ikke omfatte leje, medlemskontingent eller andre ydelser, der har karakter af betaling i løbende, gensidige skyldforhold.

Reglen vil f.eks. kunne have betydning i relation til erhvervsudygtighedsforsikringer som et supplement til reglen i forsikringsaftalelovens § 29, jf. herved Ugeskrift for Retsvæsen 2003.1791 H.

Den 10-årige forældelsesfrist skal efter forslaget regnes fra den dag, da den sidste ydelse blev betalt, eller, hvis ingen betaling har fundet sted, fra den dag, da den første ydelse kunne kræves betalt. Det sidste led vil kunne have betydning i tilfælde, hvor den aktuelle virkning af skyldforholdet er udskudt til en uvis fremtid, f.eks. en forsikringsbegivenhed, og i tilfælde, hvor virkningen af skyldforholdet er udskudt til et bestemt tidspunkt, der ligger mere end 10 år frem i tiden, f.eks. en aftale om pensionsudbetaling ved det fyldte 70. år. I disse tilfælde begynder forældelsesfristen således først at løbe, efter at den udløsende begivenhed er indtrådt.

Det følger af *2. pkt.*, at fordringerne på de enkelte ydelser i henhold til grundfordringen forældes som selvstændige krav efter de almindelige regler i §§ 2 og 3. Hvis grundfordringen forældes i medfør af 1. pkt., forældes også ethvert krav på de enkelte ydelser, dvs. også ydelser, som ikke selvstændigt ville være forældet efter de almindelige regler, jf. ordet »desuden« i 2. pkt. samt lovforslagets § 23, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 9

Lovforslagets §§ 9 og 10 indeholder regler om udskudt begyndelsestidspunkt og tillægsfrist i tilfælde, hvor der består et særligt pligtforhold mellem fordringshaveren og skyldneren, og hvor kravet udspringer af skyldnerens tilsidesættelse af sine forpligtelser over for fordringshaveren.

I § 9 foreslås det, at forældelsesfristerne i § 3, stk. 1 og 3, for fordringer, der tilkommer en person under værgemål mod værgen, og som udspringer af dennes tilsidesættelse af sine forpligtelser som værge, først skal begynde at løbe ved værgemålets ophør.

Begrebet »værgemål« omfatter de typer af værgemål, der er omfattet af værgemålsloven, jf. lov nr. 388 af 14. juni 1995 med senere ændringer, dvs. værgemål for mindreårige, jf. værgemålslovens § 2, værgemål for sindssyge eller personer med særligt svækket helbred mv. og eventuelt fratagelse af handleevne i forbindelse hermed, jf. nærmere lovens §§ 5 og 6, samt samværgemål, jf. lovens § 7. Personer, der er under samværgemål, er myndige, jf. lovens § 7, stk. 4.

At kravet skal udspringe af værgens »tilsidesættelse af sine forpligtelser som værge«, skal forstås bredt. Foruden tilfælde af tilegnelse af midler og lignende tilhørende den umyndige mv. omfatter formuleringen tilfælde, hvor værgen misbruger sin stilling ved at undlade at afbryde forældelsen af et krav mod værgen selv. Bestemmelsen vil også omfatte tilfælde, hvor den, der er under værgemål, har et erstatningskrav mod en tredjemand, f.eks. i anledning af en trafikulykke, og hvor værgen pådrager sig ansvar ved at undlade at afbryde forældelsesfristen for dette erstatningskrav. Forældelsesfristen for kravet mod værgen vil i sådanne tilfælde først løbe fra værgemålets ophør.

Begyndelsestidspunktet for de almindelige forældelsesfrister foreslås fastsat til »værgeforholdets ophør«. Et værgeforhold for en mindreårig ophører, når denne er blevet myndig, jf. værgemålslovens §§ 1 og 2. Værgemål efter § 5, fratagelse af handleevne efter § 6 eller samværgemål efter § 7 skal ophæves, hvis betingelserne ikke længere er opfyldt, jf. værgemålslovens § 10.

Henvisningen i bestemmelsen til forældelsesfristerne i § 3, stk. 1 og 3, er ensbetydende med, at der er tale om et udskudt begyndelsestidspunkt for de almindelige forældelsesfrister i § 3, stk. 1 og 3 – dvs. den korte frist på 3 år, der kan suspenderes, kombineret med absolutte frister på 10 eller 30 år. Hvis der f.eks. er tale om et krav i anledning af værgens tilegnelse af en mindreårigs midler, vil der således løbe en forældelsesfrist på 3 år fra den dag, da fordringshaveren fylder 18 år, men forældelsen kan suspenderes i op til 10 år regnet fra dette tidspunkt i tilfælde af undskyldelig uvidenhed om kravet, jf. § 3, stk. 2 og stk. 3, nr. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 10

Det foreslås i § 10, at der for krav, som tilkommer en fuldmagtsgiver mod *en fuldmægtig* , og som udspringer af den pågældendes tilsidesættelse af sine forpligtelser ved hvervets udførelse, indføres en tillægsfrist på 3 år. Det samme foreslås i relation til krav, der tilkommer et selskab, en forening, en fond eller lignende mod *et bestyrelsesmedlem* eller *en direktør* i selskabet mv.

At kravet skal udspringe af den pågældendes »tilsidesættelse af sine forpligtelser ved hvervets udførelse«, skal forstås bredt. I fuldmagtsforhold kan der f.eks. være tale om, at en fuldmægtig – f.eks. en advokat eller en prokurist i en virksomhed – misbruger sin stilling ved at undlade at afbryde forældelsen af et krav mod fuldmægtigen eller eventuelt – afhængigt af, hvad fuldmagtsforholdet går ud på – ved at undlade at afbryde forældelsesfristen for fuldmagtsgivers krav mod tredjemand. Hvad angår et selskabs krav mod bestyrelsesmedlemmer mv. kan der f.eks. være tale om, at bestyrelsen har foretaget ulovlige udlodninger til sig selv, eller at direktøren har handlet ansvarspådragende i forbindelse med driften af selskabet, f.eks. ved foretagelse af risikofyldte og tabsgivende dispositioner for selskabet.

Tillægsfristen på 3 år regnes fra hvervets ophør eller – hvis dette tidspunkt er tidligere – fra det tidspunkt, da fordringshaveren eller den, der i øvrigt kan gøre fordringen gældende på fordringshaverens vegne, er eller burde være blevet bekendt med de omstændigheder, hvorpå kravet støttes. Sidste led indebærer, at der f.eks. ikke vil kunne rejses krav mod en direktør i et selskab i indtil 3 år efter dennes fratræden for et ansvarspådragende forhold, der har fundet sted længe forinden, hvis selskabet (dettes bestyrelse) allerede dengang var bekendt med forholdet.

Formuleringen »den, der i øvrigt kan gøre fordringen gældende på [fordringshaverens] vegne« sigter for så vidt angår fuldmagtsforhold til tilfælde, hvor fordringshaveren har bemyndiget en anden til at handle på sine vegne. Formuleringen omfatter også værgeforhold. Fristen begynder i disse tilfælde at løbe fra det tidspunkt, da den bemyndigede, værgen mv. bliver eller burde være blevet bekendt med det forhold, der begrunder kravet. For så vidt angår krav mod et bestyrelsesmedlem eller en direktør i et selskab mv., sigtes der navnlig til andre (ikke medansvarlige) bestyrelsesmedlemmer eller direktører i selskabet.

I tilfælde, hvor de almindelige forældelsesregler fører til et senere forældelsestidspunkt, er det disse regler, som gælder, jf. at forældelse »tidligst« indtræder 3 år efter hvervets ophør mv.

Som eksempel på betydningen heraf kan nævnes et tilfælde, hvor en direktør i et selskab har handlet ansvarspådragende i april 1998, er fratrådt sin stilling i januar 1999, og hvor selskabet først bliver eller burde være blevet bekendt med forholdet i juni 2001. I dette tilfælde ville reglen om tillægsfrist føre til forældelse i januar 2002, men da den almindelige 3-årsfrist for erstatningskravet på grund af suspension, jf. § 3, stk. 2, først udløber i juni 2004, får tillægsfristen ingen betydning. Er der derimod tale om, at direktøren i det nævnte eksempel i stedet har handlet ansvarspådragende allerede i april 1988, vil tillægsfristen føre til, at fristen først udløber i januar 2002, altså 3 år efter hvervets ophør. Den almindelige frist ville være udløbet i april 1998, jf. § 3, stk. 3, nr. 3. Hvis selskabet (bestyrelsen) er blevet/burde være blevet bekendt med forholdet på et tidligere tidspunkt end ved hvervets ophør – f.eks. i december 1998 umiddelbart inden hvervets ophør – skal tillægsfristen regnes fra dette tidligere tidspunkt, og i eksemplet udløber fristen således i december 2001 (3 år efter tidspunktet for viden/burde viden).

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 11

Det foreslås, at forældelsesfristen for kreditors krav mod en kautionist ligesom efter gældende ret forældes efter de regler, der gælder for forældelse af kravet mod hovedskyldneren.

Forslaget indebærer, at hvis kravet mod hovedskyldneren er undergivet en frist på 10 år, vil også kravet mod kautionisten være undergivet en frist på 10 år.

At kravet mod kautionisten forældes efter de regler, der gælder for hovedkravet, er desuden ensbetydende med, at fristen – uanset om hovedkravet er undergivet en 3-årig eller 10-årig forældelsesfrist – skal regnes fra kautionskravets forfaldstidspunkt.

Ved selvskyldnerkaution, hvor kautionistens forpligtelse indtræder straks ved hovedmandens misligholdelse over for kreditor, skal fristen således regnes fra misligholdelsestidspunktet. Ved simpel kaution og tabskaution, hvor kautionistens forpligtelse først indtræder, når det er godtgjort, at hovedmanden ikke kan betale, skal fristen regnes fra dette tidspunkt. Dette svarer til, hvad der gælder i dag, når kravet er omfattet af 1908-loven.

Bestemmelsen regulerer ikke spørgsmålet om betydningen af, at kravet mod hovedmanden forældes. På samme måde som efter gældende ret vil forældelse af kreditors krav mod hovedmanden indebære, at kautionsforpligtelsen bortfalder, medmindre der er indgået en gyldig aftale mellem parterne om, at kautionisten hæfter til trods for, at kravet mod hovedmanden forældes.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 12

Bestemmelsen regulerer spørgsmålet om forældelse af regreskrav mellem solidarisk hæftende skyldnere. Den omfatter såvel tilfælde, hvor der hæftes på lige fod, som tilfælde, hvor den ene skyldners hæftelse er subsidiær i forhold til den andens. I kautionsforhold omfatter bestemmelsen således dels en kautionists regreskrav mod hovedmanden, dels en kautionists regreskrav mod en medkautionist. Som eksempler på bestemmelsens anvendelsesområde uden for kaution kan nævnes tilfælde, hvor flere er forpligtede som købere eller som skyldnere efter et gældsbrev, og tilfælde, hvor flere er ansvarlige for en skade.

Der foreslås i stk. 1 en udtrykkelig bestemmelse om, at den indfriende skyldner indtræder i fordringshaverens stilling i forældelsesmæssig henseende. Samtidig foreslås i stk. 2, at den regresberettigede skyldner herudover indrømmes en tillægsfrist på 1 år fra indfrielsen mv. til at gøre regreskravet gældende mod en medskyldner.

Bestemmelsen i § 12 er udtryk for en udtømmende regulering på den måde, at den regresberettigede ikke kan gøre gældende, at regreskravet skal betragtes som et selvstændigt krav, der først forfalder, når kravet rejses mod denne, og på dette grundlag gøre gældende, at forældelse reguleres efter § 3, jf. § 2. Den regresberettigede kan heller ikke selvstændigt (cfr. via § 12, stk. 1) påberåbe sig suspension efter § 3, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til stk. 1

Af bestemmelsen følger, at hvis én af flere solidariske skyldnere har opfyldt fordringen, indtræder den pågældende i henseende til forældelse af krav mod medskyldnere i fordringshaverens retsstilling.

Sondringen mellem tilfælde, hvor regreskravet alene støttes på indtrædelsessynspunktet, og tilfælde, hvor regreskravet tillige støttes på en aftale mellem den indfriende skyldner og medskyldneren – f.eks. en aftale mellem en kautionist og hovedmanden – foreslås opgivet i forældelsesmæssig henseende.

Bestemmelsen indebærer, at den indfriende skyldner, når bortses fra tillægsfristen efter stk. 2, ikke får bedre ret over for en medskyldner, end kreditor på indfrielsestidspunktet havde mod denne medskyldner. Har forældelsen af kreditors krav mod medskyldneren været suspenderet efter lovforslagets § 3, stk. 2, vil dette også kunne påberåbes af den indfriende skyldner.

Til stk. 2

Ved bestemmelsen i stk. 2 indføres der ved regreskrav mellem solidarisk ansvarlige skyldnere en tillægsfrist på 1 år for den regresberettigede skyldner til at gøre regreskravet gældende mod en medskyldner.

Bestemmelsen omfatter alle tilfælde, hvor der er tale om regreskrav mellem solidarisk ansvarlige skyldnere, herunder regreskrav i kautionsforhold, regreskrav mellem solidarisk ansvarlige skadevoldere og mellem flere, der i forening har forpligtet sig ved aftale.

Bestemmelsen vil også omfatte regreskrav i forbindelse med produktansvar uden for det EU-direktivbaserede produktansvar. Der henvises i den forbindelse til § 6 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), hvorved § 14 i produktansvarsloven foreslås ændret.

Bestemmelsen omfatter kun regreskrav mellem solidarisk hæftende skyldnere, ikke andre typer af regreskrav. Den omfatter således ikke en senere sælgers regreskrav mod et tidligere omsætningsled i anledning af mangelsansvar og heller ikke det afledede krav mod en skadevolder, som tilkommer en tredjemand, der helt eller delvis har dækket skadelidtes tab. Disse regreskrav vil være omfattet af de almindelige regler i §§ 2 og 3. Dette er ved faktiske mangler ensbetydende med, at forældelsesfristen på 3 år for sælger 2's regreskrav mod sælger 1 begynder at løbe på det tidspunkt, da den misligholdelse, der giver anledning til regreskravet, forelå, dvs. da genstanden eller den faste ejendom blev overgivet til eller overtaget af sælger 2. I tilfælde, hvor sælger 2 ikke var eller burde have været bekendt med manglen, suspenderes fristen, dog højst indtil 10 år efter overgivelsen/overtagelsen. Tredjemands afledede krav mod skadevolder vil fortsat som udgangspunkt følge indtrædelsessynspunktet.

Når der er tale om solidarisk hæftende skyldnere, gælder tillægsfristen uanset grundlaget for kravet mellem den regresberettigede og den regresforpligtede. Den gælder endvidere, selv om kreditors krav mod medskyldneren måtte være forældet.

Tillægsfristen regnes fra det tidspunkt, da forældelsen er *afbrudt* over for skyldneren, eller denne har *opfyldt* fordringen eller *indrømmet fordringshaveren fristforlængelse.*

Når der i § 12, stk. 2, tales om »afbrydelse«, betyder det alene *»egentlig« afbrydelse* efter §§ 15-18, ikke *foreløbig afbrydelse.* Der sigtes navnlig til sagsanlæg, jf. lovforslagets § 16. Bestemmelsen indebærer, at hvis kreditor har afbrudt forældelsesfristen over for den regresberettigede, f.eks. ved at anlægge sag mod denne, har den regresberettigede en frist på 1 år fra sagsanlægget til at gøre krav gældende mod den regresforpligtede. Der henvises i den forbindelse til lovforslagets § 22, stk. 1, hvoraf det følger, at hvis kreditor i medfør af § 16 eller § 21, stk. 1, har afbrudt forældelsesfristen over for en af flere solidarisk ansvarlige, og denne har givet procesunderretning til de øvrige skyldnere, forældes regreskravet mod de øvrige skyldnere tidligst 1 år efter sagens afslutning. Reglen om, at tillægsfristen på 1 år regnes fra afbrydelsen over for den regresberettigede, indebærer således ikke, at der nødvendigvis skal anlægges retssag mod den regresforpligtede inden for fristen.

Den regresberettigedes *opfyldelse* af fordringen får ligeledes tillægsfristen til at løbe. I tilfælde af opfyldelse er det en forudsætning for at anvende reglen om tillægsfrist, at kravet mod den regresberettigede – dvs. det krav, som den regresberettigede har opfyldt – ikke var forældet på opfyldelsestidspunktet.

Efter forslaget begynder tillægsfristen også at løbe, hvis der *indrømmes fordringshaveren fristforlængelse.* Indgås der en suspensionsaftale mellem fordringshaveren og den regresberettigede, løber tillægsfristen for den regresberettigedes krav mod den regresforpligtede medskyldner således fra dette tidspunkt.

Foreligger flere af de nævnte begivenheder – f.eks. på den måde, at fordringshaveren ved sagsanlæg har afbrudt forældelsesfristen over for den regresberettigede, der herefter har indfriet fordringen – regnes tillægsfristen fra den begivenhed, som først indtræder, jf. bestemmelsens 2. pkt. Det vil i eksemplet sige tidspunktet for sagsanlægget.

Hvis den almindelige forældelsesfrist for regreskravet efter § 12, stk. 1, fører til, at forældelse indtræder på et senere tidspunkt, end hvad der ville følge af tillægsfristen, er det den almindelige frist, der gælder, jf. at forældelse efter stk. 2 »tidligst« indtræder 1 år efter indfrielsen, afbrydelsen mv.

Som eksempel kan nævnes et tilfælde, hvor et ansvarsforsikringsselskab som forsikrer for en af flere skadevoldere dækker en skade 2 måneder efter dennes indtræden (begyndelsestidspunktet for skadelidtes krav mod skadevolderne). Her har forsikringsselskabet i medfør af indtrædelsesreglen i § 12, stk. 1, 2 år og 10 måneder til at gøre sit regreskrav gældende mod den medansvarlige skadevolder, hvorfor tillægsfristen efter stk. 2 ikke får betydning. Er der derimod tale om, at selskabet dækker skaden på et tidspunkt, da skadelidtes krav mod medskadevolderen er forældet – f.eks. fordi fristen alene er suspenderet i forhold til den skadevolder, som selskabet er ansvarsforsikrer for – vil selskabet i medfør af reglen om tillægsfrist i § 12, stk. 2, kunne rejse regreskrav mod medskadevolderen i indtil 1 år efter indfrielsen (udbetalingen af erstatningen) uanset forældelsen af skadelidtes krav mod medskadevolderen. Det forudsættes i eksemplet, at der er tale om en situation, hvor selskabet og den medansvarlige skadevolder hæfter solidarisk.

I forhold til gældende ret indebærer forslaget bl.a., at der ved *regreskrav mellem flere skadevoldere,* hvor der i dag (uden for produktansvar) efter 1908-loven antages at gælde en frist på 5 år fra det tidspunkt, da skadelidte gør sit krav gældende mod den regresberettigede, i stedet indføres en tillægsfrist for den regresberettigede på 1 år fra afbrydelsen mv. Ved *produktskader* antages det at følge af gældende ret, at en mellemhandlers eller producents regreskrav følger indtrædelsessynspunktet også i henseende til forældelse. Forslaget indebærer, at den regressøgende mellemhandler eller producent uden for det EU-direktivbaserede område vil få en tillægsfrist på 1 år fra afbrydelsen mv. til at gøre kravet gældende.

Bestemmelsen i stk. 2 vil i et vist omfang kunne kombineres med de foreslåede tillægsfrister i § 13 (erstatningskrav i anledning af strafbart forhold) og § 14 (hindringer for afbrydelse af forældelsesfristen). Det gælder i tilfælde, hvor den regresforpligtede er omfattet af en af de nævnte bestemmelser. Hvis der f.eks. er tale om, at en skyldner (den regresberettigede) har et krav mod en medskyldner (den regresforpligtede), og denne medskyldner forsvinder inden udløbet af tillægsfristen efter § 12, stk. 2, vil forældelsesfristen for den regresberettigedes krav i medfør af § 14 ikke udløbe før tidligst 1 år efter, at fordringshaveren blev eller burde være blevet bekendt med den regresforpligtedes opholdssted.

Til § 13

Erstatningskrav, der udspringer af strafbart forhold, er som udgangspunkt omfattet af de almindelige frister, dvs. en frist på 3 år regnet fra forfaldstidspunktet (skadens indtræden) med mulighed for suspension kombineret med en absolut frist på 10 år, ved personskade 30 år, der regnes fra den skadevoldende handlings ophør, jf. lovforslagets § 3.

I § 13 foreslås en tillægsfrist i tilfælde, hvor strafspørgsmålet først afgøres efter udløbet af den almindelige forældelsesfrist for erstatningskravet. § 16 i ikrafttrædelsesloven til straffeloven foreslås samtidig ophævet, jf. § 10 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens

reklamationsfrister ved visse køb m.v.).

Efter forslaget gælder reglen både for tilfælde, hvor erstatningskravet pådømmes under selve straffesagen, jf. 1. pkt., og tilfælde, hvor fordringen efterfølgende gøres gældende under et særskilt søgsmål, jf. 2. pkt.

Bestemmelsen angår alle former for erstatning og godtgørelse, dvs. erstatning og godtgørelse for personskade og dødsfald samt erstatning for tingsskade og formuetab. Bestemmelsen omfatter herunder tab, som det offentlige måtte lide i sager om socialbedrageri mv.

Ved bestemmelsen i *1. pkt.* fastslås det, at udløb af forældelsesfristen ikke er til hinder for, at det under en straffesag, i hvilken tiltalte findes skyldig, kan pålægges den pågældende at betale erstatning eller godtgørelse til forurettede i anledning af det strafbare forhold.

Det er en betingelse for at anvende bestemmelsen, at der er gennemført en straffesag, og at tiltalte findes skyldig under straffesagen. Hvis skyldneren frifindes, eller sagen afvises, kan bestemmelsen ikke anvendes, og den forældede fordring kan herefter ikke gøres gældende.

Formuleringen »findes skyldig« omfatter tilfælde, hvor tiltalte findes skyldig, selv om der ikke idømmes straf, f.eks. på grund af utilregnelighed, hvorimod reglen ikke vil gælde, hvis der sker frifindelse, herunder på grund af strafansvarets forældelse. Ud over fældende straffedomme omfatter bestemmelsen rettens tildeling af advarsel efter retsplejelovens § 900, tiltaltes vedtagelse indenretligt af at betale en bøde eller underkaste sig konfiskation, jf. retsplejelovens § 899, og rettens godkendelse af vilkår for tiltalefrafald, jf. retsplejelovens § 723.

Det er uden betydning, om der er tale om en straffelovsovertrædelse eller en overtrædelse af særlovgivningen. Bestemmelsen gælder både offentlige straffesager og privat påtalte straffesager, det vil bl.a. sige injuriesager.

Efter *2. pkt.* kan kravet også gøres gældende under et særskilt søgsmål, hvis dette anlægges inden 1 år efter endelig afgørelse i en straffesag, i hvilken tiltalte er fundet skyldig, eller inden 1 år efter skyldnerens vedtagelse af bøde eller anden strafferetlig sanktion. Det er ikke en betingelse for denne tillægsfrist, at erstatningskravet er gjort gældende under straffesagen.

Tillægsfristen på 1 år løber fra endelig afgørelse i en straffesag, i hvilken tiltalte er fundet skyldig. Formuleringen »endelig afgørelse i en straffesag« indebærer bl.a., at hvis tiltalte har anket en fældende byretsdom, men under ankesagen frafalder anken, regnes fristen fra det tidspunkt, da anken frafaldes. Hvis byretsdommen ikke ankes inden for ankefristen, regnes fristen fra det tidspunkt, da fristen for anke er udløbet, eller ankeafkald er meddelt. Udtrykket »er fundet skyldig« skal forstås på samme måde som anført vedrørende 1. pkt.

Tillægsfristen løber endvidere fra skyldnerens »vedtagelse af bøde eller anden strafferetlig sanktion«, dvs. udenretlig vedtagelse af bøde eller konfiskation, jf. retsplejelovens § 832. Bestemmelsen omfatter derimod ikke udenretligt tiltalefrafald efter retsplejelovens § 722.

Reglen i 2. pkt. vil kunne kombineres med tillægsfristerne i lovforslagets §§ 12 og 14. Som eksempel kan nævnes et tilfælde, hvor der gælder en tillægsfrist efter lovforslagets § 13, 2. pkt., og hvor skyldneren forsvinder, således at fordringshaveren er forhindret i at afbryde forældelsen. I et sådant tilfælde vil fordringshaveren i medfør af § 14, stk. 1, opnå endnu en tillægsfrist på 1 år, nu regnet fra hindringens ophør.

Bestemmelsen vil endvidere kunne kombineres med lovforslagets §§ 20-22 om foreløbig afbrydelse. Hvis der gælder en tillægsfrist efter lovforslagets § 13, 2. pkt., og der inden udløbet af denne frist f.eks. indledes forhandlinger med skyldneren, vil fordringshaveren have opnået endnu en tillægsfrist på 1 år, nu regnet fra forhandlingernes afslutning, jf. § 21, stk. 5.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 14

Til stk. 1

Ved bestemmelsen indføres en tillægsfrist for fordringshaveren på 1 år i tilfælde, hvor fordringshaveren på grund af forskellige typer af hindringer er afskåret fra at afbryde forældelsen.

Det drejer sig om tilfælde, hvor fordringshaveren er afskåret fra at afbryde forældelsen på grund af *ukendskab til skyldnerens opholdssted* eller på grund af en *hindring, der ikke beror på den pågældendes egne forhold.* De førstnævnte tilfælde har hidtil været omfattet af suspensionsreglen i 1908-lovens § 3.

Som eksempel på en relevant hindring som nævnt i 2. led kan nævnes det tilfælde, at skattemyndighederne ikke kan sagsøge en skyldner, der er bosat i et andet land, fordi den fremmede domstol ikke vil foretage en prøvelse af kravet. Et andet eksempel findes i Vestre Landsrets dom optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1997.1259 V, hvor et konkursbo efter et aktieselskab blev genoptaget efter at have været sluttet uden

behandling efter konkurslovens § 143.

Tillægsfristen på 1 år regnes fra det tidspunkt, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til skyldnerens opholdssted, henholdsvis 1 år efter hindringens ophør.

Begyndelsestidspunktet for tillægsfristen er således i relation til ukendskab til skyldnerens opholdssted udformet efter samme model som den generelle suspensionsregel i lovforslagets § 3, stk. 2. Når bortses fra tillægsfristens længde svarer ordningen til, hvad der hidtil har været gældende efter 1908-lovens § 3, og der er ikke tilsigtet en ændring af praksis for så vidt angår spørgsmålet om, hvad der kan kræves af fordringshaveren med hensyn til at undersøge debitors opholdssted.

Det følger af bestemmelsen, at tillægsfristen ikke vil have betydning, hvis hindringen er ophørt mere end 1 år forud for forældelsesfristens udløb. En meget kortvarig hindring for at gøre kravet gældende, som indtræder inden for det sidste år af forældelsesfristen, vil ikke kunne betragtes som en hindring, der udløser tillægsfristen.

Bestemmelsen gælder ikke kun i relation til den almindelige forældelsesfrist, jf. § 3, stk. 1, men også i relation til de særlige forældelsesfrister, eksempelvis §§ 5, 6 og 9. Er der f.eks. tale om et krav, der hviler på et særligt retsgrundlag, jf. lovforslagets § 5, og foreligger der inden for det sidste år af den 10-årige forældelsesfrist for dette krav en hindring for at afbryde fristen, vil bestemmelsen i stk. 1 indebære en udskydelse af forældelsesfristens udløb i indtil 1 år efter hindringens ophør.

Den foreslåede regel i stk. 1 vil også kunne kombineres med tillægsfristerne nævnt i §§ 12 og 13. Som eksempel kan nævnes et tilfælde, hvor der er tale om et erstatningskrav i anledning af strafbart forhold, og hvor der gælder en tillægsfrist efter lovforslagets § 13, 2. pkt., i op til 1 år efter endelig afgørelse i en straffesag, i hvilken debitor er fundet skyldig, eller efter debitors vedtagelse af bøde mv. Hvis skyldneren i et sådant tilfælde forsvinder, således at fordringshaveren er forhindret i at afbryde forældelsesfristen, vil denne i medfør af § 14, stk. 1, opnå endnu en tillægsfrist på 1 år, nu regnet fra hindringens ophør.

Bestemmelsen vil endvidere kunne kombineres med lovforslagets §§ 20-22 om foreløbig afbrydelse. Hvis skyldneren forsvinder, men efterfølgende dukker op, og der inden udløbet af 1-årsfristen efter stk. 1 f.eks. indledes forhandlinger med skyldneren, vil fordringshaveren have opnået endnu en tillægsfrist på 1 år, nu regnet fra forhandlingernes afslutning, jf. § 21, stk. 5.

Til stk. 2

Det foreslås i stk. 2 at knytte en absolut frist til bestemmelsen, således at der gælder en længste forældelsesfrist, selv om den pågældende hindring fortsat består på tidspunktet for udløbet af den absolutte frist. Dette svarer til, hvad der gælder i dag efter 1908-lovens § 3 sammenholdt med Danske Lov 5-14-4.

Efter forslaget gælder den absolutte frist ikke kun i tilfælde, hvor kravet er omfattet af de almindelige forældelsesfrister i § 3, men også i tilfælde, hvor kravet er omfattet af en af de særlige forældelsesfrister eller tillægsfrister, jf. f.eks. §§ 5, 6 og 13. I de førstnævnte tilfælde kan fristen ikke forlænges ud over de frister, der følger af § 3, stk. 3, og i de sidstnævnte tilfælde kan den ikke forlænges med mere end i alt 10 år.

Hvis der er tale om et krav omfattet af de almindelige forældelsesfrister, f.eks. et fakturakrav, vil den 3-årige forældelsesfrist i tilfælde af skyldnerens forsvinden kunne forlænges i op til i alt 10 år regnet fra forfaldstidspunktet for fakturakravet. Er der tale om et pengelån, jf. lovforslagets § 6, stk. 1, vil den 10-årige frist efter denne bestemmelse kunne forlænges med i alt 10 år, dvs. frem til 20 år regnet fra forfaldstidspunktet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2.11 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til §§ 15-19

Det foreslås, at det for at afbryde forældelsen i alle tilfælde kræves, enten at skyldneren *erkender* forpligtelsen, eller at fordringshaveren foretager *retslige skridt.* Den gældende adgang efter Danske Lov 5-14-4 til afbrydelse ved påmindelse foreslås således ophævet.

I tilfælde, hvor fordringshaveren ikke kan opnå skyldnerens erkendelse af gælden, er det efter 1908-loven en betingelse for at undgå forældelse, at der inden forældelsesfristens udløb foretages retslige skridt, og at det retslige skridt uden ufornødent ophold forfølges til erhvervelse af dom mv. Nogle typer af retslige skridt indebærer en »egentlig« afbrydelse af forældelsesfristen, således at der løber en helt ny frist fra det pågældende skæringstidspunkt – f.eks. sagsanlæg, der fører til en dom – mens den retlige foranstaltning i andre tilfælde skal følges op inden rimelig tid for at bevare sin fristafbrydende virkning – f.eks. indbringelse for et privat klage- eller ankenævn, hvis afgørelse ikke er bindende.

Det foreslås, at der i loven opstilles en sondring mellem *»egentlig« afbrydelse,* jf. lovforslagets §§ 15-19, og *foreløbig afbrydelse,* jf. lovforslagets §§ 20-22. Ved den »egentlige« afbrydelse løber en helt ny

forældelsesfrist fra det i loven fastsatte tidspunkt. Den foreløbige afbrydelse er karakteriseret ved, at der, når »den foreløbige foranstaltning« finder sted inden forældelsesfristens udløb, indrømmes en frist på 1 år efter foranstaltningens ophør, således at »egentlig« afbrydelse – typisk ved sagsanlæg – kan ske inden denne tillægsfrists udløb.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 15

Det foreslås i § 15, at forældelsesfristen på samme måde som efter gældende ret afbrydes, når skyldneren erkender sin forpligtelse over for fordringshaveren.

I forhold til reglen i 1908-lovens § 2, 2. pkt., 1. led, foreslås en vis præcisering, idet det i bestemmelsen angives, at skyldneren kan erkende forpligtelsen »udtrykkeligt eller ved sin handlemåde«.

Der tilsigtes dog ikke ændringer af gældende retspraksis med hensyn til, hvad der ligger i erkendelsesbegrebet.

Det følger heraf, at en fristafbrydende erkendelse af gælden bl.a. foreligger ved skyldnerens indrømmelse af forpligtelsens eksistens. Erkendelsen skal angå en gældspost af en bestemt størrelse, men det kan ikke kræves, at skyldneren skriftligt og udtrykkeligt anerkender gældens tilblivelse og størrelse, således at der etableres et særligt retsgrundlag efter § 5. På samme måde som efter 1908-loven stilles der således lempeligere krav til skyldnerens indrømmelse af forpligtelsen ved afbrydelse end ved etableringen af et særligt retsgrundlag.

Skyldnerens omtale af eller henvisning til gælden i forbindelse med brevveksling med fordringshaveren vil udgøre en fristafbrydende erkendelse, hvis der ikke er tvivl om, hvilken gæld skyldneren henviser til. Et tilbud fra skyldneren om delvis opfyldelse af forpligtelsen kan også udgøre en erkendelse af hele gælden, hvis det er klart, hvad hele gælden er, og hvis den resterende del af gælden ikke bestrides. Tilsvarende gælder en anmodning fra skyldneren om eftergivelse af gælden, hvis denne i forbindelse hermed præciseres tilstrækkeligt. Også en mundtlig erkendelse vil have fristafbrydende virkning, hvis det kan godtgøres, at der foreligger en sådan.

Det er ikke et krav, at skyldneren udtrykkeligt indrømmer at have en forpligtelse – også i skyldnerens handlinger kan der ligge en fristafbrydende erkendelse, jf. formuleringen »udtrykkeligt *eller ved sin handlemåde«*.

Som eksempel kan nævnes, at betaling af renter i almindelighed vil indebære en stiltiende erkendelse af hele gælden. En erkendelse af hovedstolen indebærer derimod ikke i sig selv en erkendelse af skyldige renter. Skyldnerens betaling af afdrag vil udgøre en fristafbrydende erkendelse af hele kravet, hvis betalingen fremstår som en afdragsvis betaling af en større gæld, der præciseres i forbindelse med betalingen. Hvis skyldneren bestrider hovedskyldens størrelse i forbindelse med betalingen af afdrag, eller hvis det ikke klart fremgår, at betalingerne er afdrag på den pågældende gældspost, foreligger der derimod ikke en erkendelse af hele gælden.

Bestemmelsen vil tillige omfatte skyldnerens erkendelse af kravet i forbindelse med tvangsakkordforhandlinger eller indledt gældssaneringssag. Afbrydelse har i disse tilfælde hidtil været omfattet af konkurslovens § 241, der nu foreslås ophævet, jf. § 11 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.). I de nævnte tilfælde anmeldes fordringerne ofte ikke, når de i forvejen er medtaget i en udsendt kreditorliste, og afbrydelse sker derfor i disse tilfælde ved erkendelse, ikke ved anmeldelse.

Der henvises til pkt. 3.3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 16

Der foreslås i § 16 en bestemmelse om afbrydelse ved sagsanlæg og andre foranstaltninger, der foretages med henblik på at opnå en bindende afgørelse. Indholdet af bestemmelsen svarer i det væsentlige til 1908-lovens § 2, 2. pkt., 2. led, men der foreslås forskellige præciseringer.

Til stk. 1

Efter stk. 1 afbrydes forældelsesfristerne ved fordringshaverens foretagelse af retslige skridt med henblik på at opnå en bindende afgørelse, der fastslår fordringens eksistens og størrelse.

Det retslige skridt skal efter bestemmelsen foretages med henblik på at opnå *dom, betalingspåkrav* påtegnet af fogedretten, jf. retsplejelovens § 477 e, stk. 2, *voldgiftskendelse* eller *anden bindende afgørelse,* der fastslår fordringens eksistens og størrelse.

Udtrykket »anden bindende afgørelse« skal forstås på samme måde som det tilsvarende udtryk i lovforslagets § 5, stk. 1, nr. 3. Der sigtes bl.a. til en *administrativ afgørelse,* som bliver bindende for parterne, hvis den ikke indbringes for en anden administrativ myndighed eller for domstolene inden en vis frist. Som eksempel kan nævnes en taksationsmyndigheds afgørelse om ekspropriationserstatningens størrelse, som ikke indbringes for en højere administrativ myndighed eller for domstolene inden for den i lovgivningen fastsatte frist herfor.

Der sigtes endvidere til en afgørelse truffet af et *privat klage- eller ankenævn,* som er bindende for indklagede. En afgørelse er bindende for indklagede i tilfælde, 1) hvor denne ikke rettidigt afgiver erklæring om ikke at ville være bundet, hvis vedtægten indeholder bestemmelse om en sådan ordning, eller 2) hvor indklagede har tilsluttet sig et nævn, hvis vedtægter indebærer, at medlemmerne er forpligtet til at efterleve nævnets afgørelser.

Det er i alle tilfælde en betingelse, at afgørelsen fastslår »fordringens eksistens og størrelse«. Dette vil f.eks. ikke være tilfældet, hvis der er tale om et anerkendelsessøgsmål, der alene vedrører grundlaget for fordringen – f.eks. et erstatningsansvar – og ikke angår anerkendelse af fordringens eksistens og størrelse. Det kan endvidere nævnes, at klagen i en skattesag typisk kun angår ansættelsen af indkomst eller fradrag mv., ikke en skattefordring af en bestemt angiven størrelse, og i disse tilfælde vil betingelsen heller ikke være opfyldt.

Opnås der ikke en bindende afgørelse, der fastslår kravets eksistens og størrelse, vil det retslige skridt alene medføre foreløbig afbrydelsesvirkning, og retssag vil i disse tilfælde skulle anlægges inden 1 år efter afgørelsen, medmindre den almindelige forældelsesfrist først udløber på et senere tidspunkt. Der henvises herved til lovforslagets § 20, stk. 1 (sagsanlæg, som ikke fører til forlig eller realitetsafgørelse), § 21, stk. 1 (sagsanlæg vedrørende grundlaget for fordringen) og § 21, stk. 2 og 3 (indbringelse for administrative myndigheder og private klagenævn i tilfælde, hvor afgørelsen ikke bliver bindende og/eller ikke vedrører kravets eksistens og størrelse).

Det følger af bestemmelsen i stk. 1, at det retslige skridt skal »forfølges inden for rimelig tid«. Dette svarer til, hvad der følger af 1908-lovens § 2, 2. pkt. På grund af de foreslåede regler om tillægsfrist efter foreløbig afbrydelse er kravet dog af mindre betydning end efter gældende ret. Kravet vil f.eks. kunne have betydning i tilfælde, hvor en retssag udsættes med henblik på forligsforhandlinger eller med henblik på forelæggelse for et klage- eller ankenævn. Det foreslås at anvende formuleringen »inden for rimelig tid« i stedet for »uden ufornødent ophold«, men der er ikke tilsigtet en ændring af praksis med hensyn til den tidsmæssige betingelse.

Et sagsanlæg må antages at bevare sin fristafbrydende virkning i tilfælde, hvor fordringshaveren meddeles *oprejsningsbevilling, anketilladelse* eller *tredjeinstansbevilling* efter retsplejelovens § 368, stk. 1 og 2, § 371 og § 372, stk. 1 og 2. En tilladelse til *ekstraordinær anke/genoptagelse* efter retsplejelovens § 399 medfører derimod som udgangspunkt ikke, at det oprindelige sagsanlæg bevarer sin fristafbrydende virkning.

Bestemmelsen vil som udgangspunkt også omfatte tilfælde, hvor *sagen anlægges i udlandet.* Efter gældende ret er afbrydelsesvirkning heller ikke betinget af, at det retslige skridt foretages i Danmark.

Også sagsanlæg i tilfælde, hvor den udenlandske dom ikke anerkendes eller ikke kan tvangsfuldbyrdes i Danmark, vil være omfattet. Der vil dog ikke være afbrydelsesvirkning knyttet til et sagsanlæg i et andet land på grundlag af et eksorbitant værneting, f.eks. en regel om, at en statsborger i det andet land (kreditor) altid kan anlægge retssag i sit eget land.

Hvis sagsanlæg er forsøgt i udlandet, men sagen afvises på grund af manglende værneting, vil sagsanlægget kun have foreløbig afbrydelsesvirkning, og det vil således skulle følges op inden 1 år efter sagens afslutning, jf. lovforslagets § 20, stk. 1. Hvis det på forhånd måtte være åbenbart, at sag ikke kunne anlægges ved den pågældende udenlandske domstol, har sagsanlægget ikke afbrydelsesvirkning, jf. bestemmelsen i § 20, stk. 2.

Til stk. 2

Der foreslås i stk. 2 en bestemmelse om, hvilke retsskridt der nærmere afbryder forældelsen, når fordringen gøres gældende ved domstol.

Efter forslaget til *nr. 1* vil afbrydelse ske ved indlevering af *stævning* eller *betalingspåkrav* til retten. Dette svarer til gældende ret.

Omfattet af denne bestemmelse er også anlæggelse af retssag med påstand om *anerkendelsesdom,* hvis der er tale om en anerkendelsespåstand, der vedrører fordringens eksistens og størrelse, jf. stk. 1. Et anerkendelsessøgsmål, der alene angår anerkendelse af grundlaget for fordringen – f.eks. et erstatningsansvar – medfører derimod ikke »egentlig« afbrydelse, og anerkendelsesdommen skal i disse tilfælde følges op

inden for en vis frist for at bevare den fristafbrydende virkning, jf. lovforslagets § 21, stk. 1.

Herudover foreslås det i *nr. 2*, at der – på samme måde som efter gældende ret – skal ske afbrydelse, når *påstand om fordringen nedlægges under retssagen*, herunder som modkrav. Bestemmelsen omfatter tilfælde, hvor sagsøgeren under sagen forhøjer sit krav, samt tilfælde, hvor et modkrav fremsættes til selvstændig dom. Omfattet vil også være tilfælde, hvor et civilretligt krav gøres gældende under en straffesag, og forældelsen vil herefter i dette tilfælde afbrydes ved kravets fremsættelse over for tiltalte, f.eks. ved forkyndelsen af et anklageskrift, hvoraf kravet fremgår.

Efter forslaget i *nr. 3* sker der endvidere afbrydelse, når fordringen under sagen bliver gjort gældende til modregning, dvs. ved fremsættelse af *modkrav til kompensation.* Efter gældende ret er det tvivlsomt, om fremsættelse af modkrav til kompensation afbryder forældelsesfristen. Efter forslaget skal reglen kun gælde i det omfang, fordringen dækkes af hovedfordringen, dvs. at der sker afbrydelse for den del af fordringen, der svarer til hovedkravet. Hvis hovedfordringen forhøjes under sagen, gælder afbrydelsen for modkrav af samme størrelse. Træffer retten ikke afgørelse vedrørende modkravet, f.eks. fordi fordringshaveren (sagsøgte) bliver frifundet for hovedkravet, eller fordi skyldneren (sagsøgeren) hæver sagen, vil fordringshaveren kunne opretholde den fristafbrydende virkning vedrørende modkravet ved at anlægge retssag inden for 1 år, jf. lovforslagets § 20, stk. 1.

Endelig foreslås i *nr. 4*, at *skyldnerens* anlæggelse af sag med påstand om kreditors anerkendelse af, at fordringen ikke består (et såkaldt »negativt anerkendelsessøgsmål«), skal medføre afbrydelse af forældelsesfristen for kreditors krav, i det omfang kreditor nedlægger frifindelsespåstand under sagen. Afbrydelsen sker allerede ved skyldnerens sagsanlæg og ikke først ved kreditors nedlæggelse af frifindelsespåstanden. Som eksempel på bestemmelsens anvendelse kan nævnes, at en kautionist påstår dom for, at kautionsforpligtelsen ikke kan gøres gældende, eller at en borger nedlægger påstand om, at en administrativ afgørelse, som medfører økonomiske forpligtelser for den pågældende, er ugyldig.

Til stk. 3

I *1. pkt.* foreslås en bestemmelse om, hvilke retsskridt der nærmere afbryder forældelsen, når der er tale om andet end domstolsbehandling, dvs. hvis der er aftalt *voldgift* , eller *anden særlig afgørelsesmåde* er hjemlet. Efter forslaget vil afbrydelse i disse tilfælde ske, når fordringshaveren iværksætter, hvad der fra dennes side skal gøres for at sætte sagen i gang.

Tilfælde, hvor »anden særlig afgørelsesmåde er hjemlet« omfatter indbringelse for en administrativ myndighed eller et klage- eller ankenævn, der har kompetence til at træffe en bindende afgørelse.

At afbrydelsen sker, »når fordringshaveren iværksætter, hvad der fra dennes side skal gøres for at sætte sagen i gang«, indebærer, at afbrydelse ved voldgiftsbehandling sker ved fordringshaverens fremsættelse af anmodning om udpegning af voldgiftsmænd eller, hvis voldgiftsrettens medlemmer på forhånd er udpeget, ved indgivelse af klageskrift til voldgiftsretten, jf. voldgiftslovens § 2, stk. 2. Ved indbringelse for administrativ myndighed eller klage- eller ankenævn vil afbrydelsen ske ved myndighedens/nævnets modtagelse af fordringshaverens krav/klage.

Det foreslås i *2. pkt.*, at bestemmelserne i lovforslagets § 16, stk. 2, nr. 2-4, finder tilsvarende anvendelse i disse tilfælde. Dette vil bl.a. have betydning, hvor en sag indbringes for en administrativ myndighed, hvis afgørelser er bindende, med påstand om, at en fordring, der gøres gældende af det offentlige, ikke består.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 17

Det foreslås, at der på samme måde som efter de gældende regler i konkurslovens § 241 og dødsboskiftelovens § 82, stk. 5, sker afbrydelse af forældelsen ved indgivelse af konkursbegæring og ved anmeldelse af fordringen i konkurs-, tvangsakkord- eller dødsbo eller i forbindelse med gældssanering. Den foreslåede bestemmelse i § 17 svarer med en enkelt tilføjelse i alt væsentligt til de gældende regler i konkurslovens § 241 og dødsboskiftelovens § 82, stk. 5.

De gældende bestemmelser i konkurslovens § 241 og dødsboskiftelovens § 82, stk. 5, gælder ikke alene i relation til 1908-loven og Danske Lov 5-14-4, men også i relation til specielle forældelsesregler i anden lovgivning.

Det foreslås ved § 11 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), at bestemmelsen i konkurslovens § 241 ophæves, men det foreslås samtidig i nærværende lovforslags § 28, at forældelseslovens regler, herunder § 17, som udgangspunkt også finder anvendelse i relation til specielle forældelsesregler i anden lovgivning. En regel svarende til konkurslovens § 241 vil således fortsat gælde i relation til specielle forældelsesregler i anden

lovgivning.

Dødsboskiftelovens § 82, stk. 5, der ikke alene regulerer anmeldelsens betydning i relation til forældelse, men også i andre henseender, herunder i relation til renter, foreslås tilsvarende ændret, jf. § 13 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.).

Til stk. 1

Der foreslås i stk. 1 en bestemmelse om, hvilke retsskridt der afbryder forældelsen, når der er tale om insolvensbehandling og visse former for dødsbobehandling.

Efter *nr. 1 a* fbrydes forældelsesfristerne ved *indgivelse af en på fordringen støttet konkursbegæring.*

Forældelse afbrydes endvidere ved *anmeldelse* af fordringen i et konkursbo, jf. *nr. 2,* og ved anmeldelse af fordringen i forbindelse med åbning af tvangsakkordforhandling eller indledning af gældssaneringssag, jf. *nr. 3.* Også anmeldelse af fordringen i et dødsbo efter dettes udstedelse af proklama afbryder forældelsen, jf. *nr. 4,* og det samme gælder anmeldelse, efter at skyldneren har udstedt proklama, jf. *nr. 5.* Bestemmelserne i nr. 1-4 svarer til gældende ret, mens nr. 5 er ny.

Bestemmelsen i *nr. 4* omfatter – på samme måde som dødsboskiftelovens § 82, stk. 5 – kun anmeldelse i dødsboer, der har udstedt proklama. Proklama *skal* udstedes, når et bo skiftes privat eller ved bobestyrer, jf. § 81, stk. 2, og *kan* udstedes i andre tilfælde, jf. § 81, stk. 1. Bl.a. ved uskiftet bo kan det forekomme, at der ikke udstedes proklama.

For så vidt angår de boer, hvor der efter dødsboskiftelovens § 81 ikke udstedes proklama, vil afbrydelse kunne ske ved sagsanlæg. I tilfælde, hvor boet udlægges uden skiftebehandling (dødsboskiftelovens kapitel 12), og fordringshaveren således ikke har mulighed for at anmelde sit krav, men hvor der senere – fordi der fremkommer yderligere aktiver – sker genoptagelse af boet, vil fordringshaveren kunne påberåbe sig reglen i lovforslagets § 14 om tillægsfrist ved hindringer for afbrydelse af fristen.

Bestemmelsen i *nr. 5* omfatter anmeldelse af fordringen, efter at skyldneren i andre tilfælde end nævnt i nr. 2-4 har udstedt proklama, f.eks. i forbindelse med solvent likvidation af selskaber.

Det er efter forslaget en forudsætning for at tillægge indgivelse af konkursbegæring/anmeldelse af fordringen i konkursbo mv. inden forældelsesfristens udløb virkning som en »egentlig« afbrydelse, at konkursbegæringen tages til følge, henholdsvis at fordringen anerkendes. I andre tilfælde vil der alene være tale om en foreløbig afbrydelse, som skal følges op med sagsanlæg inden 1 år, jf. lovforslagets § 20, stk. 3 og 4.

Til stk. 2

Af stk. 2 følger, at afbrydelse i henhold til stk. 1, nr. 1 (indgivelse af konkursbegæring) og nr. 2 (anmeldelse i konkurs), også har virkning i forhold til skyldneren personlig, og at afbrydelse i henhold til stk. 1, nr. 4 (anmeldelse i dødsbo), også har virkning i forhold til skyldnerens arvinger.

Bestemmelsens 1. led vedrørende konkurs svarer til konkurslovens § 241. At anmeldelse i et dødsbo også har virkning i forhold til skyldnerens arvinger, for så vidt disse hæfter for gælden, foreslås medtaget for fuldstændighedens skyld.

Til stk. 3

Det foreslås i stk. 3, at hvis der i tilfælde omfattet af stk. 1, nr. 2-5, inden forældelsesfristens udløb er udfærdiget proklama eller åbnet forhandling om tvangsakkord, skal forældelse ikke indtræde før udløbet af anmeldelsesfristen i henhold til proklamaet, ved tvangsakkord ikke før afholdelse af første tvangsakkordmøde, jf. konkurslovens § 169. Der er tale om en ændring i forhold til gældende ret.

Det følger af den nævnte bestemmelse i konkurslovens § 169, at skifteretten indkalder til et møde straks efter akkordforhandlingernes åbning, hvor fordringshaverne opfordres til at anmelde deres krav. Der er ikke pligt til at fastsætte en frist for anmeldelse af krav til skifteretten.

Bestemmelsen i stk. 3 indebærer, at i tilfælde, hvor der inden forældelsesfristens udløb er fastsat en bestemt frist for anmeldelse af kravet i boet eller en bestemt dato for afholdelse af tvangsakkordmøde, er anmeldelse inden for denne frist tilstrækkelig, uanset at forældelsesfristen efter de almindelige regler ville være udløbet i anmeldelsesperioden.

Der henvises til pkt. 3.3.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 18

Det foreslås, at der på samme måde som efter den gældende regel i retsplejelovens § 527 sker afbrydelse af forældelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg. De foreslåede bestemmelser i § 18, stk. 1-3, svarer med forskellige tilføjelser til den gældende § 527 i retsplejeloven.

Ligesom konkurslovens § 241 og dødsboskiftelovens § 82, stk. 5, gælder retsplejelovens § 527 ikke alene i relation til 1908-loven og Danske Lov 5-14-4, men også i relation til specielle forældelsesregler i anden lovgivning. Det foreslås ved § 3, nr. 3, i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), at bestemmelsen i retsplejelovens § 527 ophæves, men det foreslås samtidig i nærværende lovforslags § 28, at forældelseslovens regler, herunder § 18, som udgangspunkt også finder anvendelse i relation til specielle forældelsesregler i anden lovgivning. En regel svarende til retsplejelovens § 527 vil således fortsat gælde i relation til specielle forældelsesregler i anden lovgivning.

Herudover foreslås det som noget nyt, at en offentlig myndigheds pålæg til skyldnerens arbejdsgiver om lønindeholdelse også skal afbryde forældelsen, jf. § 18, stk. 4.

Til stk. 1

Efter stk. 1 afbrydes forældelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg, hvis fordringshaveren søger forretningen fremmet inden for rimelig tid.

Bestemmelsen vil på samme måde som retsplejelovens § 527 gælde uanset udlægsgrundlagets karakter, det vil sige uanset om grundlaget for udlæg er dom, betalingspåkrav med påtegning efter retsplejelovens § 477 e, stk. 2, forlig, gældsbrev, pantebrev, veksel eller check mv., jf. retsplejelovens § 478, stk. 1.

De fleste udlægsgrundlag udgør et særligt retsgrundlag efter lovforslagets § 5. Det gælder domme, påtegnede betalingspåkrav, forlig, gældsbreve og pantebreve, der samtidig er gældsbreve. Fordringer, der hviler på sådanne udlægsgrundlag, er underkastet en 10-årig forældelsesfrist efter bestemmelsen i § 5, og efter afbrydelse af fristen løber for hovedstolen en ny frist på 10 år fra fogedforretningens afslutning, jf. lovforslagets § 19, stk. 1 og 6.

En opgørelse i fogedretten i forbindelse med foretagelse af udlæg etablerer som udgangspunkt ikke et særligt retsgrundlag for påløbne renter og omkostninger, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 5. I lovforslagets § 19, stk. 7, foreslås imidlertid, at hvis der for en fordring med særligt retsgrundlag sker afbrydelse af forældelsesfristen ved indgivelse af anmodning om udlæg, løber en ny forældelsesfrist på 10 år *også* for de under fogedforretningen opgjorte omkostninger og uforældede renter.

Det er på samme måde som efter retsplejelovens § 527 en betingelse for, at indbringelsen af en udlægsbegæring har »egentlig« afbrydelsesvirkning, at fogedforretningen fremmes inden for rimelig tid, jf. bestemmelsens *2. led.* Det foreslås at anvende formuleringen »inden for rimelig tid« i stedet for »uden ugrundet ophold«, således at der er overensstemmelse mellem § 18, stk. 1, og § 16, stk. 1, med hensyn til kravet om opfølgning af det retslige skridt.

At fogedforretningen skal fremmes inden for rimelig tid, indebærer bl.a., at hvis fogedforretningen ikke gennemføres – f.eks. fordi rekvirenten udebliver fra forretningen, jf. retsplejelovens § 492, stk. 1 – vil udlægsbegæringen alene kunne have virkning som en foreløbig afbrydelse, der skal følges op inden 1 år, jf. lovforslagets § 20, stk. 3, 2. led.

Anmodningen om udlæg vil have »egentlig« afbrydelsesvirkning, uanset om udlægsforretningen faktisk fører til foretagelse af udlæg eller alene til konstatering af, at skyldneren ikke ejer noget, der kan gøres til genstand for udlæg, dvs. ved skyldnerens afgivelse af insolvenserklæring.

Det er i nyere retspraksis antaget, at retsplejelovens § 490, stk. 2, skal forstås således, at en begæring om afholdelse af en fogedforretning skal tages til følge, selv om der foreligger en insolvenserklæring, hvis formålet er at afbryde forældelsen, jf. herved Ugeskrift for Retsvæsen 1994.718 Ø og Ugeskrift for Retsvæsen 1997.342 Ø.

Denne praksis forudsættes opretholdt. Der henvises i den forbindelse til § 3, nr. 2, i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), hvor der foreslås en ny bestemmelse i retsplejelovens § 490, stk. 3, om, at kreditor ikke behøver at give møde i fogedretten i tilfælde, hvor der er afgivet insolvenserklæring. Af den foreslåede bestemmelse fremgår samtidig, at en udlægsbegæring skal tages til følge trods en insolvenserklæring, hvis formålet er at afbryde forældelsen.

Den fristafbrydende virkning, der er knyttet til udlægsbegæringen, bortfalder ikke, fordi udlægget bortfalder i medfør af reglen i retsplejelovens § 526, stk. 4. Efter denne bestemmelse bortfalder udlæg i

løsøre (bortset fra visse biler, skibe og luftfartøjer) og udlæg i visse fordringer, herunder bl.a. fondsaktiver, 1 år efter foretagelsen.

Til stk. 2

Efter skatteinddrivelseslovens § 5 foretages udlæg af pantefogeder efter reglerne i retsplejelovens kapitler 45-47, hvis ikke andet er bestemt i loven. Heraf følger, at retsplejelovens § 527 efter den gældende ordning også finder anvendelse ved udlægsforretninger, der foretages af pantefogeder, og sådanne udlægsforretninger afbryder dermed forældelsesfristen for de skattekrav mv., som forretningen vedrører. Efter praksis, jf. Ugeskrift for Retsvæsen 2000.1504 H, indebærer det forhold, at udlægget foretages af skattemyndigheden selv og ikke på grundlag af en af denne indgiven anmodning, at afbrydelse af forældelsen først indtræder ved udlægsforretningens foretagelse.

Efter en ophævelse af retsplejelovens § 527 som forslået i § 3, nr. 3, i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), vil reglen i § 18, stk. 1, gælde i de nævnte tilfælde, jf. herved lovforslagets § 1, 2. led, hvorefter forældelsesloven gælder, medmindre andet følger af særlige bestemmelser om forældelse i anden lov.

Det foreslås i stk. 2 at præcisere, at det relevante afbrydelsestidspunkt i disse tilfælde – på samme måde som efter gældende praksis – er udlægsforretningens foretagelse. Forudsætningen i stk. 1 om, at forretningen skal fremmes inden for rimelig tid, gælder tilsvarende.

Til stk. 3

I stk. 3 foreslås det – i overensstemmelse med, hvad der antages at gælde i dag på ulovbestemt grundlag – at stk. 1 finder tilsvarende anvendelse ved indgivelse af anmodning om arrest, jf. *nr. 1,* ved fremsættelse af krav for fogedretten om andel i et auktionsprovenu, jf. *nr. 2,* og ved indgivelse af anmodning til fogedretten om tilbagetagelse af en løsøregenstand, der er solgt med ejendomsforbehold, jf. *nr. 3.* De nævnte retsskridt afbryder således forældelsesfristerne på samme måde som indgivelse af udlægsbegæring.

Med hensyn til arrest bemærkes, at henvisningen til stk. 1 indebærer, at arresten skal følges op af justifikationssag, medmindre skyldneren har givet afkald herpå.

Til stk. 4

Det foreslås i stk. 4, at en offentlig myndigheds pålæg til skyldnerens arbejdsgiver om indeholdelse i løn mv. afbryder forældelsen. Der er tale om en ændring af gældende ret.

Regler om adgang for offentlige myndigheder til at foretage lønindeholdelse findes i en lang række bestemmelser i lovgivningen. Der kan navnlig henvises til kildeskattelovens § 73.

Afbrydelsen sker ved myndighedens pålæg til skyldnerens arbejdsgiver.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 19

Bestemmelsen fastlægger, hvilke retsvirkninger der er knyttet til en afbrydelse af forældelsesfristen i henhold til §§ 15-18, herunder længden af den nye frist og dennes begyndelsestidspunkt. Ved bestemmelsen fastsættes begyndelsestidspunktet for den nye frist for hver enkelt tilfældegruppe, og der gøres udtømmende op med de forskellige afbrydelsesmåder.

Til stk. 1

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 1 skal der ved afbrydelse af forældelsen løbe en ny forældelsesfrist, hvis længde bestemmes af reglerne i forældelsesloven. Den nye frist regnes fra det begyndelsestidspunkt, der i det enkelte tilfælde følger af bestemmelserne i stk. 2-6.

At der løber en ny frist, hvis længde bestemmes efter lovens regler, indebærer, at der som udgangspunkt – på samme måde som efter gældende ret – vil løbe en ny forældelsesfrist *af samme længde som den afbrudte.* Det indebærer, at der efter afbrydelsen af forældelsen af en fordring, der ikke er omfattet af en af de særlige forældelsesfrister nævnt i lovforslagets kapitel 4, som udgangspunkt vil løbe en ny 3-årig forældelsesfrist, jf. forslagets § 3, stk. 1. Er der derimod f.eks. udstedt et gældsbrev for fordringen, vil der løbe en 10-årig forældelsesfrist efter en afbrydelse, jf. forslagets § 5, stk. 1, nr. 1.

Dette udgangspunkt vil blive fraveget i tilfælde, hvor fordringen forud for afbrydelsen var undergivet en 3-årig forældelsesfrist, men hvor der *i forbindelse med afbrydelsen tilvejebringes et særligt retsgrundlag,* idet den nye frist da er 10 år.

Dette vil f.eks. være tilfældet, hvis afbrydelsen sker ved, at skyldneren skriftligt og udtrykkeligt bekræfter gældens tilblivelse og dens størrelse – f.eks. ved et frivilligt forlig – idet der i så fald er tale om en egentlig anerkendelse af gælden. Hvis afbrydelsen sker ved foretagelse af et retsligt skridt efter § 16, og dette skridt f.eks. fører til en dom eller et retsforlig, der fastslår kravets eksistens og størrelse, vil der ligeledes blive tilvejebragt et særligt retsgrundlag i forbindelse med afbrydelsen. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 5 med hensyn til spørgsmålet om, hvornår der efter forslaget vil foreligge et særligt retsgrundlag.

Er der tale om, at fordringshaveren under en anlagt retssag får medhold i en anerkendelsespåstand, hvoraf fordringens størrelse *ikke* fremgår, vil der ikke ved dommen blive tilvejebragt et særligt retsgrundlag. En sådan dom vil medføre en foreløbig afbrydelse af forældelsen, jf. forslagets § 21, stk. 1.

For så vidt angår tilfælde, hvor der sker afbrydelse af en forældelsesfrist, som er fastlagt i anden lov, henvises til forslagets § 28 og bemærkningerne hertil.

Til stk. 2-7

Hvis afbrydelsen sker ved skyldnerens *erkendelse* , skal den nye frist regnes fra dagen for erkendelsen, jf. *stk. 2.* Denne bestemmelse omfatter også tilfælde, hvor fordringen anerkendes i forbindelse med tvangsakkordforhandlinger eller indledning af gældssaneringssag, men hvor tvangsakkord ikke vedtages, eller gældssaneringskendelse ikke afsiges. Hvis tvangsakkord vedtages, eller gældssaneringskendelse afsiges, vil fristen i stedet skulle regnes fra tvangsakkordens vedtagelse eller gældssaneringskendelsens afsigelse, jf. stk. 4.

I tilfælde, hvor afbrydelsen er sket ved foretagelse af *retslige skridt som nævnt i § 16,* og hvor dette munder ud i forlig eller dom mv., skal den nye frist regnes fra den dag, da retsforliget indgås, dommen afsiges, betalingspåkrav påtegnes af fogedretten, eller anden afgørelse træffes, jf. *stk. 3.* Dette vil gælde uanset den betalingsfrist på 14 dage, som normalt fastsættes i dommen. Er der undtagelsesvis fastsat et senere forfaldstidspunkt, skal fristen regnes fra dette.

Hvis dommen ankes, og fordringshaveren får medhold i ankeinstansen, vil det være datoen for dommen i ankeinstansen, der er afgørende. Det samme gælder, hvor fordringshaveren får medhold efter fornyet behandling på grundlag af oprejsningsbevilling, anketilladelse eller tredjeinstansbevilling efter retsplejelovens § 368, stk. 1 og 2, § 371 samt § 372, stk. 1 og 2.

Vedrørende tilfælde, hvor fordringen er anerkendt i *konkurs- eller dødsbo eller i vedtagen tvangsakkord eller afsagt gældssaneringskendelse,* foreslås det, at fristen skal regnes fra boets slutning, tvangsakkordens vedtagelse eller gældssaneringskendelsens afsigelse, jf. *stk. 4.* Dette svarer til, hvad der må antages at være gældende ret, men spørgsmålet er i dag kun lovreguleret for så vidt angår konkurs, jf. konkurslovens § 241, stk. 2. Denne bestemmelse foreslås samtidig ophævet, jf. § 11 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.).

I tilfælde, hvor en fordring er *anerkendt efter anmeldelse som nævnt i lovforslagets § 17, stk. 1, nr.* 5 – dvs. anmeldelse efter at skyldneren har udstedt proklama – skal den nye frist løbe fra dagen for anerkendelsen, jf. *stk. 5.*

Endvidere foreslås i *stk. 6, 1. pkt.,* at der ved afbrydelse i forbindelse med *indgivelse af anmodning om udlæg mv. efter § 18, stk. 1-3,* skal løbe en ny frist fra fogedforretningens eller auktionens slutning. I tilfælde, hvor arrest er forfulgt ved anlæggelse af justifikationssag, følger det af bestemmelsen i stk. 3, at fristen regnes fra dommens dato. I tilfælde, hvor forældelsen er afbrudt ved *pålæg om lønindeholdelse efter § 18, stk. 4,* skal den nye forældelsesfrist regnes fra det tidspunkt, da lønindeholdelse i henhold til pålægget ophører, jf. *stk. 6, 2. pkt.*

Herudover foreslås i *stk. 7,* at der efter afbrydelse ved indgivelse af begæring om (og afholdelse af) udlægsforretning vedrørende en fordring med særligt retsgrundlag skal løbe en ny frist på 10 år også for så vidt angår de opgjorte omkostninger og uforældede renter. Et rentekrav, der er opgjort i fogedretten, vil således være uforældet ved en ny fogedforretning inden for 10 år herefter. Senere påløbne renter forældes derimod efter 3 år. Under en ny udlægsforretning, der finder sted mere end 3 år efter den første, vil kravet herefter kunne opgøres til det tidligere opgjorte beløb med tillæg af 3 års renter. Når rentekravet er fastslået i fogedretten, vil fordringshaveren således ikke som efter gældende ret skulle »forny« kravet hvert 3. år (i dag hvert 5. år).

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.1.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til §§ 20-22

Bestemmelserne i §§ 20-22 fastsætter regler om, at visse retsskridt medfører en foreløbig afbrydelse af forældelsesfristen på den måde, at den retlige foranstaltning udløser en tillægsfrist på 1 år fra foranstaltningens ophør, således at »egentlig« afbrydelse – typisk ved sagsanlæg – kan ske inden denne tillægsfrists udløb. Dette svarer for så vidt angår nogle af de omhandlede situationer i realiteten til, hvad der følger af den gældende ordning efter 1908-lovens § 2, 2. pkt., om forfølgning af et retsligt skridt uden ufornødent ophold, men således, at det i loven fastlægges, hvad der i denne sammenhæng skal anses for et (foreløbigt) retsligt skridt, og således, at »uden ufornødent ophold« erstattes af en bestemt frist (1 år).

De enkelte bestemmelser om foreløbig afbrydelse er udformet således, at forældelse *»tidligst«* indtræder 1 år efter foranstaltningens ophør. Dette er ensbetydende med, at hvis den almindelige forældelsesfrist fører til, at forældelse indtræder på et senere tidspunkt, end hvad der ville følge af tillægsfristen, er det den almindelige frist, der gælder.

De foreslåede regler om foreløbig afbrydelse i §§ 20-22 vil kunne kombineres med reglerne om tillægsfrist i lovforslagets §§ 12-14. Hvis skyldneren f.eks. forsvinder, udskydes forældelsesfristens udløb efter lovforslagets § 14 frem til 1 år efter, at fordringshaveren blev eller burde være blevet bekendt med skyldnerens opholdssted, og hvis der inden udløbet af denne frist f.eks. indledes forhandlinger med skyldneren, vil fordringshaveren have opnået endnu en tillægsfrist på 1 år, nu regnet fra forhandlingernes afslutning, jf. § 21, stk. 5.

De foreslåede regler om foreløbig afbrydelse vil endvidere kunne kombineres »successivt«, dvs. anvendes i forlængelse af hinanden. Hvis der f.eks. er indledt forhandlinger mellem parterne, udskydes forældelsesfristen til 1 år efter forhandlingernes afslutning, jf. § 21, stk. 5, og hvis fordringshaveren inden udløbet af denne frist f.eks. indbringer sagen for et privat klagenævn, vil den pågældende have opnået endnu en tillægsfrist på 1 år, nu regnet fra dette nævns afgørelse, jf. § 21, stk. 3. Reglerne i §§ 20-22 vil også i øvrigt kunne kombineres i et vist omfang. Der henvises herom til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 20

Det foreslås i § 20, at der indføres en tillægsfrist på 1 år for kreditor i tilfælde, hvor et retsligt skridt som nævnt i §§ 16-18 ikke fører til forlig eller realitetsafgørelse.

Efter den gældende ordning i 1908-loven skal et retsligt skridt, der ikke fører til forlig eller realitetsafgørelse, forfølges uden ufornødent ophold for at bevare den fristafbrydende virkning.

Til stk. 1

Der foreslås i *1. pkt.* indført en tillægsfrist på 1 år i tilfælde, hvor fordringshaveren inden forældelsesfristens udløb har foretaget et retsligt skridt som nævnt i § 16, men hvor dette ikke fører til forlig eller realitetsafgørelse.

Som eksempel på bestemmelsens anvendelsesområde kan nævnes, at en retssag afvises, fordi den er anlagt ved et forkert værneting, eller fordi fordringshaverens advokat ved en fejltagelse er udeblevet fra et retsmøde. Omfattet vil også være et tilfælde, hvor kreditor i forbindelse med en sag anlagt af skyldneren har fremsat modkrav til kompensation, jf. § 16, stk. 2, nr. 3, men hvor skyldneren hæver sagen, eller fordringshaveren frifindes for hovedkravet, idet retten i så fald ikke træffer afgørelse vedrørende kreditors modkrav.

Bestemmelsen vil endvidere gælde i et tilfælde, hvor forældelsen i medfør af § 16, stk. 2, nr. 4, er afbrudt ved *skyldnerens* iværksættelse af »negativt anerkendelsessøgsmål«, og hvor sagen efterfølgende hæves af skyldneren. I et sådant tilfælde vil fordringshaveren således skulle følge den foreløbige afbrydelse af forældelsen, der fandt sted ved skyldnerens indbringelse af sagen, op inden udløbet af tillægsfristen på 1 år.

Efter forslaget regnes tillægsfristen på 1 år fra den dag, da fordringshaveren har fået meddelelse om, at sagen er afsluttet.

Har fordringshaveren ikke fået sådan meddelelse inden rimelig tid, regnes fristen fra det tidspunkt, da fordringshaveren fik kendskab til forholdet eller burde have søgt oplysning herom, jf. *2. pkt.*

Bestemmelsen tager sigte på tilfælde, hvor der fra rettens eller myndighedens side ikke er givet meddelelse til fordringshaveren om, at sagen er afvist eller afsluttet på anden måde, eller hvor der først er givet sådan meddelelse efter længere tids forløb. I disse tilfælde vil tillægsfristen skulle regnes fra det tidspunkt, da fordringshaveren blev bekendt med sagens afslutning eller burde have søgt oplysning hos retten/myndigheden om, hvad der var forløbet i sagen.

Til stk. 2

Det foreslås i stk. 2, at udskydelsen af forældelsen ikke skal kunne påberåbes, hvis fordringshaveren selv er skyld i, at det retslige skridt ikke fører til en realitetsafgørelse.

Bestemmelsen omfatter tilfælde, hvor det retslige skridt åbenbart ikke kunne føre til en realitetsafgørelse, jf. *nr. 1,* hvor fordringshaveren hæver sagen, selv om en realitetsafgørelse kunne være opnået, jf. *nr. 2,* eller – for så vidt angår betalingspåkrav – det beror på fordringshaverens valg ved indleveringen af betalingspåkrav til fogedretten, jf. retsplejelovens § 477 b, stk. 4, at en realitetsafgørelse ikke træffes, jf. *nr. 3.*

Som eksempel på tilfælde, hvor det retslige skridt åbenbart ikke kan føre til en realitetsafgørelse, jf. *nr. 1,* kan nævnes den situation, at fordringshaveren anlægger sag ved en dansk domstol, selv om der utvivlsomt ikke er værneting i Danmark.

Bestemmelsen i *nr. 2* omfatter tilfælde, hvor fordringshaveren »frivilligt« hæver sagen. Bestemmelsen vil ikke omfatte tilfælde, hvor sagen hæves, fordi der – uden at forholdet er omfattet af nr. 1 – viser sig at foreligge en afvisningsgrund.

Med tilfælde, hvor det i relation til betalingspåkrav beror på fordringshaverens valg, at realitetsafgørelse ikke træffes, jf. *nr. 3,* tænkes på tilfælde, hvor fordringshaveren ved indleveringen af betalingspåkrav til fogedretten angiver, at forkyndelse af betalingspåkravet skal undlades i tilfælde, hvor skyldneren har afgivet insolvenserklæring, eller angiver, at der i tilfælde, hvor skyldneren har indsigelser, ikke skal indledes retssag, jf. retsplejelovens § 477 b, stk. 4, nr. 1 og 3.

Til stk. 3

Det foreslås i stk. 3, at reglerne i stk. 1 og 2 også skal gælde, hvis fordringshaveren inden forældelsesfristens udløb har indgivet konkursbegæring, uden at konkursdekret er afsagt, eller hvis fordringshaveren har iværksat forfølgning som nævnt i § 18, dvs. udlæg, tvangsauktion, arrest mv., uden at fogedforretning eller auktion er afholdt.

Bestemmelsens sidste led vil bl.a. gælde i tilfælde, hvor en fogedforretning afvises, fordi rekvirenten som følge af en forglemmelse udebliver fra forretningen, jf. retsplejelovens § 492, stk. 1.

Til stk. 4

I *1. pkt.* foreslås ligeledes en tillægsfrist i tilfælde, hvor fordringen inden forældelsesfristens udløb er anmeldt i et konkurs- eller dødsbo, men ikke bliver anerkendt. I disse tilfælde vil fordringen mod skyldneren eller dennes arvinger tidligst forældes 1 år efter meddelelsen af afgørelsen om fordringens afvisning eller, hvis en sådan afgørelse ikke træffes, fra boets slutning.

Betingelsen om, at fordringen skal være anmeldt »inden forældelsesfristens udløb«, vil være opfyldt, hvis anmeldelsen sker inden udløbet af anmeldelsesfristen i henhold til et proklama, uanset at forældelsesfristen efter de almindelige regler ville være udløbet i anmeldelsesperioden, jf. henvisningen til § 17, stk. 3.

Tillægsfristen på 1 år regnes fra »meddelelsen af afgørelsen om fordringens afvisning eller, hvis en sådan afgørelse ikke træffes, fra boets slutning«. Bestemmelsen omfatter således også det tilfælde, at boet sluttes uden prøvelse af fordringerne.

Der foreslås i *2. pkt.* en tilsvarende regel for tilfælde, hvor en fordring inden forældelsesfristens udløb er anmeldt i forbindelse med åbning af tvangsakkord, indledning af gældssaneringssag eller indkaldelse som nævnt i lovforslagets § 17, stk. 1, nr. 5.

Ved tvangsakkord vil betingelsen om, at fordringen skal være anmeldt »inden forældelsesfristens udløb«, være opfyldt, hvis anmeldelsen sker senest i forbindelse med afholdelsen af første tvangsakkordmøde i henhold til konkurslovens § 169, uanset at forældelsesfristen efter de almindelige regler ville være udløbet forinden, jf. henvisningen til lovforslagets § 17, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 21

Ved bestemmelsen i § 21 foreslås regler om foreløbig afbrydelse i en række forskellige tilfælde.

Det drejer sig om tilfælde, hvor der er anlagt rets- eller voldgiftssag om grundlaget for fordringen, jf. stk. 1, og tilfælde, hvor en sag er indbragt for en administrativ myndighed eller et klage- eller ankenævn, men hvor der ikke bliver truffet en bindende afgørelse eller en afgørelse, der fastslår kravets eksistens og størrelse, jf. stk. 2 og stk. 3. Herudover foreslås tillægsfristen indført for tilfælde, hvor der uden for rets- eller voldgiftssag er iværksat syn og skøn vedrørende forhold af betydning for kravets eksistens eller størrelse, jf. stk. 4, samt

tilfælde, hvor der er indledt forhandlinger om fordringen mellem parterne, jf. stk. 5.

Til stk. 1

Der foreslås i stk. 1 en tillægsfrist på 1 år i tilfælde, hvor der inden forældelsesfristens udløb af eller mod fordringshaveren er anlagt rets- eller voldgiftssag om *grundlaget for fordringen.* Efter gældende ret er det uafklaret, om en anerkendelsesdom vedrørende grundlaget for fordringen medfører »egentlig« afbrydelse, eller om dommen skal følges op af en sag om fordringen.

Den foreslåede bestemmelse omfatter anerkendelsessøgsmål, hvor påstanden ikke går på anerkendelse af fordringens eksistens og størrelse, men på anerkendelse af grundlaget for fordringen. Som eksempel kan nævnes et sagsanlæg med påstand om anerkendelse af, at der foreligger et erstatningsansvar, eller anerkendelse af, at en afskedigelse er ugyldig.

I disse tilfælde vil bestemmelsen indebære, at kreditor efter at have fået dom i anerkendelsessagen vil have (mindst) 1 år til at afbryde forældelsen for kravet om erstatning som følge af den ansvarspådragende handling, henholdsvis kravet om kompensation for den ugyldige afskedigelse. Hvis der er forhandlinger mellem parterne efter anerkendelsesdommen, vil der ske udskydelse af forældelsesfristens udløb i medfør af lovforslagets § 21, stk. 5.

Bestemmelsen gælder, uanset om anerkendelsessøgsmålet er anlagt af fordringshaveren eller af skyldneren (dvs. som et »negativt« anerkendelsessøgsmål), jf. ordene »af eller mod fordringshaveren«.

Tillægsfristen regnes fra sagens endelige afgørelse. I tilfælde, hvor afgørelsen ankes inden for de almindelige frister herfor, vil fristen skulle regnes fra datoen for ankeinstansens afgørelse. Hvis fordringshaveren inden for de frister, der gælder herfor, ansøger om og meddeles oprejsningsbevilling, anketilladelse eller tredjeinstansbevilling efter retsplejelovens § 368, stk. 1 og 2, § 371 og § 372, stk. 1 og 2, vil fristen på samme måde skulle regnes fra datoen for den senere afgørelse. En tilladelse til ekstraordinær anke/genoptagelse efter retsplejelovens § 399 vil derimod som udgangspunkt ikke medføre, at det oprindelige sagsanlæg bevarer sin fristafbrydende virkning.

Bestemmelsen i stk. 1 vil kunne kombineres med reglerne i § 20, stk. 1 og 2. Har fordringshaveren anlagt sag om grundlaget for fordringen, men fører sagsanlægget ikke til realitetsafgørelse, fordi sagen afvises, forudsættes det således, at reglerne i § 20, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse. Dette indebærer, at forældelse i et sådant tilfælde tidligst indtræder 1 år efter, at fordringshaveren har fået meddelelse om, at sagen er afsluttet, medmindre det beror på fordringshaverens egne forhold, at sagen er blevet afvist.

På samme måde som § 16, stk. 1, vil bestemmelsen som udgangspunkt også omfatte tilfælde, hvor sagen anlægges i udlandet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til stk. 2

Af lovforslagets § 16, stk. 1, følger, at indbringelse for en administrativ myndighed i tilfælde, hvor afgørelsen fastslår kravets eksistens og størrelse *og* bliver bindende for parterne, fordi den ikke er indbragt for en anden administrativ myndighed eller for domstolene inden for en fastsat frist, afbryder forældelsen, uden at der kræves yderligere betingelser herfor.

For så vidt angår andre tilfælde, dvs. *hvor* afgørelsen ikke er bindende for parterne – f.eks. fordi der ikke gælder nogen frist for indbringelse af afgørelsen for domstolene – *eller hvor* afgørelsen ikke fastslår kravets eksistens og størrelse, foreslås i *1. pkt.* at indbringelsen for den administrative myndighed skal have foreløbig afbrydelsesvirkning, således at indbringelsen skal følges op inden 1 år efter afgørelsen, medmindre den almindelige frist først udløber på et senere tidspunkt.

Udtrykket »administrativ myndighed« skal forstås i overensstemmelse med den almindelige forståelse af dette begreb. Omfattet er navnlig ministerier med tilhørende direktorater og styrelser, kommuner, regioner, statsforvaltninger og administrative råd og nævn. Som eksempel på det sidste kan nævnes Forbrugerklagenævnet. Udenlandske og internationale administrative myndigheder vil være omfattet, i det omfang disse er tillagt beføjelser til at træffe afgørelser vedrørende fordringer, som i øvrigt efter den internationale privatrets regler skal behandles efter danske forældelsesregler.

Bestemmelsen gælder, hvad enten der er tale om en sag mellem en privat og det offentlige eller om en sag mellem to private, jf. som eksempel herpå sager for Ophavsretslicensnævnet efter ophavsretslovens § 47, § 48 og § 75 a, stk. 2, eller sager for huslejenævnet vedrørende lejefastsættelse.

Indbringelsen for den administrative myndighed medfører foreløbig afbrydelse af forældelsen for begge parters fordringer, dvs. uanset om sagen angår en fordring, der gøres gældende af klageren, eller en fordring, der er gjort gældende af den anden part, herunder det offentlige, jf. udtrykkeligt *2. pkt.* I de tilfælde, hvor en

skyldner indbringer en sag, vil indbringelsen for den administrative myndighed derfor også virke fristafbrydende for modpartens, herunder det offentliges, krav.

Efter forslaget skal der være tale om indbringelse af en sag vedrørende fordringens eksistens eller størrelse eller en sag, som er afgørende herfor. Som eksempel på det første kan nævnes en sag vedrørende lejefastsættelse, der indbringes for huslejenævnet. Endvidere kan nævnes Klagenævnet for Udbuds afgørelser om erstatning efter § 6, stk. 3, i lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud med senere ændringer. Som eksempel på en sag, som er afgørende for en fordrings eksistens eller størrelse, kan nævnes en klage i en skattesag vedrørende ansættelsen af indkomst eller fradrag mv. Sager, som er afgørende for en fordrings eksistens, vil desuden omfatte sager, hvorved ansvarsgrundlaget for en senere erstatningssag fastlægges.

At sagen skal være »indbragt« for en administrativ myndighed, indebærer, at det er en forudsætning, at den pågældende myndighed har kompetence til at træffe realitetsafgørelse i sagen. Endvidere er det en forudsætning, at både fordringshaveren og skyldneren har nær tilknytning til sagen, således at skyldneren må antages at kunne påregne, at myndighedens afgørelse eventuelt kan give anledning til, at fordringshaveren rejser et krav over for skyldneren. Det er derfor en betingelse for, at der sker foreløbig afbrydelse af forældelsen efter stk. 2 – i de tilfælde, hvor fordringshaveren eller skyldneren ikke er den administrative myndighed, der behandler sagen – at både fordringshaveren og skyldneren er part i sagen.

Der vil også kunne ske foreløbig afbrydelse i forhold til en person, der intervenerer i en allerede verserende administrativ sag, dog kun hvis den pågældende opnår partsstatus i sagen. Den foreløbige afbrydelse har i dette tilfælde først virkning fra interventionen.

Tillægsfristen på 1 år regnes fra den dag, da myndigheden har givet meddelelse om sin afgørelse, dvs. fra myndighedens afsendelse af denne.

I de tilfælde, hvor afgørelsen indbringes for *højere administrativ myndighed,* regnes fristen fra meddelelsen om denne myndigheds afgørelse, jf. *3. pkt.*

Det er en forudsætning for at anvende denne bestemmelse, at sagen er indbragt for den højere administrative myndighed inden for den i loven fastsatte frist eller – hvis der ikke gælder en lovbestemt klagefrist – inden for rimelig tid efter afgørelsen. I tilfælde, hvor klagefristen *ikke* overholdes, regnes 1-årsfristen fra afgørelsen i første instans, jf. § 21, stk. 2, 1. pkt. Hvis kravets eksistens og størrelse er bindende fastslået ved førsteinstansafgørelsen, er der herved etableret et særligt retsgrundlag, jf. lovforslagets § 5, således at der løber en ny frist på 10 år fra afgørelsen.

Den fristafbrydende virkning vil bestå under behandlingen for den højere administrative myndighed for en skyldner eller fordringshaver, der har været part i sagen under behandlingen ved den første administrative myndighed, men som ikke fortsat er part under behandlingen for den højere administrative myndighed.

Spørgsmålet om, hvad der skal til for at opfylde betingelsen »inden for rimelig tid« i de tilfælde, hvor der ikke er fastsat en bestemt klagefrist, vil bero på de konkrete omstændigheder. Hvis indbringelsen sker inden for et par måneder efter afgørelsen, må den fristafbrydende virkning af den oprindelige indbringelse af sagen dog i hvert fald antages at være bevaret.

Det foreslås, at reglen i 3. pkt. tillige skal gælde, hvis sagen indbringes for *Folketingets Ombudsmand,* idet 1-årsfristen i disse tilfælde skal regnes fra meddelelsen om ombudsmandens udtalelse. Bestemmelsen kan kun påberåbes i det omfang, Ombudsmandens udtalelse kan få betydning for fordringens eksistens eller omfang, f.eks. fordi udtalelsen kan få betydning for bedømmelsen af gyldigheden af en administrativ afgørelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til stk. 3

Af § 16, stk. 1, følger, at indbringelsen for et klage- eller ankenævn afbryder forældelsen, uden at der gælder yderligere betingelser herfor, hvis der er tale om, at afgørelsen fastslår fordringens eksistens og størrelse og bliver bindende, fordi indklagede ikke – hvor vedtægten indeholder bestemmelse om en sådan ordning – rettidigt afgiver erklæring om ikke at ville være bundet, eller fordi indklagede har tilsluttet sig et nævn, hvis vedtægter indebærer, at medlemmerne er forpligtet til at efterleve nævnets afgørelser.

For så vidt angår andre tilfælde, dvs. hvor afgørelsen – således som det ofte vil være tilfældet – ikke er bindende for parterne, eller ikke fastslår kravets eksistens og størrelse, foreslås i stk. 3, at indbringelsen af en tvist for et privat klagenævn, ankenævn eller lignende skal have virkning som en foreløbig afbrydelse, således at indbringelsen skal følges op inden 1 år efter nævnets afgørelse.

Bestemmelsen omfatter alle typer af klagenævn, og det er således uden betydning, om nævnet er godkendt efter forbrugerklageloven, og om der er mulighed for at gå til domstolene, mens klagesagen verserer. Reglen

gælder også i relation til den indklagede virksomheds eventuelle krav. Det bemærkes, at Forbrugerklagenævnet vil være omfattet af stk. 2 om indbringelse for en administrativ myndighed.

Reglen gælder ikke, hvis der blot er tale om indbringelse for en særlig klageafdeling hos skyldneren selv. I disse tilfælde må forældelsen imidlertid i reglen anses for afbrudt foreløbigt efter § 21, stk. 5.

Den fristafbrydende virkning vil indtræde, selv om klagen ikke realitetsbehandles, f.eks. fordi klagen ikke falder ind under det pågældende nævns kompetence. Det forudsættes dog, at bestemmelsen ikke vil kunne påberåbes, hvis indbringelsen beror på en åbenbar fejl, jf. princippet i forslagets § 20, stk. 2. Der vil heller ikke indtræde fristafbrydelse, hvis klagesagen afvises, fordi der ikke betales gebyr, idet tvisten i så fald ikke kan anses for »indbragt«.

Tillægsfristen regnes fra det tidspunkt, da nævnet har givet meddelelse om afgørelsen, dvs. fra nævnets afsendelse af afgørelsen. Dette gælder også for de nævn, hvor den indklagede virksomhed har en frist på nogle uger (typisk 4-6 uger) til at meddele, om den vil være bundet af afgørelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til stk. 4

Der foreslås i stk. 4 en generel regel om en tillægsfrist på 1 år i tilfælde, hvor der inden forældelsesfristens udløb er fremsat begæring eller indgået aftale om afholdelse af syn og skøn uden for rets- eller voldgiftssag vedrørende forhold af betydning for fordringens eksistens eller størrelse. Efter gældende ret antages det, at iværksættelse af syn og skøn uden for rets- eller voldgiftssag ikke afbryder forældelsesfristen.

Er der tale om iværksættelse af syn og skøn som led i en rets- eller voldgiftssag, vil selve anlæggelsen af sagen afbryde forældelsen endeligt eller foreløbigt, jf. lovforslagets § 16, stk. 1, § 20, stk. 1, og § 21, stk. 1.

Iværksættelse af syn og skøn uden for rets- eller voldgiftssag kan bl.a. ske med rettens hjælp (såkaldt isoleret bevisoptagelse), jf. retsplejelovens § 343, stk. 1. Isoleret bevisoptagelse kan finde sted i alle tilfælde, hvor retten finder det hensigtsmæssigt. Syn og skøn, der er udmeldt af Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed efter reglerne i AB 92 (§ 45), ABR 89 (§ 9) og ABT 93 (§ 45), må sidestilles med isoleret bevisoptagelse efter retsplejelovens regler.

Omfattet er også syn og skøn, der iværksættes uden for rets- eller voldgiftssag efter aftale mellem parterne. Er der tale om en egentlig forhandlingssituation, vil forældelsesfristens udløb udskydes i medfør af § 21, stk. 5.

Er der flere (mulige) skyldnere, er det en forudsætning, at den pågældende skyldner på en eller anden måde har været inddraget i skønnet. Hvis den pågældende har adgang til at stille spørgsmål til skønsmanden, vil vedkommende i hvert fald blive anset for inddraget.

Syns- og skønsforretningen skal vedrøre »forhold af betydning for fordringens eksistens eller størrelse«. Som eksempel kan nævnes et tilfælde, hvor bevisførelsen skal tjene til vejledning om, hvorvidt der er grundlag for et sagsanlæg vedrørende mangler ved en fast ejendom, eller vedrører spørgsmålet om, hvordan en skade eller en mangel skal værdiansættes.

Tillægsfristen på 1 år regnes fra skønsforretningens afslutning, dvs. normalt fra modtagelse af syns- og skønsmandens afsluttende erklæring.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til stk. 5

Det foreslås i stk. 5, at hvis der er indledt forhandlinger om fordringen mellem parterne, skal forældelse tidligst indtræde 1 år efter forhandlingernes afslutning.

Bestemmelsen omfatter iværksættelse af såkaldt alternativ konfliktløsning, eventuelt under medvirken af en uafhængig tredjemand, samt påbegyndelse af »almindelige« forligsforhandlinger mellem parterne. Bl.a. omfatter bestemmelsen indledning af fagretlig behandling ved indkaldelse til mæglingsmøde eller fællesmøde. Retsmægling og indbringelse for private klage- og ankenævn vil være omfattet af lovforslagets § 16, stk. 1, hvis den retlige foranstaltning fører til en bindende afgørelse, og ellers af § 21, stk. 3.

For så vidt angår »almindelige« forligsforhandlinger, dvs. forhandlinger, der ikke foregår under medvirken af en uafhængig tredjemand, skal der være tale om egentlige forhandlinger mellem parterne om kravet eller grundlaget for dette, således at kreditor har føje til at antage, at det ikke er nødvendigt at iværksætte retslige skridt for at undgå forældelse. Der tilsigtes ikke nogen ændring i forhold til gældende ret med hensyn til spørgsmålet om, hvornår der antages at være indledt sådanne forhandlinger mellem parterne.

Det er efter forslaget ikke en betingelse, at forhandlingerne angår en fordring af en bestemt angiven størrelse, eller at det er kreditor, der begærer mægling.

Tillægsfristen på 1 år regnes fra forligsforhandlingernes afslutning. Mens kreditor som udgangspunkt har bevisbyrden for, at der er indledt forhandlinger, vil skyldneren som udgangspunkt have bevisbyrden for, at forhandlingerne er afsluttet på et bestemt tidspunkt, og skyldneren bør derfor udtrykkeligt tilkendegive, hvornår den pågældende anser forhandlingerne for afsluttet. I praksis vil det kunne forekomme, at forligsforhandlingerne blot glider ud og ikke afsluttes udtrykkeligt, og i et sådant tilfælde må fristen regnes fra den sidste kommunikation mellem parterne, der har karakter af egentlige forhandlinger. Det vil være uden betydning for fristen, hvis kreditor kort før tillægsfristens udløb forsøger at få forhandlingerne genoptaget ved at skrive til debitor, medmindre debitor er enig i at genoptage forhandlingerne. Kreditor vil således ikke kunne opnå en fortsat udskydelse af fristen blot ved at henvende sig til debitor.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 22

Til stk. 1

Der foreslås i stk. 1 en bestemmelse om, at hvis kreditor inden forældelsesfristernes udløb har indledt retsforfølgning efter lovforslagets § 16 eller § 21, stk. 1, mod en af flere solidariske skyldnere og givet procesunderretning til de øvrige skyldnere, forældes kravet mod disse medskyldnere tidligst 1 år efter, at sagen er afsluttet ved forlig, dom mv. Også efter gældende ret antages procesunderretning at udgøre et retsligt skridt, der afbryder forældelsesfristen.

Bestemmelsen indebærer, at fordringshaveren i tilfælde, hvor der er flere solidariske skyldnere, og der muligvis kan opnås fuld dækning hos en enkelt af disse, ikke er nødsaget til at anlægge sag mod alle skyldnere blot for at undgå forældelse.

Det følger af bestemmelsen, at procesunderretning er tilstrækkelig over for medskyldnerne, når fordringshaveren inden forældelsesfristernes udløb »har indledt retsforfølgning som nævnt i § 16 eller § 21, stk. 1, mod én af skyldnerne«. Fordringshaveren skal således inden udløbet af fristen for kravet mod den pågældende skyldner have foretaget et retsligt skridt mod denne med henblik på at erhverve dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten, voldgiftskendelse eller anden bindende afgørelse, der fastslår fordringens eksistens og størrelse, jf. § 16, stk. 1, eller have anlagt rets- eller voldgiftssag mod skyldneren vedrørende grundlaget for fordringen, jf. § 21, stk. 1.

Procesunderretningen over for medskyldnerne skal efter forslaget ske »inden forældelsesfristernes udløb«. Dette er ensbetydende med, at tillægsfristen for kravet mod de øvrige skyldnere kun finder anvendelse, hvis kreditors krav mod den enkelte medskyldner ikke er forældet på tidspunktet for procesunderretningen over for den pågældende.

Procesunderretningen skal være skriftlig, men der kan – på samme måde, som hvad der antages at følge af gældende ret – ikke stilles krav om, at underretningen forkyndes.

Tillægsfristen på 1 år i forhold til medskyldnerne skal efter forslaget regnes fra afslutningen af sagen mod den »første« skyldner (skyldner 1) ved forlig, dom eller på anden måde.

Afslutning af sagen mod skyldner 1 »på anden måde« omfatter tilfælde, hvor sagen mod skyldner 1 afvises, uden at realitetsafgørelse træffes, dvs. de af lovforslagets § 20 omfattede tilfælde. Procesunderretningen skal i så fald følges op over for de øvrige skyldnere inden 1 år efter afvisningen af sagen mod skyldner 1, evt. ved en ny procesunderretning vedrørende en ny sag mod skyldner 1.

Til stk. 2

Der foreslås i stk. 2 en regel svarende til stk. 1 for tilfælde, hvor fordringen afhænger af et retsforhold, om hvilket der er rejst sag af eller mod fordringshaveren.

Bestemmelsen omfatter bl.a. tilfælde, hvor fordringshaverens krav mod to personer står i alternativt forhold til hinanden, således at kravet mod »skyldner 2« bortfalder, hvis fordringshaveren får tilkendt det påståede beløb hos »skyldner 1«. Som eksempel kan nævnes et tilfælde, hvor der er tvivl om, hvorvidt der er personlig hæftelse for et krav, eller om det er et selskab, der hæfter.

Herudover omfatter bestemmelsen tilfælde, hvor fordringshaverens krav er afhængigt af, om fordringshaveren selv bliver dømt i en sag anlagt mod vedkommende, dvs. regreskrav, herunder regreskrav mellem solidariske skyldnere. Omfattet vil f.eks. være et tilfælde, hvor fordringshaveren er sagsøgt som sælger af en fast ejendom i anledning af mangler ved ejendommen, og hvor fordringshaveren, hvis denne dømmes, vil rejse regreskrav mod sin sælger.

På samme måde som efter stk. 1 skal procesunderretningen ske »inden forældelsesfristernes udløb«. Tillægsfristen for kravet mod den regresforpligtede mv. finder således kun anvendelse, hvis kravet mod

denne ikke er forældet på tidspunktet for procesunderretningen over for den pågældende. Betingelsen om, at procesunderretningen skal ske inden forældelsesfristernes udløb, skal i relation til solidariske skyldforhold ses i sammenhæng med bestemmelsen i lovforslagets § 12, stk. 2, som indrømmer en tillægsfrist for regreskrav mellem solidarisk ansvarlige, selv om kreditors krav mod medskyldneren måtte være forældet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til §§ 23-25

De foreslåede bestemmelser i §§ 23-25 regulerer, hvilke retsvirkninger der er knyttet til forældelse af en fordring. Der er tale om bestemmelser, som i vidt omfang svarer til, hvad der allerede – for en del på ulovbestemt grundlag – gælder i dag.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 23

Hovedvirkningen af forældelse fremgår af forslaget i *stk. 1,* hvorefter forældelse medfører, at fordringshaveren mister sin ret til at kræve opfyldelse. Dette svarer til, hvad der følger af gældende ret, jf. udtrykkeligt 1908-lovens § 2, 2. pkt.

Det følger af bestemmelsen, at forældelse er en egentlig materiel ophørsgrund og således ikke er begrænset til at have den virkning, at fordringshaveren taber beføjelsen til at gennemføre fordringen ved søgsmål, jf. dog herved § 24.

Med *stk. 2* indføres en udtrykkelig bestemmelse om, at en fordrings forældelse medfører bortfald også af krav på rente og lignende ydelse, der er knyttet til fordringen. Det gælder, selv om det accessoriske krav ikke selvstændigt ville være forældet på dette tidspunkt. Bestemmelsen svarer til, hvad der antages at gælde i dag på ulovbestemt grundlag.

Reglen vil f.eks. have betydning for et rentekrav ved forældelse af hovedstolen i henhold til et gældsbrev efter lovforslagets § 5, stk. 1, nr. 1. Udtrykket »lignende ydelse« omfatter bl.a. provisioner og gebyrer.

Til § 24

Det foreslås, at der medtages en udtrykkelig regel om, at fordringshaveren uanset fordringens forældelse bevarer en vis adgang til modregning.

Efter forslaget er modregningsadgangen begrænset på samme måde som efter gældende ret, således at der kun er modregningsret i tilfælde, hvor modregningsadgang er *aftalt,* eller hvor kravene *udspringer af samme retsforhold,* dvs. hvor der foreligger konneksitet mellem fordringerne. I de sidstnævnte tilfælde er det en betingelse, at det krav, der modregnes over for, er stiftet, inden forældelse af modfordringen indtrådte.

Forældelsens ophørsvirkning vil desuden fortsat være begrænset af den samtidighedsgrundsætning, der gælder i et gensidigt bebyrdende kontraktforhold. Hvis den ene part i en gensidigt bebyrdende kontrakt har fortabt sin fordring ved forældelse, men medkontrahentens krav er holdt i kraft, vil parten således trods forældelsen kunne nægte opfyldelse, medmindre modydelsen erlægges.

Til § 25

Bestemmelsen fastlægger virkningerne for panterettigheder og andre sikkerhedsrettigheder af, at den underliggende fordring forældes.

Efter praksis er det hovedreglen i gældende ret, at forældelse af den underliggende (sikrede) fordring har den virkning, at også retten til at søge fyldestgørelse i pantet bortfalder *(accessorisk forældelse).* Undtagelser fra denne hovedregel gælder ved tinglyst pantebrev i fast ejendom, jf. tinglysningslovens § 42, samt muligvis ved håndpanterettigheder. Når bortses fra retsplejelovens § 526, stk. 4, om udlæg i løsøre mv. og andre tilsvarende lovbestemmelser kan der derimod næppe blive tale om *selvstændig forældelse* af panterettigheder og andre sikkerhedsrettigheder, men dette spørgsmål er dog ikke ganske afklaret ved underpant i løsøre og udlæg uden for området af retsplejelovens § 526, stk. 4. Af gældende ret følger endvidere, at en tilbageholdsret ikke forældes, mens retten i henhold til et ejendomsforbehold formentlig bortfalder ved forældelse af den sikrede fordring.

Ved den foreslåede bestemmelse i § 25 indføres udtrykkelige regler, som i hovedsagen viderefører den retstilstand, der gælder eller må antages at gælde i dag. Bestemmelsen regulerer alene spørgsmålet om virkningerne for sikkerhedsretten af den underliggende fordrings forældelse, dvs. spørgsmålet om accessorisk forældelse. Bortset fra, hvad der følger af særlige regler i anden lovgivning, jf. navnlig retsplejelovens § 526, stk. 4, vil der som nævnt næppe kunne opstå spørgsmål om selvstændig forældelse af en panterettighed mv. uafhængigt af den underliggende fordrings forældelse.

Til stk. 1

Bestemmelsen i stk. 1 indeholder hovedreglen om, at retten til fyldestgørelse i pant eller udlæg i skyldnerens ejendom bortfalder ved den underliggende fordrings forældelse. Undtagelserne fra denne hovedregel findes i stk. 2.

Stk. 1 omhandler alene pant eller udlæg »i skyldnerens ejendom«. Virkningen af den sikrede fordrings forældelse for pant stillet af tredjemand er således ikke omfattet af bestemmelsen. Efter gældende ret antages det ved pant stillet af tredjemand, at forældelse af den sikrede fordring i almindelighed indebærer, at panteretten bortfalder. Dette svarer til, hvad der gælder ved kaution, og det gælder også ved pantebreve i fast ejendom og ved håndpant. Der er ikke tilsigtet ændringer af denne retstilstand.

Til stk. 2

Som undtagelse fra hovedreglen i stk. 1 foreslås i stk. 2 en regel om, at visse former for panterettigheder består uanset den underliggende fordrings forældelse.

Det foreslås således i stk. 2, *nr. 1,* at kreditor uanset fordringens forældelse bevarer retten til fyldestgørelse i pant for hovedstolen ifølge tinglyst pantebrev i fast ejendom for en bestemt angiven sum. Denne bestemmelse svarer til tinglysningslovens § 42, idet reglen dog foreslås formuleret som alene vedrørende den accessoriske forældelse. Bestemmelsen i tinglysningslovens § 42 forslås samtidig ophævet, jf. § 12 i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer mv. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb mv.).

Bestemmelsen omfatter kun panteretten for *hovedstolen.* Panteretten for *renter* mv. forældes derimod efter almindelige regler, dvs. på 3 år efter lovforslagets § 3, stk. 1. *Utinglyste* pantebreve i fast ejendom er ikke omfattet af undtagelsen i nr. 1, og i disse tilfælde bortfalder retten til at søge sig fyldestgjort i pantet ved forældelse af den underliggende fordring. Denne er – da der foreligger et gældsbrev – omfattet af den 10-årige forældelsesfrist efter § 4, stk. 1, nr. 1.

Uden for bestemmelsen falder endvidere *skadesløsbreve,* jf. formuleringen »hovedstolen (…) for en bestemt angiven sum«. Det samme gælder *ejerpantebreve,* jf. udtrykkeligt bestemmelsen i § 25, stk. 2, nr. 2, for så vidt angår håndpantsatte ejerpantebreve. *Indekspantebreve* vil være omfattet af bestemmelsen, hvis indekseringen bygger på klare og objektive kriterier.

Endvidere foreslås i stk. 2, *nr. 2,* en generel undtagelse for håndpanterettigheder, dog som nævnt bortset fra håndpant i ejerpantebrev. Bestemmelsen gælder også ved håndpant til sikkerhed for et løbende mellemværende, hvilket muligvis indebærer en ændring i forhold til gældende ret.

I stk. 2, *nr. 3,* foreslås desuden en undtagelse for så vidt angår underpant i fast ejendom, som panthaveren inden fordringens forældelse har overtaget til brug. Denne undtagelse må formentlig antages at svare til, hvad der følger af gældende ret.

Til stk. 3-5

Der foreslås i *stk. 3* – ligeledes i overensstemmelse med, hvad der antages at følge af gældende ret – en regel om, at en *tilbageholdsret* ikke berøres af fordringens forældelse, samt i *stk. 4* en regel om, at et *ejendomsforbehold* i leveret løsøre bortfalder ved forældelse af kravet på købesummen.

Endvidere foreslås i *stk. 5,* en regel om, at når en rettighed hviler på fast ejendom som *grundbyrde,* er alene de enkelte forfaldne ydelser, men ikke selve grundbyrderetten, genstand for forældelse. Bestemmelsen hænger sammen med lovforslagets § 8, hvorefter andre typer af »grundfordringer«, hvoraf der udspringer løbende ydelser, i deres helhed forældes efter 10 år.

Til §§ 26-28

I §§ 26-28 er givet forskellige almindelige bestemmelser om lovens fravigelighed, om beregningen af forældelsesfristerne og om forholdet til specielle forældelsesregler i anden lovgivning.

Til § 26

Der foreslås i *stk. 1* en udtrykkelig bestemmelse om, at forældelsesreglerne ikke ved forudgående aftale kan fraviges til skade for skyldneren. Dette svarer til, hvad der på ulovbestemt grundlag antages at følge af gældende ret.

Bestemmelsen indebærer, at forældelsesreglerne er præceptive i forhold til skyldneren, således at der ikke *på forhånd,* dvs. inden forældelsesfristens begyndelse, gyldigt kan indgås aftale om fravigelse af

forældelsesreglerne *til skade for skyldneren.* Dette er bl.a. ensbetydende med, at det ikke på forhånd kan aftales, at fordringen slet ikke er undergivet forældelse, eller at fristen forlænges. Der kan heller ikke gyldigt aftales et vilkår om, at forældelsesfristen afbrydes ved påmindelse.

Selv om forældelsesreglerne ikke på forhånd kan fraviges til skade for debitor, vil denne, f.eks. en løsøresælger, gyldigt kunne påtage sig en garanti, der rækker ud over forældelsesfristen.

Der er ikke noget til hinder for, at skyldneren *efterfølgende,* f.eks. i et tilfælde, hvor der er opstået tvist mellem parterne, giver afkald på at påberåbe sig forældelse. Dette kan ske ved helt at frafalde forældelsesindsigelsen eller ved at aftale en udskydelse af forældelsen, f.eks. i forbindelse med forligsforhandlinger eller i afventen på en afgørelse i en lignende sag. Afkald kan også gives, efter at forældelse er indtrådt, f.eks. ved under en retssag at undlade at gøre forældelse gældende. Spørgsmålet om forældelse skal ikke påses ex officio af domstolene.

Afkaldet kan gives uden samtidig at give afkald på andre indsigelser, dvs. selv om skyldneren f.eks. bestrider kravet eller kravets størrelse.

»Efterfølgende« aftaler om forlængelse af fristen mv. er undergivet almindelige aftaleretlige regler, herunder generalklausulen i aftalelovens § 36.

Det foreslås i *stk. 2,* at loven heller ikke ved *forudgående* aftale kan fraviges *til skade for kreditor,* når denne er forbruger, og skyldneren er en erhvervsdrivende, der handler som led i sit erhverv. Afgrænsningen af aftaler, der er omfattet af stk. 2, svarer til afgrænsningen af forbrugeraftaler i § 3, stk. 1, i lov nr. 451 af 9. juni 2004 om forbrugeraftaler.

Bestemmelsen omfatter bl.a. tilfælde, hvor en forbruger har et mangelskrav mod en forretning i forbindelse med et løsørekøb eller et krav mod en håndværker i anledning af en håndværksydelse udført på den pågældendes ejendom. Den vil derimod ikke omfatte tilfælde, hvor der er tale om krav mellem to forbrugere, f.eks. i anledning af mangler ved en fast ejendom, hvor sælger ikke er erhvervsdrivende. Bestemmelsen gælder heller ikke, hvor der er tale om krav mellem to erhvervsdrivende.

Der kan ikke indgås aftale mellem parterne om en kortere forældelsesfrist i de tilfælde, der er omfattet af bestemmelsen. Bestemmelsen indebærer bl.a., at der ikke i forbrugerforhold vil kunne indgås aftale om den 5-årige reklamationsfrist i AB 92 § 36, da en sådan aftale vil være en omgåelse af stk. 2.

Det foreslåede stk. 2 er ikke til hinder for, at der som hidtil i forbrugerforhold kan indgås aftale om en relativ reklamationsfrist, dvs. aftale om, at en forbruger, der vil gøre en fordring gældende, skal give skyldneren meddelelse herom inden for rimelig tid, efter at forbrugeren fik eller burde have fået kendskab til fordringen. Det indebærer bl.a., at bestemmelsen i AB 92 § 32, stk. 2, fortsat kan anvendes også i forbrugerforhold. En aftale om en relativ reklamationsfrist vil imidlertid efter en konkret vurdering eventuelt kunne tilsidesættes eller ændres efter aftalelovens regler om urimelige aftalevilkår, jf. lovens kapitel IV om forbrugeraftaler.

Det foreslåede stk. 2 er heller ikke til hinder for, at der til en aftale mellem en erhvervsdrivende og en forbruger om en løbende forpligtelse for den erhvervsdrivende knytter sig en nærmere angivet gyldighedsperiode, som er kortere end fristerne angivet i forslaget til ny forældelseslov, f.eks. ved aftaler om medlemskab i et træningscenter og ved udstedelse af månedskort mv. til tog eller bus. En sådan gyldighedsperiode er ikke en forældelsesfrist, men en integreret del af den tjenesteydelse, som forbrugeren erhverver ved aftalen. Om forbrugerens adgang til at opsige sådanne aftaler henvises til forbrugeraftalelovens § 25.

Det foreslås i *stk. 3,* at den erhvervsdrivende har bevisbyrden for, at en aftale, den pågældende har indgået, ikke er omfattet af stk. 2, dvs. at aftalen ikke er indgået med en forbruger. Tilsvarende bestemmelser findes i bl.a. købelovens § 4 a, stk. 1, 2. pkt., forbrugeraftalelovens § 3, stk. 2, og kreditaftalelovens § 1, stk. 3.

Ved *stk. 4* foreslås, at stk. 2 ikke finder anvendelse, når der for fordringen er udstedt et dokument, og hvor skyldneren frigøres ved at erlægge ydelsen til den, der har dokumentet i hænde. Den foreslåede bestemmelse omfatter bl.a. omsætningsgældsbreve, jf. gældsbrevslovens § 11, stk. 2, samt gavekort og tilgodebeviser, som kan indløses af ihændehaveren.

Bestemmelsen omfatter ikke kun dokumenter udfærdiget på papir, men f.eks. også elektroniske dokumenter. Det afgørende er, at besiddelsen af dokumentet giver adgang til at kræve en ydelse erlagt.

Det foreslåede stk. 4 berører ikke andre regler end forældelsesreglerne, eksempelvis aftalelovens regler, som kan føre til begrænsninger i, hvor korte frister for indløsning af de pågældende dokumenter, der kan aftales.

I de fleste kontraktforhold er den samme part fordringshaver i forhold til visse ydelser og skyldner i forhold til andre ydelser. F.eks. er køber ved en købsaftale fordringshaver i forhold til kravet på at få den købte genstand udleveret og skyldner i forhold til sælgers krav på købesummen. Spørgsmålet om

forældelsesreglernes ufravigelighed skal vurderes i forhold til de enkelte krav, der kan gøres gældende. Hvis der er tale om en købsaftale mellem to erhvervsdrivende, vil forældelsesreglerne ikke kunne fraviges til skade for køber på de punkter, hvor denne er skyldner (dvs. i forhold til sælgers krav på købesummen), mens det vil være muligt at fravige forældelsesreglerne til skade for køberen på de punkter, hvor køberen er fordringshaver (dvs. i forhold til kravet på den købte genstand). Hvis der er tale om en købsaftale mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, vil forældelsesreglerne ikke kunne fraviges til skade for forbrugeren hverken på de punkter, hvor forbrugeren er skyldner, eller på de punkter, hvor forbrugeren er fordringshaver.

Den foreslåede § 26 viger for særlige regler i anden lovgivning, jf. eksempelvis sølovens § 254, stk. 1, § 430 og § 501, stk. 4, som regulerer spørgsmålet om, i hvilket omfang forældelsesbestemmelser i denne lovgivning kan fraviges ved aftale. Når der i anden lov er fastsat særlige regler, vil § 26 således alene finde anvendelse i det omfang, det følger af lovforslagets § 28.

Forældelseslovens regler berører ikke almindelige principper om rettighedsfortabende passivitet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 27

Bestemmelsen regulerer den nærmere beregning af forældelsesfristerne. Reglen vil ikke alene gælde i relation til lovens almindelige forældelsesfrister, men også i forbindelse med alle andre frister efter loven. Herudover vil bestemmelsen som udgangspunkt også finde anvendelse på særlige forældelsesfrister i andre love, jf. lovforslagets § 28.

Der forslås i *stk. 1, 1. pkt.*, en bestemmelse, hvorefter der ved beregningen af frister efter loven skal medregnes den månedsdag, der svarer til den dag, hvorfra fristen regnes.

Som eksempel på bestemmelsens anvendelse kan nævnes, at hvis 3-årsfristen efter lovforslagets § 3 f.eks. begynder at løbe den 12. august 2008, udløber fristen med udgangen af den 12. august 2011. Hvis afbrydelseshandlingen er skyldnerens erkendelse af kravet, skal skylderkendelsen således have foreligget inden udløbet af døgnet den 12. august 2011. Afbrydes fristen ved sagsanlæg, skal stævning være indleveret til retten inden for rettens åbningstid den 12. august 2011, jf. dog stk. 2 vedrørende tilfælde, hvor fristen udløber på en helligdag.

I tilfælde, hvor der ikke i fristens udløbsmåned findes en månedsdag, der svarer til den dag, hvorfra fristen regnes, foreslås det, at fristen skal udløbe på den sidste dag i måneden, jf. *stk. 1, 2. pkt.*

Denne bestemmelse vil bl.a. have betydning i tilfælde, hvor en *årsfrist* begynder at løbe den 29. februar i et skudår. I dette tilfælde vil reglen indebære, at fristen udløber den 28. februar. I relation til *månedsfrister* vil reglen kunne få betydning i tilfælde, hvor en månedsfrist f.eks. begynder at løbe den 31. marts og udløber 6 måneder senere. I et sådant tilfælde vil reglen indebære, at fristen udløber den 30. september. Månedsfrister vil kunne forekomme i relation til lovforslagets § 17, stk. 3, og § 28.

Bestemmelsen i stk. 1 svarer til, hvad der på ulovbestemt grundlag antages at være gældende ret.

Det foreslås endvidere i *stk. 2* en regel om, at hvis fristen udløber i en weekend, på en helligdag, grundlovsdag, juleaftensdag eller nytårsaftensdag, udskydes forældelsesfristens udløbstidspunkt til førstkommende hverdag. Hvis forældelsesfristen udløber på en dag, hvor retterne holder lukket og dermed ikke er åbne for modtagelse af stævninger, kan det således ikke kræves af kreditor, at stævning indleveres den forudgående hverdag.

Bestemmelsen svarer til »helligdagsreglen« i gældsbrevslovens § 5, stk. 2, og forskellige andre bestemmelser i lovgivningen, herunder forbrugeraftalelovens § 18, stk. 7. I forhold til praksis på forældelsesområdet er der tale om en ændring af gældende ret.

Der henvises i øvrigt pkt. 3.2.1.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 28

Det foreslås i § 28 at medtage en udtrykkelig bestemmelse om forholdet til specielle forældelsesregler i anden lovgivning.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at hvis der i anden lov er fastsat særlige forældelsesfrister eller andre særlige bestemmelser om forældelse, finder forældelseslovens regler anvendelse i den udstrækning, andet ikke følger af den anden lov eller af forholdets særlige beskaffenhed.

Ordet »lov« omfatter alle retsforskrifter, herunder også EU-forordninger.

Ved bestemmelsen opstilles en *formodning* for, at de specielle forældelsesregler i anden lovgivning suppleres af de almindelige forældelsesregler. I mangel af holdepunkter for det modsatte er det således forældelseslovens regler, der gælder.

Formodningen vil kunne afkræftes i tilfælde, hvor der – f.eks. på grund af særreglens forhistorie, eller fordi reglen hviler på en konvention – foreligger særlige holdepunkter for at antage, at den ikke skal udfyldes med de almindelige regler. Således indeholder visse specielle forældelsesbestemmelser udtømmende regulering af forældelsesspørgsmålet, jf. eksempelvis sølovens §§ 55 og 502.

Den foreslåede bestemmelse svarer i vidt omfang til gældende ret. Formodningsreglen vil dog medføre, at der efter *afbrydelse* af den specielle forældelsesfrist, uden at et særligt retsgrundlag tilvejebringes i forbindelse hermed, som udgangspunkt vil løbe en ny frist, hvis længde bestemmes af forældelseslovens regler, jf. herved lovforslagets § 19, stk. 1. Det er noget tvivlsomt, hvad der følger af gældende ret på dette punkt, og formodningsreglen vil derfor kunne indebære en ændring af gældende ret i relation til nogle særregler. Også i forhold til spørgsmålet om, hvilken frist der vil løbe efter afbrydelse af forældelsesfristen, vil formodningen dog kunne afkræftes, hvor det eksempelvis på grund af særreglens forhistorie må antages, at særlovens forældelsesfrist skal finde anvendelse.

Hvis der i forbindelse med afbrydelse er tilvejebragt et *særligt retsgrundlag* for fordringen, finder lovforslagets § 5 anvendelse, medmindre der foreligger særlige holdepunkter for det modsatte. Dette antages også at følge af gældende ret.

Der er i lovforslagets § 17, stk. 1, nr. 1, og § 18, stk. 1, medtaget afbrydelsesregler, som svarer til de gældende regler om afbrydelse ved visse former for retslige skridt i konkurslovens § 241 og retsplejelovens § 527. Reglerne har hidtil været gældende både i relation til 1908-loven og Danske Lov 5-14-4 samt specielle forældelsesregler i anden lovgivning. Konkurslovens § 241 og retsplejelovens § 527 foreslås ophævet ved § 3, nr. 3, og § 11 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.). Af den foreslåede formodningsregel følger, at de foreslåede regler svarende til retsplejelovens § 527 og konkurslovens § 241 – dvs. de foreslåede bestemmelser i § 17, stk. 1, nr. 1, og § 18, stk. 1 – også fremover vil finde anvendelse i relation til forældelsesfrister i anden lov.

Den generelle formodningsregel vil medføre, at den specielle forældelsesfrist vil kunne *suspenderes* i overensstemmelse med forældelseslovens § 3, medmindre der foreligger holdepunkter for, at der har været tilsigtet en absolut frist. Efter gældende ret antages det, at 1908-lovens suspensionsregel navnlig kan tænkes indfortolket i særreglen, hvis den pågældende fordring ellers ville være omfattet af 1908-loven, og muligvis også, hvis særreglens forældelsesfrist ikke er længere end 1908-lovens.

§ 3 kan ikke indfortolkes i særreglen, hvis dennes frist er kombineret med en kortere frist, som er undergivet suspension.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til §§ 29-31

Lovforslagets §§ 29-31 indeholder regler om ikrafttrædelse samt ændringer af regler i anden lovgivning.

Til § 29

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. januar 2008.

Ved *stk. 2* foreslås det at ophæve Danske Lov 5-14-4 og 1908-loven. På grund af overgangsreglen i § 30, stk. 1, 2. pkt., vil reglerne i Danske Lov 5-14-4 og 1908-loven dog i en overgangsperiode fortsat have en vis betydning.

Til § 30

Til stk. 1

Loven skal efter forslaget som udgangspunkt også gælde for eksisterende krav, der ikke er forældet på ikrafttrædelsestidspunktet, jf. stk. 1, *1. pkt.*

I relation til disse krav foreslås indført en overgangsperiode, inden loven slår helt igennem, jf. stk. 1, *2. pkt.* Danske Lov 5-14-4 og 1908-loven, der foreslås ophævet ved lovforslagets § 29, stk. 2, vil således i en overgangsperiode fortsat have en vis betydning.

Der foreslås en overgangsperiode på 3 år, således at eksisterende fordringer som udgangspunkt tidligst forældes 3 år efter lovens ikrafttræden, jf. 2. pkt., *1. led.*

Det foreslås dog samtidig, at den 3-årige overgangsperiode skal fraviges i tilfælde, hvor der efter både de nye og de gamle regler ville indtræde forældelse inden udløbet af overgangsperioden, jf. 2. pkt., *2. led.*

I de nævnte tilfælde, hvor overgangsreglen ikke skal finde anvendelse, fordi kravet ville være forældet efter

både de nye og de gamle regler inden udløbet af overgangsperioden, et det seneste af de tidspunkter, der følger af de to regelsæt, afgørende.

Som eksempler på bestemmelsens anvendelse kan nævnes følgende:

Er der tale om et krav omfattet af 1908-loven – f.eks. et fakturakrav – der er forfaldet til betaling den 1. juni 2005, vil kravet efter de nye regler være forældet den 1. juni 2008 og efter 1908-loven den 1. juni 2010. I et sådant tilfælde vil forældelse efter såvel de nye som de hidtil gældende regler være indtrådt inden overgangsperiodens udløb (1. januar 2011), og forældelse vil derfor indtræde på det seneste af de nævnte tidspunkter, dvs. den 1. juni 2010.

Er fakturakravet i stedet forfaldet den 4. januar 2006, vil det efter de nye regler være forældet den 4. januar 2009 og efter 1908-loven den 4. januar 2011. I et sådant tilfælde vil overgangsreglen føre til forældelse den 1. januar 2011.

Som eksempel på et tilfælde, hvor der er tale om en fordring, der efter de hidtil gældende regler ville være omfattet af Danske Lov, men som efter de nye regler bliver omfattet af en 10-årig forældelsesfrist, kan tænkes den situation, at et krav er fastslået ved en dom den 1. juni 1988. Efter de nye regler ville forældelse være indtrådt den 1. juni 1998, men efter de hidtil gældende regler ville forældelse først indtræde den 1. juni 2008. I et sådant tilfælde vil kravet efter såvel de nye som de tidligere regler være forældet inden overgangsperiodens udløb den 1. januar 2011, og forældelse vil derfor indtræde på det seneste af de nævnte tidspunkter, dvs. den 1. juni 2008.

Er der i det nævnte eksempel i stedet tale om, at dommen er afsagt den 1. juni 1998, ville forældelse efter de nye regler indtræde den 1. juni 2008, men efter de hidtil gældende regler ville forældelse først indtræde den 1. juni 2018. I dette tilfælde vil overgangsreglen føre til forældelse den 1. januar 2011.

Til stk. 2

Der foreslås en særlig overgangsregel for fordringer på forholdsmæssigt afslag i købesummen vedrørende fast ejendom på grund af forurening af jord. Det foreslås, at indtil den 31. december 2017 er fristen efter lovens § 3, stk. 3, nr. 3 – dvs. den absolutte forældelsesfrist for sådanne fordringer – 20 år efter tidspunktet for fordringens stiftelse.

Den foreslåede regel indebærer, at eksempelvis en husejer, der har erhvervet ejendommen i 1995 og – f.eks. efter en kortlægning i medfør af jordforureningsloven – i 2013 konstaterer en forureningsskade på grunden, fortsat vil kunne gøre kravet gældende, idet det først forældes endeligt i 2015, dvs. 20 år efter købet af ejendommen.

Efter den 31. december 2017 vil den nye forældelseslov finde anvendelse i fuldt omfang. Den 10-årige frist efter lovforslagets § 3, stk. 3, nr. 3, vil således efter denne dato finde anvendelse på alle fordringer på forholdsmæssigt afslag på grund af forurening af jord.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.4.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til stk. 3

Der foreslås i stk. 3 en bestemmelse om, at afbrydelse, der har fundet sted før lovens ikrafttræden, har virkning efter den nye lov, selv om afbrydelse ikke er sket i overensstemmelse med de nye regler.

Det følger heraf, at en afbrydelse, der inden lovens ikrafttræden er sket ved påmindelse i overensstemmelse med reglen i Danske Lov 5-14-4, vil have virkning efter den nye lov.

Til stk. 4

Ved lovforslagets § 26, stk. 2, foreslås, at loven ikke skal kunne fraviges til skade for en fordringshaver (forbruger), når denne hovedsageligt handler uden for sit erhverv, og skyldneren er en erhvervsdrivende, der handler som led i sit erhverv.

Det foreslåede stk. 4 indebærer, at § 26, stk. 2, alene skal finde anvendelse på aftaler, der indgås eller forlænges efter lovens ikrafttræden. Reklamationsfrister, der følger af allerede indgåede aftaler, herunder aftaler, hvorved AB 92 er vedtaget, kan således opretholdes.

Henvisningen til aftaler, der forlænges, angår løbende kontraktforhold, hvor aftalevilkår, der måtte være i strid med forslagets § 26, stk. 2, således ikke vil kunne opretholdes efter en forlængelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.4.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 31

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed. Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og

Grønland, men at den ved kongelig anordning kan sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Den næste sag på dagsordenen var:
8) Første behandling af lovforslag nr. L 165:
Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen). (Fremsat 28/2 2007).

Sammen med denne sag foretoges:
9) Første behandling af lovforslag nr. L 166:
Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m. v.). Af justitsministeren (Lene Espersen). (Fremsat 28/2 2007).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Kl. 11.30

Birthe Rønn Hornbech (V):
Det er jo et forfærdelig teknisk og vanskeligt lovforslag - det gælder begge lovforslag, for det ene af dem er jo en følge af det andet, hvor man altså efter at have fremsat det generelle lovforslag så også har en række bestemmelser i forhold til den øvrige lovgivning.

Det er jo for så vidt et meget trist forslag set fra sådan en mere historisk vinkel. Nu skal vi igen afskaffe en god, gammel bestemmelse fra Danske Lov fra 1683, men det siger jo så også noget om, hvorfor der bliver fremsat et lovforslag. Havde ministeren nu bare ventet til næste år, havde man kunnet fremsætte og få vedtaget forslaget i hundredåret for den anden forældelseslov, nemlig 1908-loven, som vi altid har kaldt den blandt jurister, altså den lov, der så omfatter de øvrige forhold, de almindelige forhold, hvor forældelsesfristen har været 5 år, mens Danske Lov jo foreskriver 20 år.

Det skrottes nu. Det er tiderne, som de siger i »Matador«. Og der må vi i Venstre jo give justitsministeren ret i, at der er noget, der er ændret siden 1683 og 1908. Det, der bl.a. er ændret, er, at det hele går så forbistret stærkt. Det er også gået sådan, at folk ikke kan affinde sig med, at tingene ikke bliver afgjort her og nu. Og der er det klart, at forældelsesfristerne, som måske på den ene side er meget rare at have for kreditorer, selvfølgelig er nogle meget lange frister for dem, vi så kan kalde debitorerne, idet det er svært at indrette sig, og fordi man måske simpelt hen har glemt, at der var en gæld, fordi kreditor ikke gad minde om den og afbrød forældelsesfristen osv.

Der er jo utrolig mange generelle begrundelser for, at vi nu ophæver de meget gamle regler og fastsætter en meget kortere forældelsesfrist, så vi kan få luftet ud og få kreditorerne eller fordringshaverne til at vågne op til dåd og klart få gjort opmærksom på den gæld, der er, og få den ændret. Det er jo simpelt hen de helt grundlæggende argumenter for disse love, hensynet til samhandelen, omsætningen.

Vi kan i Venstre helt tilslutte os en generel forældelsesfrist på 3 år. Så må man bare se at få indkrævet sin gæld, gøre noget ved det og tydeligt - hvis det er det, det handler om - få afbrudt forældelsesfristen.

Men så kommer jo det, der er værre, så kommer jo alle undtagelserne, og der er jo en masse hensyn, man skal tage og prøve at afveje. Noget af det, som jo også ligger i tiden, er forbrugerhensynet, og vi er meget tilhængere af, at det også vægter tungt. Men der er selvfølgelig også et hensyn til fordringshaveren, og man kan jo se både i betænkningen og i referaterne i de to lovforslag, at der er mange interesseorganisationer, der selvsagt har været på banen.

Så det har været en vanskelig afvejning. Vi to ordførere fra regeringspartierne har jo deltaget i møder og fået forelæst om stoffet af meget tålmodige embedsmænd i meget, meget lang tid, og til sidst må man altså træffe en beslutning og skære igennem og sige, at nu må forslaget se ud på den måde. Og det er så det forslag, der ligger nu.

Der vil selvfølgelig komme en del henvendelser i Retsudvalget om det ene og det andet, og der vil jeg godt sige med det samme, at det er min opfattelse, at det må vi selvfølgelig lytte til. Folketinget er ikke bare et efterretningskontor, vi må selvfølgelig lytte til de særinteresser, der er, men det, jeg vil advare Retsudvalget meget stærkt imod - for det *er* et meget omfattende kompleks - er altså, at vi lytter til én og så bare render efter den sidste ærede taler.

Det her er virkelig et resultat af et meget grundigt arbejde i en kommission, i alle ministerier, som jo er blevet spurgt, i Justitsministeriet og af en politisk drøftelse, som naturligvis mest har omfattet de to borgerlige partier. Så vil man ændre noget, er vi altså nødt til at se på helheden.

Det skal så hermed også være sagt til dem, der i de senere dage har rettet henvendelse til nogle af Retsudvalgets medlemmer, at vi er nødt til at se det som en helhed. Og der er nogle forbrugerhensyn, som Venstre måske for år tilbage ikke ville være med til at tilgodese, som simpelt hen *skal* tilgodeses. Samfundet er blevet meget mere indviklet, produkternes farlighed f.eks. er blevet mere uigennemskuelig, der er mange flere hensyn, vi skal tage i dag, end da samfundet var mere enkelt og man agede med stude og kunne nøjes med en 20-års-forældelsesfrist.

Kl. 11.35

Dette for at sige, at vi godt vil gå i detaljerne i teknikken - det kan være, vi skal have teknisk gennemgang - men vi er altså nødt til at fastholde helheden. Det nytter ikke noget at føre klassepolitik på det her forslag i Retsudvalget. Det vil jeg stærkt advare imod. Jeg kan, vi i Venstre kan anbefale forslaget, som det ligger, men vi går selvfølgelig ind i arbejdet positivt og åbent. Men det skal være ud fra en helhedsbetragtning til gavn for den samlede samhandel

både for fordringshavere og debitorer, som jo både kan være forbrugere og erhvervsdrivende og de store producenter.

Første næstformand (Svend Auken):
Tak til ordføreren. Så går vi videre i ordførerrækken, og den næste ordfører er fru Karen Hækkerup.

Karen Hækkerup (S):
Det er jo svært at komme som ordfører nummer to, efter at vi lige har hørt denne meget gode forklaring på, hvorfor vi har behov for de her to lovforslag. Socialdemokraterne er fuldstændig enige i det, der er blevet sagt. Tiderne skifter, det er nu engang det, man må lære at leve med, og der er vi heldigvis nogle, der ikke har så meget imod, at det er sådan. Sådan et moderne hensyn som forbrugerhensyn synes vi sådan set også er utrolig fornuftigt at man får skrevet ind i loven, så den bliver tidssvarende. Så alt i alt kan jeg meddele, at Socialdemokraterne bakker op om begge lovforslag.

Vi støtter meget, at man samler pakken af alle de forældelsesregler, det drejer sig om, og vi støtter alle de initiativer, der ligger i det. Ikke mindst vil jeg nævne en enkelt ting, som Venstres ordfører ikke nævnte, nemlig sager, der drejer sig om personskade. Der ser vi med meget stor tilfredshed, at personskadeforældelsen ikke sættes ned, men tværtimod går den anden vej, sådan at den nu sættes op fra de nuværende 20 år til de fremtidige 30 år. Det synes vi er meget vigtigt, da sagerne i den type sager ofte først viser sig, længe efter skaden er blevet forvoldt.

I forlængelse af at vi støtter L 165, støtter vi naturligvis også L 166. Der er en del præciseringer af renteloven og kreditaftaleloven, som gør, at nogle af de tvivlsspørgsmål, der har været, bortfalder, og det er vi meget tilfredse med. Alt i alt kan jeg sige, at vi er glade for, at det krav, som Forbrugerrådet har stillet i mange år, om at få de her regler revideret, nu er blevet opfyldt, og alle de ændringer, der ligger heri, kan vi støtte.

Første næstformand (Svend Auken):
Tak til ordføreren. Så går vi videre. Hr. Kim Christiansen som ordfører.

Kim Christiansen (DF):
Med hensyn til ændring af forældelsesloven - og ikke færdselsloven, som jeg hørte formanden sige i sin indledning
- vil jeg sige, at man jo ikke kan beskylde Folketinget for at ændre på lovgivningen i tide og utide, i hvert fald ikke, for så vidt angår den lov, vi skal behandle i dag, nemlig forældelsesloven. Forældelsesfrister på gæld er reguleret i Danske Lov af 1683 og i lov om forældelse af visse fordringer af 1908. Som fru Birthe Rønn Hornbech var inde på, er det jo et meget teknisk forslag, men jeg synes dog også, der er sådan nogle ganske menneskelige ting, man kan forholde sig til, i forslaget. Forældelsesfristen er i dag 20 år, og det synes overhovedet ikke hensigtsmæssigt set i lyset af den udvikling, der har været siden 1683 og 1908, herunder fordringernes størrelse og mangfoldighed. Dernæst giver den teknologiske udvikling i dag jo en mulighed for at reagere meget hurtigt på dårlige betalere og dermed for at få afklaret forholdet. Derfor kan Dansk Folkeparti naturligvis støtte lovforslagets

nye bestemmelser om en generel forældelsesfrist på 3 år - dog på 5 år for forhold, der vedrører lønkrav, og på 10 år for lån i pengeinstitutter. Ligesom fru Karen Hækkerup udtrykte glæde over det, vil jeg også sige, at det er glædeligt, at fristen, når vi taler om personskader og miljøskader, er helt oppe på 30 år. Det synes meget hensigtsmæssigt, netop fordi - som det også er blevet sagt tidligere - at disse skader jo tit opstår på et langt senere tidspunkt. Det er også tilfredsstillende med hensyn til afbrydelse af forældelse. Tidligere kunne en skyldner fastholdes i et gældsforhold nærmest på livstid, når blot eksempelvis pengeinstitutter udsendte et kontoudtog hvert 20. år. Den mulighed for afbrydelse af forældelse bliver med lovforslaget ændret, således at afbrydelse af forældelse skal ske enten ved retslige skridt eller ved, at den, der skylder pengene, ganske enkelt erkender, at han skylder dem eller betaler dem. Endelig ligger der også en udvidet forbrugerbeskyttelse i lovforslaget, således at forældelseslovens regler ikke kan fraviges gennem frivillige aftaler i tilfælde, hvor f.eks. en kreditor får en skyldner til at skrive under på et forlig, som stiller skyldner dårligere, end vedkommende ville stå ifølge lovgivningen.

Kl. 11.40

Sammen med L 165 skal vi også behandle L 166, som jeg ikke vil gøre et stort nummer ud af, for det er jo primært konsekvensændringer som følge af ændringer i forældelsesloven. Jeg vil dog lige påpege, at jeg synes, det er glædeligt bl.a. med hensyn til forsikringsaftaleloven, at man der får mulighed for at afbryde forældelsesfristen allerede ved anmeldelse af krav over for forsikringsselskabet - en ganske fornuftig ting for forbrugeren.

Så det er to lovforslag, som set som en helhed er til gavn for forbrugerne, og som giver personer, der af den ene eller den anden årsag er endt i et gældsforhold, mulighed for at få den afviklet eller slettet inden for en overskuelig årrække og dermed ikke være bundet i et livslangt og håbløst gældsforhold. Det er en lovændring med gode intentioner og samtidig en lovændring, der lever op til nutiden, selv om fru Birthe Rønn Hornbech begræder, at vi nu ændrer de gode, gamle love. Men jeg synes, det er meget positivt, at vi gør det, så de også svarer til den tidsalder, vi lever i. Så Dansk Folkeparti kan støtte begge forslag.

Første næstformand (Svend Auken):
Vi siger tak til ordføreren, også for korrektionen af formanden.

Hr. Tom Behnke som ordfører.

Tom Behnke (KF):
Det er jo fristende som konservativ at sige, at en lov, der nu har fungeret upåklageligt i mere end 300 år, er der jo sådan set ingen grund til at vi laver om på. Men så konservativ skal man jo heller ikke være og blive.

Det, der gør sig gældende, er jo, at der er sket meget i de 300 år, og så er det jo, som ministeren fuldstændig rigtigt skriver det, på tide, at vi får et lovforslag, hvis formål er at gennemføre nye og mere tidssvarende regler om forældelse af fordringer.

De forældelsesfrister, der har været hidtil, kan man sige har været noget

lange, hvis vi ser på det med nutidens øjne. Men der var jo engang, hvor det var nødvendigt, og hvor der var et behov for, at fristerne var så lange. Men udviklingen har jo medført, at vi ikke bor så langt fra hinanden længere. Verden er blevet mindre, kommunikationen går hurtigere, vi kan hurtigere finde dem, der skylder penge osv., og derfor er det også hensigtsmæssigt, at vi på nuværende tidspunkt gør det op og siger, at i og med at det er blevet så meget nemmere, må vi også pålægge kreditorerne, at de sørger for at få de her sager afviklet og afklaret. Hvis man har penge til gode eller andet til gode, må man også se at få det bragt ud af verden på den ene eller på den anden måde.

Med forslaget gør man jo groft sagt det, at man halverer fristerne, og det synes vi er udmærket; det er et godt niveau, man er landet på. Men ud over at man så har denne hovedregel om, at fremover er den almindelige forældelsesfrist på 3 år og den absolutte forældelsesfrist på 10 år, er der jo nogle undtagelser. Det har flere ordførere før mig også været inde på. Der kan være nogle særlige behov, nogle særlige hensyn, der taler for, at man så laver en afvigelse fra hovedreglen, bl.a. når vi taler personskade og miljøskade; der udvider man altså og sætter den helt op til at være en 30-årig forældelsesfrist. Det gør man, fordi der kan være nogle særlige behov for, at der er en længere frist; det kan være, at den skade, der er sket, den skade, der er forvoldt, først bliver synlig og man først bliver opmærksom på den længe efter, at den faktisk er sket. Det har man jo set nogle eksempler på. Så derfor er det hensigtsmæssigt, at man har disse muligheder for afvigelser fra hovedreglen. Også når vi taler forbrugerforhold, synes vi, at ministeren har sørget for at sikre, at vi altså også her skriver 2007. Forbruget har en størrelse, som vi skal være meget opmærksomme på, og i det samfund, vi lever i, hvor der jo er frie markedskræfter, og hvor det er udbud og efterspørgsel, er det også væsentligt, at vi har en lovgivning, som sørger for at samle op på det. Ud over hovedreglen og reglerne om person- og miljøskader er der altså også nogle andre småjusteringer, men det vil blive for omfattende at skulle stå her og nævne dem alle sammen. Som fru Birthe Rønn Hornbech nævnte det, har vi som ordførere fra regeringspartierne jo gennemgået det her med ministeren, og på møde efter møde har vi siddet og ladet os belære om, hvordan det her mest hensigtsmæssigt kan skrues sammen. Vi er så nået til enighed om - selvfølgelig efter drøftelser og debat om de enkelte elementer - hvordan forslaget skulle se ud. Vi er fra Konservatives side meget tilfredse med det foreliggende lovforslag, og også med følgelovforslaget. Vi kan indstille begge forslag til vedtagelse.

Første næstformand (Svend Auken):
Så er det hr. Simon Emil Ammitzbøll som ordfører.

Simon Emil Ammitzbøll (RV):
Vi er i Det Radikale Venstre meget glade for, at vi endelig får et mere samlet og tidssvarende regelsæt for forældelse af fordringer.

Fru Birthe Rønn Hornbech talte om tiderne. Jeg vil sige det på en anden måde: Da nogle af de her love, der i dag gælder om forældelsesregler, fra Danske Lov fra 1683 og den såkaldte 1908-lov, blev vedtaget, kørte man i hestevogn og ikke ad bredbåndsmotorvejen. Jeg kom også til at tænke på, at der findes sådan en rapport om dansk landbrug fra 1960'erne, hvor man siger,

at traktoren er et nyttigt værktøj, men der vil dog altid være brug for heste. Og det viser også, at tiderne ændrer sig, og derfor må lovgivningen også følge med.

Kl. 11.45

Det Radikale Venstre er meget tilfreds med, at man laver nogle generelle forældelsesregler, der hedder 3 år og en absolut forældelsesfrist på 10 år. Sådanne regler gælder allerede i vore nabolande, Sverige, Norge, Finland og Tyskland, og vi synes sådan set, at det er på tide, at Danmark også kommer med.

Vi noterer dog også med tilfredshed de undtagelser, der er i loven, bl.a. de ekstra lange frister, der er for henholdsvis person- og miljøskader med en almindelig frist på
10 år og en absolut frist på 30 år, og ligeledes, at man fastholder den nuværende frist på 5 år, for så vidt angår lønkrav; det er vi også meget tilfredse med. Endvidere synes jeg også, det er vigtigt at holde fast i, at der ikke gives mulighed for, at der mellem erhvervsdrivende og privatperson kan aftales ringere forhold for forbrugerne end de gældende krav. Vi er fra radikal side meget tilfredse med de svar, som Justitsministeriet har givet
i forhold til høringssvarene på netop det område. Endelig skal jeg sige, at vi også støtter Venstres ordførers ønske om, at der bliver lavet en teknisk gennemgang for Retsudvalget, sådan at vi især i forbindelse med følgelovforslaget kan få et nærmere indblik i, hvad alle de konkrete ændringer egentlig får af betydning, for det kan godt være lidt svært at have et fuldstændigt overblik over det med alle de lovgivningsområder, der bliver ændret med de her to lovforslag. Men alt i alt kan vi altså støtte forslaget, som vi ser som et meget positivt initiativ, og som gør, at der er et langt større overblik også for forbrugerne over, hvordan reglerne er.

Første næstformand (Svend Auken):
Så er det fru Sanne Schroll.

Sanne Schroll (SF):
Jeg vil starte med at konstatere, at SF grundlæggende er enig
i den modernisering af forældelseslovgivningen, som her er lagt frem. Lovforslaget fremtræder umiddelbart, som om ministeren i store træk har valgt forbrugernes linje, og det er vi i SF altid glade for. Under udvalgsbehandlingen vil vi dog forsøge at få det nærmere afklaret, om lønmodtagernes interesser er blevet varetaget i tilstrækkelig grad. Vi ved, at mennesker, som rammes af en arbejdsskade, ofte kommer meget sent i gang med at rejse krav, og det er selvfølgelig ikke rimeligt, hvis de så bliver mødt af en forældelse, før kravet er helt afklaret. Samtidig har vi bemærket, at det i forbindelse med høringen over lovudkastet gik op for justitsministeren, at denne lovgivning var meget omfattende og strakte sig ind på en masse områder, som man ikke havde været opmærksom på. Nogle af disse områder er så blevet fanget op i forbindelse med udformningen af det endelige lovforslag, men kan vi nu være sikre på, at alle områder er dækket ind? Vi skulle jo nødig med denne lovændring stå i en situation, hvor der er områder i

dansk ret, som ikke er blevet dækket af de nye forældelsesregler, eller hvor der er usikkerhed om, hvilke forældelsesregler der gælder. Men grundlæggende er SF altså enig i den modernisering, som der er lagt op til.

Første næstformand (Svend Auken):
Tak for det. Fru Line Barfod som ordfører.

Line Barfod (EL):
Enhedslisten synes ligesom alle andre partier, der har været heroppe, at det er fint, at man ser på at få en moderne forældelseslov til at afløse dels Danske Lov og dels forældelsesloven af 1908.

Vi kunne godt ønske os, at man i det hele taget måske fik gennemgået de sidste bestemmelser, der er i kraft fra Danske Lov, og at vi så ikke længere anvender Danske Lov. Det bliver selvfølgelig lidt mere kedeligt i forhold til undervisningen på universiteterne, men jeg tror, at for almindelige borgere vil det være noget nemmere at kunne slå op i en moderne lov end at være opmærksom på, hvornår man skal hen og have fat i en lov fra 1600-tallet og forstå den opbygning, der er dér, og som jo er noget anderledes end i de love, vi er vant til i dag.

Vi synes også - ligesom mange andre ordførere - at det på lange stræk er mange fornuftige ting, man har sat ind i den nye forældelseslov, og at det er en fornuftig måde, den er skruet sammen på, men som andre også har været inde på, mener vi, at der er grund til, at vi under udvalgsarbejdet ser mere på især spørgsmålet om personskade.

Ministeren anfører jo i kommentarerne til et høringssvar, at det er meget få sager, hvor folk har behov for at rejse en sag om personskade efter 30 år, og derfor har jeg lidt svært ved helt at se problemet ved, at man fortsat har muligheden for at gøre det, fordi vi netop i forbindelse med de her personskader og især arbejdsskader taler om, at der nogle gange kan være forhold, som man simpelt hen ikke når at være opmærksom på.

Kl. 11.50

Vi har indimellem set, at der kommer ny viden på et område, som betyder, at der er nogle personskader, man slet ikke har tænkt på kunne have relation til arbejdsmiljø, eller hvor det har været fuldstændig afvist tidligere, at det kunne have relation til arbejdsmiljø, men hvor ny viden altså betyder, at man bliver klar over, at det kan have en årsagssammenhæng, og hvor der derfor er behov for at rejse kravet.

Vi synes, at der fortsat skal være den mulighed, og vi vil meget gerne have, at vi kigger nærmere på det under udvalgsarbejdet. Det vil være afgørende for vores endelige stillingtagen til lovforslagene.

Første næstformand (Svend Auken):
Tak til ordføreren. Så er det ministeren.

Justitsministeren (Lene Espersen):
Efter at have hørt Venstres ordfører, fru Birthe Rønn Hornbech, vidste jeg

ikke, om jeg skulle le eller græde. Jeg kunne i hvert fald konstatere, at justitsministeren ikke var så konservativ, at det gjorde noget. For tænk at ændre en lov, der har 300-års-fødselsdag næste år. Spøg til side. Jeg synes, det er godt med lidt humor i behandlingen af lovforslag her i Folketinget. Om ikke andet har det måske en vis underholdningsværdi for de mennesker, der følger debatten, ikke mindst når der er tale om stof som det her, der er overordentlig kompliceret.

Men som mange har været inde på, er de gældende regler om forældelse af meget, meget gammel dato. De stammer fra en tid, hvor folk færdedes på hesteryg, og hvor et gældsbrev måske ikke engang var noget, folk kunne læse, fordi de ikke havde lært at læse; det skulle forkyndes for dem. I dag benytter vi os af edb, det er nemt at finde frem til folk, og derfor er tiden naturligvis også kommet til i lyset af de moderne tider at sørge for at tilpasse forældelsesreglerne de moderne tider.

Som flere har været inde på, er hovedudgangspunktet jo fremover, at mange af de regler, der før havde 20-års-forældelse, nu får 10-års-forældelse, og de forældelsesregler, der tidligere havde 5 år, får nu 3 år, så sagerne hurtigere bliver afgjort og afklaret til gavn for begge parter.

Men som flere også har været inde på her, både fru Birthe Rønn Hornbech og hr. Simon Emil Ammitzbøll, er det her teknisk set et meget kompliceret stof. For så vidt angår L 165, altså hovedloven, er der også her tale om ganske komplicerede ting, og ikke mindst L 166, der er følgelovgivningen, er på alle mulige ministres område også meget vanskeligt stof og er måske heller ikke noget, som Retsudvalgets medlemmer er vant til at sidde med i dagligdagen.

Så jeg vil meget gerne invitere til en teknisk gennemgang af begge lovforslag, så der bliver en grundig behandling inden for ganske kort tid, også inden Retsudvalget for alvor trækker i arbejdstøjet og begynder at pløje de henvendelser igennem, der måtte komme til Retsudvalget.

Det andet hovedsynspunkt, som jeg vil komme med her, er, at den her lov er en lov, der først og fremmest tilgodeser forbrugerne. Jeg tror, at det var SF's ordfører, fru Sanne Schroll, der sagde det meget klart: Det her er en lov, der først og fremmest gavner forbrugerne.

Det har været et helt klart sigte fra min og regeringens side, at vi igennem det arbejde, der var med at udfærdige lovgivningen, ville tage de forbrugerhensyn undervejs, som vi kunne.

Flere har været inde på miljøområdet som et af de områder, hvor forældelsesfristen udvides til 30 år, og det skyldes jo, at vi ved, at der er visse ting, der vedrører miljøområdet, som først vil blive opdaget mange, mange år senere. Der har vi syntes, at det var rimeligt, ligesom vi har syntes, at det var rimeligt på personskadeområdet, hvilket også fru Karen Hækkerup fremhævede.

Det er så, hvilket fru Line Barfod anførte, korrekt, at der er nogle, der har ment, at der skulle være tale om uforældelighed, i hvert fald for så vidt angår personskade. Det kan være et meget sympatisk synspunkt, men jeg kan nu også se nogle problemer i det. Det fremgår også meget klart af den kommenterede høringsoversigt, at der er problemer med synspunktet om, at der bare er sager, der kan få lov - om man så må sige - at køre i uendelig tid, uden at man nogen sinde vil kunne sige, at nu er der en afslutning på dem.

Men jeg har intet imod, at vi tager en grundig drøftelse af det under

udvalgsarbejdet, ikke mindst fordi der er flere væsentlige parter, der har løftet det her som et emne. Jeg mener som sagt, at lovforslaget er meget velbegrundet, men derfor synes jeg ikke, det gør noget, at vi tager en diskussion af det under udvalgsbehandlingen.

Kl. 11.55

Endelig vil jeg gerne forklare det. Det er bare for at komme med et eksempel til de almindelige borgere, der måske sidder og lytter til debatten i dag. Det kan måske undre, at en minister fra et borgerligt og efter sigende meget erhvervsvenligt parti har taget det synspunkt, men jeg vil gerne forklare det.

En lang række af erhvervsvirksomhederne og erhvervsorganisationerne har været kritiske over for det her lovforslag. De er kede af, at vi bl.a. forlænger den absolutte reklamationsfrist ved køb af byggematerialer, således at man kan gøre mangler ved byggematerialer gældende
i helt op til 10 år. Jeg vil godt lige sige her i Folketinget, at en af grundene til, at jeg har valgt at gå den vej, bl.a. er, at virkeligheden jo nogle gange rammer os politikere meget hårdt, og vi kender alle sammen eternitsagen og de konsekvenser, den havde for utrolig mange almindelige borgere. Vi gjorde så det efter eternitsagen, at vi nedsatte et udvalg om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af byggematerialer, og det kom også med en betænkning. Jeg vil sige, at lovforslaget her følger de medlemmer af udvalget, der foreslår en forlængelse af købelovens særlige reklamationsfrist på byggematerialer fra 5 år til 10 år. Det er muligt, at visse erhvervsorganisationer synes, det er generende, at der så er en længere frist til at komme efter dem, der ikke har gjort arbejdet ordentligt. Men jeg synes, det er meget velbegrundet, at vi kommer med den her udvidelse, og det skyldes ikke mindst, at man har været inde at undersøge, bl.a. ved at se på sager om mangler i byggesager i Byggeskadefonden, hvad det typisk er for sager, der dukker op. Der har det altså vist sig, at skaderne navnlig for tage først kan ses, efter der er gået 5 år, og så er det jo meningsløst at argumentere for, at en 5-års-frist er god nok, hvis skaderne først viser sig, efter de 5 år er gået. Det er altså en af grundene til, at jeg synes - nogle vil måske sige, at det er lidt imod sædvane - at det er i overensstemmelse med sund fornuft at vælge at sige, at vi på det her punkt simpelt hen bliver nødt til at sikre forbrugerne bedre. Derfor er den særlige reklamationsfrist udvidet fra 5 år til 10 år. Jeg vil slutte af med at sige - jeg kan ikke huske, om det var hr. Tom Behnke eller fru Birthe Rønn Hornbech, der var inde på det - at vi har været meget af det her ret grundigt igennem, også i mange af de høringssvar, der kom i forbindelse med, at betænkningen blev sendt i høring. Det er kompliceret stof. Derfor vil jeg selvfølgelig også sige, at selv om jeg synes, at lovforslagene på det grundlag, vi kender i dag, og med de høringssvar, der er, er meget afbalancerede, så er det selvfølgelig vigtigt, at man under udvalgsbehandlingen tager de henvendelser seriøst, der måtte komme fra organisationerne. Men jeg vil gerne sige her, at det er mit store håb, at et bredt flertal i Folketinget bakker op om en lovgivning, som moderniserer forældelsesreglerne, men også fastholder det store forbrugerhensyn, som præger den her lovgivning.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):
Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. *(Ophold)*. Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Svend Auken):
Vi når ikke mere nu. Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.59

Mødet genoptaget kl. 13.00

L 165 (som vedtaget): Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven).

Vedtaget af Folketinget ved 3. behandling den 1. juni 2007

Forslag

til

Lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven)

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Fordringer på penge eller andre ydelser forældes efter reglerne i denne lov, medmindre andet følger af særlige bestemmelser om forældelse i anden lov.

Kapitel 2

Forældelsesfristernes begyndelsestidspunkt

§ 2. Forældelsesfristerne regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, medmindre andet følger af andre bestemmelser.

Stk. 2. Er der indrømmet skyldneren løbedage eller i øvrigt en frist, inden for hvilken betaling anses for rettidig, regnes forældelsesfristen først fra betalingsfristens udløb.

Stk. 3. For fordringer, som opstår ved misligholdelse af kontrakt, regnes forældelsesfristen fra tidspunktet for misligholdelsen.

Stk. 4. For fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold regnes forældelsesfristen fra tidspunktet for skadens indtræden.

Stk. 5. Selv om fordringshaveren på grund af skyldnerens misligholdelse eller i medfør af en særlig opsigelsesadgang kunne kræve opfyldelse før et aftalt forfaldstidspunkt, regnes forældelsesfristen fra det aftalte forfaldstidspunkt, hvis fordringshaveren ikke udnytter denne mulighed. Udnytter fordringshaveren muligheden, regnes forældelsesfristen fra det tidspunkt, til hvilket opfyldelse herefter kan kræves.

Kapitel 3

De almindelige forældelsesfrister

§ 3. Forældelsesfristen er 3 år, medmindre andet følger af andre bestemmelser.

Stk. 2. Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.

Stk. 3. Forældelse indtræder senest

1) 30 år efter den skadevoldende handlings ophør for fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade og for fordringer på erstatning for skade forvoldt ved forurening af luft, vand, jord eller undergrund eller ved forstyrrelser ved støj, rystelser el.lign.,

2) 10 år efter den skadevoldende handlings ophør for fordringer på erstatning for skade forvoldt uden for kontraktforhold, som ikke er omfattet af nr. 1, og

3) 10 år efter begyndelsestidspunktet i henhold til § 2 for andre fordringer.

Kapitel 4

Særlige forældelsesfrister og tillægsfrister

§ 4. Forældelsesfristen er 5 år ved fordringer, som støttes på aftale om udførelse af arbejde som led i et ansættelsesforhold.

Stk. 2. § 3, stk. 2 og stk. 3, nr. 3, gælder ved fordringer omfattet af stk. 1.

§ 5. Forældelsesfristen er 10 år,

1) når der er udstedt gældsbrev for fordringen,

2) når fordringen er registreret i en værdipapircentral, eller

3) når fordringens eksistens og størrelse er anerkendt skriftligt eller fastslået

ved forlig, dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten eller anden bindende afgørelse.

Stk. 2. Fordring på senere forfaldne renter, gebyrer og lignende forældes dog efter § 3.

§ 6. Forældelsesfristen er 10 år for fordringer i henhold til pengelån eller ubevilgede overtræk på konti i pengeinstitutter, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Er der ikke fastsat noget tidspunkt for indfrielse af gælden i henhold til en kassekredit eller et andet lån med variabelt lånebeløb, regnes forældelsesfristen fra den seneste indsættelse eller hævning på kontoen, der er foretaget af andre end fordringshaveren, dog senest fra det tidspunkt, til hvilket gælden måtte være opsagt til indfrielse.

Stk. 3. Fordring på renter, gebyrer og lignende forældes efter § 3. Dog er sådanne fordringer omfattet af stk. 1 og 2, i det omfang de tilskrives inden for maksimum på en kredit.

§ 7. For fordringer i henhold til indlån i pengeinstitutter el.lign., herunder på tilskrevne renter, er forældelsesfristen 20 år regnet fra den seneste indsættelse, hævning, rentetilskrivning eller postering i øvrigt på kontoen.

§ 8. En fordring på pension, livrente, aftægtsydelse, underholdsbidrag eller anden lignende ydelse, der forfalder med bestemte mellemrum og ikke er afdrag på en skyldig hovedstol, og som støttes på aftale eller afgørelse, forældes i sin helhed efter 10 år regnet fra den dag, da den sidste ydelse blev betalt, eller, hvis ingen betaling har fundet sted, fra den dag, da den første ydelse kunne kræves betalt, jf. dog § 25, stk. 5. Fordringerne på de enkelte ydelser forældes desuden efter §§ 2 og 3.

§ 9. For fordringer mod værgen, som tilkommer en person under værgemål, og som udspringer af værgens tilsidesættelse af sine forpligtelser som værge, regnes forældelsesfristerne i § 3, stk. 1 og 3, fra værgemålets ophør.

§ 10. For fordringer, som tilkommer en fuldmagtsgiver mod fuldmægtigen, eller som tilkommer et selskab, en forening, en fond eller lignende mod et bestyrelsesmedlem eller en direktør i selskabet m.v., og som udspringer af den pågældendes tilsidesættelse af sine forpligtelser ved hvervets udførelse, indtræder forældelse tidligst, når der er forløbet 3 år efter hvervets ophør eller efter det tidligere tidspunkt, da fordringshaveren eller den, der i øvrigt kan gøre fordringen gældende på dennes vegne, er eller burde være blevet bekendt med de omstændigheder, hvorpå kravet støttes.

§ 11. Når en fordring er sikret ved kaution, bestemmes forældelsesfristen over for kautionisten efter de regler, der gælder for forældelse af fordringen mod hovedskyldneren.

§ 12. Hæfter flere skyldnere solidarisk, og har én af dem opfyldt fordringen, indtræder den pågældende i henseende til forældelse af krav mod medskyldnere i fordringshaverens retsstilling.

Stk. 2. Er forældelsen afbrudt over for én af skyldnerne, eller har én af skyldnerne på et tidspunkt, hvor fordringen mod denne skyldner ikke var forældet, opfyldt fordringen eller indrømmet fordringshaveren fristforlængelse, forældes et regreskrav mod en medskyldner tidligst 1 år efter afbrydelsen, opfyldelsen eller afgivelsen af tilsagnet om fristforlængelse. Foreligger flere af de nævnte begivenheder, regnes tillægsfristen på 1 år fra den begivenhed, som først indtræder.

§ 13. Udløb af forældelsesfristen er ikke til hinder for, at det under en straffesag, hvor tiltalte findes skyldig, kan pålægges tiltalte at betale erstatning eller godtgørelse til forurettede i anledning af det strafbare forhold. En sådan fordring kan også gøres gældende under et særskilt søgsmål, der anlægges inden 1 år efter endelig afgørelse i en straffesag, hvor tiltalte er fundet skyldig, eller inden 1 år efter skyldnerens vedtagelse af bøde eller anden strafferetlig sanktion.

§ 14. Hvis fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelse på grund af ukendskab til skyldnerens opholdssted eller på grund af en hindring, som ikke beror på fordringshaverens forhold, indtræder forældelse tidligst 1 år efter, at fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til skyldnerens opholdssted, henholdsvis 1 år efter hindringens ophør.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 kan ikke medføre en forlængelse af fristerne efter § 3, stk. 3, og kan højst forlænge andre frister eller tillægsfrister med 10 år.

Kapitel 5

Afbrydelse af forældelse

§ 15. Forældelsen afbrydes, når skyldneren over for fordringshaveren udtrykkeligt eller ved sin handlemåde erkender sin forpligtelse.

§ 16. Forældelsen afbrydes, når fordringshaveren foretager retslige skridt mod skyldneren med henblik på at erhverve dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten, voldgiftskendelse eller anden bindende afgørelse, der fastslår fordringens eksistens og størrelse, og forfølger disse skridt inden for rimelig tid.

Stk. 2. Gøres fordringen gældende ved domstol, sker afbrydelsen

1) ved indlevering af stævning eller betalingspåkrav til retten,

2) når påstand om fordringen nedlægges under retssagen, herunder som

modkrav,

3) når fordringen under retssagen bliver gjort gældende til modregning, dog kun i det omfang fordringen dækkes af hovedfordringen, eller

4) ved skyldnerens indlevering af stævning til retten med påstand om, at fordringen ikke består.

Stk. 3. Er det aftalt, at tvist om en fordring skal afgøres ved voldgift, eller er anden særlig afgørelsesmåde hjemlet, sker afbrydelsen, når fordringshaveren iværksætter, hvad der fra dennes side skal gøres for at sætte sagen i gang. Stk. 2, nr. 2-4, gælder tilsvarende.

§ 17. Forældelsen afbrydes

1) ved indgivelse af en på fordringen støttet konkursbegæring,

2) ved anmeldelse af fordringen i et konkursbo,

3) ved anmeldelse af fordringen i forbindelse med åbning af tvangsakkordforhandling eller indledning af gældssaneringssag,

4) ved anmeldelse af fordringen i et dødsbo efter dettes udstedelse af proklama og

5) ved anmeldelse af fordringen, efter at skyldneren har udstedt proklama.

Stk. 2. Afbrydelse efter stk. 1, nr. 1 og 2, har også virkning i forhold til skyldneren personligt, og afbrydelse efter stk. 1, nr. 4, har også virkning i forhold til skyldnerens arvinger.

Stk. 3. Er der i de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, nr. 2-5, inden forældelsesfristens udløb udstedt proklama eller åbnet forhandling om tvangsakkord, indtræder forældelse ikke før udløbet af anmeldelsesfristen, henholdsvis afholdelse af det i konkurslovens § 169 omhandlede møde.

§ 18. Forældelsen afbrydes ved indgivelse af anmodning om udlæg, hvis fordringshaveren søger forretningen fremmet inden for rimelig tid.

Stk. 2. Foretages udlæg af en pantefoged, afbrydes forældelsen ved udlægsforretningens foretagelse.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse ved

1) indgivelse af anmodning til fogedretten om foretagelse af arrest,

2) fremsættelse af krav for fogedretten om andel i et auktionsprovenu og

3) indgivelse af anmodning til fogedretten om tilbagetagelse af en løsøregenstand, der er solgt med ejendomsforbehold.

Stk. 4. Forældelsen afbrydes ved en offentlig myndigheds pålæg til skyldnerens arbejdsgiver om indeholdelse i løn m.v.

§ 19. Når forældelsen afbrydes, løber fra det i stk. 2-6 fastsatte tidspunkt en ny forældelsesfrist, hvis længde bestemmes efter reglerne i denne lov.

Stk. 2. Sker afbrydelsen ved skyldnerens erkendelse af forpligtelsen, regnes den nye forældelsesfrist fra dagen for erkendelsen.

Stk. 3. Sker afbrydelsen ved foretagelse af retslige skridt som nævnt i § 16, regnes den nye frist fra den dag, da retsforlig indgås, dom afsiges, betalingspåkrav påtegnes af fogedretten, eller anden afgørelse træffes.

Stk. 4. Er fordringen anerkendt i et konkurs- eller dødsbo eller i vedtagen tvangsakkord eller afsagt gældssaneringskendelse, regnes den nye frist fra boets slutning, tvangsakkordens vedtagelse eller gældssaneringskendelsens afsigelse.

Stk. 5. Anerkendes fordringen efter anmeldelse som nævnt i § 17, stk. 1, nr. 5, regnes den nye forældelsesfrist fra dagen for anerkendelsen.

Stk. 6. Sker afbrydelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg m.v., jf. § 18, stk. 1-3, regnes den nye forældelsesfrist fra fogedforretningens eller auktionens afslutning eller, når arrest er forfulgt ved anlæggelse af justifikationssag, i overensstemmelse med reglen i stk. 3. Er forældelsen afbrudt ved pålæg om lønindeholdelse, jf. § 18, stk. 4, regnes den nye forældelsesfrist fra det tidspunkt, da lønindeholdelse i henhold til pålægget ophører.

Stk. 7. Sker afbrydelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg for en fordring som nævnt i § 5, løber en ny forældelsesfrist på 10 år også for de omkostninger og uforældede renter, der er opgjort under fogedforretningen.

Kapitel 6

Foreløbig afbrydelse af forældelse

§ 20. Har fordringshaveren inden forældelsesfristens udløb foretaget et retsligt skridt som nævnt i § 16, men fører dette ikke til forlig eller realitetsafgørelse, indtræder forældelse tidligst 1 år efter, at fordringshaveren har fået meddelelse om, at sagen er afsluttet. Har fordringshaveren ikke fået sådan meddelelse inden rimelig tid, regnes fristen fra det tidspunkt, da fordringshaveren fik kendskab til forholdet eller burde have søgt oplysning herom.

Stk. 2. Fordringshaveren kan ikke påberåbe sig stk. 1, hvis

1) det retslige skridt åbenbart ikke kunne føre til en realitetsafgørelse,

2) fordringshaveren hæver sagen, selv om en realitetsafgørelse kunne være opnået, eller

3) det beror på fordringshaverens valg ved indleveringen af et betalingspåkrav til fogedretten, at en realitetsafgørelse ikke træffes.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 gælder tilsvarende, hvis fordringshaveren inden forældelsesfristens udløb har indgivet konkursbegæring, uden at konkursdekret er afsagt, eller har iværksat forfølgning som nævnt i § 18, uden at fogedforretning eller auktion er afholdt.

Stk. 4. Er fordringen inden forældelsesfristens udløb, jf. herved § 17, stk. 3, anmeldt i et konkurs- eller dødsbo, men bliver den ikke anerkendt, forældes fordringen mod skyldneren personligt eller dennes arvinger tidligst 1 år efter meddelelsen af afgørelsen om fordringens afvisning eller, hvis en sådan afgørelse ikke træffes, efter boets slutning. Tilsvarende gælder, når en fordring inden forældelsesfristens udløb er anmeldt i forbindelse med åbning af tvangsakkord, indledning af gældssaneringssag eller indkaldelse som nævnt i § 17, stk. 1, nr. 5.

§ 21. Er der inden forældelsesfristens udløb af eller mod fordringshaveren anlagt rets- eller voldgiftssag om grundlaget for fordringen, indtræder forældelse tidligst 1 år efter sagens endelige afgørelse.

Stk. 2. Er en sag om fordringens eksistens eller størrelse eller en sag, som er afgørende herfor, inden forældelsesfristens udløb indbragt for en administrativ myndighed, indtræder forældelse tidligst 1 år efter, at myndigheden har givet meddelelse om sin afgørelse. Dette gælder, uanset om fordringen gøres gældende af den, der har indbragt sagen, eller af den anden part, herunder det offentlige. Indbringes sagen inden for den i loven fastsatte frist eller i øvrigt inden for rimelig tid for en højere administrativ myndighed eller for Folketingets Ombudsmand, regnes fristen på 1 år fra meddelelsen om denne myndigheds afgørelse, henholdsvis Ombudsmandens udtalelse.

Stk. 3. Indbringes en tvist inden forældelsesfristens udløb for et privat klagenævn, ankenævn eller lignende, gælder stk. 2, 1. og 2. pkt., tilsvarende.

Stk. 4. Er der inden forældelsesfristens udløb efter retsplejelovens regler herom eller med hjemmel i parternes forudgående aftale fremsat begæring om afholdelse af syn og skøn uden for rets- eller voldgiftssag vedrørende forhold af betydning for fordringens eksistens eller størrelse, eller har parterne inden forældelsesfristens udløb indgået aftale herom, indtræder forældelse tidligst 1 år efter skønsforretningens afslutning.

Stk. 5. Er der inden forældelsesfristens udløb indledt forhandlinger om fordringen mellem skyldneren og fordringshaveren, eventuelt under medvirken af en uafhængig tredjemand, indtræder forældelse tidligst 1 år efter det tidspunkt, hvor forhandlingerne må anses for at være afsluttet.

§ 22. Hæfter flere skyldnere solidarisk for fordringen, og har fordringshaveren inden forældelsesfristernes udløb indledt retsforfølgning som nævnt i § 16 eller § 21, stk. 1, mod én af skyldnerne og skriftligt underrettet de øvrige om forfølgningen og opfordret dem til at varetage deres interesser under sagen, forældes fordringen mod de øvrige skyldnere tidligst 1 år efter, at sagen er afsluttet ved forlig, dom eller på anden måde.

Stk. 2. Samme regler gælder, når fordringen afhænger af et retsforhold, hvorom der er rejst sag af eller mod fordringshaveren.

Kapitel 7

Virkningerne af forældelse

§ 23. Ved forældelse mister fordringshaveren sin ret til at kræve opfyldelse.

Stk. 2. Ved forældelse af hovedfordringen bortfalder også krav på rente og lignende ydelse.

§ 24. Uanset fordringens forældelse bevarer fordringshaveren aftalt modregningsret og ret til modregning over for krav, som udspringer af det samme retsforhold, og som er stiftet, inden forældelse indtrådte.

§ 25. Ved en fordrings forældelse bortfalder også retten til fyldestgørelse for fordringen i pant eller udlæg i skyldnerens ejendom, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Uanset fordringens forældelse bevares retten til fyldestgørelse i pant i skyldnerens ejendom, når der er tale om

1) pant for hovedstolen ifølge tinglyst pantebrev i fast ejendom for en bestemt angiven sum,

2) håndpant, bortset fra håndpant i ejerpantebrev, eller

3) underpant i fast ejendom, som panthaveren inden fordringens forældelse har overtaget til brug.

Stk. 3. Tilbageholdsret berøres ikke af fordringens forældelse.

Stk. 4. En sælgers ejendomsforbehold i leveret løsøre bortfalder ved forældelse af fordringen på købesummen.

Stk. 5. Når en rettighed hviler på fast ejendom som grundbyrde, er alene de enkelte forfaldne ydelser genstand for forældelse.

Kapitel 8

Lovens fravigelighed m.v.

§ 26. Loven kan ikke ved forudgående aftale fraviges til skade for skyldneren.

Stk. 2. Loven kan heller ikke ved forudgående aftale fraviges til skade for en fordringshaver (forbruger), når denne hovedsagelig handler uden for sit erhverv og skyldneren er en erhvervsdrivende, der handler som led i sit erhverv.

Stk. 3. Den erhvervsdrivende har bevisbyrden for, at en aftale, den pågældende har indgået, ikke er omfattet af stk. 2.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 2 finder ikke anvendelse, når der er udstedt et dokument for fordringen og skyldneren frigøres ved at erlægge ydelsen til den, der har dokumentet i hænde.

§ 27. Til frister efter denne lov medregnes den månedsdag, der svarer til den dag, hvorfra fristen regnes. I mangel af tilsvarende dag udløber fristen på den sidste dag i måneden.

Stk. 2. Udløber en frist i en weekend, på en helligdag, grundlovsdag, den 24. eller den 31. december, udstrækkes fristen til den førstkommende hverdag.

§ 28. Når der i anden lov er fastsat særlige forældelsesfrister eller andre særlige bestemmelser om forældelse, finder nærværende lovs bestemmelser anvendelse, i den udstrækning andet ikke følger af den anden lov eller af forholdets særlige beskaffenhed.

Kapitel 9

Ikrafttræden m.v.

§ 29. Loven træder i kraft den 1. januar 2008.

Stk. 2. Fra lovens ikrafttræden ophæves Danske Lov 5-14-4 og lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer, jf. dog § 30, stk. 1.

§ 30. Loven finder anvendelse også på tidligere stiftede fordringer, som ikke inden ikrafttrædelsesdagen er forældet efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 2 og 4. Forældelse indtræder dog tidligst den 1. januar 2011, medmindre fordringen inden dette tidspunkt ville være forældet såvel efter denne lovs bestemmelser som efter de hidtil gældende bestemmelser. I det sidstnævnte

tilfælde anvendes det seneste tidspunkt for forældelsens indtræden.

Stk. 2. Indtil den 31. december 2017 er fristen efter lovens § 3, stk. 3, nr. 3, dog 20 år efter tidspunktet for fordringens stiftelse for fordringer på forholdsmæssigt afslag i købesummen vedrørende fast ejendom på grund af forurening af jord.

Stk. 3. Afbrydelse af forældelse, der har fundet sted før lovens ikrafttræden, har virkning som afbrydelse efter denne lov, selv om den ikke er sket på den i loven foreskrevne måde.

Stk. 4. Lovens § 26, stk. 2, finder alene anvendelse på aftaler, der indgås eller forlænges efter lovens ikrafttræden.

§ 31. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/1/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/2/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/3/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/4/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/5/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/6/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/7/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/8/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/9/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/10/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/11/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/12/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/13/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/14/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/15/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/16/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/17/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/18/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/19/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/20/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/21/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/22/index.htm

http://www.folketinget.dk/Samling/20061/lovforslag/L165/bilag/23/index.htm

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 1** Udkast til tidsplan (HTM) Udkast til tidsplan (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	15/03-07
Omdelt:	15/03-07
Titel:	Udkast til tidsplan
Dok.type:	Meddelelse (M)
U-emneord:	tidsplan, udkast

Embedded Secure Document

The file *http://www.folketinget.dk/samling/20061/Lovforslag/L165/Bilag/1/356821.PDF* is a secure document that has been embedded in this document. Double click the pushpin to view.

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 2** frems. høringsoversigt og -svar på L 165 og L 166.doc (HTM) frems. høringsoversigt og -svar på L 165 og L 166.doc (PDF) høringssvar.pdf (PDF) L 165 og L 166 kommenteret høringsoversigt.doc (HTM) L 165 og L 166 kommenteret høringsoversigt.doc (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	15/03-07
Modtaget:	16/03-07
Omdelt:	16/03-07
Afsender:	justitsministeren (Lene Espersen)
Titel:	Høringsvar og høringsnotat, fra justitsministeren
Dok.type:	Notat (N)
U-emneord:	høringssvar, høringsnotat, forordninger

Justitsministeriet
Lovafdelingen

Dato: 13. marts 2007
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2005-705-0012
Dok.: JTS40956

K O M M E N T E R E T
H Ø R I N G S O V E R S I G T

vedrørende

udkast til forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (L 165) og forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166)

1. Høringen

Udkast til lovforslagene har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Ålborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Politimesterforeningen, Rigsadvokaten, Advokatrådet, AER (Arbejdsgivernes Elevrefusion), Akademikernes Centralorganisation, Amtsrådsforeningen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Associerede Danske Arkitekter, ATP, Byggefagenes Kooperative Landssammenslutning, Byggeskadefonden, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Fiskeriundersøgelser, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Pelagiske Producentforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Fisk, Dansk Franchise Forening, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Kystfiskerforening, Dansk Handel & Service, Dansk Industri, Dansk Kredit Råd, Dansk Landbrug, Dansk Postordre Handel, Dansk Told- & Skatteforbund, Dansk Åleeksportør Forening, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Fiskeres Producentorganisation, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, DSB, Fagligt Fælles Forbund 3F, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Finans og Leasing, Finansrådet, Fiskeribanken, Fiskeriets Servicefag, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forenede Dan-

Slotsholmsgade 10
1216 København K
Telefon: 33 92 33 40
Telefax: 33 93 35 10
E-post: jm@jm.dk
Internet: http://www.jm.dk

ske Motorejere, Foreningen Danske Revisorer, Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere, Foreningen Dansk Skaldyrsopdræt, Foreningen af Fiskeauktionsmestre i Danmark, Foreningen af Pantefogeder i Danmark, Foreningen Registrerede Revisorer FRR, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Forsikring & Pension, Frederiksberg Kommune, Friluftsrådet, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Fødevareøkonomisk Institut, Hjerteforeningen, HTS-A, HTSI, Håndværksrådet, IT-brancheforeningen, Kommunernes Landsforening, Konsumfiskeindustriens Arbejdsgiverforening, Kræftens Bekæmpelse, Københavns Kommune, Landbrugsraadet, Landsforbundet for Fiskesortering og Samlecentraler i Danmark, Landsforeningen Levende Hav, Landsorganisationen i Danmark (LO), Landsorganisationen af Danmarks Detailfiskehandlere, Liberale Erhvervs Råd, Lønmodtagernes Garantifond, Patientforeningen i Danmark, Patientforsikringen, Patientforum, Patientskadeankenævnet, Realkreditrådet, Rektorkollegiet, Sammenslutningen af Danske Ørredeksportører, De Samvirkende Invalideorganisationer, Sektorforskningens Direktørkollegium, Skagen Fiskernes Producentorganisation, Skatterevisorforeningen, Verdensnaturfonden WWF, Københavns Universitet, Roskilde Universitetscenter, Syddansk Universitet, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet.

Endvidere har Justitsministeriet modtaget henvendelser om udkastene fra Byggematerialeindustrien, Dansk Energi og TEKNIQ.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar. Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført med kursiv.

2. Generelle bemærkninger, herunder om de administrative og økonomiske konsekvenser

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Københavns Byret samt retterne i Roskilde, Århus, Aalborg og Odense, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Danmarks Automobilforhandler Forening, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Kredit Råd, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Foreningen Danske Revisorer, Kommunernes Landsforening, Landbrugsraadet, Registrerede Revisorer FRR, Rektorkollegiet og **Rigsadvokaten** har ingen bemærkninger til lovudkastene.

Advokatrådet støtter forslaget om en mere detaljeret regulering af forældelsen af fordringer. Endvidere anfører Advokatrådet, at fastholdelsen af grundtrækkene fra den hidtidige ordning med en kortere frist, der kan suspenderes, kombineret med en længere absolut frist, forekommer velbegrundet. Advokatrådet bemærker, at også forslagene til forældelsesfristernes længde, til regler om forældelsens virkning og til overgangsregler synes velbegrundede.

Dansk Energi anfører, at det ikke kan afvises, at forkortelsen af forældelsesfristen fra 5 til 3 år vil kunne bevirke, at dets medlemmers betalings- og afregningsprocedurer skal strammes i en retning, der er til ugunst for de kunder, der ikke betaler rettidigt. Dansk Energi bemærker dog samtidig, at dets medlemmer ikke betragter det som en uoverkommelig opgave at skulle indrette sig på en forældelsesfrist på 3 år.

Dansk Erhverv (tidligere Dansk Handel & Service og HTSI)**, Finansrådet** og **Realkreditrådet** bemærker, at det er deres overordnede opfattelse, at der ved forslaget til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) er fundet en god balance mellem debitorers og kreditorers interesser.

Forbrugerrådet bemærker, at Forbrugerrådet støtter forslaget om, at den almindelige hovedregel bliver en forældelsesfrist på 3 år, der kan suspenderes, kombineret med en absolut forældelsesfrist på 10 år.

Pantefogedforeningen anfører, at forkortelsen af forældelsesfristerne vil medføre et administrativt merarbejde for den offentlige restanceinddrivelsesmyndighed og et væsentligt provenutab for det offentlige. Endvidere anfører foreningen, at der bør tages konkret stilling til forældelsesreglerne for betaling af underholdsbidrag.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at der ved forslaget til ny forældelseslov er fundet en god balance mellem hensynet til henholdsvis skyldner og fordringshaver, og det er ministeriets vurdering, at forslaget – bl.a. i lyset af, at de fleste personer mv. er skyldner i visse relationer og fordringshaver i andre – samlet set vil have begrænsede konsekvenser både for det offentlige og for erhvervslivet.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender (Familiestyrelsen) har oplyst, at man overvejer behovet for, at der i lov om inddrivelse af underholdsbidrag indsættes særlige regler om forældelse af bidragskrav.

DSB anfører, at forkortelsen af forældelsesfristen fra 5 til 3 år kan forringe muligheden for at inddrive kontrolafgifter, da kontrolafgifter ofte falder under skattemyndighedernes minimumsgrænse for iværksættelse af lønindeholdelse eller udpantning, og at kontrolafgifterne derfor typisk inddrives ved modregning i overskydende skat. Dette vil kunne medføre økonomiske konsekvenser for DSB og andre jernbanevirksomheder samt trafikselskaberne.

Som DSB anfører, er der i dag fastsat en minimumsgrænse for, hvornår der iværksættes lønindeholdelse, jf. § 1 i bekendtgørelse nr. 1128 af 18. december 1997 om administrationsgodtgørelse og beløbsgrænse i forbindelse med lønindeholdelse. Lønindeholdelse iværksættes herefter kun,

hvis skyldner har en gæld på mere end 1000 kr. eventuelt sammensat af flere forskellige krav. Angår gælden kun én kontrolafgift, vil der altså ikke blive iværksat lønindeholdelse. Grænsen, der alene regulerer lønindeholdelse og ikke, hvorvidt der kan foretages udlæg, skal ses i sammenhæng med, at lønindeholdelse i dag gennemføres ved pålæg til arbejdsgiveren om at foretage indeholdelse i lønnen. Fra den 1. januar 2008 skal lønindeholdelse imidlertid ske via skattekortet ved regulering af skatteprocenten. Skatteministeriet har oplyst, at det i den forbindelse overvejes at nedsætte grænsen for, hvornår der kan iværksættes lønindeholdelse.

Bestemmelsen i § 18, stk. 4, i forslaget til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) vil i øvrigt indebære, at iværksættelse af lønindeholdelse – i modsætning til i dag – vil have forældelsesafbrydende virkning. Det vil dermed fremover i en række tilfælde blive administrativt enklere at afbryde forældelsen vedrørende kontrolafgifter, end det er tilfældet i dag.

3. Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (L 165)

3.1. Forældelsesfristens længde ved erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade (lovforslagets § 3, stk. 1 og stk. 3, nr. 1)

Forbrugerrådet og **Landsorganisationen i Danmark (LO)** finder det ikke rimeligt, at der skal gælde en absolut forældelsesfrist ved erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade. Selv om der er foreslået en frist på 30 år, vil denne regel stadig kunne medføre, at visse skadelidtes erstatningskrav forældes, før kravene er opstået.

Forbrugerrådet har som medlem af Forældelsesudvalget gjort dette synspunkt gældende i udvalget. De øvrige ti medlemmer af udvalget anbefaler en absolut forældelsesfrist på 30 år. Flertallet er af den opfattelse, at en sådan regel skaber klarhed og forudsigelighed og samtidig i langt de fleste tilfælde vil tilgodese hensynet til skadelidte på tilstrækkelig måde, idet erfaringerne viser, at det kun meget sjældent forekommer, at et erstatningskrav rejses efter mere end 30 års forløb. Der henvises i øvrigt til kapitel VI, afsnit 2.4.6, i betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen.

Justitsministeriet er enig med udvalgets flertal i, at der af hensyn til skyldneren bør være et tidspunkt, hvor krav som følge af en skadevoldende handling anses for endeligt forældet. Lovforslaget er på den baggrund udformet i overensstemmelse med flertallets forslag.

Der henvises til pkt. 3.2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

3.2. Suspension af forældelsen (lovforslagets § 3, stk. 2)

Håndværksrådet henleder opmærksomheden på, at et flertal i Forældelsesudvalget foreslog, at det uden for forældelsesloven overvejes at indføre særlige regler om frister for genoptagelse og tilbagesøgningskrav mod det offentlige som følge af ugyldige afgørelser mv., jf. betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen, s. 149-150.

Justitsministeriet har sendt betænkning nr. 1460/2005 til samtlige ministerier og gjort opmærksom på udvalgets anbefalinger.

3.3. Forældelse af lønkrav (lovforslagets § 4)

Landsorganisationen i Danmark (LO) anfører, at organisationen støtter forslagets § 4, hvorved forældelsesfristen ved fordringer, som støttes på aftale om udførelse af arbejde som led i et ansættelsesforhold, fastsættes til 5 år.

Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Industri og **Håndværksrådet** bemærker, at de ikke kan støtte forslagets § 4. Dansk Arbejdsgiverforening finder denne undtagelse fra den foreslåede almindelige 3-årige forældelsesfrist ubegrundet og anfører, at undtagelsen bl.a. vil medføre, at en virksomheds krav mod en kunde vil kunne være forældet efter den almindelige 3-årige forældelsesfrist, mens virksomheden fortsat kan blive mødt med et lønkrav fra den ansatte, der har udført arbejdet.

Baggrunden for, at det foreslås, at videreføre en 5-årsfrist for lønkrav er bl.a., at det ikke kan udelukkes, at en forkortelse af forældelsesfristen fra 5 år til 3 år vil kunne mindske den præventive virkning af muligheden for, at efterbetalingskrav rejses over for arbejdsgiveren.

For så vidt angår Dansk Arbejdsgiverforenings høringssvar skal Justitsministeriet anføre, at spørgsmålet om en virksomheds inddrivelse af udestående krav mod kunder efter Justitsministeriets opfattelse ikke hænger sammen med spørgsmålet om virksomhedens ansattes lønkrav. Hvis virksomheden tilrettelægger sine inddrivelsesprocedurer efter en forældelsesfrist på tre år, vil virksomheden i øvrigt have mulighed for at afbryde forældelsen, således at de pågældende fordringer ikke forældes.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

3.3. Forældelse af fordringer i henhold til pengelån mv. (lovforslagets § 6)

Dansk Told & Skatteforbund anfører, at den særregel, der foreslås for pengeinstitutter, også bør gælde for det offentlige.

Lovforslagets § 6 indebærer, at der for fordringer i henhold til pengelån eller ubevilgede overtræk på konti i pengeinstitutter vil gælde en forældelsesfrist på 10 år. Bestemmelsen vil også omfatte pengelån ydet af det offentlige, herunder studielån ydet efter SU-loven.

Spørgsmålet om ubevilgede overtræk på konti ses ikke at være relevant i forhold til fordringer, som kan gøres gældende af det offentlige.

Finans og Leasing anfører, at der for fordringer i henhold til en aftale om finansiel leasing på samme måde som for fordringer i henhold til pengelån bør gælde en forældelsesfrist på 10 år. Finans & Leasing anfører i den forbindelse, at finansiel leasing udgør et alternativ til finansiering ved pengelån, og at fordringer i henhold til aftaler om finansiel leasing i dag alene er omfattet af den 20-årige forældelsesfrist i Danske Lov 5-14-4.

Forældelsesudvalget har ikke foreslået, at der skal gælde en særlig forældelsesfrist for fordringer i henhold til leasingaftaler. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 6, stk. 1, vil bestemmelsen omfatte tredjemands fordring i et oprindeligt trepartsforhold som omtalt i kreditaftalelovens § 5, nr. 2, herunder tilfælde, hvor leasingaftaler må betragtes som kreditkøb, jf. kreditaftalelovens § 6, stk. 2.

Den typiske leasingaftale kan imidlertid ikke betragtes som et kreditkøb, og den kan heller ikke betragtes som en lejeaftale. Leasingaftaler er en særegen finansiel aftaleform, der ikke er defineret i lovgivningen. Der er efter Justitsministeriets opfattelse ikke tungtvejende grunde til at fravige den foreslåede lovs almindelige regel for så vidt angår disse aftaler, og en udvidelse af den foreslåede § 6 til at omfatte fordringer i henhold til leasingaftaler ville kunne medføre afgrænsningsvanskeligheder. Justitsministeriet har på den baggrund ikke fundet anledning til at foreslå, at bestemmelsen udvides.

3.4. Forældelse af krav mod en kautionist (lovforslagets § 11)

Forbrugerrådet finder, at kautionskrav uanset forældelsesfristen for den kautionssikrede fordring bør undergives en forældelsesfrist på 3 år regnet fra forfaldstidspunktet.

Dansk Erhverv, Dansk Industri, Finansrådet, Håndværksrådet og **Realkreditrådet** anfører, at en sådan regel må frygtes at ville medføre, at kreditorer generelt vil blive mere tilbøjelige til at

søge fordringer inddrevet hos kautionisterne og/eller at kræve egentlig medhæftelse som følge af, at kravet mod kautionisten oftere vil være forældet før kravet mod hovedskyldneren. De anbefaler, at reglen – i overensstemmelse med et forslag stillet af et flertal i Forældelsesudvalget – udformes således, at forældelsesfristen over for kautionisten bestemmes efter de regler, der gælder for forældelse af fordringen mod hovedskyldneren.

På baggrund af høringssvarene fra Dansk Erhverv, Dansk Industri, Finansrådet, Håndværksrådet og Realkreditrådet, er lovforslagets § 11 om forældelse af krav mod en kautionist udformet i overensstemmelse med det forslag, der er stillet af et flertal af medlemmerne i Forældelsesudvalget.

Der henvises til lovforslagets § 11 og pkt. 3.2.2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

3.5. Afbrydelse af forældelsen ved sagsanlæg (lovforslagets § 16)

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer anfører, at afgiftssager oftere end skattesager vil vedrøre et specifikt beløb, og at der derfor ved beskrivelsen af retsvirkningerne af den foreslåede § 16 bør sondres mellem afgiftskrav og skattekrav. Endvidere anfører foreningen, det i bemærkningerne bør angives, om indbringelse af en sag for skattemyndighederne eller Landsskatteretten kan være omfattet af bestemmelsen.

Det foreslås ved § 16, stk. 1, at forældelsen afbrydes, når fordringshaveren foretager retslige skridt mod skyldneren med henblik på at erhverve en bindende afgørelse, der fastslår fordringens eksistens og størrelse. Der er på dette punkt tale om en videreførelse af gældende ret, jf. herom betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen, s. 302.

Den afgørende betingelse er for både skattekrav og afgiftskrav, at kravets størrelse fremgår af afgørelsen, og at afgørelsen er bindende, hvilket er tilfældet, når den hverken kan indbringes for nogen anden administrativ myndighed eller for domstolene, herunder fordi den ikke er indbragt inden for en foreskrevet frist. Bl.a. vil en afgørelse fra Landsskatteretten kunne være omfattet af forslaget til § 16, stk. 1, jf. hertil også pkt. 3.9.1.4 i de almindelige bemærkninger til forslaget til lov om ændringer af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (L 166).

3.6. Retsvirkningerne af afbrydelse af forældelsen (lovforslagets § 19)

Forsikring & Pension anbefaler, at spørgsmålet om, hvilken frist der løber efter afbrydelse af forældelsen, behandles mere udførligt i lovforslagets bemærkninger.

Bemærkningerne til lovforslagets § 19, stk. 1, om retsvirkningerne af afbrydelse af forældelse er udbygget i forhold til udkastet, der blev sendt i høring. Det er således blevet præciseret, hvad det nærmere indebærer, at der efter afbrydelse løber en ny frist, hvis længde bestemmes efter lovens regler.

3.7. Foreløbig afbrydelse af forældelsen (lovforslagets kapitel 6)

Landsorganisationen i Danmark (LO) anbefaler, at der i lovforslaget tages stilling til, i hvilket omfang indledning af fagretlig behandling medfører en foreløbig afbrydelse af forældelsen.

Hvis der inden forældelsesfristens udløb er indledt forhandlinger om fordringen mellem skyldneren og fordringshaveren, indtræder forældelse efter lovforslagets § 21, stk. 5, tidligst et år efter det tidspunkt, hvor forhandlingerne må anses for at være afsluttet. Justitsministeriet har i bemærkningerne til bestemmelsen præciseret, at bestemmelsen bl.a. omfatter indledning af fagretlig behandling ved indkaldelse til mæglingsmøde eller fællesmøde.

For så vidt angår udkastets § 20, stk. 4 (hvorved det bl.a. foreslås, at en fordring, der anmeldes i et dødsbo, men som ikke anerkendes, som udgangspunkt tidligst forældes et år efter afvisningen af fordringen) bemærker **Patientforum**, at der bør gælde samme frist for krav, der ikke anerkendes, som for krav, der anerkendes.

Hvis en fordring, der er anmeldt i et dødsbo, anerkendes af boet, har anmeldelsen efter gældende ret virkning som en egentlig afbrydelse med den virkning, at der løber en helt ny forældelsesfrist fra boets slutning. Denne retstilstand foreslås videreført ved lovforslagets § 17, stk. 1, nr. 4, og § 19, stk. 1 og 4.

Hvis fordringen ikke anerkendes af boet, og der er tale om en fordring omfattet af 1908-loven, skal fordringshaveren efter gældende ret uden ufornødent ophold forfølge sit krav til erhvervelse af dom mv., jf. § 2 i 1908-loven. Forslaget om indførelse af regler om foreløbig afbrydelse svarer i realiteten til, hvad der følger af den gældende ordning om forfølgning af et retsligt skridt uden ufornødent ophold, men således, at "uden fornødent ophold" erstattes af en frist på et år.

Efter gældende ret kan forældelsen af fordringer, der alene forældes efter Danske Lov 5-14-4, afbrydes blot ved påmindelse, dvs. ved at fordringshaveren tilkendegiver over for skyldneren, at han eller hun mener at have et krav mod den pågældende. Hvis anmeldelse af en fordring i et dødsbo ville medføre en egentlig afbrydelse, selvom fordringen ikke anerkendes af boet, ville der i realiteten være tale om afbrydelse ved påmindelse. Adgangen til afbrydelse ved påmindelse foreslås imidlertid generelt ophævet, bl.a. fordi påmindelse alene ikke er egnet til at fremme en

afklaring af omtvistede fordringers eksistens. Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

3.8. Fyldestgørelse i pant mv. efter en fordrings forældelse (lovforslagets § 25, stk. 2)

Dansk Told- & Skatteforbund bemærker, at retten til fyldestgørelse i en skyldners ejendom uanset fordringens forældelse bør bevares ikke blot i de tilfælde, der nævnes i lovforslagets § 25, stk. 2, men også når der er foretaget udlæg af en pantefoged. Efter forbundets opfattelse bør det ikke alene være de private kasser, der tilgodeses, men også de offentlige kasser.

Ifølge forslagets § 25, stk. 1, bortfalder retten til fyldestgørelse for fordringen i pant eller udlæg i skyldnerens ejendom ved en fordrings forældelse. Det foreslås dog ved § 25, stk. 2, at retten til fyldestgørelse bevares, når der er tale om pant for hovedstolen ifølge tinglyst pantebrev i fast ejendom for en bestemt angiven sum, håndpant (bortset fra håndpant i ejerpantebrev) og underpant i fast ejendom, som panthaveren inden fordringens forældelse har overtaget til brug. Bortset fra fordringer sikret ved håndpant – hvor den gældende retstilstand må anses for uafklaret – er de foreslåede bestemmelser udtryk for en videreførelse af gældende ret. Der henvises i øvrigt til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Undtagelsen i forslagets § 25, stk. 2, omfatter ikke udlæg, hverken når sådanne udlæg er iværksat af private, eller når de foretages af en pantefoged. Offentlige og private kasser behandles således ens.

Som nævnt foreslås der i al væsentlighed en videreførelse af gældende ret. Justitsministeriet har ikke fundet grundlag for at udvide adgangen til fyldestgørelse i skyldners ejendele efter en fordrings forældelse til også at omfatte tilfælde, hvor der er foretaget udlæg. For så vidt angår udlæg i løsøre kan det i øvrigt bemærkes, at sådanne udlæg som udgangspunkt bortfalder et år efter foretagelsen, jf. retsplejelovens § 526, stk. 4.

3.9. Lovens fravigelighed i forbrugerforhold (lovforslagets § 26)

Forbrugerrådet støtter udkastets § 26, stk. 2, der bestemmer, at forældelsesloven ikke kan fraviges ved forudgående aftale, når fordringshaver er forbruger, og skyldneren er erhvervsdrivende.

Dansk Erhverv, Dansk Industri og **Håndværksrådet** anbefaler, at reglen i udkastets § 26, stk. 2, udgår. Dansk Erhverv og Håndværksrådet anfører, at den foreslåede bestemmelse er så bredt formuleret, at det ikke er muligt at forudse samtlige konsekvenser af dens vedtagelse. Dansk Erhverv anfører, at bestemmelsen under alle omstændigheder ikke bør omfatte aftaler af tidsbe-

grænset varighed (f.eks. månedskort til bus eller tog) samt aftaler om, at gavekort og tilgodebeviser alene kan indløses i en periode, der er kortere end 3 år. Håndværksrådet anfører, at bestemmelsen ikke bør omfatte reparationsarbejder, da der ikke bør gælde en ufravigelig længere absolut frist for at gøre mangler ved reparationsarbejder gældende end den reklamationsfrist, der efter købeloven gælder for mangelsindsigelser ved køb af løsøregenstande.

Som anført under pkt. 3.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger bygger den foreslåede lovgivning på en afbalancering af de i vidt omfang modstridende hensyn til fordringshaveren og skyldneren. Justitsministeriet er på den baggrund enig med mindretallet i Forældelsesudvalget, der foreslår, at den afbalancerede ordning, som foreslås med forældelsesloven, ikke ved forudgående aftale skal kunne fraviges til skade for fordringshaveren, når denne handler uden for sit erhverv, og modparten handler som led i sit erhverv. Lovforslagets § 26, stk. 2, er udformet i overensstemmelse hermed.

Den foreslåede bestemmelse er ikke til hinder for, at der til en aftale mellem en erhvervsdrivende og en forbruger om en løbende forpligtelse for den erhvervsdrivende knytter sig en nærmere angivet gyldighedsperiode, som er kortere end fristerne i forslaget til ny forældelseslov, f.eks. ved udstedelse af månedskort mv. til tog eller bus. En sådan gyldighedsperiode er ikke en forældelsesfrist, men en integreret del af den tjenesteydelse, som forbrugeren erhverver ved aftalen. Dette er blevet præciseret i bemærkningerne til lovforslagets § 26, stk. 2.

For så vidt angår gavekort og tilgodebeviser er Justitsministeriet enig med Dansk Erhverv i, at der bør kunne aftales kortere frister for indløsning end forældelseslovens frister. Justitsministeriet foreslår derfor, at der indsættes en bestemmelse, hvorefter den foreslåede § 26, stk. 2, ikke finder anvendelse, når der er udstedt et dokument for fordringen, og skyldneren frigøres ved at erlægge ydelsen til den, der har dokumentet i hænde. Den foreslåede undtagelse berører ikke tilfælde, hvor den pågældende fordring består i medfør af ufravigelige regler i anden lovgivning. Der henvises til lovforslagets § 26, stk. 4, og pkt. 3.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Den absolutte 2-årige reklamationsfrist i købeloven, jf. lovens § 83, stk. 1, omfatter ikke fordringer i anledning af mangler ved reparationsarbejder, og der er heller ikke i anden lovgivning fastlagt en reklamationsfrist for sådanne fordringer. Disse fordringer bortfalder således efter gældende ret først endeligt ved forældelse, medmindre andet er aftalt. Der ses ikke at være et særligt behov for at kunne indgå aftaler om en reklamationsfrist ved reparationsarbejder i forbrugerforhold. På den baggrund finder Justitsministeriet ikke anledning til at undtage reparationsarbejder fra den foreslåede § 26, stk. 2.

3.10. Overgangsregler (lovforslagets § 30)

Forsikring & Pension bemærker, at de foreslåede overgangsregler er særdeles komplekse. Forsikring & Pension foreslår, at der udformes enklere overgangsregler, f.eks. regler, der indebærer en generel udskydelse af forældelsen af eksisterende fordringer i en overgangsperiode.

De foreslåede overgangsregler svarer til overgangsbestemmelsen i 1908-lovens § 5. Forældelsesudvalget har overvejet, om overgangsreglerne burde udformes således, at forældelsestidspunktet for alle eksisterende fordringer udskydes til 3 år efter lovens ikrafttræden. Et enigt udvalg finder imidlertid, at hensynet til skyldneren taler for, at der ikke bør ske en sådan forlængelse i de tilfælde, hvor der efter både de nye og de gamle regler ville indtræde forældelse inden udløbet af en sådan overgangsperiode. Uden en sådan begrænsning ville overgangsreglerne således kunne føre til en forlængelse af forældelsesfristen i forhold til, hvad der ville følge af såvel de gamle som de nye regler. Der henvises til kapitel IX, afsnit 7.4, i betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen.

Justitsministeriet er enig med udvalget, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Der henvises til lovforslagets § 30 og pkt. 3.4.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

4. Forslag til lov om ændringer af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166)

4.1. Ændring af købeloven (lovforslagets § 1)

Byggematerialeindustrien, Danske Arkitektvirksomheder, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Håndværksrådet og **TEKNIQ** fraråder den foreslåede ophævelse af den absolutte reklamationsfrist ved køb af byggematerialer, der vil medføre, at fristen for at gøre mangler ved byggematerialer gældende udvides til 10 år. De anfører bl.a., at en sådan udvidelse vil skade konkurrencen, da udenlandske leverandørers interesse i at markedsføre produkter i Danmark og danske virksomheders interesse i at købe byggematerialer i udlandet vil blive formindsket, fordi der i de fleste andre lande gælder en kortere reklamationsfrist. Desuden bemærker en række af organisationerne, at bevisførelsen i sager, hvor der er gået længere tid, vil være både vanskelig og omkostningskrævende, og at ophævelsen af reklamationsfristen vil påføre leverandører af byggematerialer en administrativ og økonomisk byrde. Endvidere anføres, at mangler ved byggematerialer typisk viser sig inden for den gældende frist på 5 år efter et byggeris aflevering.

Forslaget om at udvide fristen for at gøre mangler ved byggematerialer gældende bygger på forslag fra udvalget om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af byggematerialer, jf. betænkning nr. 1433/2003 om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af byggematerialer. Der var i dette udvalg ikke enighed om, hvorvidt der er behov for en forbedring af forbrugerbeskyttelsen ved erhvervelse af byggematerialer.

Lovforslaget følger anbefalingen fra de medlemmer af udvalget, der foreslår en forlængelse af købelovens særlige reklamationsfrist for byggematerialer fra 5 år til 10 år. Den nærmere udformning af forslaget er dog sket i lyset af forslaget til ny forældelseslov, der bl.a. indeholder en absolut 10-årig forældelsesfrist. Derfor foreslås det helt at ophæve købelovens reklamationsfrist for køb af byggematerialer.

Udvalgsmedlemmerne, der foreslog en udvidelse af reklamationsfristen, lagde bl.a. vægt på oplysninger fra Byggeskadefonden om mangler i byggesager. Det fremgik heraf, at for bestemte typer af byggematerialer, navnlig visse tage, har skader i en række tilfælde vist sig senere end 5 år efter byggeriets aflevering eller leveringen af byggematerialerne.

Under hensyn til, at der ved forslaget til ny forældelseslov foreslås en væsentlig forkortelse af de generelle forældelsesfrister, således at der bl.a. kommer til at gælde en absolut frist på 10 år (regnet fra fordringens forfaldstidspunkt), har Justitsministeriet også fundet det hensigtsmæssigt, at fristen for mangelsindsigelser vedrørende byggematerialer bliver den samme som fristen for mangelsindsigelser ved køb af fast ejendom. Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

På den anførte baggrund finder Justitsministeriet, at der ikke bør lægges afgørende vægt på de konkurrencemæssige virkninger, som de pågældende organisationer mener, at den foreslåede regel muligvis vil kunne få.

4.2. Ændring af forsikringsaftaleloven (lovforslagets § 2)

Forsikring & Pension opfordrer til, at forholdet mellem den foreslåede § 29, stk. 3, i forsikringsaftaleloven (der omhandler forældelse af visse personforsikringer) og § 8 i forslaget til ny forældelseslov (der omhandler forældelse af retten til løbende ydelser, herunder i henhold til visse personforsikringer) beskrives nærmere i lovforslagets bemærkninger.

Bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2 (forslag til forsikringsaftalelovens § 29, stk. 3) er udbygget i forhold til udkastet, der blev sendt i høring. Det er således blevet præciseret, hvad det

nærmere indebærer, at § 8, 1. pkt., i forslaget til ny forældelseslov vil gælde ved siden af den foreslåede bestemmelse i forsikringsaftalelovens § 29, stk. 3.

4.3. Ændring af ATP-loven (lovforslagets § 20)

ATP oplyser, at forkortelsen af forældelsesfristen fra 5 til 3 år vil medføre behov for ændringer i ATP's administrative rutiner i forbindelse med forfølgelsen af forfaldne krav, der ikke er betalt. Endvidere gør ATP opmærksom på, at ophævelsen af ATP-lovens § 17, stk. 5, nødvendiggør en række konsekvensændringer i andre love, som ikke er medtaget i udkastet, der er sendt i høring, da der i disse love henvises til ATP-lovens § 17, stk. 5.

Lovforslaget er i forhold til udkastet, der blev sendt i høring, blevet udbygget med konsekvensændringer af arbejdsløshedsforsikringsloven, sygedagpengeloven, lov om aktiv socialpolitik og lov om fleksydelse, jf. lovforslagets § 16, nr. 1 (forslag til ændring af arbejdsløshedsforsikringslovens § 85 c, stk. 9, § 85 d, stk. 7, og § 85 e, stk. 4), § 17, nr. 2 (forslag til ændring af sygedagpengelovens § 67, stk. 4), § 18, nr. 1 (forslag til ændring af lov om aktiv socialpolitik § 80 a, stk. 3) og § 23 (forslag til ændring af lov om fleksydelse § 14, stk. 2).

4.4. Ændring af arbejdsskadesikringsloven (lovforslagets § 21)

ATP oplyser, at ophævelsen af arbejdsskadesikringslovens § 56, stk. 4 (der bevirker, at krav efter loven på løbende bidrag mv. fra arbejdsgivere underlægges en 3-årig forældelse) vil medføre behov for ændringer i Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikrings administrative rutiner i forbindelse med forfølgelsen af forfaldne krav, der ikke er betalt. Endvidere anbefaler ATP, at det i bemærkningerne til forslaget til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) udtrykkeligt anføres, om krav på erstatning og godtgørelse efter arbejdsskadessikringsloven er underlagt en 10-årig eller 30-årig absolut forældelsesfrist.

Justitsministeriet har i bemærkningerne til § 3, stk. 3, nr. 1, i forslaget til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) præciseret, at også krav efter arbejdsskadesikringsloven på erstatning og godtgørelse i anledning af personskade vil være omfattet af bestemmelsen og dermed den 30-årige absolutte forældelsesfrist.

Landsorganisationen i Danmark (LO) bemærker, at det er beklageligt, at fordringer i henhold til arbejdsskadesikringsloven foreslås omfattet af den korte 3-årige forældelsesfrist, og anfører, at sådanne fordringer i dag alene er underlagt den 20-årige forældelsesfrist i Danske Lov 5-14-4.

Den 20-årige forældelsesfrist i Danske Lov 5-14-4 gælder generelt, og fordringer, der hverken er omfattet af 1908-loven eller af specielle forældelsesregler i anden lovgivning, forældes alene

efter Danske Lov 5-14-4. Danske Lovs 20-årsfrist er dermed udtryk for den almindelige forældelsesfrist i dansk ret. En konsekvens af dette er, at en række fordringer bliver omfattet af dansk rets lange forældelsesfrist, uden at der foreligger en særlig begrundelse herfor. Justitsministeriet foreslår at ændre ordningen således, at lovens korte forældelsesfrist, dvs. den foreslåede 3-årige frist, bliver lovens hovedregel, og at der alene fastlægges en længere frist i de tilfælde, hvor der kan anføres en særlig begrundelse herfor, jf. § 3, stk. 1, i forslaget til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) og pkt. 3.2.1 i dette lovforslags almindelige bemærkninger.

Fordringer efter arbejdsskadesikringsloven på erstatning og godtgørelse i anledning af personskade vil efter forslaget til ny forældelseslov være underlagt en 3-årig forældelsesfrist, jf. lovforslagets § 3, stk. 1. Hvis fordringshaveren var ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen dog først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil, jf. § 3, stk. 2. Som nævnt ovenfor foreslås der for sådanne fordringer en absolut forældelsesfrist på 30 år, jf. § 3, stk. 3, nr. 1, dvs. en frist, som er 20 år længere end den absolutte forældelsesfrist, der gælder for øvrige fordringer, jf. § 3, stk. 3, nr. 2 og 3, og 10 år længere end den gældende 20-årige forældelsesfrist efter Danske Lov. Justitsministeriet finder på den baggrund ikke anledning til at foreslå en særlig forældelsesfrist for krav efter arbejdsskadesikringsloven.

4.5. Ændring af skatteforvaltningsloven (lovforslagets § 36)

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer er generelt af den opfattelse, at det er positivt, at der foreslås indført forenklede og klare regler for afbrydelsen af forældelsen på skatte- og afgiftsområdet. Foreningen har dog visse bemærkninger til den nærmere udformning af de foreslåede ændringer af skatteforvaltningsloven. Foreningen ville have foretrukket, at skatteforvaltningsloven alene indeholdt en generel henvisning til forældelseslovens regler, idet der dog skulle fastlægges en længere frist for skattemyndighedernes ansættelsesændringer afledt af kontrollerede transaktioner (”Transfer Pricing”) og for skatteyderes krav.

Forslaget om kortere almindelige forældelsesfrister skaber behov for at ændre skatteforvaltningsloven med henblik på at sikre et fortsat hensigtsmæssigt samspil mellem de almindelige forældelsesregler og de særlige ansættelsesfrister, der gælder på skatte- og afgiftsområdet (fristen for henholdsvis myndighedernes ændring af skatteansættelsen mv. og den skattepligtiges anmodning om genoptagelse). Forslaget til ændring af skatteforvaltningsloven skal sikre, at de nuværende ansættelsesfrister på skatteområdet kan opretholdes samtidig med, at de foreslåede generelle forældelsesfrister som udgangspunkt også finder anvendelse for skattekrav. Samtidig indebærer de foreslåede regler en betydelig forenkling af det komplicerede samspil, der i dag gælder mellem de almindelige forældelsesregler og fristreglerne på skatteområdet.

For så vidt angår lovforslagets § 35, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 2) hvorved det fastlægges, at forældelsesfristen foreløbigt afbrydes ved skattemyndighedernes varsel om skatteansættelse eller afgiftsfastsættelse, bemærker **Foreningen af Statsautoriserede Revisorer**, at det bør overvejes at fastsætte en regel, hvorefter kravet forældes, hvis ikke der træffes afgørelse inden for rimelig tid efter, at varslet er afgivet.

Skatteministeriet har oplyst, at ministeriet ser positivt på forslaget om en frist for skattemyndighedernes afgørelse, og at man vil analysere forslaget nærmere.

Skatterevisorforeningen anfører, at det ofte forekommer, at der ikke forud for en ansættelsesændring udsendes varsel om ændring af skatteansættelsen, når der mellem skatteyder og SKAT er enighed om ændringen. Foreningen foreslår på den baggrund, at forslaget til § 34 a, stk. 2, i skatteforvaltningsloven formuleres således, at forældelsen foreløbigt afbrydes, hvis der rettidigt er udsendt en afgørelse om ansættelsen.

Forslaget til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 2, er ændret således, at det fremgår af bestemmelsen, at forældelsen også foreløbigt afbrydes, når en skatteansættelse eller en afgiftsfastsættelse er foretaget inden forældelsesfristens udløb.

Der henvises til lovforslagets § 36, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 2) og pkt. 3.9.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

For så vidt angår lovforslagets § 36, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34, a, stk. 3) hvorved der foreslås en særlig 5-årig forældelsesfrist for krav afledt af en ansættelse vedrørende kontrollerede transaktioner, bemærker **Foreningen af Statsautoriserede Revisorer**, at fristen efter foreningens opfattelse er for kort, og at der i stedet alene bør gælde en 10-årig absolut forældelsesfrist.

Den foreslåede 5-årige forældelsesfrist for krav afledt af ansættelser vedrørende kontrollerede transaktioner ("Transfer Pricing") indebærer, at de nuværende frist- og forældelsesregler videreføres. Herved er såvel ansættelsesfristen som forældelsesfristen 2 år længere end fristerne i andre sager. Herudover bemærkes, at fristen for at foretage ansættelsen kan forlænges efter anmodning fra den skattepligtige, hvis forlængelse af fristen har betydning for den skattepligtiges mulighed for at varetage sine interesser. Skatteministeriet har oplyst, at det er ministeriets vurdering, at der ikke er behov for en yderligere forlængelse af de gældende ansættelses- og forældelsesfrister.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.9.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

For så vidt angår lovforslagets § 36, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 4) hvorved det foreslås, at der for alle krav afledt af en ekstraordinær ansættelse alene skal gælde en 10-årig absolut forældelsesfrist, bemærker **Foreningen af Statsautoriserede Revisorer**, at der i tilfælde af ekstraordinær genoptagelse som følge af, at skattemyndighedernes praksis er blevet underkendt, kan være behov for en længere forældelsesfrist.

I tilfælde af ekstraordinær genoptagelse som følge af, at skattemyndighedernes praksis er blevet underkendt, er det afledte krav i dag alene undergivet den 20-årige forældelsesfrist efter Danske Lov 5-14-4, jf. skatteforvaltningslovens § 27, stk. 4, og § 32, stk. 4. Den foreslåede 10-årige forældelsesfrist er en konsekvens af, at den almindelige absolutte forældelsesfrist med forslaget til en ny forældelseslov nedsættes til 10 år. Den 10-årige forældelsesfrist skal i øvrigt ses i sammenhæng med, at tilbagebetalingskrav, hvis der ikke – som på skatteområdet – er fastsat særlige regler for forældelse og genoptagelse, forældes allerede efter 3 år.

Med forslaget sikres, at der i alle tilfælde af ekstraordinær genoptagelse alene gælder en absolut forældelsesfrist på 10 år. De ekstraordinære genoptagelsesgrunde i skatteforvaltningslovens §§ 27 og 32 er alle karakteriseret ved, at der foreligger særlige omstændigheder, der begrunder en længere ansættelsesfrist. Det taler imod, at der for genoptagelse som følge af underkendelse af hidtidig praksis skal gælde en længere forældelsesfrist end den 10-årige frist, der i øvrigt gælder for ekstraordinær genoptagelse. Der sikres med forslaget enkle og "symmetriske" regler. Med én frist for alle tilfælde af ekstraordinær genoptagelse undgås bl.a. tilfælde, hvor genoptagelse eventuelt ikke kan ske for alle afledte ændringer af en primær ansættelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.9.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

4.6. Ændring af lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion (lovforslagets § 37)

ATP oplyser, at ophævelsen af § 30 i lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion (der bevirker, at krav på løbende bidrag mv. fra arbejdsgivere underlægges en 3-årig forældelse) vil medføre behov for ændringer i Arbejdsgivernes Elevrefusions administrative rutiner i forbindelse med forfølgelsen af forfaldne krav, der ikke er betalt. Endvidere gør ATP opmærksom på, at ophævelsen af § 30 nødvendiggør, at § 5, stk. 3, i lov om bonus til elever i ungdomsuddannelse med lønnet praktik (der henviser til § 30) skal konsekvensændres.

Lovforslaget er i forhold til udkastet, der blev sendt i høring, udbygget med den nævnte konsekvensændring, jf. lovforslagets § 39 (forslag til ændring af lov om bonus til elever i ungdomsuddannelse med lønnet praktik § 5, stk. 3).

5. Lovforslagene i forhold til lovudkastene

Udover de ændringer, der er anført ovenfor under pkt. 3.4, 3.9, 4.3, 4.5 og 4.6 samt visse mindre sproglige ændringer, indeholder forslaget til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (L 165) en ny § 26, stk. 3, hvorved det præciseres, at den erhvervsdrivende har bevisbyrden for, at en aftale, den pågældende har indgået, ikke er en forbrugeraftale. En tilsvarende bestemmelse findes i bl.a. købelovens § 4 a, stk. 1, 2. pkt.

Desuden indeholder forslaget til lov om ændringer af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166) i forhold til udkastet, der blev sendt i høring, en ændring af konkurrenceloven, jf. lovforslagets § 45 (forslag til konkurrencelovens § 25). Forslaget indebærer, at de foreslåede regler i forældelsesloven om foreløbig afbrydelse af forældelse også vil kunne anvendes i konkurrencesager, selv om klager normalt ikke vil have partsstatus.

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 3** Udkast til tidsplan (HTM) Udkast til tidsplan (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	23/03-07
Modtaget:	23/03-07
Omdelt:	23/03-07
Titel:	Endelig tidsplan
Dok.type:	Meddelelse (M)
U-emneord:	tidsplan

Folketinget — Retsudvalget
Christiansborg, den 23. marts 2007

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere.

Ad
L 165 **Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven).**
Af justitsministeren (Lene Espersen).

Udkast til tidsplan

Fremsættelse	28.02.07
1. behandling	22.03.07
Frist for spørgsmål	03.04.07
Frist for svar	24.04.07
Gennemgang af svar og politisk drøftelse	26.04.07
Frist for betænkningsbidrag og ÆF	30.04.07
Betænkningsafgivelse	03.05.07

Med venlig hilsen
Jørgen Nielsen,
udvalgssekretær.

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 4** dep brev (HTM) dep brev (PDF) Indskannet 30/3-07, 4 sider (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	22/03-07
Modtaget:	26/03-07
Omdelt:	30/03-07
Titel:	Henvendelse af 22/3-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup
Dok.type:	Henvendelse (H)
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Spørgsmål 8 Spm. om kommentar til henvendelsen af 22/3-07 fra Olav Willadsen, Glostrup, til justitsministeren

Folketinget — Retsudvalget
Tlf.: +45 33 37 55 36

Olav Willadsen
Tunnelvej 7

2600 Glostrup

30. marts 2007
J.nr. L 165 - Bilag 4

Jeg bekræfter hermed den telefoniske aftale, om at du/I kan få foretræde for Folketingets Retsudvalg torsdag den 19. april 2007, kl. 15.15 (med mulighed for ventetid) i vær. S-092. Du/I bedes møde i Folketingets hovedindgang 15 minutter før, foretrædet skal finde sted. I portvagten modtager du/I et navneskilt, der skal bæres synligt, mens du/I opholder dig/jer på Christiansborg.

Deputationer i folketingsudvalg foregår normalt efter følgende retningslinjer:

1. Deltagerne i deputationen skal have et naturligt tilhørsforhold til den person, organisation, forening eller lign., som søger foretræde, (f.eks. som advokat, medlem eller ansat). Personer uden egentlig tilknytning til deputationen kan således ikke deltage i foretrædet.

2. Deputationen får adgang til ved sin ordfører - eventuelt suppleret af andre deltagere - kortfattet at redegøre for sine synspunkter.

3. Udvalgets medlemmer kan stille spørgsmål, efter deputationen har haft ordet. Spørgsmålene stilles i spørgerunder, dvs. at udvalgsmedlemmerne normalt stiller et antal spørgsmål, før deputationen får lejlighed til at svare.

4. Egentlig forhandling finder ikke sted mellem deputationen og udvalget, men de synspunkter, som deputationen fremfører, indgår i udvalgets fortsatte overvejelser. Deputationen kan ikke stille spørgsmål til udvalget.

5. Deputationen har maksimum 15 minutter til at fremføre sine synspunkter og til at besvare eventuelle spørgsmål fra medlemmerne.

Udvalgsmøder foregår for lukkede døre, hvis udvalget ikke har bestemt andet. Der tages ikke referat af udvalgsmøder.

De oplysninger, en deputation giver på et udvalgsmøde, vil dog kunne videregives til offentligheden, medmindre deputationen fremsætter ønske om fortrolig behandling af oplysningerne eller de af anden grund er fortrolige. Det gælder både for udvalgsmedlemmer og for de personer, der har været med i deputationen.

Eventuelt skriftligt materiale til udvalget bedes så vidt muligt sendt til Folketingets Retsudvalg i så god tid, at udvalget har mulighed for at gøre sig bekendt med materialets indhold. Uddybning af materialet kan ske i foretrædet.

Navne og tilhørsforhold på deltagerne i deputationen bedes meddelt undertegnede, gerne på e-mail signe.bruunsgaard@ft.dk eller telefonisk (3337 5536) senest dagen inden foretrædet skal finde sted. Ligeledes bedes evt. ønsker om brug af overhead-projector eller andet meddelt.

Eventuelle ændringer i deputationens sammensætning bedes meddelt senest kl. 11.00 dagen før foretrædet finder sted.

Med venlig hilsen

Signe Draabe Bruunsgaard,
udvalgsassistent

OLAV WILLADSEN
ADVOKAT møderet for Højesteret

Tunnelvej 7
2600 Glostrup
Danmark

Telefon: 43 63 26 54
International: +45 43 63 26 54
Bedst mellem 13 og 15

Træffetid:
Efter aftale

Giro: 4 37 87 76

Retsudvalget
L 165 - Bilag 4
Offentligt

Folketingets retsudvalg
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 22. marts 2007

Sag: forældelse

Vedr. forslaget til lov om forældelse.

Tidligere har jeg i høringen advaret imod det, men kun lidt er medtaget.

Konkret må jeg advare imod vedtagelsen om nedsættelse af forældelsesperioden fra hhv. 20 til 10 år for domme, gældsbreve mv. og fra 5 til 3 år for almindelige krav.

Tanken om, at der skal være afslutning af krav folk imellem, og at folk skal få dem afgjort, virker som udgangspunkt fin, men den tanke tager ikke med, at dem, der virkelig vil have gavn af forslaget, ikke er de pæne mennesker, der både har betalingsevne og vilje.

Nej, gavn vil mere være for de frække og primært overfor de svage - og det vil sige ikke overfor store virksomheder eller det offentlige.
De har nemlig de ressourcer og organisationer, der skal til for at undgå forældelse.

Det har mindre erhvervsdrivende og mange private ofte ikke.

Det er svært for utallige mennesker at få hverdagen til at hænge sammen tidsmæssigt.
Man kan have små børn eller gamle forældre, der skal passes ved siden af et krævende arbejde, selv være syg eller på andet sæt være uden de ressourcer (BÅDE mentalt OG økonomisk), der skal til for at håndhæve sin ret.

Det kan være overfor en leverandør, der ikke leverer, hvad han har lovet, en sælger, der ikke vil betale pengene tilbage, en "ven", som man har lagt penge ud for, eller en som simpelthen har brugt ens ressourcer og rettigheder uden at betale.

Det kan være i det skjulte eller åbenlyst.
Jo lettere det bliver at blive gældfri ved ikke at betale, jo flere vil gøre det.

Det gamle ord, der siger, at en mand er en mand, og et ord er et ord bygger på, at aftaler skal overholdes.

Jo mindre retsvæsenet støtter det, jo mere lærer man folk, at de skal tage selv og heller ikke give respit.

Det vil tvinge de kreditorer, der har ressourcerne, til at være væsentlig hårdere og mindre venlige overfor dem, der har vanskeligt ved at betale - for de risikerer at miste det hele, hvis de ikke hele tiden bruger ressourcer på deres kravs opretholdelse.

I dag kan man lettere give folk en tænkepause i nogle år til at komme på fode igen - til gavn for alle.
Jo hyppigere "tænkepauser", der skal laves, jo flere ressourcer går med det.

Jeg vil komme med nogle helt konkrete eksempler:
Efter § 26 kan loven ikke ved forudgående aftale fraviges til skade for skyldneren.

Giver en erhvervsdrivende en garanti på 5 år, så er HAN skyldneren.
Er der tale om en oprindelig fejl (og sælgeren hæfter ikke for efterfølgende forhold), så kunne køberen allerede fra starten af kræve den udbedret, så forældelsen løber som udgangspunkt efter § 2 fra aftaletidspunktet.
Så er 5 års garantien død efter 3 år.

Bemærkningerne til § 26 skriver i 3. afsnit det modsatte, men det står ikke i lovudkastet.

Næste eksempel:
En person eller endnu bedre et anpartsselskab optager lån i øst og vest og køber på kredit og leverer varer, der tilsyneladende er gode og billige, men reelt ikke.

Han undlader at betale sine kreditorer undtagen dem, der går rettens vej.
Er fordringerne tilstrækkeligt små, vil mange ikke ofre omkostninger på inddrivning, for tillagte omkostninger kan sjældent dække de reelle omkostninger og aldrig eget arbejde.

Efter 3 år kan han igen føre sig frem, for nu er en væsentlige del af gælden tørret væk.

Der kan imidlertid være tilstrækkeligt ihærdige kreditorer, til at mere probate midler iværksættes af den betalingsfähige, men uvillige skyldner:

Han flytter til udlandet, et land, hvor danskere nok kan sagsøge, men det skal ske på det nye lands sprog.
Hans nye adresse er givet det danske folkeregister.
§ 14 vil således ikke afbryde forældelsen - adressen er kendt og det er ikke umuligt at føre en sag.

Det vil meget sjældent med oversættelsesomkostninger kunne betale sig at føre en sag i et udland om under 50.000 kr.
Andre advokater ville nok sætte langt større grænser på.

I en globaliseret verden, hvor folk i perioder bor i udlandet - ikke bare i Langtbortistan, men også inden for EU, er det ikke en juridisk hindring for retsforfølgning, at folk flytter til f.eks. Spanien i 3 år.

Så kan de derefter rejse hjem fri for gæld, fordi kun meget få kreditorer orker at føre en retssag i Spanien på spansk uden at vide, om der til sidst måske er noget at gøre udlæg i, så de ikke ender med en regning, selv om de får en dom.

Det kan også være skattekrav, der på den måde fjernes.

P.t. er det næppe muligt efter EF-dommen om Daily Mail (Saml. 1988 s. 5483) at flytte et selskabs juridiske identitet til anden medlemsstat, men EF-domstolen kan bestemme andet siden.
Dommen er jo 19 år gammel.

Vil man kunne flytte selskaber rundt, skal man p.t. i stedet lave et europæisk aktieselskab, et SE.
Det omtales i Rådets forordning af 8. oktober 2001(2157/2001)

Efter art. 8 kan det vedtægtmæssige hovedkontor flyttes til en anden medlemsstat.
Nok skal det offentliggøres, og nok skal det erklæres at være sikkerhed for kreditorerne, men hvad er det værd, hvis man ikke vil hindre al SE-flytning ?

Så behøver man end ikke formelt at flytte sig selv til udlandet, for at ens virksomhed er i reelt kreditorly - fordi en proces i udlandet er dyr.
Når det meste af gælden er forældet, flytter man SE-et hjem igen og kan grine af sine kreditorer.

Der findes initiativrige forretningsfolk, der utallige gange går ned, men starter igen og lever meget luksuriøst, fordi de ikke betaler deres kreditorer.

Jeg vil gerne redegøre for mine advarsler for udvalget.

Med venlig hilsen

Olav Willadsen

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 5** Indskannet 3/4-07, 3 sider (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	03/04-07
Modtaget:	03/04-07
Omdelt:	03/04-07
Titel:	Henvendelse af 30/3-07 fra Håndværksrådet
Dok.type:	Henvendelse (H)

HÅNDVÆRKSRÅDET

Folketingets Retsudvalg

Den 30. marts 2007
Ref.:

Organisation for
små og mellemstore
virksomheder

Islands Brygge 26
Postboks 1990
DK-2300 København S

Telefon 33 93 20 00
Telefax 33 32 01 74
Giro nr. 6 00 21 02
Web www.hvr.dk
E-mail hvr@hvr.dk

Vedr. L 165 og L 166

Håndværksrådet fremsender denne henvendelse til Retsudvalget, for at understrege betydningen af disse lovforslag for de mange mindre virksomheder Håndværksrådet repræsenterer. Vi er af den opfattelse, at det sammenskrevne høringsnotat til Retsudvalget ikke i tilstrækkelig grad refererer Håndværksrådets synspunkter.

Håndværksrådet, som har deltaget i Justitsministeriets forældelsesudvalg, støtter de 2 lovforslag, bortset fra den foreslåede § 26 stk. 2 i L 165 og den i L166 foreslåede ændring af købelovens § 54 vedr. byggematerialer.

Håndværksrådet er af den opfattelse, at de mindre virksomheder, som Håndværksrådet repræsenterer, markant får forringet deres retsstilling, hvis forældelseslovforslagets § 26 stk. 2, og den i tilknytning til forældelseslovforslaget foreslåede ændring af købelovens § 54 gennemføres. Disse forslag vil betyde:

1. Håndværksvirksomheder, som udfører reparationsarbejder for forbrugere på genstande, eksempelvis biler, beklædning, inventar m.m. får 10 års ansvar for reparationer af genstande, selvom reklamationsfristen for tilsvarende fabriksnye genstande er 2 år.

2. Byggevirksomhedernes ansvarsperiode, når der bygges for forbrugere, fordobles fra 5 til 10 år, dels for egne udførte arbejder, dels for indkøbte og videresolgte materialer, som anvendes til byggeriet.

Håndværksrådet foreslår, at forældelseslovforslagets § 26 stk. 2 udgår, og at reklamationsfristen i købelovens 54 stk. 2 for byggematerialer ikke ændres fra 5 til 10 år.

Uddybende bemærkninger:

Forslagets § 26 stk. 2 er indsat i forældelseslovforslaget imod Forældelsesudvalgets indstilling. Kun Forbrugerrådet ønskede en bestemmelse som § 26 stk. 2. Resten af udvalget, inkl. Justitsministeriets repræsentant, anbefalede en opretholdelse af den gældende retstilstand, ifølge hvilken visse forældelsesfrister kan fraviges, som det eksempelvis sker i byggeriets standardkontrakt AB92, som er udstedt af Boligministeriet.

Boligministeriet gennemførte i 1986 en ansvarsreform indenfor byggeriet, ifølge hvilken alle aktører i byggeriet blev underlagt et 5-årigt ansvar. Boligministeriets udstedte efterfølgende ABR89 og AB92 – byggeriets standardkontrakter som manifesterede det 5-årige ansvar indenfor byggeriet. Det blev siden fulgt op af købelovsændringen i 1995, hvorefter der ligeledes blev indført 5 års reklamationsret for byggematerialer, og i lov om forbrugerbeskyttelse ved fast ejendom, hvor den bygningssagkyndige ligeledes var ansvarlig i 5 år. Siden har Økonomi & Erhvervsministeriet udstedt ABService 2003, som ligeledes på serviceopgaver gennemfører 5 års ansvar.

Det er hele dette regelsæt og hele denne ansvarskoordinering som nu ændres og undermineres af den forslåede bestemmelse i forældelseslovens § 26 stk. 2, som er fremsat i strid med Forældelsesudvalgets indstilling, bortset fra Forbrugerrådets mindretalsudtalelse. Flertallet bestod af udvalget formand, samt repræsentanter fra Justitsministeriet, Københavns Universitet, Dommerforeningen, Advokatrådet, Finansrådet, Realkreditrådet, Dansk Industri, HTS, og Håndværksrådet.

Forslaget til § 26 stk. 2 ændrer den hidtidige retstilstand, og uden at Justitsministeriet har overblik over hvor mange områder der rammes.
Håndværksrådet finder det ikke rimeligt, at en håndværksvirksomhed, som udfører en reparation på en genstand, skal have 8 år længere ansvarsperiode, end sælgeren af den tilsvarende genstand som ny. Derfor bør der fortsat være mulighed for - også i forbrugersager, at aftale en ansvarsperiode ved reparation af genstande som svarer til reklamationsperioden for samme genstand som ny. Selv ikke en forbruger bør kunne forlange eller forvente 10 års reklamationsret for en genstand som repareres, når reklamationsfristen ved køb af den samme genstand som ny er 2 år efter købeloven.

Hvad angår den foreslåede fordobling af reklamationsfristen for byggematerialer fra 5 til 10 år, er den eneste årsag til dette Dansk Eternitsagen vedrørende defekte tagsten. Denne sag kan ikke begrunde en så vidtgående og generel ændring og forlængelse af ansvarsperioden for alle byggematerialer og alle byggearbejder. Og ændringen kommer til at betyde, at de byggevirksomheder som anvender og sælger byggematerialer, som et led i deres ydelse, risikerer

at komme i klemme imellem en forbruger og den producent, der har produceret et defekt byggemateriale.
Det vil også forringe mulighederne for at få udenlandske byggevarer til Danmark, hvilket ellers kunne afbøde materialemanglen i byggeriet.

Forslaget om, at forlænge de udførende håndværksvirksomheders ansvarsperiode, fremsættes samtidig med lovforslaget L177 vedr. bl.a. en obligatorisk 10-årig byggeskadeforsikring. Ifølge dette lovforslag vil en stor del af private nye boligbyggerier være dækket af en 10-årig forsikring, hvilket indebærer, at det er uden betydning for forbrugeren, om entreprenørens ansvarsperiode forlænges fra 5 til 10 år. For hvis entreprenøren ikke er ansvarlig dækker forsikringen.

Håndværksrådets efterlyser svar fra Justitsministeren på følgende spørgsmål:

1. Hvorfor har Justitsministeriet skiftet mening, ved at foreslå bestemmelsen i § 26 stk. 2, når Justitsministeriet sammen med hele forældelsesudvalget, bortset fra Forbrugerrådet, var imod en sådan bestemmelse?

2. Hvorfor foreslår Justitsministeren, at en virksomhed, som udfører reparationer på en brugt genstand, ikke som hidtil kan aftale en kortere ansvarsperiode end 10 år, når reklamationsfristen for den tilsvarende genstand som ny er 2 år?

3. På hvilket grundlag foreslår og finder Justitsministeren det rimeligt, at fordoble byggevirksomheders ansvarsperiode fra 5 til 10 år, når forældelseslovforslaget generelt foreslår reducerede forældelsesfrister?

4. Er det korrekt, at hvis L 177 vedtages, vil en forlængelse af ansvarsperioden for byggevirksomheder og byggematerialer fra 5 til 10 år være uden betydning for forbrugere omfattet af den obligatoriske forsikring, fordi byggeskadeforsikringen dækker i perioden 5 til 10 år?

5. Finder Justitsministeren det rimeligt og afbalanceret, at håndværksvirksomheder får forlænget deres ansvarsperiode til 10 år i forbrugersager, når forældelseslovforslaget samtidig i praksis indebærer, at offentlige myndigheder får begrænset deres ansvarsperiode for retsstridige afgørelser og regler fra 5 til 3 år?

Med venlig hilsen

Peter Andersen

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 6** Henv. fra Forbrugerrådet vedr. L 165.doc (HTM) Henv. fra Forbrugerrådet vedr. L 165.doc (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	24/04-07
Modtaget:	25/04-07
Omdelt:	25/04-07
Titel:	Henvendelse af 24/4-07 fra Forbrugerrådet
Dok.type:	Henvendelse (H)
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Spørgsmål 10 Spm. om kommentar til henvendelsen af 24/4-07 fra Forbrugerrådet, til justitsministeren

FORBRUGERRÅDET

Folketingets Retsudvalg
E-mail: signe.bruunsgaard@ft.dk

24. april 2007

Benedicte Federspiel
Dok. 50397/ph

Forældelse (L 165)

Retsudvalget skal torsdag den 26. april 2007 drøfte L 165 (forslag til lov om forældelse af fordringer).

Det var i sin tid Forbrugerrådet, der opfordrede Justitsministeren til at nedsætte et udvalg til at revidere forældelsesreglerne, fordi der var påvist et stort behov for at nedsætte forældelsesfristen for pengekrav. Det viste sig i såvel Pengeinstitut- som Realkreditankenævnet, hvor der blev rejst krav om betaling af restgæld over for den tidligere ejer, uden at der var rykket for eller mindet om kravet i årevis. Forbrugerrådet er derfor enige i, at den almindelige hovedregel skal være 3 år, med en absolut forældelsesfrist på 10 år. Flere af Forbrugerrådets kritikpunkter i betænkningen blev ændret i lovforslaget, men Forbrugerrådet har et væsentligt punkt, som vi gerne ser ændret.

Personskade

Forbrugerrådet finder det ikke rimeligt, at der foreslås en absolut forældelsesfrist, når det drejer sig om personskade, selvom den er på 30 år. En absolut frist, der løber fra handlingens ophør, betyder, at forældelsen kan være indtrådt, inden skaden er sket eller konstateret. Det betyder for skadelidte, at kravet kan være forældet, før det er opstået. Det er i særdeleshed urimeligt, når det drejer sig om personskader, der kan være mere end 30 år om at udvikle sig. Den umulighed kan man undgå ved ikke at have en absolut frist på dette område, hvilket også kendes fra Finland og Norge.

Forbrugerrådet mener, at hensynet til skadelidte må slå igennem over for skadevolders interesse i at kunne forudberegne forældelsen. Herfor taler også, at den, der er skyld i en handling, som ganske vist er ophørt, men som, hvis der ikke gribes ind, senere kan medføre en skade, fx på produktansvarsområdet, kan pådrage sig et erstatningsansvar ved ikke at advare eller kalde produktet tilbage – uanset frister.

Forbrugerrådet skal derfor anmode Retsudvalget om at overveje ikke at acceptere en absolut frist – selv om den er på 30 år – når det drejer sig om personskade.

Med venlig hilsen

Karsten Kolding
Chef for Forbrugerpolitisk Center

Benedicte Federspiel
Chefkonsulent

Fiolstræde 17
Postboks 2188
DK-1017 København K

Tlf. (+45) 7741 7741
Fax (+45) 7741 7742
Mail fbr@fbr.dk
Web www.fbr.dk

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Spørgsmål 10**
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	25/04-07
Modtaget:	25/04-07
Omdelt:	25/04-07
Titel:	Spm. om kommentar til henvendelsen af 24/4-07 fra Forbrugerrådet, til justitsministeren
Spørgsmålets ordlyd:	Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 24/4-07 fra Forbrugerrådet, vedr. L 165, jf. L 165 - bilag 6.
Dok.type:	Udvalgsspørgsmål (SP)
Svar	
L 165 - svar på spm. 10, fra justitsministeren 1/5 07	
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Bilag 6 Henvendelse af 24/4-07 fra Forbrugerrådet

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 7** Bet_L165.doc (HTM) Bet_L165.doc (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	02/05-07
Modtaget:	02/05-07
Omdelt:	02/05-07
Titel:	1. udkast til betænkning
Dok.type:	Betænkning m.v. (B)
U-emneord:	betænkningsudkast

Til lovforslag nr. **L 165** Folketinget 2006-07

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 0. maj 2007

1. udkast

Betænkning

over

Forslag til lov om forældelse af fordringer

(forældelsesloven)

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. februar 2007 og var til 1. behandling den 22. marts 2007. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i < > møder.

Sammenhæng med lovforslag L 166

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændring som følge af ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrist ved visse køb m.v. (Lovforslag nr. L 166).

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 22. december 2006 dette udkast til udvalget, jf. alm. del - bilag 240. Den 15. marts 2007 sendte justitsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Forbrugerrådet,
Håndværksrådet og
advokat Olav Willadsen, Glostrup.

Deputationer

Endvidere har Håndværksrådet og advokat Olav Willadsen, Glostrup mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget

Spørgsmål

Udvalget har stillet 10 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, [som denne har besvaret.]

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

[]

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.[Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.]

Birthe Rønn Hornbech (V) *Michael Aastrup Jensen (V)* *Karsten Nonbo (V)* *Søren Pind (V)*
Peter Skaarup (DF) fmd. *Kim Christiansen (DF)* *Hans Kristian Skibby (DF)* *Tom Behnke (KF)*
Allan Niebuhr (KF) *Simon Pihl Sørensen (S)* *Per Kaalund (S)* *Lissa Mathiasen (S)*
Frode Sørensen (S) *Elisabeth Arnold (RV)* *Anne Baastrup (SF)* nfmd.
Simon Emil Ammitzbøll (RV) *Line Barfod (EL)*

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 165

Bilagsnr.	Titel
1	Udkast til tidsplan
2	Høringsvar og høringsnotat, fra justitsministeren
3	Endelig tidsplan
4	Henvendelse af 22/3-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup
5	Henvendelse af 30/3-07 fra Håndværksrådet
6	Henvendelse af 24/4-07 fra Forbrugerrådet

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 165

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om en uddybelse af høringsnotatet for så vidt angår høringssvarene fra Forbrugerrådet og LO vedrørende forældelsesfristen vedrørende personskader, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om ministeren kan bekræfte, at der i Finland og til dels i Norge ikke er en absolut forældelsesfrist på personskadeområdet, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvorfor ministeren for så vidt angår den foreslåede forældelsesfrist vedrørende personskader finder det tilfredsstillende, at reglen "i langt de fleste tilfælde vil tilgodese hensynet til skadelidte på tilstrækkelig måde", til justitsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om en uddybelse af den foreslåede forældelsesfrist vedrørende personskader, og hvad der nærmere ligger i, at reglen "i langt de fleste tilfælde vil tilgodese hensynet til skadelidte på tilstrækkelig måde", til justitsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om ministeren vil tilsende udvalget en oversigt, som på overskuelig vis i en parallelopstilling sammenholder de væsentligste punkter i lovforslaget med gældende retstilstand, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om, hvorfor der er fastsat en forældelsesfrist på 30 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om der hele tiden kan komme ny viden til, som belyser årsagssammenhænge, og som gør det rimeligt at rejse sager, også selv om der er gået ganske mange år fra den skadevoldende handling, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om kommentar til henvendelsen af 22/3-07 fra Olav Willadsen, Glostrup, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om kommentar til henvendelsen af 30/3-07 fra Håndværksrådet, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om kommentar til henvendelsen af 24/4-07 fra Forbrugerrådet,

til justitsministeren, [og ministerens svar herpå]

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 8** Betænkning over L 165 (HTM) Betænkning over L 165 (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	14/05-07
Omdelt:	14/05-07
Titel:	Betænkning afgivet den 3/5-07
Dok.type:	Betænkning m.v. (B)
U-emneord:	betænkning

Til lovforslag nr. **L 165** Folketinget 2006-07

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 3. maj 2007

Betænkning

over

Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven)

[af justitsministeren (Lene Espersen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. februar 2007 og var til 1. behandling den 22. marts 2007. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Sammenhæng med lovforslag nr. L 166

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrist ved visse køb m.v.) (lovforslag nr. L 166).

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 22. december 2006 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 240. Den 15. marts 2007 sendte justitsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Forbrugerrådet,
Håndværksrådet og
advokat Olav Willadsen, Glostrup.

Justitsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputationer

Endvidere har Håndværksrådet og advokat Olav Willadsen, Glostrup, mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 10 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret.*

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Enhedslisten mener, at der er mange fornuftige ting i lovforslaget, og at det er en fornuftig måde, lovforslaget er skruet sammen på.

Når Enhedslisten alligevel ikke kan støtte lovforslag nr. L 165 og L 166, skyldes det, at spørgsmålet om personskade ikke er blevet løst. I lovforslaget sættes en forældelsesgrænse på 30 år ved personskade.

Enhedslisten er enig med Forbrugerrådet og Landsorganisationen i Danmark (LO), som i deres høringssvar har anført, at de finder det urimeligt, at der fastsættes en absolut forældelsesfrist for fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade. De påpeger, at den foreslåede regel vil kunne medføre, at visse skadelidtes erstatningskrav forældes, før kravene er opstået.

Ministeren anfører selv i kommentarerne til et høringssvar, at der er meget få sager, hvor folk har behov for at rejse en sag om personskade efter 30 år. Derfor er det uforståeligt for Enhedslisten, at ministeren ikke vil gå med til ikke at sætte nogen grænse. Enhedslisten har indimellem set, at der kommer ny viden på et område, som betyder, at der er nogle personskader, hvor man slet ikke tidligere har tænkt på, at en personskade kunne have relation til arbejdsmiljøet, eller hvor det tidligere har været fuldstændig afvist, at en personskade kunne have relation til arbejdsmiljøet, men hvor man senere bliver klar over, at der kan være en årsagssammenhæng, og hvor der derfor er behov for at rejse et krav. Enhedslisten synes, det kun er rimeligt, at disse mennesker på trods af de mange år, der er gået, stadig kan få erstatning.

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Birthe Rønn Hornbech (V) *Michael Aastrup Jensen (V)* *Karsten Nonbo (V)* *Søren Pind (V)*

Peter Skaarup (DF) fmd. *Kim Christiansen (DF)* *Hans Kristian Skibby (DF)* *Tom Behnke (KF)*

Allan Niebuhr (KF) *Simon Pihl Sørensen (S)* *Per Kaalund (S)* *Lissa Mathiasen (S)*

Frode Sørensen (S) *Elisabeth Arnold (RV)* *Simon Emil Ammitzbøll (RV)*

Anne Baastrup (SF) nfmd. *Line Barfod (EL)*

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11	Uden for Folketingsgrupperne (UFG)	1

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 165

Bilagsnr.	Titel
1	Udkast til tidsplan
2	Høringssvar og høringsnotat, fra justitsministeren
3	Endelig tidsplan
4	Henvendelse af 22/3-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup
5	Henvendelse af 30/3-07 fra Håndværksrådet
6	Henvendelse af 24/4-07 fra Forbrugerrådet
7	1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 165

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om en uddybelse af høringsnotatet for så vidt angår høringssvarene fra Forbrugerrådet og LO om forældelsesfristen vedrørende personskader, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm., om ministeren kan bekræfte, at der i Finland og til dels i Norge ikke er en absolut forældelsesfrist på personskadeområdet, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvorfor ministeren for så vidt angår den foreslåede forældelsesfrist vedrørende personskader finder det tilfredsstillende, at reglen »i langt de fleste tilfælde vil tilgodese hensynet til skadelidte på tilstrækkelig måde«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om en uddybelse af den foreslåede forældelsesfrist vedrørende personskader, og hvad der nærmere ligger i, at reglen »i langt de fleste tilfælde vil tilgodese hensynet til skadelidte på tilstrækkelig måde«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm., om ministeren vil tilsende udvalget en oversigt, som på overskuelig vis i en parallelopstilling sammenholder de væsentligste punkter i lovforslaget med gældende retstilstand, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om, hvorfor der er fastsat en forældelsesfrist på 30 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om det rimelige i at rejse sager, også selv om der er gået ganske mange år fra den skadevoldende handling, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om kommentar til henvendelsen af 22/3-07 fra Olav Willadsen, Glostrup, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om kommentar til henvendelsen af 30/3-07 fra Håndværksrådet, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om kommentar til henvendelsen af 24/4-07 fra Forbrugerrådet, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 9** Indskannet 22/5-07, 8 sider (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	15/05-07
Modtaget:	15/05-07
Omdelt:	15/05-07
Titel:	Henvendelse af 14/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere
Dok.type:	Henvendelse (H)

ELMER & PARTNERE
ADVOKATER

OVERBRINGES
Folketinget
Folketingets retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

MODTAGET
14 MAJ 2007 15 45
Den Centrale Indlevering

Retsudvalget
L 165 - Bilag 9
Offentligt

14. maj 2007

Sagsnr.:
KH 8018842

Jurist:
Karsten Høj
kh@elmer-adv.dk

Sekretær:
Malene Kaaber Otto
3367 6762
mo@elmer-adv.dk

Forslag til Forældelseslov (L 165 og L 166)

Vedlagt overbringes henvendelse til udvalget og dets medlemmer.

Med venlig hilsen

Karsten Høj

Annette B. Elmer (H)
Peter Breum (H)
Ulrik Jørgensen (H)
Søren Kjær Jensen (H)
Jacob Goldschmidt (H)
Karsten Høj (H)
Brian Malmros (H)
Pernille Leding
Louise Bødker (L)
Morten Henriksen
Poul Lønborg-Jensen (adv.fm.)
Gitte Holm Bagge (adv.fm.)

ST. KONGENSGADE 23
BAGHUSET
1264 KØBENHAVN K
TELEFON 33 67 67 67
TELEFAX 33 67 67 50

WWW.ELMER-ADV.DK

ADVOKATAKTIESELSKAB
CVR.NR. 26 09 55 65

Til Folketingets retsudvalg og
Folketingets arbejdsmarkedsudvalg.

Vedrørende:
Forslag til Forældelseslov (L 165 og L 166). Loven vil medføre katastrofale forringelser for skadelidte i almindelighed og for ofre for arbejdsskader i særdeleshed - anmodning om foretræde for udvalget.

1. Indledning

Undertegnede to advokater, der i mange år har ført og til stadighed fører i hundredvis af sager om erstatning til skadelidte, herunder folk der rammes af arbejdsskader, vil gerne gøre opmærksom på, at de fremsatte lovforslag (nr. 165 og 166) vil medføre voldsomme forringelser af navnlig de arbejdsskadedes retsstilling.

Forslaget vil betyde,

at den i dag gældende 20-årige frist for de arbejdsskadede bliver reduceret til 3 år, og

at retten til at føre retssag om en forkert afgørelse truffet af arbejdsskademyndighederne uden nogen tidsfrist bliver erstattet af en 1-årsfrist, med store udgifter for de skadelidte, der i forvejen er hårdt ramte og ressourcesvage, til følge.

2. Generelt

Forslagets generelle ønske om at professionelle erhvervsdrivende skal handle hurtigere, end de gældende regler foreskriver, er forståeligt, og en 3-årsfrist er i den henseende af mange grunde anvendelig, men ved at gøre denne frist universel betyder det at også ofrene for skadegørende handlinger - som man med forslaget i øvrigt ønsker særligt at tilgodese ved at indføre en 30-års undtagelsesfrist - bliver underlagt en generel 3-årsfrist.

Dette forekommer at være uforståeligt og meget lidt gennemtænkt i relation til skadelidte og særligt de arbejdsskadede. Loven er endvidere uklar i relation til hvornår begyndelsestidspunktet for 3-årsfristen for en arbejdsskade i almindelighed skal regnes fra og dermed hvornår et krav er forældet.

3. Uigennemtænkt

Vi har gennemlæst betænkningen, der danner baggrund for lovforslaget, og kan på betænkningens mange sider kun se problematikken om arbejdsskader omtalt ganske få steder – (side 66 og side 169)

De pågældende steder er alene nævnt som et eksempel på **"kritik af de gældende regler"**, en Højesteretsdom (U.2000.19H). Det fremgår ikke af hvem kritikken er rejst, men da den pågældende dom afviste myndighedernes synspunkt om, at en sag skulle være forældet efter allerede 5 år, må vi formode, at kritikken er rejst af forsikringsselskaber.

I selve lovforslaget (L 165) er problematikken heller ikke særskilt nævnt, men i lovforslaget om konsekvensændringerne (L 166) er det nævnt under bemærkninger til § 21. Lovforslaget vil ganske enkelt betyde, at de arbejdsskadelidte, der ikke inden 3 år har anmeldt skaden, for evigt mister muligheden for at få erstatning uanset, hvor klart det end måtte være, at de har været udsat for en arbejdsskade og har erstatningsberettigende følger, (medmindre de kan opfylde de ganske snævre undtagelsesbetingelser.)

4. Uklart hvornår begyndelsestidspunktet for følgerne efter en arbejdsskade er.
Af lovforslagets § 2, stk.4 fremgår at begyndelsestidspunktet for skader **"uden for kontraktsforhold"** – (og dermed ikke for arbejdsskader) – er skadestidspunktet. Dette begyndelsestidspunkt er i sig selv overordentligt indgribende for de mange skadelidte, der – eksempelvis i forbindelse med forsøg på arbejdspladsfastholdelse – ikke har noget løntab før flere år efter skaden, men bestemmelsen skal jo ikke gælde i relation til arbejdsskadesikringsloven.

(**Konsekvens**: For samme skade – eksempelvis rygskade efter tungt løft - vil derfor have ét begyndelsestidspunkt i forhold til krav efter erstatningsansvarsloven (krav uden for kontrakt) og et andet i relation til krav efter arbejdsskadesikringsloven.)

Begyndelsestidspunktet for en arbejdsskade må jo så være hovedreglen i § 2, stk. 1 *"det **tidligste** af de tidspunkter fra hvilket fordringshaveren kunne **kræve** at få fordringen opfyldt"*?

En arbejdsskadet kan ikke kræve at få udbetalt nogen af lovens poster (godtgørelse for varigt men, behandlingsudgifter eller erstatning for tab af erhvervsevne) før arbejdsskademyndighederne har truffet afgørelse.

Da en arbejdsskadet endvidere ikke kan få godtgørelse for svie- og smerte og ej heller kan få dækket det umiddelbare indtægtstab efter arbejdsskadesikringsloven, er det således ualmindeligt vanskeligt på baggrund af hovedreglen i § 2, stk. 1 at kortlægge, hvornår 3-årsfristen skal løbe fra og dermed, hvornår en stævning til endelig afbrydelse af forældelsesfristen efter en afgørelse senest skal indgives.

5. Forældelsesfrist på 3 år efterlader tusindvis med tab
Når henses til, at det efter den ovenfor nævnte Højesteretsdom (U.2000.19H) viste sig, at langt over 1000 havde fået afvist deres sag - fejlagtigt - fordi den var anmeldt mere end 5 år efter skaden, må det anses for oplagt, at lovforslaget om 3-årsfrist allerede af den grund vil medføre, at tusindvis af arbejdsskadede, vil miste erstatninger, som de ellers ville være berettiget til.

6. Søgsmålsfrist
Ved lovforslaget om en "tillægsfrist" på 1 år fra, der er truffet afgørelse af den administrative myndighed, jf. § 21, stk. 1, indføres reelt en søgsmålsfrist, idet skadelidtes krav efter udløb af fristen er fortabt, medmindre der er anlagt retssag.

En sådan søgsmålsfrist afviste forligspartierne bag Arbejdsskadereformen i 2003 imidlertid at indføre, jf. bemærkningerne til arbejdsskadereform-lovforslaget, side 30, venstre spalte, fordi partierne bag reformen lagde **"... vægt på at fastholde den høje retssikkerhed, der i dag er i arbejdsskadesystemet".**

Konsekvenserne af denne 1-årsfrist er fuldstændig uundersøgte og uomtalte i både betænkningen og lovforslaget.

Det må forventes, at en stor mængde af sagerne vil blive indbragt for domstolene alene fordi kravet ellers frygtes at være fortabt. Til illustration kan nævnes, at på patientskadeområdet (hvor man har en søgsmålsfrist) bliver mellem 5-8 % af Patientskadeankenævnets afgørelser indbragt for domstolene, hvilket overført på arbejdsskadeområdet vil svare til ca. 800 retssager om året mod i dag 70-80, idet mængden af arbejdsskadesager, der indbringes for i dag domstolene, er under 1 %. Det er efter vores opfattelse sandsynligt, at denne forskel i vidt omfang må tilskrives, at der ikke gælder nogen frist for at indbringe afgørelser for domstolene på arbejdsskadeområdet; at man har længere tid til at overveje et sagsanlæg herunder at indhente supplerende oplysninger og navnlig, at man kan lade sager afvente lignende sagers forløb i retssystemet.

Udover at en søgsmålsfrist vil forøge presset på domstolssystemet, vil det medføre store omkostninger for den enkelte skadelidte, der på grund af den korte tidsfrist, vil være nødsaget til at søge advokatbistand og ofte dernæst være nødsaget til at anlægge retssag for at afbryde forældelsesfristen.

7. Mange forkerte arbejdsskadeafgørelser
Særligt arbejdsskadeområdet har været præget af mange forkerte myndighedsafgørelser. I talrige tilfælde har myndighederne fortolket regler imod den skadelidte og først ændret sin praksis efter, at Højesteret har afsagt dom. Som eksempler fra de seneste 10 år kan nævnes:

- forkert anvendelse af bevisbyrdereglen ved konkurrerende skadesårsager (U.1997.1478H og U.1998.1627H).
- forkert anvendelse af "slået-ud-erstatninger" (U.1999.1233H).
- forkert anvendelse af forældelsesreglerne (U.2000.19H).
- forkert anvendelse af principperne om midlertidig erstatning for erhvervsevnetab (U.2002.730H og U.2003.47H).
- forkert anvendelse af reglerne om erstatning for erhvervsevnetab til skadelidte, der efter en arbejdsskade kommer i fleksjob (U.2004.867H).
- forkert anvendelse af reglerne om genoptagelse efter 5 år (U.2005.2451H).
- forkert anvendelse af virkningstidspunktet ved forvaltningsretlig genoptagelse (U.2006.1444H).

I alle ovennævnte sager har det efterfølgende været omdiskuteret, hvorvidt skadelidte, der havde fået afgjort en sag efter samme - forkerte praksis - ville have ret til genbehandling af sagerne efter de korrekte principper. Med forslaget vil de skadelidte i tilsvarende situationer, for at være på den sikre side og ikke være overladt til myndighedernes egen opfattelse, være nødt til at anlægge retssag (inden udløb af tillægsfristen på 1 år). Selv for professionelle rådgivere som os, skal der "meget is i maven" til ikke at anbefale sagsanlæg og dermed væsentligt forøgede omkostninger.

8. Eksempel
For at illustrere problemerne vedlægger vi et eksempel på et skadesforløb med spørgsmål.

9. Forslag
Krav om erstatning for personskade (både i og udenfor kontrakt) bør undergives samme 5-årige frist som fordringer, der hidrører fra ansættelsesforhold (§ 4). Det forhold at en skadelidt tidligt i forløbet har et muligt mindre krav på f.eks. et lille mén eller beskedne behandlingsudgifter, bør ikke

nødvendiggøre, at et sent opstået stort krav på erhvervsevnetabserstatning (ofte er det først nogle år efter skaden at det viser sig pågældende ikke kan bevare sin tilknytning til arbejdsmarkedet) skal underlægges en meget kort frist.

En frist for indbringelse af arbejdsskademyndighedernes afgørelse bør være i hvert fald 3 år. Den arbejdsskadelidte må jo netop regne med, at myndighederne træffer en korrekt afgørelse, og det derfor først er efter at afgørelsen er truffet, at den pågældende kan begynde at indhente vurderinger; alternative bevisligheder m.v.

10. Foretræde for udvalget.
Vi vil meget gerne uddybe og dokumentere ovennævnte med foretræde for udvalget, og vi forventer at kunne gøre det på en halv time.

Kopi af nærværende er samtidig hermed sendt til Justitsministeriet og Beskæftigelsesministeriet.

Med venlig hilsen

Karsten Høj

Søren Kjær Jensen

Eksempel på en arbejdsskadesag med spørgsmål vedrørende forældelse og indbringelse for domstolene

A får en rygskade 1.2.2008, da en beboer under sit arbejde synker sammen i knæene med en pludselig belastning og smerter til følge.

Skaden anmeldes internt til arbejdsgiver, men denne sender ikke anmeldelsen videre til arbejdsskadeforsikringsselskabet.

A har enkelte sygedage det næste år – håber at generne går væk, og noget bliver bedre de næste måneder, men efter ca. 2 år har hun stadig gener ved rygbelastende arbejde. Hun er af sin arbejdsgiver blevet skånet for rygbelastende arbejde, så hun klarer arbejdet uden lønnedgang indtil hun 2 år efter skaden (1.1.2010) efter længere perioder med sygedage bliver afskediget.

Efter en periode på sygedagpenge sendes hun 1.2.2011 i arbejdsprøvning og får med virkning fra 1.5.2011 et job med betydelig lønnedgang (30 %) til følge. Hun får nu sendt anmeldelse ind 1.6.2011 og arbejdsskademyndighederne påbegynder sagsbehandlingen.

Spørgsmål:

1.1: Er hendes eventuelle krav på godtgørelse for varigt men og erstatning for erhvervsevnetab forældet da hun anmelder skaden 1.6.2011?

1.2 Hvis hun har haft behandlingsudgifter for 500 kr. for f.eks. fysioterapi, smertestillende medicin eller andet d. 1.3.2008 (en måned efter skaden) er alle krav efter loven så forældet, eller er alene krav på (eventuelt de oprindelige) behandlingsudgifter forældet, da skaden anmeldes 1.6.2011? (hvilken dato ligger mere end 3 år efter behandlingsudgiften, men før 3 år fra den permanente lønnedgang)

1.3. Hvis Arbejdsskadestyrelsen træffer afgørelse om at skaden er forældet eller at man ikke vil dispensere fra den 1-årige anmeldefrist og denne afgørelse tiltrædes af Ankestyrelsen den 1.6.2012, hvornår er så seneste frist for, at denne afgørelse indbringes for domstolene?

1.4. Hvis Arbejdsskadestyrelsen realitetsbehandler sagen (finder at der skal dispenseres fra anmeldefristen) og dernæst træffer afgørelse om 25 % erhvervsevnetab den 1.6. 2012, og denne afgørelse ankes og Ankestyrelsen dernæst træffer afgørelse om 15 % erhvervsevnetab den 1.6.2013 – hvornår

er så seneste frist for at denne afgørelse om størrelsen af erhvervsevnetabet indbringes for domstolene?

1.5. Hvis skadelidte umiddelbart før Ankestyrelsen træffer sin afgørelse får tilkendt pension, og skadelidte mener dette skyldes arbejdsskaden, og Ankestyrelsen i sin afgørelse finder, at hun burde kunne arbejde stort set som før uafhængigt af hvad pensionsmyndighederne vurderer - hvornår er så seneste frist for at denne afgørelse om størrelsen af erhvervsevnetabet indbringes for domstolene?

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 10** Indskannet 18/5-07, 1 sider (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	14/05-07
Modtaget:	16/05-07
Omdelt:	16/05-07
Titel:	Henvendelse af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødekro
Dok.type:	Henvendelse (H)
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Spørgsmål 13 Spm. om kommentar til henvendelsen af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødekro, til justitsministeren

Lars Jensen
Kirkevænget 3
6230 Rødekro.

14. maj 2007.

Retsudvalget
L 165 - Bilag 10
Offentligt

Til
Folketingets Retsudvalg.

Vedr. L 165, nye forældelsesfrister.

§ 3 stk. 3 pkt. 1 fastsætter en seneste forældelsesfrist på 30 år. Principielt kan en seneste-forældelsesfrist betyde, at nok så vægtig ny oplysning eller ny erkendelse gøres værdiløs, hvorefter retsstaten kan komme til at opleve uoprettelig uret og vellykkede justitsmord.

Tænk her på f.eks. psykiatriens langsigtede medicinske forsøg, tvungne såvel som frivillige, m.h.t. til direkte personskadelig medicinering såvel som de genetiske eftervirkninger efter eksperimentalbehandlinger.

En seneste-forældelsesfrist vil reducere retssikkerheden samt virke hindrende for tilgang af frivillige forsøgspersoner.

Enhver ny oplysning eller ny erkendelse bør give adgang til ny retssag. Også for den skadelidtes efterkommere.

Alle seneste-forældelsesfrister bør udgå.

Med venlig hilsen.

Lars Jensen

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Spørgsmål 13**
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	16/05-07
Omdelt:	16/05-07
Svarfrist:	21/05-07
Titel:	Spm. om kommentar til henvendelsen af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødekro, til justitsministeren
Spørgsmålets ordlyd:	Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødekro, vedr. L 165, jf. L 165 - bilag 10. Spørgsmålet bedes besvaret senest 21/5-07.
Dok.type:	Udvalgsspørgsmål (SP)
Svar	
L 165 - svar på spm. 13, fra justitsministeren 22/5 07	
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Bilag 10 Henvendelse af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødekro

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 11** Forældelse på arbejdsskadeområdet.doc (HTM) Forældelse på arbejdsskadeområdet.doc (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	16/05-07
Modtaget:	16/05-07
Omdelt:	16/05-07
Titel:	Henvendelse af 16/5-07 fra FTF
Dok.type:	Henvendelse (H)

16.5.2007
Notat

ANKI/jesc

Nye forældelsesregler afskærer skadelidte for erstatning på arbejdsskadeområdet

---

Indførelse af kortere forældelsesfrister betyder at ellers berettigede krav på arbejdsskadeområdet forældes. Det er nødvendigt, at der lovgivningsmæssigt tages skridt til at forhindre indskrænkning af retssikkerheden for mennesker, som er kommet til skade på deres arbejde.

Justitsministeren har den 28. februar 2007 på baggrund af betænkning nr. 1460/2005 fremsat forslag til lov om forældelse af fordringer – L 165.

FTF har ikke været hørt i forbindelse med fremsættelsen af lovforslaget, hvilket er meget beklageligt.

FTF har noteret sig, at Justitsministeren i forbindelse med forslagets 1. behandling fremførte følgende garanti: "..at den her lov er en lov, der først og fremmest tilgodeser forbrugerne". Efter FTF's vurdering omfatter denne udmelding desværre ikke "forbrugerne" i arbejdsskadelovgivningen - tværtimod.

FTF mener helt overordnet, at der er tale om et fornuftigt og tiltrængt tiltag på forældelsesområdet. Forældelsesreglerne kan med fordel moderniseres og forenkles.

Vi er som udgangspunkt positive overfor lovforslaget, og vi mener, at de 5 år der er reduceret til 3 år er en fornuftig afvejning af på den ene side hensynet til fordringshaver, der fortsat har en lang perioden til at gøre sit krav gældende, og på den anden side hensynet til den der har indrettet sig på ikke at skulle betale.

Den gældende lovgivning er blevet til på et tidspunkt vor samfundet var helt anderledes indrettet. Lovforslaget skaber bedre harmoni mellem lovgivningen, og den virkelighed og dagligdag mange mennesker oplever.

Der er dog nogle specifikke problemer i relation til arbejdsskadeområdet, som vi neden for vil forklare nærmere:

Efter vores mening er der en række problemer ved indførslen af de nye regler i forhold til arbejdsskadelovgivningen. De nye forældelsesregler fører til yderligere begrænsninger i de arbejdsskadedes mulighed for at få erstatning for følgerne af arbejdsskader. Dette set i lyset af at mulighederne for erstatning allerede er blevet indskrænket de seneste år på grund af stramning af praksis omkring anmeldelsesfristen og genoptagelsesmuligheden.

I lovforslaget foreslås:

- En almindelig forældelsesfrist på 3 år, der suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravets eksistens.
- En absolut forældelsesfrist på 10 år, dog 30 år for krav for personskade og miljøskader.
- Egentlig afbrydelse af forældelsesfristen vil for eksempel ske ved skyldnerens erkendelse af kravet eller hvis der anlægges sag.
- Foreløbig afbrydelse af forældelsesfristen kan ske ved at kravet indbringes for en administrativ myndighed.
- Indbringes kravet for en administrativ myndighed forældes kravet 1 år efter myndighedens afgørelse er meddelt.

Lovforslaget medfører vidtrækkende konsekvenser for arbejdsskadedes mulighed for erstatning

Krav efter arbejdsskadelovgivningen vil som andre krav som udgangspunkt være omfattet af den 3-årige forældelsesfrist. Begyndelsestidspunktet for fristens løbetid foreslås at være tidspunktet for skadestidspunktet. Har den skadelidte ikke været vidende eller burde have været vidende om kravet kan 3 års fristen suspenderes efter lovforslagets § 3, stk. 2 og kravet er således kun omfattet af den absolutte 30-årige forældelses frist som gælder for personskader. Anmeldes skaden til Arbejdsskadestyrelsen afbrydes forældelsesfristen midlertidigt, forslagets § 21, stk.2. Indbringes sagen for Ankestyrelsen løber der fra Ankestyrelsens afgørelse i sagen en 1-årig frist fra meddelelsen om denne til kravet forældes.

FTF mener, at der bør tages stilling til de situationer, der kan opstå som følge af at forældelsen af krav efter arbejdsskadelovgivningen som udgangspunkt går fra at være 20 år efter Danske Lov til nu kun 3 år og som følge af at der indføres en frist på et år for indbringelse af sagen for domstolene. Det bemærkelsesværdigt, at der på i betænkningen ikke er ofret tid på en analyse af, hvad indførelsen af de nye regler vil betyde for de omkring 45.000 arbejdsskadede, der årligt anmelder deres sag til Arbejdsskadestyrelsen.

I arbejdsskadesager kan det forekomme problematisk, at krav, hvis eksistens skadelidte ikke har kendt til, på grund af en forkert administration af eksempelvis reglen om fastsættelse af erhvervsevnetab, nu forældes efter den korte frist og ikke som før først efter 20 år.

Et eksempel på en sådan situation kunne være en skadelidt, der var tilkendt 25 % i erhvervsevnetab efter Arbejdsskadestyrelsen tidligere praksis om erhvervsevnetab under revalidering. Denne praksis underkendtes af Højesteret ved dom af 10. januar 2002.

Ved dom af 9. februar 2006 udtalte Højesteret, at sager også før dommen af 10. januar 2002 kunne genoptages, da der ikke fandtes frister for indbringelsen af Ankestyrelsens afgørelser. Alle sager afgjort efter den tidligere praksis kunne derfor genoptages. Dette medførte at op mod 8000 sager, som var afgjort i perioden, hvor den underkendte praksis blev anvendt i sager, hvor skadelidte var under revalidering, blev genoptaget forvaltningsretligt. I disse sager ville kortere frister have afskåret en stor del af de skadelidte for at få efterprøvet rigtigheden af deres afgørelse om erhvervsevnetabet, da kravene ville være forældede.

Det er stærkt betænkeligt, når skadelidte ikke har kendt til kravets eksistens på grund af ukendskab til retsreglerne, lægges i betænkningen op til at suspensionsmuligheden i § 3, stk. 2 ikke kan anvendes. Dette begrundes i den praksis der eksisterer i forbindelse med suspensionsmuligheden for den 5-årige forældelses frist i 1908-loven. Efter denne praksis er det klare udgangspunkt, at en retslig vildfarelse ikke begrunder suspension.

I betænkningen giver en række medlemmer af Udvalget udtryk for, at der på en række områder bør indføres særlige regler, der giver ret til genoptagelse ved retlig vildfarelse uanset forældelse – særligt i tilfælde, hvor kravet vedrører efterbetaling af krav hos det offentlige.

Det anføres at, *"I vurderingen af, hvorvidt borgere og virksomheder skal være berettigede til at få ændret en tidligere truffen afgørelse fra en offentlig myndighed, bør det være et tungtvejende hensyn, at borgere og virksomheder skal have tillid til, at offentlige regler og myndighedsafgørelser er lovlige – det er også i myndighedernes interesse. Hvis det undtagelsesvis måtte vise sig, at en regel eller en afgørelse tilsidesættes som retsstridig, taler hensynet til borgerens og virksomheders retssikkerhed for, at der efterfølgende og i videre omfang, end hvad der følger af de almindelige forældelsesretlige regler, kan ske en justering, så de berørte parter har mulighed for at opnå den retstilling, man oprindelig havde krav på".*

Vi mener, at de samme hensyn bør udvises overfor de arbejdsskadedes retssikkerhed i de tilfælde, hvor deres sag er afgjort efter en forkert praksis.

Særligt om 1 års fristen for indbringelse af sager for domstolene

Indførsel af en 1-årig frist til at indbringe sagen for domstolene vil medføre en begrænsning af muligheden for arbejdsskadede for at opnå erstatning, da der reelt vil blive tale om en søgsmålsfrist.

Når den arbejdsskadede har fået meddelelse om afgørelsen fra Ankestyrelsen, har vedkommende 1 år til at indbringe sagen for domstolene. Vi anser denne frist for at være uhensigtsmæssigt kort, da den arbejdsskadede ofte ikke på dette tidlige tidspunkt vil være færdigudredt. Kommunen har på dette tidspunkt ofte endnu ikke afsluttet afprøvningen i forhold til arbejdsmarkedet eller lignende. Fristen på 1 år er yderligere kort tid i forhold til den arbejdsskadedes mulighed for at tage kontakt til fagforening eller advokat, som indenfor fristen skal indhente oplysninger for at vurdere om afgørelsen skal prøves ved domstolen. Herunder særligt detaljeret levnedsforløb, lægelige second opinions og vidner. Dette betyder, at mange arbejdsskadede ganske enkelt ikke vil kunne nå at tage skridt til at stævne Ankestyrelsen inden for fristen og derved vil fortabe retten til at få prøvet afgørelsen.

Den korte frist kan yderligere medføre, at der vil ske en stigning af antallet af anlagte retssager, som vil øge belastningen af domstolene. De berørte parter vil på grund af den korte frist være nødsaget til at indbringe stævning for at afbryde forældelsen også i sager, hvor de og deres partsrepræsentanter endnu ikke har haft tid til at vurdere om, kravet er begrundet.

Efter de nuværende regler er der i arbejdsskadelovgivningen mulighed for at få genoptaget sagen indtil 5 år efter den første afgørelse om spørgsmålet. Denne mulighed forsøges i dag ofte som alternativ inden, der anlægges sag, hvis det

vurderes muligt på grund af ændrede forhold. Forestiller man sig en situation, hvor genoptagelse afvises i det administrative system på grund af, at kravene til genoptagelse ikke er opfyldt, vil muligheden for at få prøvet den første afgørelse ved domstolen være udelukket, da der på dette tidspunkt i langt de fleste tilfælde vil være forløbet mere end et år siden Ankestyrelsen meddelte sin afgørelse.

Afsluttende bemærkninger

FTF mener således, at det er nødvendigt, at der tages stilling til konsekvenserne på arbejdsskadeområdet ved indførelse af ny forældelseslovgivning. FTF skal i den forbindelse henvise til Søren Kjær Jensen og Karsten Høys bemærkninger i henvendelse til Retsudvalget af 14. maj 2007, som FTF støtter.

Det er som ovenfor nævnt FTF´s vurdering, at en eventuel vedtagelse af ny forældelseslov vil medføre at en række krav, der i dag ville udløse en forsikrings betalt erstatning - ikke længere vil være omfattet af loven. Disse personer vil således være henvist til offentlig forsørgelse eller lignede ordninger, der må træde i stedet for de nuværende muligheder.

For FTF vækker det særlig undren, at lovgiver ikke har reageret på lovforslaget i form af at afbøde dettes alvorlige implikationer for de arbejdsskadede.

FTF vil i den forbindelse minde om, at partierne V, K, S, DF, SF, RV og KrF den 14. marts 2003 indgik aftale om en arbejdsskadereform i forbindelse med lovforslag 216 fra 2003.

Hovedelementerne i aftalen er baseret på en udvidelse af ulykkesbegrebet svarende til den igangværende udvikling af det forsikringsretlige ulykkesbegreb samt en udvidelse af erhvervssygdomsbegrebet.

Aftalen havde følgende indhold: "Skadebegreberne skal forenkles og udbygges, hvorved de bringes i overensstemmelse med den almindelige opfattelse af, hvad der er en ulykke som følge af arbejdet, og hvad der er en erhvervssygdom. Sigtet er et mere retfærdigt og gennemskueligt system, der vil føre til anerkendelse af flere arbejdsskader.

Regeringen påtog sig altså i 2003 ansvaret for at flere mennesker ville være omfattet af den beskyttelse, som arbejdsskadeloven giver mennesker, der kommer til skade under udførelsen af deres arbejde.

Nu tager samme regering - de facto - de opnåede forbedringer tilbage med den anden hånd.

Forslagets videre behandling må vise om regeringens aftaleparter vil kunne acceptere, hvad der må betegnes som et løftebrud - godt nok foretaget behændigt i en anden lov, men udfaldet bliver det samme for den person, der kommer til skade og må affinde sig med offentlig forsørgelse resten af livet frem for en erstatning, der vil kunne afbøde en social og menneskelig deroute.

Venlig hilsen

Marianne Heide
Personale- og administrationschef

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 12** Indskannet 21/5-07, 4 sider (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	16/05-07
Modtaget:	21/05-07
Omdelt:	23/05-07
Titel:	Henvendelse af 16/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup
Dok.type:	Henvendelse (H)
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Spørgsmål 22 L 165 - svar på spm. 22, fra justitsministeren Se også: L 165 - Spørgsmål 22 Spm. om kommentar til henvendelsen af 16/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup, til justitsministeren

OLAV WILLADSEN
ADVOKAT møderet for Højesteret

Retsudvalget
L 165 - Bilag 12
Offentligt

Tunnelvej 7
2600 Glostrup
Danmark

Telefon: 43 63 26 54
International: +45 43 63 26 54
Bedst mellem 13 og 15

Træffetid:
Efter aftale

Giro: 4 37 87 76

Folketingets retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Dato:
16. maj 2007

Sag:

Vedr. forældelseslovforslaget.

Til Deres orientering fremsendes mit oversigt over konsekvenserne af det.

Med venlig hilsen

Olav Willadsen

Adv. (H) Olav Willadsen
[illegible]
2800 Gladsaxe
Tlf.: 39 68 28 54

Om forslaget til ny forældelseslov

af

Advokat (H) Olav Willadsen

Det er ikke alle, der ved det, men i denne tid behandler folketinget et forslag til ny forældelseslov.

Alle, der enten privat eller professionelt kommer ud for forældelsesspørgsmål, bør interessere sig for det - og det er faktisk ca. 5 mio danskere.
Lovforslaget vil lave helt fundamentalt om på dansk forældeleslovgivning - og ikke set fra alle sider til det gode.
Hvordan ?

Ja, I dag består forældelseslovgivningen af en række særlovsbestemmelser og to hovedlove:
Danske Lov 5-14-4 på fire linjer og
lov 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer.
Den er på 5 paragraffer inc. ikrafttrædelsesbestemmelser.
De fylder alt efter typografien 1-1½ side.

Danske lov bestemmer, at domme, gældsbreve mv. forældes på 20 år mens 1908-loven i 6 punkter stille og roligt anfører, hvad der forældes på 5 år - det er langt de fleste af dagligdagens forhold, hvor der ikke er noget særligt på det.

Er der tale om en dom, hvor folk ikke betaler, kan forældelse undgås blot ved rykke skyldneren - af bevismæssige grunde bør skrives anbefalet.
Det giver respekt for domme og retsvæsenet - Deres afgørelser ophører, ved at de bliver opfyldt - ikke ved at de bliver forældede.

Det er en meget enkel og billig lovgivning, hvor man sjældent behøver at konsultere jurister.
Folk kan simpelthen selv læse, om det er 5 eller 20 års forældelse, og en rykker på et krav, hvor der er dom, kan man selv lave uden at skulle betale hverken advokat eller retsafgift.

Ulempen er, at det så kan være nødvendigt at gemme kvitteringer i længere tid.

Kombinationen af 5 og 20 år har fungeret i snart 100 år.

Nu er der imidlertid fremsat et lovforslag, der forventes vedtaget i denne samling.
Den korte frist sættes ned til 3 år og den lange til 10 år, men med en række særbestemmelser på fra 5 til 30 år.

Det vil ikke længere være muligt med påmindelser til at afbryde forældelse af en dom, så folk tvinges til ny retsskridt, hvis skyldneren ikke erkender gælden.
Det bliver specielt besværligt og dyrt (oversættelsesomkostninger m.v.) hvis folk er flyttet til udlandet i en periode, selv om deres adresse i udlandet er kendt - og i vor globaliserede tid bliver kortere eller længere udlandsophold mere og mere almindelige.

Omkostningerne vil afholde mange fra en udenlandsk retssag - og forældelsen afbrydes IKKE, til skyldneren igen er kommet hjem.

Den nye lov vil tvinge folk til at anlægge retssager i stedet for en forhandling for at se, om folk kommer til fornuft og penge (nogle gange, men langt fra altid, hænger manglende betalingsvilje sammen med manglende betalingsevne).
Svage kravhavere som børnefamilier, der ikke kan få tiden til at hænge sammen, syge og gamle, der mangler overskud til at handle, kan blive spist af med en sludder for en sladder og så:
Dit krav er NU forældet !
Dårlige betalere kan flytte en periode til udlandet med deres penge og slippe for gælden, fordi det er for dyrt med en udenlandsk retssag.

Lovforslaget er således primært til fordel for skyldnerne.
Hvad med borgerne ?

De får et lovforslag med 31 paragraffer, flere forskellige frister, 3, 5, 10, 20 og 30 år, regler om suspensioner og afbrydelser etc.
Det vil fmt. få mange til at give op og spørge en jurist til råds, hvor de før selv kunne finde ud af det.

Selv om det set fra et advokat-synspunkt professionelt er et indbringende og arbejdsskabende lovforslag, bryder jeg mig som borger ikke om, at lovgivningen for både borgere og erhvervsliv uden meget tvingende grunde skal gøres mere kompliceret, så de tvinges til at bruge jurister, hvad de før kunne slippe for, ligesom den for mange kommer til at virke mere til gavn for de frække og stærke end for de små og svage.

Olav Willadsen 16. maj 2007

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**Endeligt svar på L 165 - Spørgsmål 22** svar L 165 spm. 22.doc (HTM) svar L 165 spm. 22.doc (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	24/05-07
Modtaget:	24/05-07
Omdelt:	25/05-07
Titel:	L 165 - svar på spm. 22, fra justitsministeren
Dok.type:	Endeligt svar (SE)
Spørgsmål	
Spm. om kommentar til henvendelsen af 16/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup, til justitsministeren 21/5 07	
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Bilag 12 Henvendelse af 16/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup

JUSTITSMINISTERIET
Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 24. maj 2007
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2005-705-0012
Dok.: LHO40347

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 22 vedrørende forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (L 165), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 21. maj 2007.

Lene Espersen
/
Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 22 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (L 165).

Spørgsmål:

> ”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 16/5-07 fra Olav Willadsen, Glostrup, vedrørende L 165, jf. L 165 – bilag 12.”

Svar:

Advokat Olav Willadsen rejser i sit brev af 16. maj 2007 til Folketingets Retsudvalg spørgsmål om forslaget om afskaffelse af muligheden for at afbryde forældelsen alene ved påmindelse til skyldner. Willadsen anfører, at afbrydelse ved sagsanlæg er til gene for fordringshaverne, bl.a. i tilfælde, hvor skyldner er flyttet til udlandet.

Willadsen anfører endvidere, at de nye regler vil føre til, at fordringshaver fremover vil skulle anlægge retssag i stedet for at indlede forhandlinger med skyldner.

Endelig anfører Willadsen, at forslaget indebærer, at forældelseslovgivningen bliver mere kompliceret med den virkning, at borgerne ikke vil kunne forstå reglerne uden at søge professionel rådgivning.

Indledningsvis bemærkes, at 1908-lovens 5-årsfrist i dag kun afbrydes ved skyldners erkendelse eller foretagelse af retslige skridt.

Som det fremgår af pkt. 3.3.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget har et enigt forældelsesudvalg fundet, at adgangen efter Danske Lov 5-14-4 til at afbryde forældelsesfristen ved påmindelse bør ophæves. Hensynet bag forældelsesreglerne er navnlig at bidrage til, at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden rimelig tid, og at undgå procesførelse om meget gamle fordringer. Forældelsesudvalget anfører bl.a., at disse hensyn i de fleste tilfælde ikke på tilfredsstillende måde tilgodeses ved en ordning, hvor fordringshaveren har mulighed for til enhver tid at forny forældelsesfristen ved blot at tilkendegive over for skyldneren, at han eller hun mener at have et krav mod den pågældende. Det skyldes bl.a., at påmindelse alene ikke er egnet til at fremme en afklaring af omtvistede fordringers eksistens. Endvidere kan skyldneren efter omstændighederne uanset påmindelser med tiden få en forventning om, at kravet ikke vil blive fastholdt.

Justitsministeriet er enig i udvalgets synspunkter og finder på den baggrund, at afbrydelse af forældelse som foreslået skal ske ved skyldnerens erkendelse eller ved foretagelse af retslige skridt.

Efter lovforslagets § 15 afbrydes forældelsen ved skyldnerens erkendelse med den virkning, at der løber en ny forældelsesfrist. Hvis skyldner ikke har grund til at bestride fordringen, vil fordringshaver således almindeligvis ikke skulle foretage retslige skridt.

Endvidere indeholder lovforslagets § 21, stk. 5, en regel, hvorefter forældelsen afbrydes foreløbigt, hvis der mellem skyldneren og fordringshaveren indledes forhandlinger om fordringen, inden forældelsesfristen er udløbet. I disse tilfælde vil der løbe en tillægsfrist fra det tidspunkt, hvor forhandlingerne afsluttes, således at forældelse tidligt indtræder et år herefter. Fordringshaver vil dermed uden frygt for, at fordringen forældes, kunne indlede forhandlinger med skyldner om fordringen.

Hvis den pågældende person derimod ikke kan erkende skyldforholdet, herunder efter et forhandlingsforløb, vil fordringshaver skulle foretage retslige skridt for at afbryde forældelsen. Dette er imidlertid i begge parters interesse, da det herved kan blive afklaret, om det påståede skyldforhold eksisterer.

For så vidt angår tilfælde, hvor skyldneren flytter til udlandet, kan sager om kontraktforhold som udgangspunkt anlægges ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes, jf. retsplejelovens § 242, stk. 1, og § 247, stk. 1, jf. domskonventionens artikel 5, stk. 1. Anvendelsen af denne mulighed er ikke betinget af, at den sagsøgte opholder sig i den pågældende retskreds.

For så vidt angår borgernes mulighed for at gøre sig bekendt med forældelseslovgivningen er Justitsministeriet enig med Forældelsesudvalget i, at det vil være hensigtsmæssigt med en mere detaljeret regulering af forældelsen af fordringer, således at lovreglerne i højere grad end i dag giver klarhed over retsstillingen. Forslaget til ny forældelseslov er således mere omfattende og detaljeret end de gældende forældelsesregler med henblik på at afklare en lang række af de tvivlsspørgsmål, som de gældende regler har givet anledning til, og som i dag kun kan besvares på grundlag af retspraksis.

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 13** TB_L165.doc (HTM) TB_L165.doc (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	22/05-07
Modtaget:	22/05-07
Omdelt:	22/05-07
Titel:	1. udkast til tillægsbetænkning
Dok.type:	Betænkning m.v. (B)
U-emneord:	tillægsbetænkning, 1. udkast

Til lovforslag nr. **L 165** Folketinget 2006-07

Tillægsbetænkning afgivet af Retsudvalget den 0. maj 2007

1. udkast

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven)

[af justitsministeren (Lene Espersen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. februar 2007 og var til 1. behandling den 22. marts 2007. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget. Udvalget afgav betænkning den 3. maj 2007. Lovforslaget var til 2. behandling den 22. maj 2007, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har, efter lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i 1 møde.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget modtaget skriftlige henvendelser fra:

Advokatfirmaet Elmer & Partnere,
FTF,
Lars Jensen, Rødekro og
advokat Olav Willadsen, Glostrup.

[Justitsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.]

Deputationer

Endvidere har advokatfirmaet Elmer & Partnere mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 12 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, [som denne har besvaret.]

Samråd

Udvalget har stillet 1 samrådsspørgsmål til justitsministeren til mundtlig besvarelse. [Ministeren har besvaret spørgsmålet i et samråd med udvalget den 24. maj 2007. Ministeren har efterfølgende sendt udvalget det talepapir, der lå til grund for ministerens besvarelse af spørgsmålet.]

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

[]

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for tillægsbetænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen.[Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.]

Birthe Rønn Hornbech (V) *Michael Aastrup Jensen (V)* *Karsten Nonbo (V)* *Søren Pind (V)*

Peter Skaarup (DF) fmd. *Kim Christiansen (DF)* *Hans Kristian Skibby (DF)* *Tom Behnke (KF)*

Allan Niebuhr (KF) *Simon Pihl Sørensen (S)* *Per Kaalund (S)* *Lissa Mathiasen (S)*

Frode Sørensen (S) *Elisabeth Arnold (RV)* *Simon Emil Ammitzbøll (RV)*

Anne Baastrup (SF) nfmd. *Line Barfod (EL)*

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	51	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	4

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 165 efter betænkningsafgivelse

Bilagsnr.	Titel
8	Betænkning afgivet den 3/5-07
9	Henvendelse af 14/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere
10	Henvendelse af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødekro
11	Henvendelse af 16/5-07 fra FTF
12	Henvendelse af 16/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 165 efter betænkningsafgivelse

Spm.nr.	Titel
11	Spm. om lovforslaget indebærer, at forældelsesfristen for reparationsarbejder udført for forbrugere bliver 10 år, mens reklamationsfristen for tilsvarende fabriksnye genstande er 2 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
12	Spm. om kommentar til henvendelse af 14/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
13	Spm. om kommentar til henvendelsen af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødekro, til justitsministeren, [og ministerens svar herpå]
14	Spm. om den 3-årige forældelsesfrist, til justitsministeren, [og ministerens svar herpå]
15	Spm. om, hvilke særlige hensyn der ligger bag den foreslåede forældelsesfrist på 5 år, til justitsministeren, [og ministerens svar herpå]
16	Spm. om den foreslåede tillægsfrist på 1 år, til justitsministeren, [og ministerens svar herpå]
17	Spm. om den foreslåede 3-årige forældelsesfrist, til justitsministeren, [og ministerens svar herpå]
18	Spm. om den foreslåede 3-årige forældelsesfrist, til justitsministeren, [og ministerens svar herpå]
19	Spm. om rådgivning fra en faglig organisation, til justitsministeren, [og ministerens svar herpå]
20	Spm. om konsekvenser for arbejdsskadede, til justitsministeren, [og ministerens svar herpå]
21	Spm. om kommentar til henvendelse af 16/5-07 fra FTF, til justitsministeren, [og ministerens svar herpå]
22	Spm. om kommentar til henvendelsen af 16/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup, til justitsministeren, [og ministerens svar herpå]

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 165 efter betænkningsafgivelse

Samråds-spm.nr.	Titel
A	Samrådsspm. om en uddybelse af besvarelse af spørgsmål 12 vedr. henvendelse fra Elmer & Partnere vedr. arbejdsskader, til justitsministeren

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 14** Indskannet 23/5-07, 2 sider (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	22/05-07
Modtaget:	22/05-07
Omdelt:	22/05-07
Titel:	Henvendelse af 21/5-07 fra 3F Fagligt Fælles Forbund
Dok.type:	Henvendelse (H)
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Spørgsmål 23 L 165 - svar på spm. 23, fra justitsministeren Se også: L 165 - Spørgsmål 23 Spm. om kommentar til henvendelse af 21/5-07 fra 3F Fagligt Fælles Forbund, til justitsministeren

FAGLIGT FÆLLES FORBUND

Retsudvalget
L 165 - Bilag 14
Offentligt

Kongres
15.-20. september

Til medlemmerne af
Folketingets Retsudvalg og
Beskæftigelsesudvalget

J.nr.: IBA/AH

21. maj 2007

FAGLIGT FÆLLES FORBUND
Kampmannsgade 4
DK-1790 København V
tlf. +45 70 300 300
fax +45 70 300 301
e-mail: 3f@3f.dk
www.3f.dk

Arbejdsskade – forringelse ved forældelsesloven

Ved vedtagelse af arbejdsskadereformen den 27. maj 2003 var forligspartierne enige om, at arbejdsskadede fremover skulle have klare forbedringer, når de blev udsat for en skade.

Der var også fra forligspartierne enighed om, at der ikke skulle indføres en søgsmålsfrist, således som der havde været lagt op i det fremsatte lovforslag af 28. februar 2002.

Vi så derfor med stor glæde, at det vedtagne forslag af 27. maj 2003 ikke havde en søgsmålsfrist over for de arbejdsskadede.

I forslag til Lov om forældelse af fordringer, der er til behandling i Folketinget i øjeblikket, opereres der dels med en 3-års frist, dels en søgsmålsfrist på 1 år. Da de arbejdsskadede ligeledes bliver berørt af Lov om forældelse af fordringer, vil dette få nogle katastrofale forringelser, der særligt rammer denne gruppe.

En stor del af de personer, som kommer ud for en arbejdsskade, er ofte i en situation, hvor deres arbejdsevne er uafklaret. Mange skal gennemføre afklarende foranstaltninger i forhold til arbejdsmarkedet. Denne periode kan forløbe over flere år på grund af kommunernes sagsbehandlingstid og afklaringsforanstaltningerne. Lovforslaget vil betyde, at de personer vil have svært ved at rejse deres krav inden for forældelsesfristen, da de ikke er afklarede. Derved mister de arbejdsskadeerstatninger, som de er berettigede til i dag.

Vi skal derfor anmode ordførerne i Retsudvalget og Beskæftigelsesudvalget om, at arbejdsskadede ikke får forringet deres retstilstand.

Vi skal anmode om, at der fremover for de arbejdsskadede vil gælde nuværende retstilstand.

Dette mener vi kan gøres ved, at der i Lov om arbejdsskadesikring indføres regler, hvoraf man kan se, at der netop her gælder særregler for de arbejdsskadede, således at de bevarer de gældende retsregler, der eksisterer på arbejdsskadeområdet i dag.

Venlig hilsen
Fagligt Fælles Forbund

Steen Andersen

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**Endeligt svar på L 165 - Spørgsmål 23** svar L 165 spm. 23.doc (HTM) svar L 165 spm. 23.doc (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	24/05-07
Modtaget:	24/05-07
Omdelt:	25/05-07
Titel:	L 165 - svar på spm. 23, fra justitsministeren
Dok.type:	Endeligt svar (SE)
Spørgsmål	
Spm. om kommentar til henvendelse af 21/5-07 fra 3F Fagligt Fælles Forbund, til justitsministeren 22/5 07	
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Bilag 14 Henvendelse af 21/5-07 fra 3F Fagligt Fælles Forbund

JUSTITSMINISTERIET
Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 24. maj 2007
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2005-705-0012
Dok.: LHO40348

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 23 vedrørende forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (L 165), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 22. maj 2007.

Lene Espersen
/
Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 23 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (L 165):

> ”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 21/5-07 fra 3F Fagligt Fælles Forbund, vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 14.”

Svar:

3F Fagligt Fælles Forbund anfører i henvendelsen af 21. maj 2007, at lovforslaget vil skabe visse problemer på arbejdsskadeområdet.

Kritikken retter sig dels mod forslaget om en 3-årig forældelsesfrist for krav i anledning af arbejdsskade, dels mod den foreslåede 1-årige tillægsfrist i forbindelse med indbringelse af kravet for en administrativ myndighed, der foreslås indført ved lovforslagets § 21, stk. 2.

Disse to forhold er også omtalt af advokaterne Karsten Høj og Søren Kjær Jensen i et brev til Retsudvalget af 14. maj 2007. Justitsministeriet har kommenteret de kritikpunkter, der fremføres af advokaterne, i besvarelsen af spørgsmål nr. 12 vedrørende lovforslaget, hvortil der henvises. For så vidt angår spørgsmålet om den 1-årige tillægsfrist henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 16.

Justitsministeriet har den 23. maj 2007 efter aftale med Beskæftigelsesministeriet fremsendt et ændringsforslag til forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166). Ændringsforslaget går ud på at ændre arbejdsskadesikringsloven, således at forældelseslovens 3-årige forældelsesfrist ikke finder anvendelse i visse tilfælde af genoptagelse af arbejdsskadesager. Beskæftigelsesministeriet har anført, at man finder det hensigtsmæssigt, at det sikres, at der i visse særlige tilfælde fortsat vil gælde en længere frist for at søge sagen genoptaget.

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 15** Henvendelse til Folketingets retsudvalg vedr l 165.doc (HTM) Henvendelse til Folketingets retsudvalg vedr l 165.doc (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	23/05-07
Modtaget:	23/05-07
Omdelt:	23/05-07
Titel:	Henvendelse af 23/5-07 fra HK-Danmark m.fl.
Dok.type:	Henvendelse (H)
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Spørgsmål 24 L 165 - svar på spm. 24, fra justitsministeren Se også: L 165 - Spørgsmål 24 Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/5-07 fra HK/Danmark m.fl., til justitsministeren

Henvendelse til Folketingets retsudvalg vedr. lovforslag L 165 og L 166

Forældelseslov og arbejdsskader

Der er fremlagt lovforslag vedr. forældelseslov og ændret følgelovgivning.

Vi arbejder til dagligt med medlemmer, der har været udsat for arbejdsskader og har derfor mange års erfaring med og grundigt kendskab til arbejdsskadelovgivningen og dens virke.

I dag gælder alene den 20-årige frist for krav efter arbejdsskadesikringsloven.

Med vedtagelse af L 165 og L 166 bliver forældelsesfristen for de arbejdsskadede ændret til 3 år.

Den 3-årige forældelsesfrist kan medføre afgørende forringelser for personer, der er ramt af en arbejdsskade.

Samme 3-års frist kan bl.a. betyde, at krav, hvis eksistens skadelidte ikke har kendt til (på grund af en forkert administration f.eks. erhvervsevnetabserstatning og revalidering) forældes efter 3 år og ikke som nu først efter 20 år.

Vi har vanskeligt ved at forstå, at der for en gruppe personer, der typisk er svage både fysisk og økonomisk (p.g.a. arbejdsskaden) skal indføres en forældelsesfrist, der er ligeså stram som den, man mener, skal gælde i generelle erhvervsmæssige forhold m.v. Den nye forældelsesfrist vil komme til at stille nogle i forvejen hårdt ramte mennesker langt ringere end tilfældet er i dag.

Dertil kommer, at lovforslagene generelt er vanskeligt forståelige i relation til arbejdsskadede personer.

Det er navnlig uklart, hvornår den 3-årige forældelsesfrist skal regnes fra i relation til krav, der baserer sig på Arbejdsskadesikringsloven.

Samtidig med indførelse af en kort forældelsesfrist bliver muligheden for at føre retssag om afgørelse efter Arbejdsskadesikringsloven indirekte undergivet en 1-årsfrist. (”tillægsfrist”)
I dag gælder alene 20 års fristen.

I bemærkningerne til gældende arbejdsskadesikringslov er på side 30 anført følgende:
… Forligspartierne har lagt vægt på at fastholde den høje retssikkerhed, der i dag er i arbejdsskadesystemet. Det betyder, at reglerne om genoptagelse er uændrede, og at der ikke indføres en søgsmålsfrist.”…

Vi er ikke bekendt med, at forligskredsen siden vedtagelsen af gældende arbejdsskadesikringslov har drøftet dette spørgsmål, hvorfor det undrer os, at man mener, at der i arbejdsskadesager skal indføres søgsmålsfrist.

Konsekvenserne af ændrede regler i arbejdsskadesager vedr. forældelse og indirekte søgsmålsfrist er hverken undersøgt eller beskrevet. Der anmeldes årligt ca. 20.000 nye tilfælde af ulykker og ca. 17.000 nye tilfælde af erhvervssygdomme.

Det er vores erfaring, at vi i en del arbejdsskadesager har været nødsaget til at anlægge retssag for at få omgjort forkerte afgørelser eller afprøvet rækkevidden af en bestemt fortolkning.
Det drejer sig om såvel anerkendelse som erstatningsudmåling.
Efter vores opfattelse har en søgsmålsfrist den konsekvens, at presset på domstolssystemet vil øge, for de, der har ressourcer til at anlægge en sag, vil gøre dette, inden grundlaget for sagen er undersøgt på tilstrækkelig vis, alene for at undgå, at sagen forældes. Mere ressourcesvage personer kan miste adgangen til at få prøvet afgørelser, der burde være prøvet.

Efter vores opfattelse er der hverken fremført politiske eller juridiske argumenter for, at retstilstanden for arbejdsskadede skal forringes, hvilket vedtagelse af L 165 og L 166 vil medføre.

Eksempel:
En lønmodtager er på arbejde. Han falder og slår sit knæ. Det gør ondt og knæet hæver op. Lægen siger, at han skal tage den med ro og da han har nogle dages afspadsering, passer det med, at han kan bruge disse til at "rekreere" sig.
Efter 3½ år viser knæskaden sig for alvor. Han kan ikke længere passe sit arbejde og bliver indlagt og opereret. Lægerne siger, at generne stammer fra dengang, han faldt og slog knæet.
Arbejdsskadesagen kan være forældet, hvis 3-års fristen indføres.

Eksempel:
En lønmodtager får anerkendt kroniske lænderygsmerter som arbejdsskade. Ved erstatning for tab af erhvervsevne bliver der taget hensyn til, at hun i forvejen har psoriasisgigt og at denne med al sandsynlighed på et eller andet tidspunkt ville have givet erhvervsproblemer.
Afgørelsen ankes og Ankestyrelsen fastholder afgørelsen. På det tidspunkt har sagen verseret i systemet i 2 og 9 måneder.
Lønmodtageren kan nu vælge mellem to handlemåder:

1. Straks - og uden at undersøge sagen yderligere – at anlægge sag mod Ankestyrelsen for at sikre sig, at tillægsfristen på 1 år ikke overskrides.
2. Undersøge sagen (kontakt til egen læge, specialafdeling på hospital, kommune m.v.) for at vurdere, om der er grundlag for at anlægge sag mod Ankestyrelsen og dermed risikere, at vurderingsgrundlaget ikke kan tilvejebringes indenfor 1 års tillægsfristen.

Dansk Metal	FOA	3F	HK
Peter Poulsen Sekretær	Inger Bolwinkel Forbundssekretær	Ida Bang Andersen Socialrådgiver	Anne Marie Bryde Socialrådgiver

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**Endeligt svar på L 165 - Spørgsmål 24** svar L 165 spm. 24.doc (HTM) svar L 165 spm. 24.doc (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	24/05-07
Modtaget:	24/05-07
Omdelt:	25/05-07
Titel:	L 165 - svar på spm. 24, fra justitsministeren
Dok.type:	Endeligt svar (SE)
Spørgsmål	
Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/5-07 fra HK/Danmark m.fl., til justitsministeren 23/5 07	
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Bilag 15 Henvendelse af 23/5-07 fra HK-Danmark m.fl.

JUSTITSMINISTERIET
Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 24. maj 2007
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2005-705-0012
Dok.: LHO40350

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 24 vedrørende forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (L 165), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 23. maj 2007.

Lene Espersen
/
Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 24 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (L 165):

> ”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 23/5-07 fra HK/Danmark m.fl. vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 15.”

Svar:

HK/Danmark m.fl. anfører i henvendelsen af 23. maj 2007, at lovforslaget vil skabe visse problemer på arbejdsskadeområdet.

Kritikken retter sig dels mod forslaget om en 3-årig forældelsesfrist for krav i anledning af arbejdsskade, dels mod den foreslåede 1-årige tillægsfrist i forbindelse med indbringelse af kravet for en administrativ myndighed, der foreslås indført ved lovforslagets § 21, stk. 2.

Disse forhold er også omtalt af advokaterne Karsten Høj og Søren Kjær Jensen i et brev til Retsudvalget af 14. maj 2007. Justitsministeriet har kommenteret de kritikpunkter, der fremføres af advokaterne, i besvarelsen af spørgsmål nr. 12 vedrørende lovforslaget, hvortil der henvises. For så vidt angår spørgsmålet om fristens begyndelsestidspunkt henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 14 og for så vidt angår den 1-årige tillægsfrist til besvarelsen af spørgsmål nr. 16.

For så vidt angår de første af de to eksempler i HK/Danmarks brev bemærkes, at den 3-årige forældelsesfrist på grund af suspensionsreglen i lovforslagets § 3, stk. 2, først vil skulle regnes fra det tidspunkt, hvor skadelidte bliver bekendt med kravet, hvilket i eksemplet vil sige, når skaden viser sig 3½ år efter ulykken.

I det andet eksempel, hvor en sag har verseret ved arbejdsskademyndighederne i to år og ni måneder, vil skadelidte som følge af den foreslåede tillægsfrist på et år i lovforslagets § 21, stk. 2, have et år fra afgørelsestidspunktet til at anlægge sag ved domstolene. Skadelidte vil i denne periode kunne foretage de yderligere undersøgelser mv. i sagen, der måtte være nødvendige med henblik på at overveje et eventuelt sagsanlæg. Det vil således ikke som anført af HK/Danmark være nødvendigt at anlægge en eventuel retssag straks efter arbejdsskademyndighedernes afgørelse.

Det bemærkes i øvrigt, at Justitsministeriet den 23. maj 2007 efter aftale med Beskæftigelsesministeriet har fremsendt et ændringsforslag til for-

slag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166). Ændringsforslaget går ud på at ændre arbejdsskadesikringsloven, således at forældelseslovens 3-årige forældelsesfrist bl.a. ikke vil finde anvendelse i visse tilfælde af genoptagelse af arbejdsskadesager. Beskæftigelsesministeriet har anført, at man finder det hensigtsmæssigt, at det sikres, at der i visse særlige tilfælde fortsat vil gælde en længere frist for at søge sagen genoptaget.

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 16** Indskannet 24/5-07, 2 sider (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	23/05-07
Modtaget:	23/05-07
Omdelt:	23/05-07
Titel:	Henvendelse af 23/5-07 fra 3F Fælles Fagligt Forbund
Dok.type:	Henvendelse (H)
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Spørgsmål 26 L 165 - svar på spm. 26, fra justitsministeren

FAGLIGT FÆLLES FORBUND

Retsudvalget
L 165 - Bilag 16
Offentligt

Til medlemmerne af
Folketingets Retsudvalg og
~~Beskæftigelsesudvalget~~

MODTAGET
23 MAJ 2007 15 50
Den Centrale Indlevering

ORIGINAL

07 Kongres
15.-20. september

J.nr.: SA/AH

23. maj 2007

FAGLIGT FÆLLES FORBUND
Kampmannsgade 4
DK-1790 København V
tlf. +45 70 300 300
fax +45 70 300 301
e-mail: 3f@3f.dk
www.3f.dk

Arbejdsskade – forringelser ved forældelsesloven
Lovforslag nr. 165 og lovforslag nr. 166

Det er med glæde, at vi konstaterer, at justitsministeren vil fremsætte et ændringsforslag til forslag til lov om forældelse for de erstatningskrav, der kan rejses på baggrund af en arbejdsskade.

Vi gør opmærksom på, at det fremgår af de svar, som Beskæftigelsesministeriet har afgivet til Retsudvalget på spørgsmål 17 og 18, at ændringsforslaget vil gå ud på at ændre arbejdsskadesikringsloven således, at forældelseslovens 3-års frist ikke finder anvendelse på

- genoptagelse af sager for sygdomme som efterfølgende er optaget på erhvervssygdomslisten
- genoptagelse af sager på baggrund af en domstolsafgørelse, der har underkendt en arbejdsskademyndigheds praksis.

Til det vil vi bemærke, at Ankestyrelsen i dag tolker mellem konkrete afgørelser i enkelte sager og praksisændringer. Mange arbejdsskadesager prøves i dag ved domstolene, og her er der tale om konkrete vurderinger om en arbejdsskadesag, f.eks. opfyldelse af betingelserne for anerkendelse og ikke praksisændringer.

Som eksempel kan nævens en arbejdsskadesag vedrørende en tennisalbue, hvor Ankestyrelsen afviser anerkendelse med henvisning til, at arbejdsforholdene ikke er tilstrækkeligt kraftbetonede, hvilket er en af betingelserne for at få anerkendt skaden. Sagen prøves ved domstolen, som skal vurdere, om arbejdsforholdene er tilstrækkeligt kraftbetonede. Afgørelsen er, at lidelsen skal anerkendes om en arbejdsskade. I disse sager vurderer Ankestyrelsen, at det er en konkret afgørelse og ikke en praksis ændring.

Som det fremgår af svar på spørgsmål 17 og 18, vil denne type sag have en 3-års forældelsesfrist og en søgsmålsfrist på et år, da der ikke er tale om en genoptagelsessag.

Vi vurderer, at besvarelsen af spørgsmål 17 og 18 alene omfatter genoptagelsessager, hvilket betyder, at nogle arbejdsskadesager vil være omfattet af en 3-års forældelsesfrist og en 1-års søgsmålsfrist. Det vil

medføre store konsekvenser for mange arbejdsskadede, som ikke vil have mulighed for at få deres sager realitetsbehandlet.

Vi vil anmode om, at de gældende retsregler for arbejdsskadesager efter arbejdsskadesikringsloven og erstatningsansvarsloven opretholdes, således at forældelsesfristen på 20 år for alle typer af arbejdsskader fremgår af ændringsforslaget.

Med venlig hilsen
Fagligt Fælles Forbund

Steen Andersen
næstformand

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**Endeligt svar på L 165 - Spørgsmål 26** svar L 165 spm. 26.doc (HTM) svar L 165 spm. 26.doc (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	24/05-07
Modtaget:	24/05-07
Omdelt:	25/05-07
Titel:	L 165 - svar på spm. 26, fra justitsministeren
Dok.type:	Endeligt svar (SE)
Spørgsmål	
Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/5-07 fra 3F Fælles Fagligt Forbund, til justitsministeren 23/5 07	
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Bilag 16 Henvendelse af 23/5-07 fra 3F Fælles Fagligt Forbund

JUSTITSMINISTERIET
Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 24. maj 2007
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2005-705-0012
Dok.: LHO40352

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 26 vedrørende forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (L 165), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 23. maj 2007.

Lene Espersen
/
Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 26 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (L 165):

> ”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 23/5-07 fra 3F Fagligt Fælles Forbund, vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 16.”

Svar:

3F Fagligt Fælles Forbund anfører i henvendelsen af 23. maj 2007, at Arbejdsskadestyrelsen skelner mellem ændringer af konkrete afgørelser i enkeltsager og praksisændringer. Det anføres, at dette vil have betydning i forhold til det ændringsforslag, der er varslet i besvarelsen af spørgsmål nr. 17 og 18, idet ændringsforslaget kun angår praksisændringer.

Indledningsvis bemærkes, at det omtalte ændringsforslag er sendt til Folketingets Retsudvalg den 23. maj 2007. Ændringsforslaget indebærer, at forældelseslovens ”korte” 3-årige frist ikke skal finde anvendelse i to tilfælde, dels hvor en sag om erstatning kan genoptages, fordi den pågældende sygdom efterfølgende er blevet optaget på fortegnelsen over erhvervssygdomme, jf. arbejdsskadesikringslovens § 41, stk. 2, dels hvor en sag genoptages på andet grundlag end arbejdsskadesikringslovens §§ 41-43. Den sidstnævnte kategori angår tilfælde, hvor sager genoptages på almindeligt forvaltningsretligt grundlag i anledning af, at myndighederne har ændret deres praksis. Det drejer sig navnlig om tilfælde, hvor arbejdsskademyndighedernes praksis er blevet underkendt ved domstolene.

Ændringsforslaget vil indebære, at den foreslåede generelle 3-års frist ved genoptagelse af arbejdsskadesager kun finder anvendelse i de tilfælde, hvor genoptagelse er begrundet i, at der foreligger nye væsentlige faktiske oplysninger i sagen. I disse tilfælde vil 3-årsfristen som følge af den foreslåede suspensionsregel i lovforslagets § 3, stk. 2, i praksis først blive regnet fra det tidspunkt, hvor de nye oplysninger foreligger. I disse tilfælde gælder i øvrigt arbejdsskadesikringslovens genoptagelsesfrist på 5 år, der som udgangspunkt regnes fra den første afgørelse i arbejdsskadesagen.

I ethvert tilfælde, hvor en sag genoptages, uden at det skyldes nye væsentlige faktiske oplysninger i den konkrete sag, vil ændringsforslaget betyde, at der alene vil gælde en absolut forældelsesfrist på 30 år. Det gælder uanset, om genoptagelsen af den pågældende sag sker på bag-

grund af ”ændringer af konkrete afgørelser i enkeltsager eller praksisændringer”.

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 17** Indskannet 24/5-07, 18 sider (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	23/05-07
Modtaget:	23/05-07
Omdelt:	23/05-07
Titel:	Henvendelse af 23/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere
Dok.type:	Henvendelse (H)
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Spørgsmål 27 L 165 - svar på spm. 27, fra justitsministeren

ELMER & PARTNERE
ADVOKATER

Folketinget
Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

MODTAGET
23 MAJ 2007 15⁰⁰
Den Centrale Indlevering

Retsudvalget
L 165 - Bilag 17
Offentligt

23. maj 2007

Sagsnr.:
KH 8018842

Jurist:
Karsten Høj
kh@elmer-adv.dk

Sekretær:
Malene Kaaber Otto
3367 6762
mo@elmer-adv.dk

Vedrørende lovforslag 165 og 166 - foretræde for Retsudvalget torsdag den 24. maj 2007 kl. 15.00

Til brug for foretræde vedlægges:

1. Kopi af PowerPoint dias
2. Materialesamling
3. Uddybende synspunkter

Materialet vedlægges i 20 eksemplarer med* anmodning om, at det omdeles til udvalgets medlemmer.

Som det fremgår, ønsker vi at bruge PowerPoint, idet bemærkes, at vi medbringer USB nøgle og møder kl. 14.30.

Med venlig hilsen

Karsten Høj

Søren Kjær Jensen

Annette B. Elmer (H)
Peter Breum (H)
Ulrik Jørgensen (H)
Søren Kjær Jensen (H)
Jacob Goldschmidt (H)
Karsten Høj (H)
Brian Malmros (H)
Pernille Leding
Louise Bødker (L)
Morten Henriksen
Poul Lønborg-Jensen (adv.fm.)
Gitte Holm Bagge (adv.fm.)

ST. KONGENSGADE 23
BAGHUSET
1264 KØBENHAVN K
TELEFON 33 67 67 67
TELEFAX 33 67 67 50

WWW.ELMER-ADV.DK

ADVOKATAKTIESELSKAB
CVR.NR. 26 09 55 65

* Note ved REU-sekr.
Ikke omdelt her, men sendt særskilt til ordførerne.

ELMER & PARTNERE

ADVOKATER

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

23. maj 2007

Sagsnr.:
SKJ 8014780

Jurist:
Søren Kjær Jensen
skj@elmer-adv.dk

Sekretær:
Helene Frandsen
3367 6758
hf@elmer-adv.dk

Forslagslov om forældelse af fordringer (L 165 og L 166) - Foretræde torsdag den 24. maj 2007

Vi har med tak modtaget kopi af svar på de spørgsmål, som vores henvendelse af 14. maj 2007 har givet anledning til.

De fleste af disse svar – dog ikke svaret på spørgsmål 12 – er i et vist omfang oplysende og kvalificerende for det videre forløb, om end nedslående i sit indhold, og de giver anledning til nogle kommentarer som følger nedenfor.

Vi vedlægger en materialesamling indeholdende blandt andet 4 domme, der, for at belyse aktualiteten i problemstillingerne, alle er fra 2006.

Det er vores opfattelse, at 3 af de 4 domme ikke ville have medført de store erstatninger til de pågældende, hvis deres sager var blevet behandlet efter de regler, der foreslås.

Den ene af dommene (VL-dom af 6.10.2006 – mat.saml. s. 21 ff) ville være omfattet, men det skyldes det forhold, at skadelidte af tilfældige grunde lige akkurat nåede at anmelde skaden inden 3 år fra dens indtræden, og fra hun første gang opsøgte læge.

1. Vedrørende svaret på spørgsmål 12 og vores kritikpunkter:

Svaret forholder sig i vidt omfang ikke til væsentlige dele af vores kritikpunkter, som man betegner som "betragtninger". Justitsministeriet forholder sig således ikke til konsekvenserne for de mange skadelidte, der nu får ændret

Annette B. Elmer (H)
Peter Breum (H)
Ulrik Jørgensen (H)
Søren Kjær Jensen (H)
Jacob Goldschmidt (H)
Karsten Høj (H)
Brian Malmros (H)
Pernille Leding
Louise Bødker (L)
Morten Henriksen
Poul Lønborg-Jensen (adv.fm.)
Gitte Holm Bagge (adv.fm.)

ST. KONGENSGADE 23
BAGHUSET
1264 KØBENHAVN K
TELEFON 33 67 67 67
TELEFAX 33 67 67 50

WWW.ELMER-ADV.DK

ADVOKATAKTIESELSKAB
CVR.NR. 26 09 55 65

en 20-årig frist til en 3-årig frist (i relation til anmeldelse er fristen for indbringelse for domstolene ligegyldig).

Man forholder sig ikke til vores henvendelse, punkt 3, om, at forslaget er uigennemtænkt, men henviser blot til den side (side 169) i Betænkningen, som vi selv nævnte, uden at oplyse hvori kritikken af den omtalte dom (U 2000.19 H) skulle bestå, endsige fra hvem kritikken er kommet.

Vi vedlægger i vores materialesamling, side 1, den omtalte side 169, der om noget illustrerer den summariske behandling, arbejdsskadeområdet er blevet viet.

Til belysning af konsekvenserne af 3 års fristen har vi – i mangel af bedre – forespurgt Arbejdsskadestyrelsen, hvor mange sager der blev afvist i den korte periode, hvor Arbejdsskademyndighederne urigtigt anvendte en 5-årig forældelsesfrist, indtil Højesterets dom U 2000.19 H.

Af tallene fremgår, at der over en 3-årig periode er tale om 1.679 sager. Vi er naturligvis opmærksomme på, at der i denne 3 års periode sandsynligvis har været del ophobede sager fra de tidligere år, men tallet er ikke desto mindre alarmerende.

Det viser, at den 5-årige frist, der kunne formodes at være indarbejdet i befolkningens bevidsthed, ikke har været mere indarbejdet, end at hundredvis af arbejdsskaderamte hvert år har anmeldt skader mere end 5 år efter, at disse er indtrådt.

Tallet må naturligvis forventes at blive endnu højere ved indførelse af en 3-årig frist.

Vi synes, at Justitsministeriet unødigt bagatelliserer dette problem, ved i sit svar på spørgsmål 12, side 4, at anføre, at fordringshaveren **"blot (skal) have indbragt kravet ... inden 3 år"**. Ganske mange skadelidte har ikke anledning til at præsentere et krav, som de ikke har.

Eks. 1:
Den i materialesamlingen side 2 ff refererede dom fra Østre Landsret af 28. juni 2006 er et eksempel på en sag, der ikke ville have medført erstatning, hvis den 3-årige frist havde været gældende.

Den pågældende hjemmehjælper anmeldte skaden 6 år efter skadens indtræden, simpelthen fordi hun i den 6-årige periode, der var gået, ikke havde følt anledning til at præsentere noget krav, eftersom hun jo fortsat fik fuld løn og kunne passe sit arbejde, om end med mange sygedage.

Hjemmehjælperen fik af Arbejdsskademyndighederne tilkendt ca. kr. 500.000 i erhvervsevnetabserstatning. Ved Landsrettens dom godt kr. 1.000.000 (sagen er anket vedrørende størrelsen af erstatningen til Højesteret).

Eks. 2:
Som yderligere et eksempel på, at skadelidte ofte anmelder et krav meget sent, skal nævnes Vestre Landsrets dom af 6. oktober 2006 (mat.saml. s 21 ff) .

I den pågældende sag blev skaden ganske vist lige netop anmeldt, inden der var gået 3 år, men det skyldes en tilfældighed, og sagen – der drejede sig, om hvorvidt man skulle se bort fra 1 års fristen – illustrerer ligeledes, at mange skadelidte først anmelder et krav, når de selv mener, de har ret til erstatning/godtgørelse.

I den pågældende sag regnede skadelidte ikke med, at hun ville få varige mén. Hun havde indimellem nogle rygproblemer, som hun kom sig over, og først da hun efter et rygproblem knap 3 år efter skaden mod forventning ikke kom sig igen, fandt hun anledning til at anmelde skaden.

2. Begyndelsestidspunktet:

Særligt i relation til uklarheden herom, er svaret på spørgsmål 12 ikke særligt afklarende, men derimod kryptisk og på mange punkter sågar vildledende - særligt set i sammenhæng med svaret på spørgsmål 14, der udtrykkeligt anfører det, vi havde frygtet; nemlig at begyndelsestidspunktet for 3-årsfristen som udgangspunkt løber fra skaden, uanset om skadelidte har, eller regner med at få, noget som helst krav, der kan tænkes dækket efter loven, og uanset at et sådant krav – der vil give anledning til anmeldelse – først melder sig flere år efter.

3. Tillægsfristen:

I relation til den omtalte tillægsfrist, som vi betegner som en reel søgsmålsfrist, jf. vores henvendelse, punkt 6, kommenterer man fra Ministeriets side overhovedet ikke de af os påpegede uundersøgte og uomtalte konsekvenser, herunder hvor mange yderligere retssager og yderligere unødvendige omkostninger for den skadelidte denne frist vil give anledning til. Vi finder det forunderligt, at Ministeriet betegner det som værende "**ikke korrekt, når advokaterne anfører, at der er tale om en begrænsning af fordringshavers adgang til at gennemføre et krav**", for i forhold til gældende ret er der utvivlsomt tale om en sådan begrænsning, jf. højesteretsdommen U 2006.1444 H (mat.saml. s.40)

Det er for os at se uinteressant at sammenligne med, hvad der "**ellers ville gælde efter Lovens hovedregler**", som Justitsministeriet tilsyneladende gør. Det, vi påpeger, er en sammenligning med gældende ret.

4. Særligt vedrørende svaret på spørgsmål 15 og 20:

Særligt i relation til de arbejdstagere, der efter en arbejdsulykke for at opnå fuld erstatning kun kan opnå dette ved at fremsætte erstatningskrav overfor arbejdsgiveren, vil de loyalitetshensyn, der

bærer 5 års fristen i forslagets § 4, være af fuld samme styrke for den tilskadekomne, der har håb om at kunne fastholde sit arbejde eller genoptage dette hos samme arbejdsgiver.

I sammenhæng med svaret på spørgsmål 20 er det rigtigt, at såfremt "**et krav kan være omfattet af Arbejdsskadesikringsloven, er den skadelidte ikke berettiget til at forfølge sit eventuelle krav efter Erstatningsansvarsloven, før spørgsmålet om dennes tilsvarende krav efter Arbejdsskadesikringsloven er afgjort**".

Dette indebærer naturligvis, at krav om varigt mén og erhvervsevnetabserstatning ikke kan opgøres og dermed forfølges, så længe arbejdsskadesagen ikke er afsluttet, men krav på godtgørelse for svie og smerte og – i et vist omfang – krav på et umiddelbart indtægtstab (tabt arbejdsfortjeneste) vil kunne kræves uafhængigt af arbejdsskadesagens afslutning.

5. Vedrørende svaret på spørgsmål 16 – Den foreslåede tillægsfrist – Søgsmålsfrist:

Uden at skulle strides om ordene, så er der med lovforslaget tale om, at der i modsætning til gældende ret indføres en frist for indbringelse for domstolene. En sådan frist findes for nærværende ikke, jf. U 2006.1444 H (mat.saml. s 40-43)

Terminologisk findes det korrekt at betegne dette en søgsmålsfrist, idet der ganske enkelt gives en frist for søgsmål, hvis kravet skal bevares.

6. Vedrørende svaret på spørgsmål 17:

Vi har noteret os, at vores henvendelse har givet anledning til ændringsforslag, navnlig i relation til kollisionen mellem Arbejdsskadesikringslovens flere steder anvendte 5 års frister og den foreslåede 3 års forældelsesfrist.

Det er vores opfattelse, at man frem for forskellige krumspring og lappeløsninger bør gøre fristen for arbejdsskadekrav til en 5 års frist, jf. nedenfor under pkt. 8 om forslag.

7. Vedrørende svaret på spørgsmål 18 – forvaltningsretlig genoptagelse:

Vi har noteret os, at der på baggrund af vores henvendelse vil blive søgt indført en bestemmelse, der tager højde for problemstillingen med forvaltningsretlig genoptagelse.

Følgende skal dog bemærkes:

Det er ikke helt korrekt, når Beskæftigelsesministeriet anfører, at en betingelse for forvaltningsretlig genoptagelse er, at "**... afgørelsen ville have fået et væsentligt andet indhold uden vildfarelsen**".

Som anført af Folketingets Ombudsmand, jf. blandt andet Forvaltningsret, 2. udgave, side 923, så vil der være pligt til at genoptage sager, hvis "**afgørelsen i den sag der nu begæres genoptaget, vil kunne tænkes ændret**". Der kan således ikke stilles krav om, at afgørelsen med sikkerhed "**ville have fået et væsentligt andet indhold ...**", som Beskæftigelsesministeriet synes at forudsætte, men det er tilstrækkeligt, at der er "**nogen mulighed for ...**", at afgørelsen kan tænkes ændret.

Beskæftigelsesministeriets synspunkt ville forudsætte, at resultatet af en genoptagelse skal afgøre, om genoptagelse skal ske, og vil derfor foregribe resultatet.

Det bebudede ændringsforslag vil – afhængig af indholdet – endvidere efter vores opfattelse kun i et vist omfang løse problemerne med forvaltningsretlig genoptagelse.

Den skadelidte, hvis advokat i nuet skal tage stilling til, om en sag skal indbringes for domstolene, skal nemlig kunne forudse såvel resultat som begrundelse for den/de sager, hans sag afventer.

Skadelidtes ret til genoptagelse vil nemlig i vidt omfang være afhængig af begrundelserne i den Højesteretsdom, der skal danne baggrund for den forvaltningsretlige genoptagelse, og dernæst tillige være afhængig af Arbejdsskademyndighedernes fortolkning heraf.

Som eksempler har vi i materialesamlingen vedlagt to domme, der belyser dette problem.

Eks. 3:
I dommen U 2006.1444 H (mat.saml. 40-43) fremgår det, at Ankestyrelsen ikke fandt, at den principielle Højesteretsdom (U 2002.730 H) gav skadelidte retskrav på forvaltningsretlig genoptagelse forud for Højesteretsdommens afsigelse 10. januar 2002.

Højesteret gav imidlertid den skadelidte – og alle andre – ret hertil, netop med henvisning til at der ikke var en lovbestemt frist for indbringelse for domstolene.

Eks. 4
Det andet eksempel, der kan nævnes, er Højesteretsdom U 2006.3370 H. Den i sagen omhandlede sygeplejerske søgte efter den principielle Højesteretsdom om fradrag i erstatningen (U 1998.1627 H) et par år efter sin sag forvaltningsretligt genoptaget. Det fremgår af dommen, at Ankestyrelsen var af den opfattelse, at der ikke var grundlag for forvaltningsretlig genoptagelse.

8. Forslag:

Vi finder, at konsekvenserne for det omfattende arbejdsskadeområde er så lidt belyste, at dette område må udskilles og særskilt belyses.

Hvis ikke det; så at der som minimum gennemføres nogle forbedringer i det fremsatte forslag:

1) At arbejdsskadekrav såvel i som udenfor kontrakt omfattes af 5-årsfristen i § 4.

2) At begyndelsestidspunktet for arbejdsskadesager bliver det tidligste af de tidspunkter, hvor et klart varigt mén eller et klart erhvervsevnetab med sikkerhed kan fastslås, hvilket også vil være i overensstemmelse med Højesteretsdom U 2005.1594 H.

3) At tillægsfristen for arbejdsskader fastsættes til 3 år, fordi området tidligere har været underlagt en 20-års frist.

Med venlig hilsen

Søren Kjær Jensen / Karsten Høj

ELMER & PARTNERE
ADVOKATER

Lovforslag (L 165 og L 166) om ny forældelseslov – stor betydning for arbejdsskadesager

v/advokat Karsten Høj og advokat Søren Kjær Jensen

Foretræde for Folketingets Retsudvalg den 24. maj 2007

Gældende forældelsesregler - arbejdsskader

- ASL indeholder **ingen** forældelsesregel.
- I oktober 1996 udsendte Ankestyrelsen social meddelelse, SM U-8-96 om, at den 5-årige forældelsesfrist i 1908-loven fandt anvendelse på arbejdsskader.
- Højesteret afgjorde i U2000.19H, at der var forkert, dvs. 20-årig forældelsesfrist (20-årige frist "gennembrudt", jf. særligt asbest-dommen trykt i U.1989.1108H således, at der reelt ikke gælder nogen absolut forældelsesfrist).

Vi har spurgt Arbejdsskadestyrelsen, hvad Højesteretsdommen betød:

2

Gældende forældelsesregler - arbejdsskader

Konsekvensen af U.2000.19H:

Oplyst af Ask.:

"Du har efterlyst antallet af sager som er afvist pga. forældelsen – og genoptaget igen efter højesteretsdommen fra 1999.

I registret er der registreret 1.679 sager som er afvist pga. forældelsen.

I forbindelse med højesteretsdommen blev der skrevet ud til 1.214 tilskadekomne – 998 tilskadekomne reagerede på henvendelse og fik deres sag genoptaget."

Vi har bedt om at få oplyst, hvordan sagerne fordeler sig:

3

Gældende forældelsesregler

Konsekvensen af U.2000.19H:

Oplyst af Ask.:

"

Afvisningerne fordeler sig på følgende år.

1997: 449

1998: 746

1999: 466

"

4

Andre gældende "frist-regler"

Anmeldelsesfrist på 1 år, ASL § 36, stk. 1 – skærpet praksis de senere år.

Hvor mange anmelder senere end 1 år?

Året for anmeldelsen	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Antal pr. medio juni 2006							
Anerkendt	467	465	439	358	274	212	64
Afvist	497	576	653	822	1022	1072	791
Henlagte sager og sager under behandling							
Antal pr. medio juni 2006	25	17	12	16	18	43	76
I alt	989	1.058	1.104	1.196	1.339	1.327	931

5

Andre gældende "frist-regler"

Anmeldepligt:

Påhviler arbejdsgiveren for ulykker (§ 32) men **kun**, når arbejdsskaden *"... antages at kunne begrunde krav på ydelser efter loven"*,

eller *"ikke på 5 ugers dagen ... kan genoptage sædvanligt arbejde"*.

Skadelidte har anmelderet.

Arbejdsskadesikringsloven giver ikke ret til andre umiddelbare krav end behandlingsudgifter; dvs. ingen ret til svie og smerte eller tabt arbejdsfortjeneste.

6

Eks. 1 – Østre Landsrets dom af 28. juni 2006.

Sagen:

Ankestyrelsen: 30 % i erhvervsevnetab.

Skadelidte/Landsretten: 65 % = ca. 1 mio. kr.

Anket af Ankestyrelsen til Højesteret.

Skaden: Rygskade i 1993. Hjemmehjælper.

Anmeldt: 1999.

Årsag: Havde været i arbejde i hele perioden, men med mange sygedage.

7

Eks. 2 – Vestre Landsrets dom af 6. oktober 2006

Sagen:

Afvist som for sent anmeldt (efter 1 år).

Vestre Landsret: Der var rimelig grund til den sene anmeldelse og derfor adgang til at dispensere for anmeldelsen mere end 1 år efter skadens indtræden.

Skaden: Rygskade 18. april 2000. Rengøringsassistent.

Anmeldt: 1. april 2003.

Årsag: At hun ikke forventede varigt mén og modtog fuld løn.

8

Lovforslaget - indhold

Hovedregel:

- 3 år fra det *"... tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt"*, jf. § 2, stk. 1,
- det vil for arbejds**ulykker** være fra *"skadens indtræden"*, jf. bl.a. svar på spm. 14.

9

Lovforslaget - konsekvenser

Problemer:

- Uundersøgt hvor mange, der vil anmelde mere end 3 år efter skadens indtræden.
- Det vil efter vores vurdering med al sandsynlighed være flere hundrede hvert år.
- De der rammes vil være de arbejdsskadede, der arbejdspladsfastholdes.
- Fristen løber uanset om man har ret til erstatning efter arbejdsskadesikringsloven!
- Ved krav om differenceerstatning mod arbejdsgiveren skal skadelidte anlægge sag mens han stadig er ansat.

10

Lovforslaget - anlæggelse af retssag.

I dag **ingen** frist for at anlægge retssag.

Lovforslaget:

1. Anmeldelse til Arbejdsskadestyrelsen er en "foreløbig afbrydelse" af forældelsesfristen (anmeldelsesfrist gælder stadig).
2. Medmindre sag afgjort tidligere end 2 år fra skadens indtræden, skal der for egentlig afbrydelse af fristen anlægges retssag mod Ankestyrelsen (og eventuelt Arbejdsskadestyrelsen) inden 1 år efter meddelelse om myndighedens afgørelse.
3. Begæring om genoptagelse sætter ikke tillægsfristen ud af kraft.

11

Lovforslaget - konsekvens – flere retssager?

- Realiteten er indførelse af en frist for indbringelse for domstolene på et år efter afgørelse fra Ankestyrelsen!
- Angår **alle** afgørelser; også delafgørelser om midlertidigt erhvervsevnetab, årsløn m.m.
- **Uundersøgt** hvad tillægsfristen på 1 år i sammenhæng med 3-årsfristen vil have af konsekvenser for antallet af retssager.
- Vi er helt sikre på, at antallet af retssager vil forøges ganske betydeligt. Hvorfor?

12

Lovforslaget - konsekvens – flere retssager?

- På patientskadeområdet har man en egentlig ved lov fastsat frist på 6 mdr., § 36, stk. 2 i lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsområdet.
- Hvilke erfaringer har man på det område og kan de overføres til arbejdsskadeområdet?

13

Lovforslaget – konsekvens - flere retssager?

Arbejdsskadesager - Ankestyrelsen*	2003	2004	2005
Antal oprettede sager	12180	12490	12434
Antal nye retssager	68	75	88
Andel retssager	0,56%	0,60%	0,71%
Patientskader - Patientskadeankenævnet**			
Antal afgjorte sager	889	1047	1139
Antal afgjorte (=indbragte) retssager***	80	67	68
Andel retssager	9,00%	6,40%	5,97%
Hvis andel retssager for P-skader overføres til A-skader	**1096**	**799**	**742**

* Omgørelsesprocent i 2005: 21,4%

** Ændringsprocent i 2005: 19%

*** Indbragte retssager i 2005: 76

14

Lovforslaget - konsekvens – flere retssager?

- Ankestyrelsen træffer hvert år ca. 12.000 afgørelser.
- 1 år er kort tid.
- Skadelidte går ud fra at få en korrekt afgørelse.
- Vurderes af faglig organisation og/eller advokat.
- Omkostninger.
- Ingen retshjælpsdækning.
- Begrænsede muligheder for fri proces.

15

Lovforslaget - konsekvens – flere retssager?

Justitsministeren har bebudet et ændringsforslag,

"... således at forældelseslovens 3-årige forældelsesfrist bl.a. ikke finder anvendelse i tilfælde, hvor en sag genoptages på grund af, at en domstolsafgørelse har underkendt arbejdsskademyndighedernes praksis.", jf. svar på spm. 18.

Det løser **ikke** problemet!

1. Domstolsafgørelsen vil altid blive afsagt langt senere end den afgørelse en skadelidt skal tage stilling til skal indbringes for domstolene.
2. Skadelidte kan ikke vide, om hans sag omfattes.
3. Men skadelidte kan selvfølgelig håbe på det.

16

Lovforslaget - konsekvens – flere retssager?

Eks. 3: Aktuelle sager om skader, der er anmeldt mere end 1 år efter skadens indtræden.

Sagerne:

- Det drejer sig om 200-250 (flere end tidligere) hvert år siden 2001, der har fået afslag på dispensation; dvs. potentielt 1200-1500 retssager.
- Alle konkret afgjorte sager.
- Hvor 4 betingelser skal være opfyldt for at dispensere.
- Hvor Ankestyrelsen – ofte – kun har stilling til en af dem.

Problem: Med de foreslåede regler, vil vi ikke turde undlade at anbefale retssag i hver enkelt sag.

17

Lovforslaget - konsekvens – flere retssager?

Eks. 4 U.2006.1444H:

Sagen: Midlertidig erhvervsevnetabserstatning i revalideringsperioden på 2½ år.

Ankestyrelsen: Mente, at principiel Højesteretsdom (2002.730H) ikke gav ret til forvaltningsretlig genoptagelse således, at dommen alene skulle have virkning for fremtiden.

Højesteret: *"Der gælder ingen lovbestemt frist for indbringelse af Ankestyrelsens afgørelser ... for domstolene".* Derfor havde skadelidte ret til erstatning for perioden.

18

Lovforslaget - konsekvens – flere retssager?

Eks. 5: Højesteretsdom U.2006.3370H:

Sagen: Sygeplejerske. Eksemlidelse. Nedsat erstatning ved afgørelse af marts 1997 til 25 % erhvervsevnetab. (ca. 350.000 kr.) Efter principiel Højesteretsdom (U.1998.1627H), der førte til revurdering af tusindvis af sager, hvor erstatninger fejlagtigt var nedsat, søgte hun forvaltningsretlig genoptagelse 16. april 2000.

Ankestyrelsen: "Ikke... efter almindelig forvaltningsretlige principper ... grundlag for at genoptage... ".

Højesteret: Ret til erstatning på 50 % med virkning fra 1. februar 1996.

19

Lovforslaget - konsekvens – flere retssager?

Eks. 5:
Højesteretsdom U.2006.3370H:

Problem: Med de foreslåede regler – også med det bebudede ændringsforslag – ville vi ikke turde undlade at anbefale at stævne inden 1 år efter afgørelse i marts 1997 (hvis klienten havde råd).

20

Ændringsforslag

1. Tilføjelse til § 4 (L 165) "herunder krav om personskadeerstatning".
2. Nyt § 2, stk. 5: "For sager omfattet af arbejdssikringsloven regnes forældelsesfristen fra det tidligste tidspunkt, hvor fordringshaveren har et klart varigt mén eller har lidt et klart erhvervsevnetab". Stk. 5 bliver til stk. 6.
3. Tilføjelse til § 21, stk. 2. "I sager omfattet af arbejdsskadesikringsloven dog 3 år".

21

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**Endeligt svar på L 165 - Spørgsmål 27** svar L 165 spm. 27.doc (HTM) svar L 165 spm. 27.doc (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	24/05-07
Modtaget:	24/05-07
Omdelt:	25/05-07
Titel:	L 165 - svar på spm. 27, fra justitsministeren
Dok.type:	Endeligt svar (SE)
Spørgsmål	
Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, til justitsministeren 23/5 07	
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Bilag 17 Henvendelse af 23/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere

JUSTITSMINISTERIET
Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 24. maj 2007
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2005-705-0012
Dok.: JTS41085

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 27 vedrørende forslag til lov om forældelse (forældelsesloven) (L 165), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 23. maj 2007.

Lene Espersen
/
Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 27 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om forældelse (forældelsesloven) (L 165):

> ”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 23/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, vedr. L 165, jf. L 165 - bilag 17.”

Svar:

Den fornyede henvendelse fra advokaterne Søren Kjær Jensen og Karsten Høj vedrører lovforslagets konsekvenser på arbejdsskadeområdet.

Justitsministeriet har ved besvarelsen af spørgsmål nr. 12 kommenteret advokaternes brev af 14. maj 2007 om samme emne. Advokaternes brev af 23. maj 2007 giver Justitsministeriet anledning til følgende supplerende bemærkninger:

Advokaterne anfører på ny, at lovforslagets § 21, stk. 2, om en tillægsfrist på 1 år vil begrænse skadelidtes adgang til at gennemføre et arbejdsskadekrav i forhold til i dag. Dette synes at måtte bero på en misforståelse af lovforslaget, idet bestemmelsen ikke i noget tilfælde vil kunne medføre en forringelse af skadelidtes retsstilling i forhold til i dag. Bestemmelsen - der ikke findes i den gældende lovgivning - går nemlig ud på, at forældelse <u>tidligst</u> indtræder et år efter, at en administrativ myndighed har givet meddelelse om sin afgørelse. Ordet ”tidligst” er afgørende i denne forbindelse, idet det følger heraf, at bestemmelsen alene kan medføre, at der lægges en <u>yderligere</u> frist til det tidspunkt, hvor forældelsesfristen ellers ville udløbe i det konkrete tilfælde. Hvis forældelse efter de almindelige regler først indtræder senere end et år efter arbejdsskademyndighedernes afgørelse, får § 21, stk. 2, slet ingen betydning i det pågældende tilfælde.

Hvis man finder, at forældelse efter lovforslaget vil indtræde for tidligt f.eks. på arbejdsskadeområdet, er det således efter Justitsministeriets opfattelse ikke bestemmelsen i § 21, stk. 2, om en tillægsfrist, der skal ”skydes på”, men de foreslåede almindelige forældelsesregler.

Advokaterne finder, at lovens korte forældelsesfrist ved erstatningskrav på grund af arbejdsskader bør være 5 år i stedet for 3 år, ligesom det efter lovforslaget vil gælde for lønkrav. Efter Justitsministeriets opfattelse er det imidlertid i forældelsesmæssig henseende mest nærliggende at sidestille disse erstatningskrav med andre krav på personskadeerstatning,

hvor den korte frist efter lovforslaget også vil være 3 år. Der henvises herom til besvarelsen af spørgsmål nr. 15 vedrørende lovforslaget, og Justitsministeriet lægger bl.a. også vægt på, at skadelidte ved arbejdsskader ikke ligesom ved lønkrav ofte først bliver opmærksom på kravet via sin faglige organisation i forbindelse med, at den skadelidte ophører med at arbejde for den pågældende arbejdsgiver. Muligheden for eventuelle differencekrav efter erstatningsansvarsloven ændrer efter Justitsministeriets opfattelse ikke ved, at arbejdsskadekrav først og fremmest anses som et forsikringsspørgsmål i forhold til arbejdsskademyndighederne.

Advokaterne kommer også på ny ind på spørgsmålet om begyndelsestidspunktet for den foreslåede 3-årige forældelsesfrist. Det er korrekt, at denne frist også i arbejdsskadesager som udgangspunkt vil løbe fra det tidspunkt, hvor skaden indtræder. Det er imidlertid afgørende at være opmærksom på, at "suspensionsreglen" i lovforslagets § 3, stk. 2, medfører, at dette udgangspunkt i praksis vil blive fraveget i en lang række tilfælde. Efter § 3, stk. 2, vil forældelsesfristen nemlig først blive regnet fra det tidspunkt, hvor skadelidte fik eller burde have fået kendskab til fordringen og skyldneren.

Advokaterne finder, at lovforslaget bør ændres med henblik på at videreføre den retstilstand, der følger af Højesterets dom i sagen gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2005, side 1594 H. Justitsministeriet skal hertil bemærke, at Højesteret ved denne afgørelse fastslog, at en række krav ikke var forældet, fordi den skadelidte havde befundet sig i utilregnelig uvidenhed om sine krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse for varigt men. Som anført går suspensionsreglen i lovforslagets § 3, stk. 2, netop ud på at videreføre denne retstilstand. Der er således ikke behov for at ændre lovforslaget for at opnå den retstilstand, som advokaterne ønsker.

Endelig kommenterer advokaterne nogle oplysninger om genoptagelser af arbejdsskadesager. Justitsministeriet skal hertil bemærke, at hverken forslaget til lov om forældelse af fordringer (L 165) eller forslaget til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (L 166) berører spørgsmålet om, i hvilke tilfælde der kan ske genoptagelse af arbejdsskadesager.

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Spørgsmål 27**
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	23/05-07
Modtaget:	23/05-07
Omdelt:	23/05-07
Titel:	Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, til justitsministeren
Spørgsmålets ordlyd:	Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 23/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, vedr. L 165, jf. L 165 - bilag 17.
Dok.type:	Udvalgsspørgsmål (SP)
Svar	
L 165 - svar på spm. 27, fra justitsministeren 24/5 07	

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 18**
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	25/05-07
Modtaget:	25/05-07
Omdelt:	25/05-07
Titel:	Notat om forældelse, anmeldelse og genoptagelse af arbejdsskade sager, fra Arbejdsskadestyrelsen
Dok.type:	Notat (N)
U-emneord:	arbejdsskadeloven, arbejdsskadeområdet, forældelsesfrister, forældelsesloven

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 19** Indskannet 31/5-07, 2 sider (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	29/05-07
Modtaget:	30/05-07
Omdelt:	30/05-07
Titel:	Henvendelse af 29/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup
Dok.type:	Henvendelse (H)
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Spørgsmål 48 Spm. om kommentar til henvendelsen af 29/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup, til justitsministeren

OLAV WILLADSEN
ADVOKAT møderet for Højesteret

Tunnelvej 7
2600 Glostrup
Danmark

Telefon: 43 63 26 54
International: +45 43 63 26 54
Bedst mellem 13 og 15

Træffetid:
Efter aftale

Giro: 4 37 87 76

Retsudvalget
L 165 - Bilag 19
Offentligt

Folketingets retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Dato: 29. maj 2007

Sag:

Vedr. forældelseslovforslaget.

Tak for Deres brev af den 25.ds. med ministerens bemærkninger til mine seneste bemærkninger. De første har jeg intet hørt til.

At forældelsesudvalget har ment, at muligheden for afbrydelse ved påmindelse bør ophøre, er ikke mere rigtigt end argumenterne.

I hvert fald med krav, der uomtvisteligt er prøvet - nemlig domskrav - må hensynet til rettens afgørelser og kreditor tælle højere end hensynet til den ikke-opfyldende debitor.

Der er et tungt hensyn til dem, der anmodes om at give kredit til folk, der kun kan henvise til forhåbentlig fremtidig success eller lønindtægter.
Alternativet er nemlig, at iværksættere, unge og ubemidlede får endnu sværere og dyrere ved at opnå kredit.

Uden mulighed for lønindeholdelse for private krav (men derimod for offentlige) vil private kreditorer blive væsenligt ringere stillet end i dag med BÅDE fjernelsen af påkravsreglen for domme m.v. OG forkortelsen af forældelsestiden til 10 hhv. 3 år.

Forventningen om at slippe for at betale, blot man tilstrækkelig længe ikke gør det, man skal, er det ikke beskyttelsesværdig, med mindre domstolene vurderer, at der er passivitet.

Det kan være svært at få reaktion endsige en klar erkendelse fra en debitor - og så kan føres mange og fine processer om, hvorvidt et udsagn er en erkendelse eller ikke.

Tillægsfristen lapper på fejlene, men gør loven endnu mere uoverskuelig for almindelige mennesker.

Ad flytning til udlandet:
Justitsministeren henviser til retsplejelovens § 242 stk. 1.
§ 242 stk.2 bestemmer udtrykkeligt, at den IKKE vedrører pengekrav bortset en enkelt undtagelse kendt som "hotel-reglen".

§ 247 stk. 1 sætter kun konventionen i kraft.
I EF-domskonventionens bestemmelser, som ministeren anfører, giver art. 5 nr. 1 rigtignok giver værneting i opfyldelseslandet - og det er ikke samme land efter alle EU-landes ret.

Nok så vigtigt er, at der er undtagelser f.eks. art. 14 om visse sager mod forbrugere.
De kan kun anlægges, hvor de bor, så en forbruger, der ikke har betalt og siden er flyttet til f.eks. Spanien, skal sagsøges dér.

Bor man i Luxembourg (tillægsprotokol art. 1), så kan man ikke sagsøges andetsteds efter art. 5 nr.1.
etc.

Hvorvidt forkyndelse på dansk vil være gyldig i f.eks. Spanien, eller om man skal bekoste oversættelse, har jeg ikke undersøgt.

Der er også en verden udenfor EU.
Flytter debitor til USA, Tyrkiet, Thailand etc., hvis dér ikke er en konvention, må man anlægge sag dér for at afbryde forældelse, selv om man har en dansk højesteretdom, der ubestridt ikke er betalt, eller 3-års-dagen nærmer sig.

Forslaget gør ikke retsstillingen klarere for almindelige borgere end i dag.

Der er betydelige EU-retlige følger af lovforslaget, som ikke er omtalt i bemærkningerne.

Jeg må derfor fortsat vurdere, at forslaget ikke bør vedtages i den foreliggende form, men bør gives en ny runde.

Med venlig hilsen

Olav Willadsen

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Spørgsmål 48**
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	30/05-07
Modtaget:	30/05-07
Omdelt:	30/05-07
Svarfrist:	31/05-05
Titel:	Spm. om kommentar til henvendelsen af 29/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup, til justitsministeren
Spørgsmålets ordlyd:	Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 29/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup, vedr. L 165, jf. L 165 - bilag 19. Spørgsmålet bedes besvaret senest 31/5-07.
Dok.type:	Udvalgsspørgsmål (SP)
Svar	
L 165 - svar på spm. 48, fra justitsministeren 31/5 07	
Dokumentrelation	Se også: L 165 - Bilag 19 Henvendelse af 29/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 20** Indskannet 31/5-07, 2 sider (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	29/05-07
Modtaget:	30/05-07
Omdelt:	30/05-07
Titel:	Henvendelse af 29/5-07 fra Teknisk Landsforbund
Dok.type:	Henvendelse (H)

TEKNISK LANDSFORBUND

Retsudvalget
L 165 - Bilag 20
Offentligt

Forbundskontoret
Nørre Voldgade 12
1358 København K
Tlf.: 3343 6500
Fax: 3343 6677
E-post: tl@tl.dk
Bank: Nordea Bank
Reg. Nr.: 2191
Kontonr.: 0191 104 250

Retsudvalget
Folketinget, Christiansborg
1240 København K

29. maj 2007

Vedr.: Nye forældelsesreglers betydning for arbejdsskadeområdet

Jeg skal på vegne af Teknisk Landsforbund tillade mig at rette henvendelse til Folketingets Retsudvalg i anledning af det fremsatte lovforslag L165 af 28. februar 2007.

Lovforslaget har givet almindelig anledning til bekymring, herunder særligt i forhold til Forbundets medlemmer, der vil eller allerede har pådraget sig en arbejdsskade.

I dag er retstilstanden den, at der gælder forskellige forældelsesfrister alt efter hvilken person (juridisk eller fysisk) erstatningskravet rettes imod.

Der gælder således en 5-årig forældelsesfrist for personskadekrav, der rejses overfor f.eks. en ansvarlig arbejdsgiver, jf. 1908-lovens § 1 (lov nr. 274 af 22. december 1908).

I forhold til personskadekrav der rejses i henhold til Arbejdsskadesikringsloven gælder Danske Lovs 20-årige forældelsesfrist, jf. DL 5-14-4 og Højesterets dom i sag 40/1999 af 5. oktober 1999 (U2000.19H).

Hensynet til en ansvarlig skadevolder – herunder eventuelle bevisspørgsmål - ligger bag den forholdsvis korte (5-årige) forældelsesfrist i henhold til 1908-lovens § 1.

Dette hensyn har ikke samme vægt i forhold til krav, der rejses efter Arbejdsskadesikringslovgivningen, idet denne ordning dels finansieres gennem forsikringsselskaber og er af lovpligtig karakter, dels ikke rejser samme bevisbyrdeproblemer. I henhold til gældende ret har skadelidte således 20 år til at vurdere, om en given afgørelse truffet af Arbejdsskade- eller Ankestyrelsen skal anfægtes ved domstolene.. Denne lange frist har flere fordele, bl.a. at skadelidte kan vente

med at et søgsmål indtil skadelidte genvinder sine økonomiske og personlige ressourcer.

Af lovforslaget fremgår det imidlertid blandt andet, at erstatningskrav for personskade som hovedregel forældes efter 3 år fra skadens indtræden (lovforslagets § 3 stk. 1, jf. § 2 stk. 4). Fristen gælder både i forhold til erstatningskrav, der rejses overfor en ansvarlig skadevolder, men også i forhold til krav der er omfattet af Arbejdsskadesikringslovgivningen.

Lovforslaget ændrer således radikalt på den nuværende – og ovenfor skitserede – retstilstand, idet forældelsesfristen på arbejdsskadeområdet reduceres fra henholdsvis 5 og 20 år til 3 år.

Efter de nye regler vil en skadelidt således ikke blot være tvunget til at anlægge sag senest 1 år efter den offentlige myndigheds afgørelse, men også være tvunget til eksempelvis at anlægge sag i stedet for blot at anmode myndigheden om genoptagelse. Dette kan have alvorlige konsekvenser for den erstatningsberettigede – konsekvenser som er ganske uomtalte i bemærkningerne til lovforslaget.

Jeg finder desuden ikke klar dokumentation for, at samtlige problemstillinger i relation til de nye reglers påvirkning af Arbejdsskadesikringsområdet, er blevet tilstrækkeligt belyst. Eksempelvis burde den 3-årige forældelsesfrists betydning for genoptagelsesbestemmelserne i Arbejdsskadesikringsloven have været nærmere undersøgt.

På baggrund af ovenstående skal Teknisk Landsforbund derfor henstille til, at den nuværende retstilstand opretholdes i forhold til personskadekrav der rejses i henhold til Erstatningsansvars- og Arbejdsskadesikringsloven.

Subsidiært skal Teknisk Landsforbund anmode om, at der foretages en grundig undersøgelse af lovforslagets konsekvenser for Arbejdsskadesikringsområdet, herunder en klar tilkendegivelse af hvilke hensyn en forkortelse af forældelsesfristen tilgodeser.

Til orientering skal jeg oplyse, at denne skrivelse også er sendt til Arbejdsmarkedsudvalget.

Med venlig hilsen

S. K

Snorre Andreas Kehler
Cand. Jur., faglig sekretær

Dette bilag er endnu ikke offentligt tilgængeligt

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 22** oversendelse af udtalelse fra LFA L 165.doc (HTM) oversendelse af udtalelse fra LFA L 165.doc (PDF) Scan001.PDF (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	31/05-07
Modtaget:	31/05-07
Omdelt:	31/05-07
Titel:	Kopi af udtalelse fra Landsforeningen for Arbejdsskadede (LFA), fra justitsministeren
Dok.type:	Notat (N)

JUSTITSMINISTERIET
Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 31. maj 2007
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2005-705-0012
Dok.: JTS41104
+ bilag

Vedlagt sendes til Retsudvalgets orientering en udtalelse fra Landsforeningen for Arbejdsskadede (LFA) vedrørende forslag til lov om forældelse af fordringer (L 165), som Justitsministeriet har modtaget ved e-mail af 29. maj 2007.

Udtalelsen giver ikke Justitsministeriet anledning til bemærkninger, idet der henvises til ændringsforslaget til forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166), som i dag er sendt til Retsudvalget. Ændringsforslaget vil indebære, at der indføres særlige forældelsesregler på arbejdsskadeområdet.

Lene Espersen
/
Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Journaloplysninger	
Folketingsår:	**2006-07**
Dokument	**L 165 - Bilag 23** AX009645.DOC (HTM) AX009645.DOC (PDF)
Sagstitel:	L 165 Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Af justitsministeren (Lene Espersen)
Offentliggør:	Offentligt
Afsendt:	31/05-07
Modtaget:	31/05-07
Omdelt:	31/05-07
Titel:	Tillægsbetænkning afgivet 31/5-07
Dok.type:	Betænkning m.v. (B)
U-emneord:	betænkningsafgivelse

Til lovforslag nr. **L 165** Folketinget 2006-07

Tillægsbetænkning afgivet af Retsudvalget den 31. maj 2007

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven)

[af justitsministeren (Lene Espersen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. februar 2007 og var til 1. behandling den 22. marts 2007. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget. Udvalget afgav betænkning den 3. maj 2007. Lovforslaget var til 2. behandling den 22. maj 2007, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Retsudvalget.

Dispensation fra § 8 a, stk. 2, i Folketingets forretningsorden

Udvalget anmoder om, at Folketinget dispenserer fra reglen i forretningsordenen om, at 3. behandling først må finde sted 2 dage efter, at tillægsbetænkningen er omdelt.

Møder

Udvalget har, efter at lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i 2 møder.

Sammenhæng med lovforslag nr. L 166

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrist ved visse køb m.v.) (lovforslag nr. L 166).

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget modtaget skriftlige henvendelser fra:

Dansk Metal, FOA, 3F og HK,
Advokatfirmaet Elmer & Partnere,
Fagligt Fælles Forbund
FTF,
Lars Jensen, Rødekro,
Teknisk Landsforbund og
advokat Olav Willadsen, Glostrup.

Justitsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputation

Endvidere har advokatfirmaet Elmer & Partnere mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 32 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret og 4 spørgsmål til beskæftigelsesministeren, som denne har besvaret. Udvalgets spørgsmål og ministrenes svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Samråd

Udvalget har stillet 1 samrådsspørgsmål til justitsministeren til mundtlig besvarelse. Ministeren har besvaret spørgsmålet i et samråd med udvalget den 24. maj 2007. Ministeren har efterfølgende sendt udvalget det talepapir, der lå til grund for ministerens besvarelse af spørgsmålet.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret.*

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Enhedslisten stemmer imod lovforslag nr. L 165 og nr. L 166.

De nye forældelsesregler kan få alvorlige konsekvenser for mennesker, der kommer til skade på arbejde. I arbejdsskadesager har der indtil vedtagelsen af disse forslag ikke været en kort forældelsesfrist, men udelukkende en lang frist på 20 år. Denne frist bliver reelt med forslaget nedsat til 5 år. Det er logik for burhøns, at en sådan kortere frist vil få betydning. Det er jo et faktum, at arbejdsskadesager meget tit har en særlig karakter. For det første, fordi de som udgangspunkt bliver behandlet af offentlige myndigheder – Arbejdsskadesstyrelsen og Ankenævnet. For det andet behandles en række sager også ved domstolene. Det drejer sig om sager, hvor arbejdsgiveren kan pålægges et direkte ansvar og dermed forpligtes til at betale erstatning efter erstatningsansvarsloven.

Sagerne bliver yderligere kompliceret af en række faktorer. For det første kan der ikke gives erstatning for svie og smerte og tabt arbejdsfortjeneste efter arbejdsskadeloven, men kun efter erstatningsansvarsloven. For det andet er erstatningsniveauet, når det handler om mén og erhvervsevnetab, i arbejdsskadeloven generelt lavt, hvorfor der nogle gange vil være basis for at videreføre en vunden sag ved domstolene med de såkaldte differencekrav. For det tredje er mulighederne for rent faktisk at få erstatning for en arbejdsskade i en række sager uklare. Det gælder ikke mindst erhvervssygdomme og i særdeleshed sager om skader på bevægeapparatet.

Endelig er der det særlige forhold i arbejdsskadesager, at skadeforvolderen er arbejdsgiver for den skadelidte. Det betyder, at skadelidte i nogle sager kan være tvunget til at tage hensyn til mulighederne for fremtidig beskæftigelse med i overvejelserne om et sagsanlæg eller ej.

Disse forhold begrunder i sig selv en væsentlig længere forældelsesfrist end 5 år.

For at det ikke skal være løgn, er det fuldstændig uklart, hvor omfattende forringelserne for de arbejdsskadedes muligheder for at føre erstatningssager bliver på grund af lovforslagene. Der er lagt op til et utal af fortolkningsmuligheder, når loven skal omsættes til praksis. Under udvalgsbehandlingen har førende arbejdsskadeadvokater kritiseret lovforslagene og på trods af de stillede ændringsforslag, er kritikken på ingen måde tilbagevist.

Til illustration fremgår det af ministerens besvarelse af L 165, spørgsmål 38, at Højesterets underkendelse af en administrativ indført 5-års-forældelsesfrist i 1999 førte til 998 genoptagne sager, hvoraf de 345 gav erstatning til de skadelidte. Om den aktuelle 5-års-frist vil have lige så omfattende konsekvenser, kan hverken be- eller afkræftes.

Kort sagt findes der ingen fornuftig begrundelse for at indføre en 5-års-forældelsesfrist i arbejdsskadesager, hvorimod der er mange gode grunde til at lade være.

Enhedslisten støtter det stillede ændringsforslag til L 166, som trods alt forbedrer mulighederne for de arbejdsskadede i forhold til det oprindelige forslag. Hvor det oprindelige forslag generelt opererede med en 3-års-forældelsesfrist, betyder ændringerne, at den i arbejdsskadesager bliver 5 år. Det ændrer dog ikke ved det faktum, at forældelsesfristen forkortes fra de nuværende 20 år. Det må siges at være 4 skridt baglæns og et skridt frem. Samtidig betyder ændringsforslaget, at fristen kan forlænges med 3 år i stedet for det oprindelige 1 år. Det vil have betydning i sager, der først køres gennem arbejdsskadesstyrelsen og ankenævnet og derefter rejses ved domstolene. Men også her er det kun tale om en delvis genopretning af skaderne i det oprindelige forslag.

Endeligt skal det fremhæves, at præciseringen i ændringsforslaget og bemærkningerne hertil af, hvornår forældelsesfristen skal regnes fra, også er et fremskridt i forhold til det oprindelige forslag. Men det betyder overhovedet ikke en hug- og stikfast sikring mod, at arbejdsskadede helt uforskyldt kan blive ramt af forældelsesfristen.

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for tillægsbetænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen.

Birthe Rønn Hornbech (V) *Michael Aastrup Jensen (V)* *Karsten Nonbo (V)* *Søren Pind (V)*
Peter Skaarup (DF) fmd. *Kim Christiansen (DF)* *Hans Kristian Skibby (DF)* *Tom Behnke (KF)*
Allan Niebuhr (KF) *Simon Pihl Sørensen (S)* *Per Kaalund (S)* *Lissa Mathiasen (S)*
Frode Sørensen (S) *Elisabeth Arnold (RV)* *Simon Emil Ammitzbøll (RV)*
Anne Baastrup (SF) nfmd. *Line Barfod (EL)*

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	51	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 165 efter betænkningsafgivelse

Bilagsnr.	Titel
8	Betænkning afgivet den 3/5-07
9	Henvendelse af 14/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere
10	Henvendelse af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødekro
11	Henvendelse af 16/5-07 fra FTF
12	Henvendelse af 16/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup
13	1. udkast til tillægsbetænkning
14	Henvendelse af 21/5-07 fra Fagligt Fælles Forbund
15	Henvendelse af 23/5-07 fra Dansk Metal, FOA, 3F og HK
16	Henvendelse af 23/5-07 fra Fælles Fagligt Forbund
17	Henvendelse af 23/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere
18	Notat om forældelse, anmeldelse og genoptagelse af arbejdsskadesager, fra Arbejdsskadestyrelsen
19	Henvendelse af 29/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup
20	Henvendelse af 29/5-07 fra Teknisk Landsforbund
21	2. udkast til tillægsbetænkning
22	Kopi af udtalelse fra Landsforeningen for Arbejdsskadede (LFA), fra justitsministeren

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 165 efter betænkningsafgivelse

Spm.nr.	Titel
11	Spm. om lovforslaget indebærer, at forældelsesfristen for reparationsarbejder udført for forbrugere bliver 10 år, mens reklamationsfristen for tilsvarende fabriksnye genstande er 2 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
12	Spm. om kommentar til henvendelsen af 14/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
13	Spm. om kommentar til henvendelsen af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødekro, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
14	Spm. om den 3-årige forældelsesfrist, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
15	Spm. om, hvilke særlige hensyn der ligger bag den foreslåede forældelsesfrist på 5 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
16	Spm. om den foreslåede tillægsfrist på 1 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
17	Spm. om den foreslåede 3-årige forældelsesfrist, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
18	Spm. om den foreslåede 3-årige forældelsesfrist, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

19 Spm. om rådgivning fra en faglig organisation, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

20 Spm. om konsekvenser for arbejdsskadede, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

21 Spm. om kommentar til henvendelsen af 16/5-07 fra FTF, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

22 Spm. om kommentar til henvendelsen af 16/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

23 Spm. om kommentar til henvendelsen af 21/5-07 fra Fagligt Fælles Forbund, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

24 Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/5-07 fra Dansk Metal, FOA, 3F og HK, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

25 Spm. om på forskellen på de foreslåede regler om forældelse for arbejdsskader og miljøskader, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

26 Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/5-07 fra Fælles Fagligt Forbund, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

27 Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

28 Spm. om ministerens talepapir til samrådet 24/5-07 om samrådsspørgsmål A, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

29 Spm. om konkrete eksempler på, hvad der i forhold til forældelsesfristens påbegyndelse for så vidt angår arbejdsskader nærmere ligger i, at den tilskadekomne fik eller »burde« have fået kendskab til kravet, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

30 Spm. tilbagetaget

31 Spm. tilbagetaget

32 Spm. om arbejdsskadekrav, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

33 Spm. om begyndelsestidspunktet for forældelse af arbejdsskadesager, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

34 Spm. om tillægsfristen for arbejdsskader fastsættes til 3 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

35 Spm. om kommentar til de to eksempler på sager, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

36 Spm. om et tænkt eksempel, hvor en person kommer ud for en arbejdsulykke, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

37 Spm. om domme, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

38 Spm. om antallet af sager, som er blevet afvist af Arbejdsskadestyrelsen, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

39 Spm. om den 5-årige frist, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

40 Spm. om ovforslaget vil resultere i flere retssager, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

41 Spm. om den foreslåede tillægsfrist på 1 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

42 Spm. om den foreslåede tillægsfrist på 1 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

43 Spm. om, hvilke grupper der vil blive stillet ringere med en vedtagelse af L 165 og L 166, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå

44 Spm. om, hvor mange personer, der vil blive stillet ringere, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå

45 Spm. tilbagetaget

46 Spm. om kommentar til de ændringsforslag, som er foreslået af advokatfirmaet Elmer og Partnere, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå

47 Spm. om, hvor mange personer, som efter en eventuel vedtagelse af de i spørgsmål 46 nævnte ændringsforslag, skønnes at ville være dårligere stillet end efter gældende lovgivning, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå

48 Spm. om kommentar til henvendelsen af 29/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

49 Spm. om kommentar til henvendelsen af 29/5-07 fra Teknisk Landsforbund, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 165 efter betænkningsafgivelse

Samråds-spm.nr.	Titel
A	Samrådsspm. om en uddybelse af besvarelsen af spørgsmål 12 vedr. henvendelse fra advokatfirmaet Elmer & Partnere vedr. arbejdsskader, til justitsministeren

Bilag 2

Udvalgets spørgsmål til justitsministeren og beskæftigelsesministeren og disses svar herpå

Spørgsmål og svar er optrykt efter ønske af udvalget.

Spørgsmål 11-29, 32-42, 48 og 49 er stillet til justitsministeren. Spørgsmål 43, 44, 46 og 47 er stillet til beskæftigelsesministeren.

Spørgsmål 11:

Kan ministeren bekræfte, at lovforslaget indebærer, at forældelsesfristen for reparationsarbejder udført for forbrugere bliver 10 år, mens reklamationsfristen for tilsvarende fabriksnye genstande er 2 år.

Svar:

Justitsministeriet går ud fra, at spørgsmålet vedrører fristerne for at fremsætte krav i anledning af mangler henholdsvis ved udført reparationsarbejde på varer eller fast ejendom og ved købte varer.

Det er korrekt, at der i dag efter købeloven gælder en reklamationsfrist på 2 år ved køb af varer. Lovforslaget går ikke ud på at ændre denne frist eller at indføre en tilsvarende reklamationsfrist ved reparationsarbejder, som ikke er omfattet af købeloven.

Muligheden for at gøre krav gældende i anledning af mangler ved reparationsarbejde bortfalder i dag først endeligt ved forældelse, og lovforslaget medfører som nævnt ingen ændring heri. For fordringer i anledning af sådanne mangler gælder i dag en 5-årig forældelsesfrist, der suspenderes ved fordringshaverens uvidenhed om sit krav eller om skyldnerens opholdssted, kombineret med en absolut 20-årig forældelsesfrist. Forslaget til ny forældelseslov går ud på at forkorte disse frister til henholdsvis 3 og 10 år. Samtidig foreslås det, at der ikke gyldigt kan indgås aftaler med forbrugere om kortere frister.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. 9 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 12:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 14/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, vedr. L 165 og L 166, jf. L 165 – bilag 9.

Svar:

Advokat Karsten Høj og advokat Søren Kjær Jensen anfører i brevet af 14. maj 2007 en række betragtninger vedrørende virkningerne af forslaget til ny forældelseslov for krav i anledning af personskade, herunder særligt for krav i anledning af arbejdsskader.

Advokaterne kritiserer for det første, at der indføres en 3-årig forældelsesfrist for krav i anledning af personskader.

For det andet anfører de, at det er uklart, hvordan begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen fastlægges ved krav i anledning af arbejdsskader.

For det tredje kritiserer advokaterne den 1-årige tillægsfrist, der foreslås indført ved lovforslagets § 21, stk. 2, hvorefter forældelse tidligst indtræder et år efter, at en myndighed har givet meddelelse

om sin afgørelse, hvis en sag om fordringens eksistens eller størrelse eller en sag, som er afgørende herfor, er indbragt for den administrative myndighed inden forældelsesfristens udløb.

For så vidt angår spørgsmålet om indførelse af en almindelig 3-årig forældelsesfrist, skal Justitsministeriet anføre, at forslaget bygger på Forældelsesudvalgets anbefaling i betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen.

For almindelige krav på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade gælder i dag en 5-årig forældelsesfrist, som suspenderes ved fordringshaverens utilregnelige uvidenhed om kravet eller skyldnerens opholdssted, kombineret med en 20-årig forældelsesfrist, som regnes fra kravets stiftelsestidspunkt. Den 5-årige frist er fastlagt ved 1908-loven om forældelse af visse fordringer, mens den 20-årige frist er fastlagt ved Danske Lov 5-14-4.

Højesteret har i en dom, der er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2000, side 19, fastslået, at 1908-loven ikke finder anvendelse på krav i henhold til arbejdsskadessikringsloven. Således er sådanne krav alene underlagt den 20-årige forældelsesfrist, som er fastlagt ved Danske Lov 5-14-4.

Forslaget til ny forældelseslov vil bevirke, at både almindelige krav på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade og krav i henhold til arbejdsskadessikringsloven underlægges en 3-årig forældelsesfrist, som suspenderes ved fordringshaverens utilregnelige uvidenhed om fordringen eller skyldneren, kombineret med en 30-årig forældelsesfrist, som regnes fra den skadevoldende handlings ophør.

Forældelsesudvalget anførte i betænkningen bl.a., at en frist på 3 år under nutidens forhold normalt må anses for tilstrækkelig til, at fordringshaveren kan tage stilling til eventuelle indsigelser mod kravet og om fornødent foretage retslige skridt. Samtidig taler de hensyn, som ligger bag forældelsesreglerne, herunder bevismæssige forhold og indretningshensyn, generelt for, at forældelsesfristen ikke gøres længere end nødvendigt.

Særligt hvad angår fordringer i henhold til arbejdsskadesikringsloven, hvor der som nævnt i dag alene gælder en forældelsesfrist på 20 år, er det udvalgets opfattelse, at disse fordringer kan indpasses under de almindelige forældelsesfrister, der foreslås. Udvalget finder således ikke, at der kan peges på særlige forhold, der nødvendiggør opretholdelse af særregler, jf. betænkning nr. 1460/2005, side 169.

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser. Det er bl.a. væsentligt at være opmærksom på, at den 3-årige forældelsesfrist først regnes fra den dag, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren. Det betyder, at i en række tilfælde vil forældelsesfristen først løbe fra det tidspunkt, hvor det ved en lægeundersøgelse bliver diagnosticeret, at der er indtrådt en erstatningsberettigende skade. Derudover er det ved arbejdsulykker en forudsætning, at skadelidte er eller burde være bekendt med, at skaden er en følge af arbejdsforholdene.

Endvidere lægger Justitsministeriet vægt på, at der ved lovforslaget foreslås indført den ovenfor nævnte regel om »foreløbig« afbrydelse, jf. lovforslagets § 21, stk. 2. Reglen indebærer ikke, at forældelse i disse tilfælde indtræder allerede efter et år, men derimod, at forældelse tidligst indtræder et år efter, at en myndighed har givet meddelelse om sin afgørelse, hvis en sag om fordringens eksistens eller størrelse eller en sag, som er afgørende herfor, inden forældelsesfristens udløb er indbragt for den administrative myndighed. Ordet »tidligst« indebærer, at hvis den almindelige forældelsesfrist fører til, at forældelse indtræder på et senere tidspunkt, end hvad der ville følge af tillægsfristen, er det den almindelige frist, der gælder. Tillægsfristen vil derfor i intet tilfælde stille en fordringshaver ringere end det, der følger af de foreslåede almindelige forældelsesregler. Der er altså tale om en tillægsfrist, dvs. en udvidelse af den frist, der ellers ville gælde efter lovens hovedregler, og dermed en udvidelse af fordringshavers mulighed for at gennemføre et krav. Det er såle-

des ikke korrekt, når advokaterne anfører, at der er tale om en begrænsning af fordringshavers adgang til at gennemføre et krav.

En forældelsesfrist indebærer normalt, at en fordringshaver skal have foretaget retslige skridt inden udløbet af forældelsesfristen. Forslaget om »foreløbig« afbrydelse bevirker, at fordringshaveren ikke nødvendigvis behøver at have foretaget retslige skridt inden udløbet af den 3-årige frist. I de tilfælde, hvor en relevant administrativ myndighed kan behandle kravet, skal fordringshaver blot have indbragt kravet for denne myndighed inden 3 år fra det tidspunkt, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren. For så vidt angår krav i anledning af arbejdsskader, skal kravet således blot være indbragt for den relevante administrative myndighed (Arbejdsskadestyrelsen) inden udløbet af den 3-årige frist.

For så vidt angår begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen ved krav i anledning af arbejdsskader foreslås det ved forslagets § 2, stk. 1, at forældelsesfristen regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, medmindre andet følger af andre bestemmelser. Dette tidspunkt benævnes normalt forfaldstidspunktet. Forfaldstidspunktet er ikke sammenfaldende med betalingstidspunktet, dvs. det tidspunkt, hvor kravet kan kræves betalt, og hvorfra renter påregnes. Forfaldstidspunktet er derimod det tidligste tidspunkt, til hvilket kravet i det hele taget kan fremsættes over for skyldneren.

Det foreslås samtidig, at det præciseres i loven, at for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold vil forfaldstidspunktet være tidspunktet for skadens indtræden, jf. forslagets § 2, stk. 4.

Den gældende 5-årige forældelsesfrist efter 1908-loven regnes ligeledes fra forfaldstidspunktet. Den eksisterende retspraksis vil således kunne være vejledende for fastlæggelse af forfaldstidspunktet for krav i anledning af personskade, og det gælder også for personskadekrav efter arbejdsskadessikringsloven. På grund af muligheden for suspension ved fordringshaverens utilregnelige uvidenhed om fordringshaveren eller skyldneren, jf. ovenfor, vil det imidlertid i almindelig være af mindre betydning at fastlægge det nøjagtige forfaldstidspunkt. Der henvises herom i øvrigt til Forældelsesudvalgets betænkning nr. 1460/2005, side 110.

Spørgsmål 13:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødekro, vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 10.

Svar:

Lars Jensen anfører i brevet, at alle absolutte forældelsesfrister bør udgå af lovforslaget, herunder navnlig den absolutte 30-årige forældelsesfrist, der foreslås for fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade.

De fleste fordringer er i dag underlagt en 5-årig forældelsesfrist, der suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om fordringen eller skyldnerens opholdssted, kombineret med en 20-årig forældelsesfrist, der regnes fra fordringens stiftelsestidspunkt. Den 20-årige frist er som udgangspunkt en absolut frist. I et enkelt tilfælde har Højesteret fundet, at der forelå sådanne ganske særlige modhensyn, at fristen undtagelsesvis måtte anses for suspenderet, jf. dommen, som er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1989.1108 H.

Forslaget til ny forældelseslov vil indebære, at de almindelige forældelsesfrister forkortes fra 5 og 20 år til henholdsvis 3 og 10 år. Dog foreslås det, at den »lange« frist for fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade og for fordringer på erstatning for miljøskade fastsættes til 30 år, jf. lovforslagets § 3. Samtidig foreslås, at den lange frist skal være en absolut frist.

Forslaget om at supplere den korte forældelsesfrist med en længere absolut frist har sin baggrund i Forældelsesudvalgets betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen.

For så vidt angår fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade mener ét medlem af Forældelsesudvalget (Forbrugerrådets repræsentant), at der ikke bør gælde en absolut forældelsesfrist.

Det er imidlertid opfattelsen hos de øvrige medlemmer af udvalget, at det vil være for vidtgående i forhold til skadevoldere helt at undlade at fastsætte en absolut forældelsesfrist. En absolut frist er efter disse medlemmers opfattelse af væsentlig betydning bl.a. for at undgå tvister om meget gamle forhold, hvor bevisførelsen vil være yderst vanskelig både for skadelidte (tabets størrelse, culpa mv.) og for skyldneren (egen skyld, accept af risiko, passivitet), og af hensyn til forsikringsmulighederne.

Justitsministeriet er enig med udvalgets flertal i, at der bør være et tidspunkt, hvor krav som følge af en skadevoldende handling anses for endeligt forældet. Justitsministeriet er således enig i, at hensynet til skyldneren og dennes muligheder for at forsikre sig og hensynet til at undgå procesførelse om meget gamle fordringer, navnlig henset til de bevismæssige vanskeligheder, der ofte opstår i sådanne sager, taler for, at der fastsættes en absolut – men ved krav på erstatning for personskade til gengæld meget lang – forældelsesfrist.

Justitsministeriet har i øvrigt kommenteret spørgsmålet om den foreslåede absolutte 30-årige forældelsesfrist for fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade i besvarelserne af spørgsmål nr. 1-4, 6 og 7 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 14:

Ministeren bedes præcisere fra hvornår den 3-årige forældelsesfrist regnes i forhold til krav på erstatning efter arbejdsskadesikringsloven, og ministeren bedes samtidig oplyse, om fristens begyndelsestidspunkt er ens for både krav på erstatning for personskade i kontraktforhold (dvs. efter arbejdsskadesikringsloven) og uden for kontraktforhold (dvs. efter erstatningsansvarsloven).

Svar:

Det foreslås ved lovforslagets § 2, stk. 1, at forældelsesfristen regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, medmindre andet følger af andre bestemmelser. Dette tidspunkt benævnes normalt forfaldstidspunktet.

Det foreslås samtidig, at det præciseres i loven, at for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold vil forfaldstidspunktet være tidspunktet for skadens indtræden, jf. forslagets § 2, stk. 4. Denne bestemmelse indeholder altså ikke en undtagelse til bestemmelsen i § 2, stk. 1, men blot en præcisering af indholdet i stk. 1 i forhold til fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold.

Begyndelsestidspunkt for den foreslåede almindelige 3-årige forældelsesfrist, jf. lovforslagets § 3, stk. 1, vil ved personskadekrav efter arbejdsskadesikringsloven således være det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, jf. lovforslagets § 2, stk. 1, og det vil ved disse krav sige tidspunktet for skadens indtræden.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. 12 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 15:

Ministeren bedes oplyse, hvilke særlige hensyn der ligger bag den foreslåede forældelsesfrist på 5 år i § 4, og ministeren bedes redegøre for, hvorfor samme hensyn ikke gør sig gældende i forhold til

krav på erstatning for personskade i kontraktforhold (dvs efter arbejdsskadesikringsloven) og uden for kontraktforhold (dvs efter erstatningsansvarsloven).

Svar:

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er det i forbindelse med høringen over Forældelsesudvalgets betænkning bl.a. blevet anført, at en forkortelse af forældelsesfristen for lønkrav til 3 år formentlig ikke vil bevirke, at lønmodtagere generelt vil gøre deres krav gældende på et tidligere tidspunkt end i dag. Det er blevet oplyst, at krav om efterbetaling typisk ikke bliver rejst i forbindelse med, at kravet er ved at blive forældet, men i forbindelse med, at arbejdstageren ophører med at arbejde for arbejdsgiveren, formentlig fordi det ofte først er på dette tidspunkt, at arbejdstageren via sin faglige organisation bliver opmærksom på kravet, og fordi arbejdstageren ofte af loyalitetshensyn ikke ønsker at rejse krav over for arbejdsgiveren, mens ansættelsesforholdet består.

Det er endvidere blevet anført, at et særligt forhold ved lønkrav er, at kreditor typisk er den svage part i forholdet. Det er desuden blevet anført, at det ikke kan udelukkes, at en forkortelse af forældelsesfristen fra 5 til 3 år vil kunne mindske den præventive virkning af muligheden for, at efterbetalingskrav rejses over for arbejdsgiveren.

Det er baggrunden for, at lovforslaget er udformet således, at der fortsat vil gælde en regel om 5-årig forældelse af lønkrav, jf. lovforslagets § 4.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de nævnte særlige forhold ikke gør sig gældende i forhold til krav i henhold til arbejdsskadesikringsloven. Det skyldes bl.a., at erstatning for arbejdsskader udredes af forsikringen og ikke af arbejdsgiveren, og at ydelser i henhold til arbejdsskadesikringsloven ikke kan danne grundlag for regreskrav, jf. arbejdsskadesikringslovens § 77, 1. pkt.

Det bemærkes, at krav på personskadeerstatning efter arbejdsskadesikringsloven efter retspraksis ikke er krav på erstatning i kontraktforhold, men er krav i henhold til en ordning, der har karakter af en lovpligtig ulykkesforsikring, jf. Højesterets dom, der er gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2000.19 H.

For så vidt angår krav på erstatning uden for kontraktforhold gør de ovenfor nævnte særlige hensyn vedrørende lønkrav sig heller ikke gældende.

Spørgsmål 16:

Ministeren bedes oplyse, om den foreslåede tillægsfrist på 1 år i forslagets kapitel 6 får virkning som en reel søgsmålsfrist på 1 år for at anlægge en retssag mod arbejdsskademyndighederne. Der henvises til at en sådan søgsmålsfrist var forligspartierne bag arbejdsskadereformen i 2004 netop enige om ikke at indføre af hensyn til ønsket om højst mulig retssikkerhed på arbejdsskadeområdet.

Svar:

De foreslåede tillægsfrister i lovforslagets kapitel 6 om foreløbig afbrydelse af forældelse får ikke virkning som søgsmålsfrister.

De enkelte bestemmelser om foreløbig afbrydelse er udformet således, at forældelse *tidligst* indtræder et år efter den »foreløbige« foranstaltnings ophør. Det er ensbetydende med, at hvis den almindelige forældelsesfrist fører til, at forældelse indtræder på et senere tidspunkt, end hvad der ville følge af tillægsfristen, er det den almindelige frist, der gælder.

Tillægsfristen vil derfor i intet tilfælde stille en fordringshaver ringere end det, der følger af de foreslåede almindelige forældelsesregler. Der er alene tale om en tillægsfrist, dvs. en *udvidelse* af den

frist, der ellers ville gælde efter lovens hovedregler, og dermed en udvidelse af fordringshavers mulighed for at gennemføre et krav.

En forældelsesfrist indebærer normalt, at en fordringshaver skal have foretaget retslige skridt inden udløbet af forældelsesfristen. Forslaget om »foreløbig« afbrydelse bevirker, at fordringshaveren ikke nødvendigvis behøver at have foretaget retslige skridt inden udløbet af den 3-årige frist. I tilfælde, hvor en relevant administrativ myndighed kan behandle kravet, skal fordringshaver f.eks. blot have indbragt kravet for denne myndighed inden 3 år fra det tidspunkt, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren, jf. lovforslagets § 21, stk. 2.

For så vidt angår krav i anledning af arbejdsskader, skal kravet således blot være indbragt for den relevante administrative myndighed (Arbejdsskadestyrelsen) inden udløbet af den 3-årige frist. Hvis skadelidtes krav ikke imødekommes, vil skadelidte have *mindst* et år efter den administrative afgørelse til at foretage retslige skridt med henblik på at afbryde forældelsen.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. 12 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 17:

Ministeren bedes redegøre for, hvilken virkning den foreslåede 3-årige forældelsesfrist vil have for de arbejdsskadedes mulighed for at anmode om genoptagelse af en sag efter arbejdsskadesikringslovens særlige regler herom.

Svar:

Justitsministeriet har anmodet Beskæftigelsesministeriet om et bidrag til besvarelse af spørgsmålet, da arbejdsskadesikringsloven hører under Beskæftigelsesministeriets område.

Beskæftigelsesministeriet har anført følgende:

»Arbejdsskadesikringsloven indeholder i §§ 41 – 43 regler om genoptagelse. Muligheden for genoptagelse beror på ændringer i de faktiske forhold, der blev lagt til grund for den tidligere afgørelse, og ikke på subjektive forhold hos parten. Forældelsesreglerne har betydning for reglerne om genoptagelse, da der ikke er grundlag for at genoptage behandlingen af et krav, der allerede er forældet.

§ 41, stk. 1, i arbejdsskadesikringsloven giver mulighed for at genoptage en sag, når der er truffet afgørelse om, at skaden ikke er omfattet af loven. Fristen er 5 år, der regnes fra den første afgørelse. Der er ikke i loven anført nogen betingelser, der skal være opfyldt for, at sagen kan genoptages. Efter praksis kræves, at der foreligger nye, væsentlige faktiske oplysninger, for at sagen kan genoptages.

Efter § 2, stk. 1, i forslaget til ny forældelseslov regnes forældelsesfristerne fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, medmindre andet følger af andre bestemmelser. Endvidere følger det af § 3, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov, at forældelsesfristen først regnes fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen og skyldneren.

Det betyder, at forældelsesfristen for krav efter arbejdsskadesikringsloven først løber fra det tidspunkt, hvor de relevante oplysninger til vurdering af sagen på et nyt faktisk grundlag foreligger, og tilskadekomne får eller burde have fået kendskab til oplysningerne. Tilskadekomne har i den situation 3 år til at genanmelde sit krav.

Det kan ikke udelukkes, at den 3-årige forældelse i ganske få sager vil indtræde inden 5 år fra det tidspunkt, hvor der blev truffet afgørelse i arbejdsskadesagen første gang. Det vil være tilfældet, når tilskadekomne får de relevante nye oplysninger inden 2 år efter afgørelsen i arbejdsskadesagen og

alligevel vælger først at anmode om genoptagelse mere end 3 år efter modtagelse af de nye oplysninger.

I § 41, stk. 2, i arbejdsskadesikringsloven findes en særregel for tilskadekomne, der har fået afvist en anmeldt sygdom med den begrundelse, at sygdommen ikke er på fortegnelsen over erhvervssygdomme, hvis sygdommen senere kommer på fortegnelsen over erhvervssygdomme.

Reglen går ud på, at tilskadekomne kan få genoptaget sagen, selv om der er gået 5 år fra afgørelsen.

Det har i den juridiske litteratur været overvejet, om forældelsesfristen i disse tilfælde skal regnes fra tidspunktet for skadens indtræden eller fra det tidspunkt, hvor den pågældende sygdom optages på fortegnelsen over erhvervssygdomme, jf. Bo von Eyben, *Forældelse I* (2003), s. 82.

Det vil dog under alle omstændigheder kunne forekomme, at tilskadekomnes ret til at få sagen genoptaget på grundlag af den ændrede fortegnelse over erhvervssygdomme, afskæres af forældelsesreglerne.

§ 42 i arbejdsskadesikringsloven giver mulighed for at genoptage arbejdsskadesager med hensyn til erstatningsudmålingen. Fristen er 5 år, og der kan dispenseres fra fristen, når ganske særlige omstændigheder taler for det. Fristen regnes fra første afgørelse om erstatningsudmåling.

For at genoptage en sag efter § 42 er det en betingelse, at der er sket væsentlige ændringer af de forhold, der blev lagt til grund ved afgørelsen. Det er med andre ord et krav, at tilskadekomnes helbredsmæssige eller erhvervsmæssige forhold er blevet forværret på grund af arbejdsskaden, for at sagen kan genoptages.

Den nye forældelseslov får samme betydning for sager, der kan genoptages efter denne bestemmelse, som er beskrevet oven for om lovens betydning for sager, der kan genoptages efter § 41, stk.1.

Det betyder, at forældelsesfristen for krav på yderligere erstatning efter arbejdsskadesikringsloven først løber fra det tidspunkt, hvor tilskadekomnes helbredsmæssige eller erhvervsmæssige forhold er ændret, således at tilskadekomne har krav på yderligere erstatning eller godtgørelse, og den tilskadekomne har fået eller burde have fået viden herom. Tilskadekomne har i den situation 3 år fra de nye oplysninger forelå til at søge sagen genoptaget, inden kravet er forældet.

Det kan ikke udelukkes, at den 3-årige forældelse i ganske få sager vil indtræde inden 5 år fra det tidspunkt, hvor der blev truffet afgørelse om erstatning første gang. Det vil være tilfældet, når tilskadekomnes helbredsmæssige eller erhvervsmæssige forhold ændrer sig inden 2 år efter afgørelsen i arbejdsskadesagen og alligevel vælger først at anmode om genoptagelse mere end 3 år efter, at forholdene er ændrede, og den tilskadekomne har fået eller burde have fået viden herom.

Endelig indeholder § 43 i arbejdsskadesikringsloven en bestemmelse, der giver efterladte adgang til at genoptage en sag inden 5 år efter:

– afgørelsen om, at pågældende ikke er berettiget til erstatning, eller ophøret af en løbende erstatning.

Der er ikke i lovbestemmelsen anført nogen betingelser for genoptagelse. Det må dog antages, at der gælder samme betingelse som for genoptagelse efter § 41. Det vil sige nye, væsentlige faktiske oplysninger.

Det bemærkes, at der er yderst få sager, hvor efterladte søger om genoptagelse.«

Det bemærkes, at Justitsministeriet efter aftale med Beskæftigelsesministeriet vil fremsende et ændringsforslag til forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af for-

dringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166). Ændringsforslaget vil gå ud på at ændre arbejdsskadesikringsloven, således at forældelseslovens 3-årige forældelsesfrist bl.a. ikke finder anvendelse i tilfælde omfattet af arbejdsskadesikringslovens § 41, stk. 2, om genoptagelse af sager, fordi en sygdom efterfølgende optages på fortegnelsen over erhvervssygdomme. Beskæftigelsesministeriet har anført, at man finder det hensigtsmæssigt, at det sikres, at der i disse særlige tilfælde fortsat vil gælde en længere frist for at søge sagen genoptaget.

Der henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 18 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 18:

Ministeren bedes redegøre for, hvilken virkning den foreslåede 3-årige forældelsesfrist vil have for de arbejdsskadedes mulighed for at anmode om forvaltningsretlig genoptagelse af en sag i tilfælde af, at domstolene underkender arbejdsskademyndighedernes regelanvendelse. Der henvises til, at arbejdsskadeområdet de seneste 10 år har været præget af en del forkerte myndighedsafgørelser, og myndighedernes regelanvendelse er adskillige gange blevet underkendt af Højesteret med den konsekvens, at et betydeligt antal sager efterfølgende er blevet genoptaget efter anmodning men i nogle tilfælde også på myndighedernes initiativ.

Svar:

Justitsministeriet har anmodet Beskæftigelsesministeriet om et bidrag til besvarelse af spørgsmålet, da arbejdsskadesikringsloven hører under Beskæftigelsesministeriets område.

Beskæftigelsesministeriet har anført følgende:

»Den foreslåede 3-års frist vil kunne få betydning for de arbejdsskadedes mulighed for at få sagen genoptaget på såkaldt forvaltningsretligt grundlag. Genoptagelse på forvaltningsretligt grundlag finder sted, når en afgørelse beror på faktisk eller retlig vildfarelse, og afgørelsen ville have fået et væsentligt andet indhold uden vildfarelsen.

Det forekommer, når arbejdsskademyndighedernes praksis underkendes af domstolene. Allerede afgjorte sager vil kunne få et mere gunstigt udfald for de tilskadekomne, dersom den af domstolene fulgte fortolkning af loven blev lagt til grund.

I arbejdsskademyndighedernes nuværende praksis er adgangen til forvaltningsretlig genoptagelse alene begrænset af den 20-årige forældelsesfrist i DL 5-14-4, idet forældelsesloven af 1908 ikke gælder for arbejdsskadesager, jf. dommen optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2000.19 H.

Da suspension af forældelsesfristen efter retspraksis ikke kan ske på grund af ukendskab til de retsregler, der begrunder kravet, og lovforslaget ikke indfører ændrede regler på dette punkt, vil forældelsesfristen som udgangspunkt løbe fra det tidspunkt, da den tilskadekomne kunne fremsætte krav om erstatning. Det vil typisk sige for ulykker ulykkesdatoen og for erhvervssygdomme den dag, da tilskadekomne fik viden om, at sygdommen skyldes arbejdet, jf. § 2, stk. 1, og § 3, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov.«

Det bemærkes, at Justitsministeriet efter aftale med Beskæftigelsesministeriet vil fremsende et ændringsforslag til forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166). Ændringsforslaget vil gå ud på at ændre arbejdsskadesikringsloven, således at forældelseslovens 3-årige forældelsesfrist bl.a. ikke finder anvendelse i tilfælde, hvor en sag genoptages på grund af, at en domstolsafgørelse har underkendt arbejdsskademyndighedernes praksis. Beskæftigelsesministeriet har anført, at man finder det hen-

sigtsmæssigt, at der i disse særlige tilfælde fortsat vil gælde en længere frist for at søge sagen genoptaget, ligesom det i dag og efter lovforslaget vil gælde på skatteområdet.

Der henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 17 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 19:

Ministeren bedes oplyse, om en forkert eller mangelfuld rådgivning fra en faglig organisation til en person, der er kommet til skade på sit arbejde, vil have suspensiv virkning for den arbejdsskadede efter lovforslagets § 3, stk. 2.

Svar:

Efter lovforslagets § 3, stk. 2, regnes den 3-årige forældelsesfrist først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren. Der er tale om en videreførelse af gældende ret med hensyn til betingelserne for suspension af den »korte« forældelsesfrist, jf. herom betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen, side 135-140.

Efter gældende ret kan en vildfarelse om retlige forhold (retsvildfarelse) som udgangspunkt ikke danne grundlag for suspension af forældelsen. Dette udgangspunkt er fraveget ved erstatningskrav i anledning af fejl begået ved professionel rådgivning eller bistand i juridiske spørgsmål, jf. Østre Landsrets dom optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2004.955 Ø. Der er ikke med lovforslaget tilsigtet nogen ændring af retstilstanden på dette punkt.

Forkert eller mangelfuld rådgivning fra en faglig organisation om de retlige muligheder for at gennemføre et krav i anledning af en arbejdsskade vil således som udgangspunkt ikke suspendere forældelsesfristen for den skadelidtes krav efter arbejdsskadesikringsloven. Hvis den skadelidte vælger at rejse et erstatningskrav mod den faglige organisation for tab som følge af forkert eller mangelfuld rådgivning om juridiske spørgsmål, vil retsvildfarelsen derimod efter omstændighederne kunne blive anerkendt som en suspensionsgrund.

Spørgsmål 20:

Ministeren bedes redegøre for, hvilke konsekvenser de foreslåede regler får for de arbejdsskadede, der som følge af den samme skadevoldende begivenhed har et krav på erstatning efter både arbejdsskadesikringsloven og erstatningsansvarsloven.

Svar:

Lovforslaget vil have den virkning, at både krav efter arbejdsskadesikringsloven og øvrige krav om erstatning og godtgørelse i anledning af personskade underlægges en 3-årig forældelsesfrist, der dog suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravet og skyldneren, kombineret med en absolut forældelsesfrist på 30 år, som regnes fra den skadevoldende handlings ophør, jf. lovforslagets § 3, stk. 1, 2 og 3, nr. 1.

For så vidt angår tilfælde, hvor en person, der har været udsat for en arbejdsskade, ikke fuldt ud får dækket sit krav efter arbejdsskadesikringsloven, følger det af arbejdsskadesikringslovens § 77, 2. pkt., at den tilskadekomnes eller de efterladtes krav mod den erstatningsansvarlige efter de almindelige erstatningsretlige regler nedsættes i det omfang, der er betalt eller er pligt til at betale ydelser til de pågældende efter denne lov. Det følger af Højesterets dom, der er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1995.843 H, at i tilfælde, hvor et krav kan være omfattet af arbejdsskadesikringsloven, er den skadelidte ikke berettiget til at forfølge sit eventuelle krav efter erstatningsansvarsloven, før spørgsmålet om dennes tilsvarende krav efter arbejdsskadesikringsloven er afgjort.

Forældelsesfristen for både krav efter arbejdsskadesikringsloven og krav efter de almindelige erstatningsretlige regler vil som udgangspunkt skulle regnes fra skadens indtræden, jf. lovforslagets § 2, stk. 1 og 4, samt besvarelsen af spørgsmål nr. 12 og 14 vedrørende lovforslaget. Den skadelidte vil imidlertid som nævnt ikke have mulighed for at rejse kravet efter de almindelige erstatningsretlige regler, før spørgsmålet om kravet efter arbejdsskadessikringsloven er afgjort.

Det følger af lovforslagets § 14, at hvis fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelse på grund af en hindring, som ikke beror på fordringshaverens forhold, indtræder forældelse tidligst et år efter hindringens ophør. Denne bestemmelse vil i givet fald finde anvendelse på den beskrevne situation, således at forældelsesfristen vedrørende krav efter erstatningsansvarsloven tidligst kan udløbe et år efter afgørelsen af kravet i henhold til arbejdsskadesikringsloven.

Spørgsmål 21:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 16/5-07 fra FTF vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 11.

Svar:

FTF anfører i henvendelsen af 16. maj 2007, at FTF som udgangspunkt er positiv over for lovforslaget, herunder forkortelsen af den almindelige forældelsesfrist fra 5 år til 3 år. FTF mener dog, at forslaget skaber visse problemer på arbejdsskadeområdet:

FTF kritiserer, at der indføres en 3-årig forældelsesfrist for krav i anledning af personskade. Endvidere kritiserer FTF den 1-årige tillægsfrist, der foreslås indført ved lovforslagets § 21, stk. 2.

Disse to forhold er også omtalt af advokaterne Karsten Høj og Søren Kjær Jensen i et brev til Retsudvalget af 14. maj 2007. Justitsministeriet har kommenteret de kritikpunkter, der fremføres af advokaterne, i besvarelsen af spørgsmål nr. 12 vedrørende lovforslaget, hvortil der henvises. For så vidt angår spørgsmålet om den 1-årige tillægsfrist henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 16.

FTF kritiserer desuden, at skadelidtes ukendskab til retlige forhold (retsvildfarelse) ikke vil bevirke, at forældelsen suspenderes efter lovforslagets § 3, stk. 2.

Efter lovforslagets § 3, stk. 2, regnes den 3-årige forældelsesfrist først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren. Med lovforslaget videreføres den gældende retstilstand, hvorefter en vildfarelse om retlige forhold (retsvildfarelse) som hovedregel ikke kan danne grundlag for suspension af forældelsen.

Som det fremgår af lovforslaget, jf. pkt. 3.2.1.3 i de almindelige bemærkninger, er lovforslaget på dette punkt udformet i overensstemmelse med Forældelsesudvalgets anbefalinger, jf. herved redegørelsen i betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen, side 142-149.

Særligt for så vidt angår spørgsmålet om genoptagelse af arbejdsskadesager vil Justitsministeriet som nævnt i besvarelserne af spørgsmål nr. 17 og 18 vedrørende lovforslaget fremsende et ændringsforslag til forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166). Ændringsforslaget vil indebære, at der fortsæt gælder en længere forældelsesfrist i tilfælde, hvor en sag genoptages, fordi den pågældende sygdom efterfølgende optages på fortegnelsen over erhvervssygdomme, og i tilfælde, hvor en sag genoptages på grund af en domstolsafgørelse, der underkender arbejdsskademyndighedernes praksis.

Spørgsmål 22:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 16/5-07 fra Olav Willadsen, Glostrup, vedrørende L 165, jf. L 165 – bilag 12.

Svar:

Advokat Olav Willadsen rejser i sit brev af 16. maj 2007 til Folketingets Retsudvalg spørgsmål om forslaget om afskaffelse af muligheden for at afbryde forældelsen alene ved påmindelse til skyldner. Willadsen anfører, at afbrydelse ved sagsanlæg er til gene for fordringshaverne, bl.a. i tilfælde, hvor skyldner er flyttet til udlandet.

Willadsen anfører endvidere, at de nye regler vil føre til, at fordringshaver fremover vil skulle anlægge retssag i stedet for at indlede forhandlinger med skyldner.

Endelig anfører Willadsen, at forslaget indebærer, at forældelseslovgivningen bliver mere kompliceret med den virkning, at borgerne ikke vil kunne forstå reglerne uden at søge professionel rådgivning.

Indledningsvis bemærkes, at 1908-lovens 5-årsfrist i dag kun afbrydes ved skyldners erkendelse eller foretagelse af retslige skridt.

Som det fremgår af pkt. 3.3.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget har et enigt forældelsesudvalg fundet, at adgangen efter Danske Lov 5-14-4 til at afbryde forældelsesfristen ved påmindelse bør ophæves. Hensynet bag forældelsesreglerne er navnlig at bidrage til, at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden rimelig tid, og at undgå procesførelse om meget gamle fordringer. Forældelsesudvalget anfører bl.a., at disse hensyn i de fleste tilfælde ikke på tilfredsstillende måde tilgodeses ved en ordning, hvor fordringshaveren har mulighed for til enhver tid at forny forældelsesfristen ved blot at tilkendegive over for skyldneren, at han eller hun mener at have et krav mod den pågældende. Det skyldes bl.a., at påmindelse alene ikke er egnet til at fremme en afklaring af omtvistede fordringers eksistens. Endvidere kan skyldneren efter omstændighederne uanset påmindelser med tiden få en forventning om, at kravet ikke vil blive fastholdt.

Justitsministeriet er enig i udvalgets synspunkter og finder på den baggrund, at afbrydelse af forældelse som foreslået skal ske ved skyldnerens erkendelse eller ved foretagelse af retslige skridt.

Efter lovforslagets § 15 afbrydes forældelsen ved skyldnerens erkendelse med den virkning, at der løber en ny forældelsesfrist. Hvis skyldner ikke har grund til at bestride fordringen, vil fordringshaver således almindeligvis ikke skulle foretage retslige skridt.

Endvidere indeholder lovforslagets § 21, stk. 5, en regel, hvorefter forældelsen afbrydes foreløbigt, hvis der mellem skyldneren og fordringshaveren indledes forhandlinger om fordringen, inden forældelsesfristen er udløbet. I disse tilfælde vil der løbe en tillægsfrist fra det tidspunkt, hvor forhandlingerne afsluttes, således at forældelse tidligt indtræder et år herefter. Fordringshaver vil dermed uden frygt for, at fordringen forældes, kunne indlede forhandlinger med skyldner om fordringen.

Hvis den pågældende person derimod ikke kan erkende skyldforholdet, herunder efter et forhandlingsforløb, vil fordringshaver skulle foretage retslige skridt for at afbryde forældelsen. Dette er imidlertid i begge parters interesse, da det herved kan blive afklaret, om det påståede skyldforhold eksisterer.

For så vidt angår tilfælde, hvor skyldneren flytter til udlandet, kan sager om kontraktforhold som udgangspunkt anlægges ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes, jf. retsplejelovens § 242, stk. 1, og § 247, stk. 1, jf. domskonventio-

nens artikel 5, stk. 1. Anvendelsen af denne mulighed er ikke betinget af, at den sagsøgte opholder sig i den pågældende retskreds.

For så vidt angår borgernes mulighed for at gøre sig bekendt med forældelseslovgivningen er Justitsministeriet enig med Forældelsesudvalget i, at det vil være hensigtsmæssigt med en mere detaljeret regulering af forældelsen af fordringer, således at lovreglerne i højere grad end i dag giver klarhed over retsstillingen. Forslaget til ny forældelseslov er således mere omfattende og detaljeret end de gældende forældelsesregler med henblik på at afklare en lang række af de tvivlsspørgsmål, som de gældende regler har givet anledning til, og som i dag kun kan besvares på grundlag af retspraksis.

Spørgsmål 23:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 21/5-07 fra 3F Fagligt Fælles Forbund, vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 14.

Svar:

3F Fagligt Fælles Forbund anfører i henvendelsen af 21. maj 2007, at lovforslaget vil skabe visse problemer på arbejdsskadeområdet.

Kritikken retter sig dels mod forslaget om en 3-årig forældelsesfrist for krav i anledning af arbejdsskade, dels mod den foreslåede 1-årige tillægsfrist i forbindelse med indbringelse af kravet for en administrativ myndighed, der foreslås indført ved lovforslagets § 21, stk. 2.

Disse to forhold er også omtalt af advokaterne Karsten Høj og Søren Kjær Jensen i et brev til Retsudvalget af 14. maj 2007. Justitsministeriet har kommenteret de kritikpunkter, der fremføres af advokaterne, i besvarelsen af spørgsmål nr. 12 vedrørende lovforslaget, hvortil der henvises. For så vidt angår spørgsmålet om den 1-årige tillægsfrist henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 16.

Justitsministeriet har den 23. maj 2007 efter aftale med Beskæftigelsesministeriet fremsendt et ændringsforslag til forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166). Ændringsforslaget går ud på at ændre arbejdsskadesikringsloven, således at forældelseslovens 3-årige forældelsesfrist ikke finder anvendelse i visse tilfælde af genoptagelse af arbejdsskadesager. Beskæftigelsesministeriet har anført, at man finder det hensigtsmæssigt, at det sikres, at der i visse særlige tilfælde fortsat vil gælde en længere frist for at søge sagen genoptaget.

Spørgsmål 24:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 23/5-07 fra HK/Danmark m.fl. vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 15.

Svar:

HK/Danmark m.fl. anfører i henvendelsen af 23. maj 2007, at lovforslaget vil skabe visse problemer på arbejdsskadeområdet.

Kritikken retter sig dels mod forslaget om en 3-årig forældelsesfrist for krav i anledning af arbejdsskade, dels mod den foreslåede 1-årige tillægsfrist i forbindelse med indbringelse af kravet for en administrativ myndighed, der foreslås indført ved lovforslagets § 21, stk. 2.

Disse forhold er også omtalt af advokaterne Karsten Høj og Søren Kjær Jensen i et brev til Retsudvalget af 14. maj 2007. Justitsministeriet har kommenteret de kritikpunkter, der fremføres af ad-

vokaterne, i besvarelsen af spørgsmål nr. 12 vedrørende lovforslaget, hvortil der henvises. For så vidt angår spørgsmålet om fristens begyndelsestidspunkt henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 14 og for så vidt angår den 1-årige tillægsfrist til besvarelsen af spørgsmål nr. 16.

For så vidt angår de første af de to eksempler i HK/Danmarks brev bemærkes, at den 3-årige forældelsesfrist på grund af suspensionsreglen i lovforslagets § 3, stk. 2, først vil skulle regnes fra det tidspunkt, hvor skadelidte bliver bekendt med kravet, hvilket i eksemplet vil sige, når skaden viser sig 3½ år efter ulykken.

I det andet eksempel, hvor en sag har verseret ved arbejdsskademyndighederne i to år og ni måneder, vil skadelidte som følge af den foreslåede tillægsfrist på et år i lovforslagets § 21, stk. 2, have et år fra afgørelsestidspunktet til at anlægge sag ved domstolene. Skadelidte vil i denne periode kunne foretage de yderligere undersøgelser mv. i sagen, der måtte være nødvendige med henblik på at overveje et eventuelt sagsanlæg. Det vil således ikke som anført af HK/Danmark være nødvendigt at anlægge en eventuel retssag straks efter arbejdsskademyndighedernes afgørelse.

Det bemærkes i øvrigt, at Justitsministeriet den 23. maj 2007 efter aftale med Beskæftigelsesministeriet har fremsendt et ændringsforslag til forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166). Ændringsforslaget går ud på at ændre arbejdsskadesikringsloven, således at forældelseslovens 3-årige forældelsesfrist bl.a. ikke vil finde anvendelse i visse tilfælde af genoptagelse af arbejdsskadesager. Beskæftigelsesministeriet har anført, at man finder det hensigtsmæssigt, at det sikres, at der i visse særlige tilfælde fortsat vil gælde en længere frist for at søge sagen genoptaget.

Spørgsmål 25:

Ministeren bedes redegøre på forskellen på de foreslåede regler om forældelse for arbejdsskader og miljøskader.

Svar:

Der er ikke forskel på lovforslagets regler om forældelse af erstatningskrav i anledning af personskade, herunder arbejdsskade, og miljøskade.

Det kan særligt nævnes, at der både for erstatningskrav i anledning af personskade, herunder arbejdsskader, og miljøskade foreslås en absolut forældelsesfrist på 30 år fra den skadevoldende handlings ophør.

Justitsministeriet har den 23. maj 2007 fremsendt et ændringsforslag til L 166, hvorefter den foreslåede forældelseslovs 3-årige forældelsesfrist ikke vil finde anvendelse i visse tilfælde ved myndighedernes genoptagelse af arbejdsskadesager. Det bemærkes, at der efter Justitsministeriets opfattelse ikke er anledning til at overveje et sådant ændringsforslag på miljøskadeområdet, hvor der ikke opstår tilsvarende spørgsmål om genoptagelse af administrative myndigheders afgørelser om tilkendelse af erstatning.

Spørgsmål 26:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 23/5-07 fra 3F Fagligt Fælles Forbund, vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 16.

Svar:

3F Fagligt Fælles Forbund anfører i henvendelsen af 23. maj 2007, at Arbejdsskadestyrelsen skelner mellem ændringer af konkrete afgørelser i enkeltsager og praksisændringer. Det anføres, at dette

vil have betydning i forhold til det ændringsforslag, der er varslet i besvarelsen af spørgsmål nr. 17 og 18, idet ændringsforslaget kun angår praksisændringer.

Indledningsvis bemærkes, at det omtalte ændringsforslag er sendt til Folketingets Retsudvalg den 23. maj 2007. Ændringsforslaget indebærer, at forældelseslovens »korte« 3-årige frist ikke skal finde anvendelse i to tilfælde, dels hvor en sag om erstatning kan genoptages, fordi den pågældende sygdom efterfølgende er blevet optaget på fortegnelsen over erhvervssygdomme, jf. arbejdsskadesikringslovens § 41, stk. 2, dels hvor en sag genoptages på andet grundlag end arbejdsskadesikringslovens §§ 41-43. Den sidstnævnte kategori angår tilfælde, hvor sager genoptages på almindeligt forvaltningsretligt grundlag i anledning af, at myndighederne har ændret deres praksis. Det drejer sig navnlig om tilfælde, hvor arbejdsskademyndighedernes praksis er blevet underkendt ved domstolene.

Ændringsforslaget vil indebære, at den foreslåede generelle 3-års frist ved genoptagelse af arbejdsskadesager kun finder anvendelse i de tilfælde, hvor genoptagelse er begrundet i, at der foreligger nye væsentlige faktiske oplysninger i sagen. I disse tilfælde vil 3-årsfristen som følge af den foreslåede suspensionsregel i lovforslagets § 3, stk. 2, i praksis først blive regnet fra det tidspunkt, hvor de nye oplysninger foreligger. I disse tilfælde gælder i øvrigt arbejdsskadesikringslovens genoptagelsesfrist på 5 år, der som udgangspunkt regnes fra den første afgørelse i arbejdsskadesagen.

I ethvert tilfælde, hvor en sag genoptages, uden at det skyldes nye væsentlige faktiske oplysninger i den konkrete sag, vil ændringsforslaget betyde, at der alene vil gælde en absolut forældelsesfrist på 30 år. Det gælder uanset, om genoptagelsen af den pågældende sag sker på baggrund af »ændringer af konkrete afgørelser i enkeltsager eller praksisændringer.«

Spørgsmål 27:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 23/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, vedr. L 165, jf. L 165 - bilag 17.

Svar:

Den fornyede henvendelse fra advokaterne Søren Kjær Jensen og Karsten Høj vedrører lovforslagets konsekvenser på arbejdsskadeområdet.

Justitsministeriet har ved besvarelsen af spørgsmål nr. 12 kommenteret advokaternes brev af 14. maj 2007 om samme emne. Advokaternes brev af 23. maj 2007 giver Justitsministeriet anledning til følgende supplerende bemærkninger:

Advokaterne anfører på ny, at lovforslagets § 21, stk. 2, om en tillægsfrist på 1 år vil begrænse skadelidtes adgang til at gennemføre et arbejdsskadekrav i forhold til i dag. Dette synes at måtte bero på en misforståelse af lovforslaget, idet bestemmelsen ikke i noget tilfælde vil kunne medføre en forringelse af skadelidtes retsstilling i forhold til i dag. Bestemmelsen - der ikke findes i den gældende lovgivning - går nemlig ud på, at forældelse <u>tidligst</u> indtræder et år efter, at en administrativ myndighed har givet meddelelse om sin afgørelse. Ordet »tidligst« er afgørende i denne forbindelse, idet det følger heraf, at bestemmelsen alene kan medføre, at der lægges en <u>yderligere</u> frist til det tidspunkt, hvor forældelsesfristen ellers ville udløbe i det konkrete tilfælde. Hvis forældelse efter de almindelige regler først indtræder senere end et år efter arbejdsskademyndighedernes afgørelse, får § 21, stk. 2, slet ingen betydning i det pågældende tilfælde.

Hvis man finder, at forældelse efter lovforslaget vil indtræde for tidligt f.eks. på arbejdsskadeområdet, er det således efter Justitsministeriets opfattelse ikke bestemmelsen i § 21, stk. 2, om en tillægsfrist, der skal »skydes på«, men de foreslåede almindelige forældelsesregler.

Advokaterne finder, at lovens korte forældelsesfrist ved erstatningskrav på grund af arbejdsskader bør være 5 år i stedet for 3 år, ligesom det efter lovforslaget vil gælde for lønkrav. Efter Justitsministeriets opfattelse er det imidlertid i forældelsesmæssig henseende mest nærliggende at sidestille disse erstatningskrav med andre krav på personskadeerstatning, hvor den korte frist efter lovforslaget også vil være 3 år. Der henvises herom til besvarelsen af spørgsmål nr. 15 vedrørende lovforslaget, og Justitsministeriet lægger bl.a. også vægt på, at skadelidte ved arbejdsskader ikke ligesom ved lønkrav ofte først bliver opmærksom på kravet via sin faglige organisation i forbindelse med, at den skadelidte ophører med at arbejde for den pågældende arbejdsgiver. Muligheden for eventuelle differencekrav efter erstatningsansvarsloven ændrer efter Justitsministeriets opfattelse ikke ved, at arbejdsskadekrav først og fremmest anses som et forsikringsspørgsmål i forhold til arbejdsskademyndighederne.

Advokaterne kommer også på ny ind på spørgsmålet om begyndelsestidspunktet for den foreslåede 3-årige forældelsesfrist. Det er korrekt, at denne frist også i arbejdsskadesager som udgangspunkt vil løbe fra det tidspunkt, hvor skaden indtræder. Det er imidlertid afgørende at være opmærksom på, at »suspensionsreglen« i lovforslagets § 3, stk. 2, medfører, at dette udgangspunkt i praksis vil blive fraveget i en lang række tilfælde. Efter § 3, stk. 2, vil forældelsesfristen nemlig først blive regnet fra det tidspunkt, hvor skadelidte fik eller burde have fået kendskab til fordringen og skyldneren.

Advokaterne finder, at lovforslaget bør ændres med henblik på at videreføre den retstilstand, der følger af Højesterets dom i sagen gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2005, side 1594 H. Justitsministeriet skal hertil bemærke, at Højesteret ved denne afgørelse fastslog, at en række krav ikke var forældet, fordi den skadelidte havde befundet sig i utilregnelig uvidenhed om sine krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse for varigt men. Som anført går suspensionsreglen i lovforslagets § 3, stk. 2, netop ud på at videreføre denne retstilstand. Der er således ikke behov for at ændre lovforslaget for at opnå den retstilstand, som advokaterne ønsker.

Endelig kommenterer advokaterne nogle oplysninger om genoptagelser af arbejdsskadesager. Justitsministeriet skal hertil bemærke, at hverken forslaget til lov om forældelse af fordringer (L 165) eller forslaget til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (L 166) berører spørgsmålet om, i hvilke tilfælde der kan ske genoptagelse af arbejdsskadesager.

Spørgsmål 28:

Ministeren bedes tilsende udvalget sit talepapir til samrådet 24/5-07 om samrådsspørgsmål A.

Svar:

Der vedlægges det udkast til talepapir, som dannede grundlag for justitsministerens besvarelse den 24. maj 2007 af Folketingets Retsudvalgs samrådsspørgsmål A.

Udkast til tale:

1. Henvendelsen fra de to advokater drejer sig jo som bekendt om lovforslagets konsekvenser på arbejdsskadeområdet.

Justitsministeriet har kommenteret henvendelsen i besvarelsen af spørgsmål 12. På grundlag af de opfølgende skriftlige spørgsmål fra udvalget går jeg ud fra, at det navnlig er problemstillingen om virkningerne af den foreslåede 3-årige forældelsesfrist, som udvalget ønsker nærmere belyst. Det vil jeg derfor koncentrere mig om i det følgende, og hvis udvalget derefter har supplerende eller uddybende spørgsmål om detaljerne, vil jeg og mine embedsmænd naturligvis prøve at besvare dem.

2. Langt de fleste krav er i dag underlagt både en kort og en lang forældelsesfrist. Den korte frist er på 5 år og den lange frist er på 20 år. Den korte frist begynder først at løbe fra det tidspunkt, hvor

kreditor vidste eller burde vide, at kravet bestod, mens den lange frist løber fra det tidspunkt, hvor kravet opstod, uanset om kreditor vidste eller burde vide, at kravet bestod. En fordring forældes, når én af disse to forældelsesfrister er udløbet.

3. Denne kombination af en 5-årig og en 20-årig frist gælder i dag bl.a. for almindelige krav om personskadeerstatning.

Hvis der er tale om et erstatningskrav i henhold til arbejdsskadesikringsloven, gælder imidlertid ifølge en højesteretsdom fra 1999 det særlige, at den 5-årige forældelsesfrist ikke finder anvendelse. Højesterets afgørelse blev vel at mærke ikke truffet på baggrund af en vurdering af, om det er rimeligt, at lovens korte forældelsesfrist finder anvendelse også på dette område, men alene på baggrund af en fortolkning af den gældende 1908-lov.

Situationen er altså i dag, at et krav, der fremsættes over for arbejdsskademyndighederne efter arbejdsskadesikringsloven, alene forældes efter 20-års fristen.

4. Også efter lovforslaget vil langt de fleste krav være omfattet af både en kort og en lang frist.

Lovens lange frist forkortes fra 20 til 10 år, men dog med visse undtagelser, bl.a. for krav på personskadeerstatning - herunder krav efter arbejdsskadesikringsloven - hvor fristen tværtimod forlænges fra 20 til 30 år.

Lovens korte forældelsesfrist forkortes efter forslaget fra 5 til 3 år, men stadig sådan, at den korte frist først begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor kreditor – den skadelidte – var eller burde være bekendt med kravet. Baggrunden for forslaget om at forkorte lovens korte frist fra 5 til 3 år er, at tvister om fordringer generelt bør søges afgjort så hurtigt som muligt, bl.a. for at undgå bevistvivl, og forslaget bygger på den grundtanke, at det i vore dage som regel vil være rimeligt at forlange, at man reagerer over for skyldneren inden for 3 år efter, at man er blevet klar over, at man havde et krav mod vedkommende.

Efter lovforslaget vil 3-års fristen gælde i kombination med en absolut 30-års frist for alle krav på personskadeerstatning - også krav, der rejses over for arbejdsskademyndighederne i medfør af arbejdsskadesikringsloven.

Så mens der på arbejdsskadeområdet i dag gælder en absolut 20-års frist, vil der fremover gælde en absolut 30-års frist kombineret med en 3-års frist, som imidlertid først begynder at løbe, når man er eller bør være klar over, at man har lidt en skade, og at skaden skyldes arbejdet.

Det er altså ikke dækkende, hvis det hævdes, at man med lovforslaget på dette område vil gå fra en 20-års frist til en 3-års frist: Man går fra en 20-års frist til en 30-års frist, og samtidig kræver man blot, at personer der kommer til skade på deres arbejde – efter helt samme princip som for alle andre personer, der kommer til skade – skal reagere inden for 3 år efter, at der er blevet klarhed om sygdommen og dens sammenhæng med arbejdet. Efter min opfattelse vil det være en rimelig og hensigtsmæssig retstilstand.

Lad mig nævne et eksempel på, hvordan de nye regler vil virke: Hvis f.eks. en person først bliver syg nogle år efter det skadelige arbejdes ophør, og den pågældende til at begynde med håber på bedring og forsøger at arbejde videre, men senere må opgive, vil den pågældende typisk have krav på erstatning for tab af erhvervsevne. Dette erstatningskrav vil i et sådant tilfælde først blive forældet efter lovens korte frist 3 år efter, at den pågældende måtte opgive at arbejde videre.

I et sådant tilfælde skal den skadelidte altså blot sørge for at rejse kravet over for arbejdsskademyndighederne inden for 3 år efter, at den pågældende måtte holde op med at arbejde.

Man kan så forestille sig den situation, at arbejdsskademyndighederne afviser kravet, fordi man ikke finder det bevist, at sygdommen skyldtes den pågældendes arbejde. En sådan afvisning har jo

umiddelbart ikke noget med forældelsesreglerne at gøre, men hvad sker der, hvis der 4 år senere kommer væsentlige nye oplysninger, der betyder, at årsagssammenhængen mellem sygdommen og arbejdet nu faktisk kan bevises? Her vil arbejdsskadesikringslovens betingelser for at få sagen genoptaget hos myndighederne være opfyldt, men risikerer man så, at kravet i mellemtiden er blevet forældet? Nej, i et sådant tilfælde vil 3-års fristen også være suspenderet, og fristen begynder altså først at løbe fra det tidspunkt, hvor de nye væsentlige oplysninger foreligger.

På baggrund af det jeg her har sagt, er det min konklusion, at der ikke er tale om at stille de skadelidte i arbejdsskadesager i en urimelig situation, og jeg synes ikke, at der er behov for at lave særregler, der afviger fra de regler, der i øvrigt vil gælde på personskadeområdet.

Jeg har i første omgang undladt at komme ind på det ændringsforslag, jeg har fremsat efter aftale med beskæftigelsesministeren. Det vedrører jo en mere specifik problemstilling vedrørende genoptagelse af afgjorte sager.

Spørgsmål 29:

Ministeren bedes i fortsættelse af samrådet 24/5-07 om samrådsspørgsmål A ved anvendelsen af konkrete eksempler uddybe/konkretisere, hvad der i forhold til forældelsesfristens påbegyndelse for så vidt angår arbejdsskader nærmere ligger i, at den tilskadekomne fik eller »burde« have fået kendskab til kravet.

Svar:

Lovforslagets § 3, stk. 2, har følgende ordlyd:

»*Stk. 2.* Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.«

På det omhandlede punkt svarer den såkaldte suspensionsregel i lovforslagets § 3, stk. 2, indholdsmæssigt til § 3 i den gældende 1908-lov. Ifølge en højesteretsdom fra 1999 finder 1908-loven dog ikke anvendelse ved krav i henhold til arbejdsskadesikringsloven.

Både den gældende og den foreslåede suspensionsregel har til formål at sikre, at kreditor kun mister sit krav efter lovens korte frist, hvis det kan bebrejdes kreditor, at han eller hun ikke reagerede før fristens udløb. Suspensionsreglen skal sikre, at lovens korte frist ikke medfører resultater, der er urimelige for kreditor, og derfor er der ved anvendelsen af den gældende regel generelt blevet taget et betydeligt hensyn til kreditor, jf. herved Eivind Einersen, *Forældelsesloven af 1908 med kommentarer* (1999), side 264.

Både den gældende og den foreslåede suspensionsregel er således udtryk for en almindelig culparegel, idet forældelsesfristen kun begynder at løbe, hvis det skyldes kreditors culpøse adfærd, at denne ikke har viden om fordringen og skyldneren, jf. herom bl.a. Bo von Eyben, *Forældelse I* (2003), side 448.

Som et eksempel på anvendelse af den gældende suspensionsregel uden for arbejdsskadeområdet, kan nævnes Højesterets kendelse af 5. november 1990, jf. Ugeskrift for Retsvæsen 1991.1 H. Sagen drejede sig om en person, der efter et trafikuheld den 3. november 1981 var blevet behandlet på hospitaler bl.a. for en knæskade. En hofteskade blev først opdaget den 6. juli 1982 ved en ambulant kontrol. Lægen, der havde foretaget denne kontrol, forklarede i retten, at han ikke kunne huske, om han havde sagt til den skadelidte, at der kunne blive tale om varigt men efter hofteskaden, og at det efter hans opfattelse var en lægefejl, at hofteskaden ikke var blevet opdaget og behandlet tidligere. Den skadelidte havde i 1984 set en erklæring fra lægen herom. Højesteret fastslog ved kendelsen, at den skadelidtes eventuelle erstatningskrav ikke var forældet efter 1908-lovens 5-års frist den 10.

september 1988, hvor den skadelidte anlagde retssag mod de hospitaler, der havde foretaget behandlingen efter trafikuheldet.

Ved en arbejdsskade forstås efter arbejdsskadesikringslovens § 5 en ulykke eller en erhvervssygdom, der er en følge af arbejdet eller de forhold, som arbejdet er foregået under.

I praksis kan der bl.a. opstå tvivl om, hvorvidt der er årsagssammenhæng mellem skaden og arbejdet eller arbejdsforholdene.

Er der tale om skader, der opstår umiddelbart i forbindelse med en *ulykke* på arbejdet, må den skadelidte (eller eventuelt dennes efterladte) som udgangspunkt antages at have fået fornøden viden om den formodede årsagssammenhæng med arbejdet på ulykkesdagen.

Er der tale om en *erhvervssygdom* eller om *følgeskader*, som er indtrådt nogen tid efter en ulykke, vil det derimod ikke uden videre kunne lægges til grund, at den skadelidte (eller dennes efterladte) vidste eller burde vide, at sygdommen var arbejdsbetinget. Anvendelsesområdet for »burde viden« vil her være meget snævert, idet forældelsesfristen typisk først vil kunne løbe fra det tidspunkt, hvor en læge har fortalt den skadelidte eller de efterladte, at der er tale om en sygdom eller skade, som må antages at være arbejdsbetinget.

Arbejdsskadestyrelsen har oplyst, at man til brug for vurderingen af, om og hvornår den skadelidte eller de efterladte har fået den relevante viden, i givet fald bl.a. vil indhente relevante journaloplysninger fra de læger og hospitaler, som har undersøgt den skadelidte.

Adskillige sygdomme kan skyldes skadelige påvirkninger, der findes både i og uden for den skadelidtes arbejdsmiljø, og det vil generelt ikke kunne kræves, at den skadelidte eller de efterladte skal have kendskab til, hvilke sygdomme der er eller kan være arbejdsbetingede.

Ud over spørgsmålet om årsagssammenhæng med arbejdet vil der i praksis bl.a. også kunne være tvivl om, hvornår skadelidte var i stand til at opgøre sit krav.

Efter Justitsministeriets opfattelse følger det af lovforslagets § 3, stk. 2, at forældelsesfristen for et krav om f.eks. tab af erhvervsevne tidligst vil skulle regnes fra det tidspunkt, hvor det er muligt at konstatere, at der er lidt et erhvervsevnetab, f.eks. det tidspunkt, hvor den skadelidte på grund af arbejdsskadens følger må ophøre med at arbejde eller må overgå til anden og lavere lønnet beskæftigelse.

Spørgsmål 32:

Elmer & Partnere foreslår i henvendelsen omdelt på bilag 17 konkret, at arbejdsskadekrav i som udenfor kontrakt omfattes af 5-årsfristen i § 4. Ministeren bedes uddybende kommentere dette forslag til ændring, herunder redegøre for, hvad der taler for henholdvis mod forslaget.

Svar:

Forslaget fra advokatfirmaet Elmer & Partnere om at forlænge den foreslåede forældelsesfrist fra 3 år til 5 år for arbejdsskadekrav vil indebære, at skadelidte vil have 5 år i stedet for 3 år til at anmelde et krav i anledning af en arbejdsskade til myndighederne regnet fra tidspunktet, hvor den pågældende fik eller burde have fået kendskab til kravet, hvilket vil sige fra tidspunktet, hvor skadelidte er i stand til at opgøre et krav og til at indse, at kravet er begrundet i en arbejdsskade.

Imod et sådant ændringsforslag kan navnlig anføres, at det ikke i samme omfang som en forældelsesfrist på 3 år vil tilskynde den skadelidte til at søge kravet bragt på det rene hurtigt med henblik på at sikre, at en eventuel tvist kan løses på det bevismæssigt bedste grundlag.

For et sådant ændringsforslag kan navnlig anføres arbejdsskadeområdets særlige karakter, herunder at der i dag ikke gælder nogen »kort« forældelsesfrist på dette område, og at Folketinget netop har vedtaget at udvide adgangen til at dispensere fra de gældende anmeldelsesfrister efter arbejdsskadeloven.

Spørgsmål 33:

Elmer & Partnere foreslår i henvendelsen omdelt på bilag 17 konkret, at begyndelsestidspunktet for arbejdsskadesager bliver det tidligste af de tidspunkter, hvor et varigt mén eller et klart erhvervsevnetab med sikkerhed kan fastslås. Ministeren bedes uddybende kommentere dette forslag til ændring, herunder redegøre for, hvad der taler for henholdsvis mod forslaget.

Svar:

Advokaterne Søren Kjær Jensen og Karsten Høj foreslår i den pågældende henvendelse, at begyndelsestidspunktet for forældelse af krav i anledning af arbejdsskader begynder at løbe efter de retningslinjer, der fremgår af Højesterets dom optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2005, side 1594.

Den foreslåede 3-årige forældelsesfrist skal som udgangspunkt regnes fra tidspunktet for skadens indtræden, men efter lovforslagets § 3, stk. 2, begynder forældelsesfristen først at løbe fra det tidspunkt, hvor fordringshaveren får eller burde have fået kendskab til fordringen og skyldneren.

Højesteret fastslog ved den nævnte dom, at en række krav ikke var forældet, fordi den skadelidte havde befundet sig i utilregnelig uvidenhed om sine krav på erstatning for tab af erhvervsevne og godtgørelse for varigt men.

Som anført i lovforslagets bemærkninger videreführer bestemmelsen i lovforslagets § 3, stk. 2, den gældende retstilstand på dette punkt. Der er således ikke behov for at ændre lovforslaget for at opnå en videreførelse af den retstilstand, som dommen er udtryk for.

Det indebærer i praksis bl.a., at den foreslåede 3-årige forældelsesfrist først kan begynde at løbe fra det tidspunkt, hvor skadelidte er i stand til at opgøre et krav og til at indse, at kravet er begrundet i en arbejdsskade.

Forældelsesfristen for krav på godtgørelse for varigt men regnes således tidligst fra det tidspunkt, hvor de helbredsmæssige følger af skaden er så afklarede, at den skadelidte kan opgøre et krav. Forældelsesfristen for krav på erstatning for tab af erhvervsevne regnes på samme måde tidligst fra det tidspunkt, hvor de helbredsmæssige og erhvervsmæssige forhold er så afklarede, at den skadelidte kan opgøre et krav.

Det bemærkes, at det bl.a. også følger af den omhandlede højesteretsdom, at forældelsesfristen for helbredelsesudgifter, tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse for svie og smerte efter omstændighederne vil kunne opgøres på et tidligere tidspunkt end krav på godtgørelse for varigt men og krav på erstatning for tab af erhvervsevne.

Spørgsmål 34:

Elmer & Partnere foreslår i henvendelsen omdelt på bilag 17 konkret, at tillægsfristen for arbejdsskader fastsættes til 3 år, fordi området tidligere har været underlagt en 20-årsfrist. Ministeren bedes uddybende kommentere dette forslag til ændring, herunder redegøre for, hvad der taler for henholdvis mod forslaget.

Svar:

Forslaget fra advokatfirmaet Elmer & Partnere om at forlænge den foreslåede tillægsfrist fra 1 år til 3 år for arbejdsskadekrav vil indebære, at skadelidte vil have mindst 3 år i stedet for mindst 1 år regnet fra det tidspunkt, hvor der gives meddelelse om arbejdsskademyndighedernes afgørelse, til at afbryde forældelsen endeligt, eksempelvis ved at indbringe afgørelsen for domstolene.

Imod et sådant ændringsforslag kan navnlig anføres, at det ikke i samme omfang som en tillægsfrist på 1 år vil tilskynde den skadelidte til at søge kravet bragt på det rene hurtigt med henblik på at sikre, at en eventuel tvist kan løses på det bevismæssigt bedste grundlag.

For et sådant ændringsforslag kan navnlig anføres arbejdsskadeområdets særlige karakter, herunder at der i dag ikke gælder nogen »kort« forældelsesfrist på dette område.

Spørgsmål 35:

Ministeren bedes kommentere de to eksempler på sager, som efter de nye foreslåede regler ville falde for forældelsesfristen, jf. henvendelsen fra Elmer & Partnere af 23/5-07 (bilag 17).

Svar:

Justitsministeriet er ikke i besiddelse af de to utrykte landsretsdomme, som advokaterne henviser til som grundlag for de to eksempler.

Det første eksempel drejer sig om en hjemmehjælper, der først anmelder en skade 6 år efter skadens indtræden. Hjemmehjælperen har i den mellemliggende periode fortsat kunnet passe sit arbejde, men dog med mange sygedage. Spørgsmålet er, om et eventuelt krav på erstatning for tabt erhvervsevne i en sådan situation ville være forældet efter de foreslåede regler.

Efter Justitsministeriets opfattelse følger det af lovforslagets § 3, stk. 2, at forældelsesfristen for krav på erstatning for tab af erhvervsevne tidligst regnes fra det tidspunkt, hvor det er muligt for den skadelidte at opgøre sit krav, f.eks. det tidspunkt, hvor den skadelidte ophører med at arbejde eller overgår til anden og lavere lønnet beskæftigelse på grund af arbejdsskadens følger.

I det pågældende eksempel ville forældelsesfristen for kravet om erhvervsevnetabserstatning derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke være udløbet efter de foreslåede regler.

I det andet eksempel beskrives en situation, hvor den skadelidte ikke regner med, at hun vil få varige men. Skadelidte har indimellem nogle rygproblemer, som hun kommer sig over, og først da skadelidte efter et rygproblem knap tre år efter ulykken ikke kommer sig igen, anmelder hun skaden. At skadelidte anmelder kravet, inden der er gået 3 år fra den begivenhed, der gav anledning til rygproblemerne, skyldes ifølge advokaterne den tilfældighed, at rygproblemernes varige karakter når at vise sig inden for 3 år.

Efter Justitsministeriets opfattelse følger det af lovforslagets § 3, stk. 2, at forældelsesfristen for krav på godtgørelse for varigt men i en sådan situation tidligst vil skulle regnes fra det tidspunkt, hvor de helbredsmæssige følger af skaden er så afklarede, at den skadelidte kan opgøre sit krav. I det nævnte eksempel vil forældelsesfristen for kravet på mengodtgørelse derfor efter Justitsministeriets opfattelse først skulle regnes fra det tidspunkt, hvor det kan konstateres, at rygproblemerne har en varig karakter.

I dette eksempel ville forældelsesfristen for kravet om mengodtgørelse derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke være udløbet efter de foreslåede regler, selv om rygproblemernes varige karakter først havde kunnet konstateres f.eks. 4 år efter skaden.

Spørgsmål nr. 36:

I et tænkt eksempel, hvor en person kommer ud for en arbejdsulykke, antager vi, at sagen bliver endeligt afgjort i Ankenævnet efter 2 år med en erstatning for såvel mén som delvis erhvervsevnetab. I så fald bedes ministeren redegøre for, hvor lang tid, der herefter må gå, før sagen bliver indbragt for domstolene med krav om erstatning efter erstatningsansvarsloven. Herunder om der er forskel i forhold til sager om supplerende mén- og erstatningsansvarserstatning og sager om godtgørelse for svie og smerte.

Svar:

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. 20 vedrørende lovforslaget, vil den foreslåede »korte« forældelsesfrist som udgangspunkt skulle regnes fra skadens indtræden både for krav efter arbejdsskadesikringsloven og krav efter de almindelige erstatningsretlige regler, jf. lovforslagets § 2, stk. 1 og 4. Denne forældelsesfrist begynder dog ikke at løbe, hvis skadelidte var i utilregnelig uvidenhed om fordringen eller skyldneren, jf. lovforslagets § 3, stk. 2.

Det følger af Højesterets dom, der er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1995.843 H, at i tilfælde, hvor et krav kan være omfattet af arbejdsskadesikringsloven, er den skadelidte ikke berettiget til at forfølge sit eventuelle krav efter de almindelige erstatningsretlige regler, før spørgsmålet om dennes tilsvarende krav efter arbejdsskadesikringsloven er afgjort. Dommen indebærer, at krav på supplerende godtgørelse for varigt men og supplerende erstatning for tab af erhvervsevne (»differencekrav«) ikke kan rejses efter de almindelige erstatningsretlige regler, før spørgsmålet om kravet efter arbejdsskadesikringsloven er afgjort.

Det følger af lovforslagets § 14, at hvis fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelse på grund af en hindring, som ikke beror på fordringshaverens forhold, indtræder forældelse tidligst et år efter hindringens ophør. Denne bestemmelse vil i givet fald finde anvendelse på den beskrevne situation, således at forældelsesfristen vedrørende differencekrav tidligst kan udløbe et år efter arbejdsskademyndighedernes afgørelse om kravene i henhold til arbejdsskadesikringsloven.

Den skadelidte vil i det nævnte eksempel, hvor der kun er gået 2 år fra forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, da der træffes afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven, have et år efter Ankestyrelsens afgørelse til at indbringe det supplerende krav mod arbejdsgiveren for domstolene. Var der f.eks. blevet truffet afgørelse efter 1 år, ville den skadelidte have haft 2 år til at indbringe sagen for domstolene i medfør af den foreslåede 3-årige forældelsesfrist, og § 14 ville i så fald ikke have haft selvstændig betydning. Var der f.eks. blevet truffet afgørelse efter 3 år, ville den skadelidte i medfør af § 14 have haft et år til at indbringe sagen for domstolene.

Der kan ikke efter arbejdsskadesikringsloven rejses krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller godtgørelse for svie og smerte. Sådanne krav vil derfor kunne rejses uafhængigt af arbejdsskademyndighedernes behandling af kravet efter arbejdsskadesikringsloven. Forældelsesfristen for disse krav vil skulle regnes fra skadens indtræden, jf. lovforslagets § 2, stk. 4, medmindre skadelidte hverken kendte eller burde kende fordringen eller skyldneren, jf. lovforslagets § 3, stk. 2.

I det nævnte eksempel, hvor der er gået 2 år fra forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, da der træffes afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven, vil den skadelidte derfor have et år efter Ankestyrelsens afgørelse til at indbringe krav mod arbejdsgiveren på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller godtgørelse for svie og smerte for domstolene. Var der f.eks. blevet truffet afgørelse efter 1 år, ville den skadelidte have haft 2 år til at indbringe sagen for domstolene i medfør af den foreslåede 3-årige forældelsesfrist. Var der f.eks. blevet truffet afgørelse efter 3 år, ville den skadelidte ikke have nogen yderligere frist for at indbringe de pågældende krav for domstolene, medmindre den 3-årige forældelsesfrist er suspenderet efter lovforslagets § 3, stk. 2.

Spørgsmål 37:

Er ministeren enig i, at 3 ud af de 4 domme, som Elmer & Partnere nævner, jf. bilag 17, ikke ville have medført de store erstatninger til de pågældende, hvis deres sager var blevet behandlet efter de regler, der foreslås?

Svar:

De to første domme, som advokaterne nævner, er behandlet i besvarelsen af spørgsmål nr. 35 vedrørende lovforslaget. Som det fremgår heraf, er det Justitsministeriets opfattelse, at kravene i disse to sager ikke ville have været forældet efter de foreslåede regler.

Advokaterne nævner endvidere Højesterets domme optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2006, side 1444 og 2006, side 3370. Begge domme angår tilfælde, hvor Arbejdsskadestyrelsen har genoptaget sager på andet grundlag end arbejdsskadesikringslovens §§ 41-43. Ingen af kravene i disse sager ville have været forældet efter de foreslåede regler, hvis Folketinget vedtager det ændringsforslag, som er sendt til Retsudvalget den 23. maj 2007, og som indebærer, at der i sådanne genoptagelsestilfælde alene vil gælde en absolut forældelsesfrist på 30 år.

Spørgsmålet kan således besvares benægtende.

Spørgsmål 38:

Kan ministeren bekræfte, jf. henvendelsen fra Elmer & Partnere (bilag 17), at antallet af sager, som er blevet afvist af Arbejdsskadestyrelsen i den periode, hvor arbejdsskademyndighederne urigtigt anvendte en 5-årsforældelsesfrist over en 3-årig periode var 1.679 sager?

Svar:

Justitsministeriet har anmodet Beskæftigelsesministeriet om et bidrag til besvarelsen af spørgsmålet.

Beskæftigelsesministeriet har oplyst følgende:

»Arbejdsskadestyrelsen har i forbindelse med Højesterets dom af 5. oktober 1999 vedrørende forældelse opgjort antallet af sager, der er afvist med begrundelsen, at kravet var forældet, til 1.679.

I forbindelse med dommen blev der skrevet ud til 1.214 personer, idet der i de resterende sager allerede var sket genoptagelse blandt andet som følge af hjemvisninger fra Ankestyrelsen.

998 fik deres sag genoptaget.

Der er tilkendt erstatning og godtgørelse i 345 af disse sager.«

Spørgsmål 39:

Er ministeren enig med Elmer & Partnere, jf. bilag 17, når de anfører, at den 5-årige frist, der må formodes at være indarbejdet i befolkningens bevidsthed, ikke har været mere indarbejdet, end at hundredevis af arbejdsskaderamte hvert år har anmeldt skader mere end 5 år, efter at disse er indtrådt?

Svar:

Højesteret fastslog ved dommen, der er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2000, side 19, at den 5-årige forældelsesfrist efter 1908-loven ikke finder anvendelse på krav i henhold til arbejdsskadessikringsloven. Dommen gav anledning til, at Arbejdsskadestyrelsen genoptog en række sager, som

var blevet afvist med den begrundelse, at kravene var forældet efter 1908-loven. Der er redegjort for antallet af sager i besvarelsen af spørgsmål nr. 38 vedrørende lovforslaget.

Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at der årligt anmeldes ca. 45.000 arbejdsskader til Arbejdsskadestyrelsen. Der henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 44 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 40:

Er ministeren enig i, at lovforslaget vil resultere i flere retssager?

Svar:

Justitsministeriet lægger til grund, at spørgsmålet navnlig angår en eventuel forøgelse af antallet af retssager om krav i henhold til arbejdsskadesikringsloven.

Efter lovforslaget afbrydes både den foreslåede »korte« frist på 3 år og den foreslåede »lange« frist på 10 år, for nogle kravs vedkommende 30 år, ved, at skyldneren erkender sin forpligtelse, eller ved, at fordringshaveren foretager forskellige former for retslige skridt, jf. lovforslagets §§ 15-18.

Efter lovforslagets § 21, stk. 2, indtræder forældelse tidligst et år efter, at en myndighed har givet meddelelse om sin afgørelse, hvis en sag om en fordrings eksistens eller størrelse, eller en sag, som er afgørende herfor, inden forældelsesfristens udløb er indbragt for den administrative myndighed.

Det vil derfor i første omgang ikke være nødvendigt at anlægge retssag for at afbryde forældelsen af et krav, der anmeldes efter arbejdsskadesikringsloven, idet indbringelse af kravet for arbejdsskademyndighederne vil medføre, at forældelsesfristen foreløbigt afbrydes.

Den 1-årige tillægsfrist i lovforslagets § 21, stk. 2, indebærer, at den skadelidte har *mindst* et år fra myndighedens afgørelse til at indbringe afgørelsen for domstolene. Fristen vil være længere, hvis der er mere end et år tilbage af den almindelige forældelsesfrist.

På arbejdsskadeområdet gælder i dag alene den 20-årige forældelsesfrist efter Danske Lov. Denne forældelsesfrist kan afbrydes ved påmindelse, og hvis den skadelidte er uenig i arbejdsskademyndighedernes afgørelse og ønsker at indbringe den for domstolene, vil det således i dag ikke være nødvendigt at gøre dette inden for et år for at undgå, at fordringen forældes.

Det kan derfor naturligvis ikke på forhånd udelukkes, at den foreslåede 1-års frist i nogle tilfælde vil kunne medføre, at en skadelidt vælger at anlægge retssag inden fristens udløb for at undgå forældelse, og at det efterfølgende fastslås, at arbejdsskademyndighedernes afgørelse var korrekt.

Spørgsmål 41:

Hvilke overvejelser, initiativer og beslutninger vil en skadelidt typisk skulle tage inden for den foreslåede tillægsfrist på 1 år, og hvor lang tid må de enkelte dele skønsmæssigt vurderes at tage?

Svar:

Justitsministeriet lægger til grund, at spørgsmålet tager sigte på arbejdsskadesager, hvor arbejdsskademyndighederne har truffet en afgørelse, som skadelidtes er helt eller delvis uenig i.

Der er bl.a. i besvarelsen af spørgsmål nr. 40 vedrørende lovforslaget redegjort for bestemmelsen i lovforslagets § 21, stk. 2, som i arbejdsskadesager indebærer, at forældelse *tidligst* indtræder et år efter, at arbejdsskademyndighederne har givet meddelelse om afgørelsen.

Efter almindelige forvaltningsretlige principper er arbejdsskademyndighederne forpligtede til at søge sagerne forsvarligt belyst, inden der træffes afgørelse, og myndighederne har bl.a. adgang til at indhente oplysninger om skadelidtes helbredsmæssige og erhvervsmæssige forhold. Arbejdsskade-

myndighederne har efter forvaltningslovens almindelige regler pligt til at partshøre den skadelidte over de oplysninger, der måtte være indhentet til brug for behandlingen af sagen. Skadelidte kan i den forbindelse anføre, om der er oplysninger, som efter hans eller hendes mangler i vurderingsgrundlaget.

Endvidere har arbejdsskademyndighederne efter forvaltningsloven pligt til at begrunde de afgørelser, der træffes, og det skal fremgå af begrundelsen, hvilke oplysninger der er lagt vægt på ved afgørelsen.

Uanset det anførte forekommer der naturligvis tilfælde, hvor den skadelidte efter sagens afgørelse finder, at der er behov for at indhente supplerende oplysninger eller rådgivning med henblik på eventuelt at anfægte afgørelsen. I givet fald kan der eventuelt være anledning til at søge om fri proces. Der kan ikke siges noget generelt om, hvilke oplysninger der kan være tale om, eller hvilke elementer i en afgørelse, en skadelidt kan være uenig i, og det kan naturligvis ikke på forhånd udelukkes, at der vil kunne forekomme tilfælde, hvor der er truffet en forkert afgørelse af myndighederne, og hvor den skadelidte har behov for supplerende oplysninger, som ikke kan skaffes inden for et år.

Det bemærkes, at arbejdsskademyndighedernes afgørelse bl.a. vil kunne genoptages efter arbejdsskadesikringslovens regler herom, hvis der efter afgørelsen er fremkommet nye, væsentlige, faktiske oplysninger. I så fald får den foreslåede tillægsfrist ingen betydning.

Spørgsmål 42:

Mener ministeren i fortsættelse af forrige spørgsmål, at skadelidte uden videre vil kunne nå det hele inden for 1 år?

Svar:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 41 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 43:

Ministeren bedes oplyse, hvilke grupper der vil blive stillet ringere med en vedtagelse af L 165 og L 166.

Svar:

Efter gældende regler er forældelsesfristen for krav efter arbejdsskadesikringsloven 20 år.

Det fremsatte forslag til ny forældelseslov indebærer for arbejdsskadeområdet, at der indføres en kort forældelsesfrist på 3 år kombineret med en absolut frist på 30 år. Den korte frist regnes fra det tidspunkt, hvor tilskadekomne kunne opgøre og rejse sit krav. Den lange frist på 30 år regnes fra ophøret af den skadevoldende handling.

Den nye forældelseslov vil således ramme personer, der forholder sig passivt i 3 år eller mere efter, at pågældende var i stand til at opgøre og rejse sit krav.

Det gælder både i forhold til anmeldelse af selve skaden og anmodning om genoptagelse. For så vidt angår genoptagelse regnes den korte frist fra det tidspunkt, hvor de forhold, som begrunder genoptagelse efter loven, foreligger.

Det bemærkes, at det fremsatte ændringsforslag indebærer, at den korte forældelsesfrist på 3 år og tillægsfristen på 1 år ikke gælder i to tilfælde – dels hvor en sag om erstatning kan genoptages, fordi den pågældende sygdom efterfølgende er blevet optaget på fortegnelsen over erhvervssygdomme,

jf. arbejdsskade-sikringslovens § 41, stk. 2, dels hvor en sag genoptages på andet grundlag end arbejdsskadesikringslovens §§ 41-43.

Den sidstnævnte kategori angår tilfælde, hvor sager genoptages på almindelig forvaltningsretligt grundlag i anledning af, at myndighederne har ændret deres praksis. Arbejdsskadestyrelsen har således genoptaget sager i tilfælde, hvor arbejdsskademyndighedernes praksis er blevet underkendt ved domstolene.

Ændringsforslaget indebærer, at alene den 30-årige forældelsesfrist gælder i disse situationer.

Spørgsmål 44:

Ministeren bedes i fortsættelse af forrige spørgsmål oplyse - om muligt - hvor mange personer, det drejer sig om.

Svar:

Arbejdsskadestyrelsen modtager årligt omkring 45.000 sager, herunder også sager om genoptagelse.

Langt de fleste af disse sager anmeldes rettidigt inden for lovens frister og giver ikke anledning til vanskeligheder i forbindelse med de foreslåede forældelsesfrister.

Arbejdsskadestyrelsen har netop foretaget en forløbsanalyse for skadeårgang 1997.

Følgende skema viser, hvornår sagerne vedrørende 1997 er modtaget i Arbejdsskadestyrelsen. Skemaet viser kun antallet af nye skader i 1997 og viser således ikke antallet af genoptagelser vedrørende 1997.

Skader i 1997 fordelt på året for anmeldelsen

	Året for anmeldelsen											I alt
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
Antal	32.451	5.538	666	293	197	127	74	42	36	18	2	39.444
Pct.	82,3	14,0	1,7	0,7	0,5	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	100,0

Tabellen viser, at 96,3 pct. af sagerne er anmeldt inden for 1 år fra skadeåret.

98,7 pct. af sagerne er anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen inden 3 år, og 99,5 pct. af sagerne er anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen inden 5 år. Under 0,5 pct. af sagerne er anmeldt mere end 5 år efter skadeåret.

Tabellen viser **ikke**, om kravene er anmeldt for sent, når de anmeldes til Arbejdsskadestyrelsen. Det skyldes blandt andet, at sagerne kan være rettidigt anmeldt til forsikringsselskabet. Tabellen viser heller ikke, om der ville være sket suspension af forældelsen, fordi tilskadekomnes krav først på et senere tidspunkt har kunnet opgøres endeligt.

Spørgsmål 46:

Ministerens kommentarer udbedes til de ændringsforslag, som er foreslået af Elmer & Partnere, jf. L 165 – bilag 17, side 6.

Svar:

Der henvises til justitsministerens besvarelse af spørgsmål 32, 33 og 34 af 24. maj 2007 fra Retsudvalget.

Spørgsmål 47:

Ministeren bedes i fortsættelse af forrige spørgsmål oplyse, hvor mange personer, som efter en eventuel vedtagelse af de i spørgsmålet nævnte ændringsforslag, som skønnes at blive dårligere stillet end efter gældende lovgivning.

Svar:

Der henvises til svaret på spørgsmål 44.

Spørgsmål 48:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 29/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup, vedrørende L 165, jf. L 165 – bilag 19.

Svar:

Advokat Olav Willadsen rejser i sit brev af 29. maj 2007 til Folketingets Retsudvalg en række spørgsmål, som han tidligere har rejst i brev af 16. maj 2007 til Retsudvalget. Spørgsmålene angår navnlig forslaget om at afskaffe muligheden for, at fordringshaveren kan afbryde forældelsen efter 20-års reglen i Danske Lov alene ved en påmindelse til skyldner.

Justitsministeriet har kommenteret advokat Willadsens tidligere henvendelse i besvarelsen af spørgsmål nr. 22 vedrørende lovforslaget, hvortil der henvises. Den seneste henvendelse giver Justitsministeriet anledning til følgende supplerende bemærkninger:

Willadsen anfører, at den foreslåede afskaffelse af muligheden for at afbryde forældelsen ved påmindelse navnlig er til skade for kreditorer, der yder lån.

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. 22 vedrørende lovforslaget bygger dette punkt i forslaget på en enig anbefaling fra Forældelsesudvalget, hvor bl.a. Finansrådet og Realkreditrådet var repræsenteret. Som det bl.a. er anført i udvalgets betænkning, bør forældelsesreglerne generelt navnlig bidrage til, at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden rimelig tid, og at procesførelse om meget gamle fordringer undgås. Forældelsesudvalget anfører bl.a., at disse hensyn i de fleste tilfælde ikke på tilfredsstillende måde tilgodeses ved en ordning, hvor fordringshaveren har mulighed for til enhver tid at forny forældelsesfristen ved blot at tilkendegive over for skyldneren, at han eller hun mener at have et krav mod den pågældende.

Justitsministeriet er enig i udvalgets synspunkter.

Det kan tilføjes, at der for fordringer i henhold til pengelån er foreslået en særlig lang forældelsesfrist (10 år), jf. lovforslagets § 6, stk. 1.

Advokat Willadsen anfører, at der gør sig særlige forældelsesmæssige hensyn gældende, når et krav er fastslået ved en domstolsafgørelse.

Justitsministeriet er enig i dette synspunkt, og i overensstemmelse med Forældelsesudvalgets anbefaling indeholder lovforslaget en særlig lang forældelsesfrist (10 år), når fordringens eksistens og størrelse er fastslået ved dom, jf. lovforslagets § 5, stk. 1, nr. 3.

Willadsen anfører endvidere, at en skyldner vil kunne undgå at betale sin gæld ved at flytte til udlandet og opholde sig der, indtil fordringerne er forældede.

Det følger imidlertid af lovforslagets § 14, at i tilfælde, hvor fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelsen på grund af ukendskab til skyldnerens opholdssted, indtræder forældelse tidligst et år efter, at fordringshaver fik eller burde have fået kendskab til skyldnerens opholdssted.

Endvidere indebærer § 14, at forældelsesfristen suspenderes, hvis fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelse på grund af en hindring, som ikke beror på fordringshaverens forhold. Dette vil omfatte tilfælde, hvor det ikke er muligt for fordringshaveren at foretage retslige skridt mod skyldneren, f.eks. på grund af processuelle regler i det pågældende land. I sådanne tilfælde indtræder forældelse tidligst et år efter hindringens ophør.

Desuden kritiserer Willadsen i sit brev, at private kreditorer ikke kan iværksætte lønindeholdelse.

Justitsministeriet kan oplyse, at Retsplejerådet som led i sin igangværende gennemgang af den civile retspleje bl.a. skal se nærmere på reglerne om tvangsfuldbyrdelse. Rådet vil som led i den samlede gennemgang af området også vurdere fordele og ulemper ved at give mulighed for lønindeholdelse for private krav.

Willadsen bemærker afslutningsvis, at der er betydelige EU-retlige følger af lovforslaget, som ikke er omtalt i bemærkningerne. Som anført under pkt. 4 i lovforslagets almindelige bemærkninger, er det Justitsministeriets opfattelse, at lovforslaget ikke indeholder EU-retlige aspekter.

Spørgsmål 49:

Ministeren bedes kommentere henvendelse af 29/5-07 fra Teknisk Landsforbund, vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 20.

Svar:

Teknisk Landsforbund udtrykker i henvendelsen af 29. maj 2007 bekymring over lovforslagets virkninger på arbejdsskadeområdet.

Teknisk Landsforbunds kritikpunkter vedrører navnlig spørgsmål, som Justitsministeriet har kommenteret ved besvarelserne af spørgsmål nr. 12, 16, 17, 21, 23, 24, 26 og 27 vedrørende lovforslaget.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil Teknisk Landsforbunds kritikpunkter i det væsentlige være imødekommet med det ændringsforslag til L 166, som Justitsministeriet samtidig har fremsendt til Retsudvalget.